Seat	Set	D
No.	Set	r

	B.Com.	Énglish (CBCS) Examination Oct Compulsory) N PETALS	/NOV-2019
_		urday, 02-11-2019 To 05:00 PM		Max. Marks: 40
Instru	•	All questions are compulsor Figures to the right indicat	-	
Q.1	Fill in the 1)	blanks by choosing corrections Charlie Chaplin was born in a) New York c) Paris	ct alternatives given below 1 b) London d) Manhattan	v. 0 8
	2)	'I Find No Peace' describe life and death. a) conflict c) dilemma	b) contrast d) confusion	concepts of
	3)	The poem 'Success is Cousuccess and its a) failure c) attributes	nted Sweetest' is a lyrical poo b) effects d) count	em about
	4)	Nachiketa asked the god of after a) Life c) Peace	f death the knowledge of whatbe b) Yajna d) Death	it happens
	5)	Shanti Tigga was kidnappe a) May 11, 2013 c) May 19, 2013	d on by an unknow b) March 9, 2013 d) May 9, 2013	wn person.
	6)	Tigga had impressed the f guns and earned the top-r a) Major c) Military Officer	ring instructors with her skills ost position of b) Marksman d) Marshal	in handling
	7)	The earth around a) moved c) move	the Sun. b) moving d) moves	
	8)	Ashoka was a great empe a) Proper c) Common	or. The underlined word is b) Collective d) Material	noun.
Q.2	a) Whab) Howc) Whad) Whye) Wha	did Yama please with Nac t are the attributes of Succe	? role? Shanti before she was kidna _l	son?

no Peace'.

Q.3	Ans	swer the following questions. (Any One)	10
	a)	How do you communicate with your parents when you need to seek their permission for a school trip with your friends?	
	b)	What is communication and why do we communicate?	
Q.4	Des	cribe the 3 'M' approach to make communication effective.	10

				SLR-BN-1	10
Seat No.				Set	P
	B.C	om. (Semester - I) (New) (CBC BUSINESS MAT	-		
•		e: Friday, 08-11-2019 O PM To 05:00 PM		Max. Marks:	40
Instru	iction	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
	Fill ir 1)	n the blanks by choosing correct alt A succession of terms arranged acco		<u> </u>	80
		as a) limit c) integration	b) d)	derivative progression	
	2)	The sum of the first n terms of a G.P. a) $s_n = a \frac{(1-r^n)}{1-r}$	а, а b)	$s_n = \frac{a-r^n}{a-r}$ is given by $s_n = \frac{a-r^n}{a-r}$ $s_n = a \frac{1-r^n}{1+r}$	
		$c) s_n = \frac{a}{1-r}$	d)	$s_n = a^{\frac{1-r^n}{1+r}}$	
	3)	The region $x \ge 0, 4 \ge 0$ is called a) First quadrant c) Third quadrant	 b) d)	Second quadrant Fourth quadrant	
	4)	In any determinant, if two rows or colu	umn	s are identical, then its value is	
		a) 0 c) 2	b) d)		
	5)	If the first payment is to be made at the called as/an .	ne be	eginning of the first year, then it is	
		a) Annuity c) annuity due	b) d)	Immediate deferred annuity	
	6)	In a Skew-symmetric matrix A, all the a) one c) same	dia(b) d)	gonal elements are zero two	
	7)	If the interest is charged only on the called the	origir	nal principal for the full period it is	
		a) C.I. c) P.I.	b) d)	S.I. Amount	
	8)	If <u>P</u> is the original cost of an asset the value is	n at	the end of the second year its	
		a) $P\left(1 - \frac{r}{100}\right)$ c) $P\left(1 - \frac{r}{100}\right)^2$	p)	$P\left(1 + \frac{r}{100}\right)$ $P^2\left(1 - \frac{r}{100}\right)^2$	
		C) $P\left(1-\frac{r}{100}\right)^2$	d)	$P^2\left(1-\frac{r}{100}\right)^2$	

Answer the following questions: **Q.2**

06

Show that the matrix $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$ satisfies the equation $A^2 - 5A - 2I = 0$. a) Hence find A^{-1}

If the first term of an A.P. is 5 and common difference is 2. Find the 60th b) term and the sum of the 60 terms.

Attempt any two of the following questions. Q.3

06

- The difference between the SI and CI on a certain sum for 2 years at 4% p.a. is Rs.320. What was the sum?
- b) Minimize $z = 2x_1 + x_2$ subject to,

$$x_1 + x_2 \le 5$$

 $x_1 + 2x_2 \le 8$
 $x_1 \ge o, x_2 \ge o$

Solve the equations by Cramer's Rule
$$\frac{1}{x-2} + \frac{3}{4+1} = 13$$
, $\frac{4}{x-2} - \frac{5}{4+1} = 1$

Q.4 Solve graphically to find the minimum value of 10

$$z = 3x_1 + 2x_2$$
 subject to the constraints,
 $7x_1 + 10x_2 \ge 7000$, $100 \le x_1 \le 600$

 $2x_1 + x_2 \ge 1000,$ $400 \le x_2 \le 900$ Attempt any one of the following questions.

10

Find the inverse of the following matrix by adjoint method

$$\begin{bmatrix} 2 & -1 & 3 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$$

Q.5

OR

- A machine worth of Rs. 800 is purchased on installment basic of b) i) Rs.200 down and further 7 quarterly installments of Rs.100 each. Find the rate of simple interest.
 - Find T_n , S_n , T_8 and S_{10} of the sequence 3, $4\frac{1}{2}$, 6 _____. ii)

				SLR-BN-	11
Sea No.				Set	Р
	E	3.Co	om. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/	Nov-2019	
_			Friday, 08-11-2019 PM To 05:00 PM	Max. Marks	: 40
सूचन			र्ग प्रश्न अनिवार्य आहेत. गवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.		
प्र.1	अ)	खार्ल	त्रील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.		80
		1)	——— हा नुकसान भरपाईचा करार नाही.		
			अ) आयुर्विमा ब) अग्नि विमा		
			क) सागरी विमा ड) घरफोडीचा विमा		
		2)	हे मोजक्या लोकांना होणारा तोटा अनेकांमध्ये विभागण्याचे साधन	आहे.	
			अ) विमा हप्ता		
			क) विमेदार ड) विमा कंपनी		
		3)	विम्यामुळे समाजात ——— भावना वाढीस लागते.		
			अ) सहकाराची ब) सुरक्षिततेची		
			क) बंधुत्त्वाची ड) आनंदाची		
		4)	आयुर्विमा हा ——— यांच्यातील करार होय.		
			अ) विमेदार आणि विमेदार ब) विमेदार व विमाचालक		
			क) विमाचालक आणि विमाचालक ड) वरील पैकी नाही		
		5)	विमा प्रतिनिधीला व्यवसाय परवाना ——— वर्षासाठी मंजूर केला जातो.		
			अ) 3 ৰ) 4		
			ক) 5		
		6)	विमा प्रस्तावात विमेदाराने ——— देणे अपेक्षित आहे.		
		•	अ) सामाजिक माहिती ब) आर्थिक माहिती		
			क) राष्ट्रीय माहिती ड) वस्तुनिष्ठ माहिती		
		7)	विमा कायदा ——— साठी संमत करण्यात आला.		
		,	अ) 1923		
			ক) 1969 - ভ) 1956		
		8)	विमा हप्ता भरण्याचा कालावधी वार्षिक असेल तर हप्ता भरण्यासाठी —— सवलत दिली जाते.	— दिवस	
			अ) 30		
			ক) 45 ভ) 60		
	ब)	खार्ल	तील संकल्पना लिहा.		04
	,	1)	विमा संकल्पना		
		2)	जोखमीची सुरुवात		
Я.2	खा	लीलपैव	की कोणत्याही दोन टिपा लिहा.		06
	1)		नकी हक्काचे (बदलाचे) तत्त्व		
	2)	विमा	। प्रतिनिधीचे कार्ये		

3) आजीवन विमा

SLR-BN-11	SI	R.	-B	N	-1	1
-----------	----	----	----	---	----	---

ਸ਼.3	आयुर्विमा घेण्याची कार्यपध्दती सविस्तर सांगा.	10
Я.4	विम्याची प्राथमिक व दुय्यम मूलतत्त्वे सांगा.	12
	किंवा	
	भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची स्थापना व रचना स्पष्ट करा.	

Seat	Sat	D
No.	Set	L

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 INSURANCE PAPER-I

				INSURANCE	PAF	PER-I	
•				08-11-2019 05:00 PM			Max. Marks: 40
Instr	uctio			questions are compulsory. ures to the right indicate full	mark	S.	
Q.1	A)	Fill i 1)		blanks by choosing corre	ty.	_	w. 08
			c)	Life Insurance Marine Insurance	ď)		
		2)		is an instrument of distrib Insurance Insurers	uting b) d)		many.
		3)		rance increases feeling of _ Co-operation Brotherhood	b)	in society. Security Hoppiness	
		4)	a)	Insurance is contract between Insured & Insured Insured Insurer	b)	Insured & Insurer	
		5)	A Lid a) c)	cence for insurance agent is 3 5	gran b) d)	ted for years. 4 2	
		6)	It is	expected that insured should	d give	e in Insurance p	roposal
			,	Social Information National Information	,	Financial Information Material Information	
		7)	,	rance Act passed in the yea	,		
		,	a) c)	1923 1967	b) d)	 1938 1956	
		8)		days of grace are allowed 30	l for y b)	early premium. 15	
			c)	45	d)	60	
	B)	1) 2)	Con	he following concepts. cept of Insurance nmencement of Risk			04
Q.2	Writ 1) 2) 3)	Prince Fund	ciple ctions	otes. (Any Two) of Subrogation of Insurance Agent e Policy			06
Q.3	•		•	ocedure of taking life Insuran		•	10
Q.4	Expl	ain th	ne pri	mary & Secondary principles OR	of I	nsurance.	12
	Explain the Establishment & Structure of life Insurance corporation of India.						

Seat	Set	D
No.	Jei	

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Geography (Commercial & Marketing) (Paper – I) COMMERCIAL GEOGRAPHY

	COMMERCIAL	L GEOGRAPHY	
	Friday, 08-11-2019 PM To 05:00 PM		Max. Marks: 40
2) उजव 3) आवः	प्रश्न अनिवार्य आहेत. ोकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात. त्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा. शा स्टेन्सिल्स वापरण्यास परवाणगी आहे)	
प्र.1 अ) खात 1)	तिल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळले व्यापारी भूगोल ही ——— भूगोलची अ) आर्थिक क) सामाजिक		08
2)	व्यापाराचे भवितव्य ——— घटकावर अ) किंमत क) निर्यात	अवलंबून आहे. ब) वाहतूक आणि दळणवळण ड) बाजारपेठ	
3)	ही अक्षय साधन संपत्ती आहे. अ) लोहखनिज क) मॅगेनीज	ब) दगडी कोळसा ड) पाणी	
4)	यांना साधनसंपत्ती संवर्धन सं अ) हंटिग्टन क) थिओडोर रुसकेल्ट	कल्पनेचे जनक मानले जाते. ब) मॅकिंडर ड) अलेक्झांडर	
5)	जागतिकीकरण प्रक्रियेला ——— देश अ) यु. एस. ए. क) जपान	गाने गती दिली. ब) भारत ड) इंग्लंड	
6)	जागतीकीकरण प्रक्रियेमध्ये ——— ब अ) बंदिस्त क) नियंत्रित	ाजारपेठ व्यवस्था स्विकारली आहे. ब) मुक्त ड) सर्व अ) ब) आणि क)	
7)	हा द्वितीय श्रेणीचा आर्थिक स अ) वस्तु निर्माण उद्योग क) मासेमारी	नमस्या आहे. ब) शेती ड) लाकूडतोड	
8)	व्यापार ही ——— प्रकारची (श्रेणीची) अ) प्राथमिक क) तृतीय	आर्थिक क्रिया आहे. ब) द्वितीय ड) चतुर्थक	
ৰ)	खालील संकल्पना लिहा. 1) जागतिकीकरण 2) चिरंतन आर्थिक विकास		04

		SLR-BN-12
ਸ਼.2	खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.	06
	1) ओपेक	
	2) व्यापारी भूगोलाचे महत्त्व	
	3) जागतिक व्यापारी संघटना (WTO)	
Я.3	आर्थिक क्रियांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.	10
Я.4	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	
	आर्थिक भूगोलाच्या व्याख्या देऊन त्यांचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.	12
	किंवा	
	प्रमुख जैवसाधनसंपत्ती आणि त्यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापार याचे वर्णन करा.	

Seat	Set	Р
No.		

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Geography (Commercial & Marketing) (Paper – I) COMMERCIAL GEOGRAPHY

				COMMERCIAL	GEO	GRAPHY	
•				08-11-2019 05:00 PM		Max. Marl	ks: 40
Instr	uctio		2) Fig 3) Dra	questions are compulsory. ures to the right indicate fu w neat diagram wherever e of stencils are allowed.			
Q.1	A)	Fill 1)		e blanks by choosing cor commercial geography is Economic Social			80
		2)		future of trade is depends Price Export	on b) d)	factor. Transport and communication Market	
		3)	a) c)	is renewable resources. Ironore Manganese	b) d)	Coal Water	
		4)	a) c)	is considered as father Huntington Thiodor Ruswelt	of cond b) d)	cept of conservation of resource. Mackinder Alexander	
		5)	a) c)	country give momentum U.S.A Japan	to the b) d)	process of globalization. India England	
		6)	a) c)	market system is accept Closed Controlled	_	lobalization process. Free All a, b and c	
		7)	a) c)	is secondary economic Manufacturing industry Fishing	b)	Farming Lumbering	
		8)		de is type of econom Primary Tertiary	nic acti b) d)		
	B)	Exp	olain t	he following concepts.			04
Q.2	1) 2) Wri 1) 2) 3)	Sus te S h OP	nort N EC nificar	ole Economic developmen			06
Q.3	,			ication of economic activiti	es.		10

Q.4 Answer any one of the following questions.

Define commercial geography and explain it's nature and scope.

Describe major bio resources and their international trade.

Page 4 of 4

12

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 English (Compulsory) GOLDEN PETAL

		GOLDEN F	ET	AL	
-		e: Saturday, 02-11-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	mark	KS.	
Q.1	Fill in	n the blanks by choosing correct alto Charlie Chaplin entered the movies a Company. a) 25 c) 35			14
	2)	Charlie Chaplin was located and sign a) day c) month	ed a b) d)	at \$ 150 per annum week	
	3)	Shanti Tigga on 9 th May 2013. a) joined Army c) was posted at Chalsa	b)	was kidnapped was transferred	
	4)	Jalpaiguri district is in the state of a) West Bengal c) Panjab	 b) d)	Asam Haryana	
	5)	Vajasrawas was the of Nachika) brother c) father	eta. b) d)	enemy friend	
	6)	The poem 'I find No Peace' is written a) Emily Dickinson c) William Shakespeare	b)	Conway Mc Donald	
	7)	"Success is counted sweetest by a) those who are ambitions c) those who never succeed	b)	those who always succeed those who are coward	
	8)	'Love' and 'Mercy' are the example of a) Abstract Noun c) Concrete Noun	f b) d)	 Plural Noun Proper Noun	
	9)	He realizes that has the ability a) he c) we	to h b) d)	nandle the pressure. they you	
	10)	unexpected incident had mada) Anc) Those	e all b) d)	the difference. A All	
	11)	The guests just now. a) has come c) had come	b) d)	have come have coming	

	12)		on't <u>do</u> it" The underlined part Auxiliary	of the so b)	entence is Main Verb	
			•	d)	Primary Auxiliary	
	13)	"The Tens	ey will have taken the decision se.	ı in hast	e." This sentence is in	
		a)	Simple Past Simple Future	b) d)	Future Continuous Future Perfect	
	14)	a)	y in the office all day have been works have been working	b) d)	are been working will been working	
Q.2	Ansv a)	How	he following questions in two did Keystone Company office plin's first film?		` ,	14
	b) c) d) e) f) g) h)	Write Desc Wha Give How Write	e a note on New York writer's cribe Nachiketa's journey to Yat did Nachiketa ask Yama for the nature of Viswajet Yajna. did Shanti Tigga become the in brief about the death of Shament on 'Adivasi Groups' rea	ama's a the sec first wo hanti Ti	bode. ond wish? man <i>Jawan?</i> gga.	
Q.3	A)	Ans 1) 2) 3)	wer the following questions Define the concept of common What are the barriers to com What do we communicate?	unicatio	n.	08
	B)	Ans: 1) 2)		ict in the lea of th	e mind of poet in 'I Find No Peace.' ne poem 'Success is Counted	06
Q.4	Answer the following questions. (Any One) a) Write a detailed note on the process of communication.					
	b)		couldn't complete your projec ng. You may consider the follo		e. Give the concerned teacher in pints.	
			Nature of project			
			Short deadline			
			Your problems			
			your mental condition			
			Probable consequences you	u are lik	ely to face.	
			expected time you want to t	ake etc.		

Q.5 Answer the following question:

Write a brief account of a tragic incident that you witnessed. You may consider the following questions.

- --- Nature of incident
- --- Details of the tragedy
- --- The place and time related details
- --- Details of other people who were present there
- --- Kind of help needed there
- --- Your reactions
- --- Your role
- --- Any other details you wish to add

14

		SLR-BN-1	4
Sea No.	t	Set F	P
	В	.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT	
		te: Monday, 04-11-2019 Max. Marks: 7 00 PM To 05:30 PM	⁷ 0
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.	
Я.1	खार्ल 1)	ल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. नियोजन हे व्यवसाय व्यवस्थापनाचे —— कार्य आहे. अ) प्राथमिक ब) दुय्यम क) कार्यात्मक ड) वैयक्तिक	14
	2)	—— हा व्यवस्थापन विचारांचा सर्वात जुना सिध्दांत होय. अ) नवपरंपरावादी सिध्दांत ब) परंपरावादी सिध्दांत क) संभाव्यता दृष्टीकोन सिध्दांत ड) आधुनिक सिध्दांत	
	3)	ध्येय आणि उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी कामकाजाचे गट तयार करण्याच्या पध्दतीला —— म्हणतात. अ) नियंत्रण ब) कार्यप्रेरणा क) संघटन ड) नियोजन	
	4)	म्हणजे वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या हाताखालील सहायकांची संख्यात्मक संख्या निर्धारीत करणे होय. अ) विभागीकरण ब) केंद्रीकरण क) विकेंद्रिकरण ड) नियंत्रणाची कक्षा	
	5)	व्यवस्थापन —— पुर्वानुमान, उद्दिष्टये, धोरण, कार्यक्रम, कार्यपध्दती, वेळापत्रक आणि अंदाजपत्रक तयार करणे यांचा समावेश होतो. अ) नियोजनात ब) निर्णय प्रक्रियेत क) कार्यप्रेरणेत ड) नियंत्रणात	
	6)	निष्कर्ष व निवाडयाप्रत येण्यासाठी व्यवस्थापक करीत असलेले कार्य म्हणजे —— होय. अ) संघटन ब) निर्णय घेणे क) कर्मचारी नियुक्ती ड) संचालन	
	7)	विशिष्ट उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी सामूहिकरित्या विशिष्ट धोरणाने काम करणारा व्यक्तीसमूह म्हणजे —— होय. अ) व्यवस्थापन ब) प्रशासन क) संघटन ड) निर्णय घेणे	
	8)	या व्यवस्थापन तत्वानुसार विशेषीकरणाला चालना मिळते. अ) एकी हेच बळ ब) पुढाकार क) समानता ड) कार्याचे विभाजन	
	9)	मूळ नियोजनास सहाय्य करणाऱ्या नियोजनास —— नियोजन म्हणतात. अ) दुय्यम ब) अल्पकालीन	

अल्पकालीन दिर्घकालीन

ब) *ਭ*)

क) डावपेचात्मक

	10)		- हे कला, शास्त्र व पेशा आहे.			
	-	अ)	प्रशासन	ब)	व्यवस्थापन	
		क)	नियोजन	ਭ)	संघटन	
	11)	संघट	प्नेतील अधिकार व सत्ता हस्तांतरित क	रण्यार्च	ो व्यवस्था म्हणजे —— होय	
	,	अ)	केंद्रीकरण	` । । ब)	विभागीकरण	
		,	विकेंद्रीकरण	ਤ)		
	12)	निर्णर	य प्रक्रियेतील पहिली पायरी —— होय.	ŕ		
	12)		- उपाय योजना शोधणे		पर्यायाचा शोध घेणे	
		,	पर्यायाचे मुल्यमापन करणे	,	समस्या समजावून घेणे	
		,	S	,	C(
	13)		यात काय काम करावयाचे आहे हे अगो			
		अ) —\	नियोजन	ब) _\	निर्णय घेणे	
		,	नियंत्रण	,	संघटन	
	14)			प्रका	रचे अधिकार एकवटलेले असतात त्यास	
			- म्हणतात.	_\	-0	
		,	अधिकाराचे विकेंद्रीकरण	,	अधिकाराचे केंद्रीकरण	
		क)	अधिकार प्रदान	ਫ)	जबाबदारी	
प्र.2	टिपा	-				14
	,		थापनाचे स्वरूप			
	ৰ)	निगम	न नियोजन			
Я.3			नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	अ)		वत व अनिश्चित परिस्थितीमधील निर्णय			
	ৰ)	नियह	त्रण कक्षेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्	ट करा	ī.	
ਸ.4			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	व्यवस	थापना	ची व्याख्या सांगा. व्यवस्थापनाची तत्वे		करा.	
				ज्ञ		
			। अर्थ स्पष्ट करा व नियोजनाचे विविध	प्रकार	सागा.	
प्र.5			्रे कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	कार्यक्ष	तम नि	र्णय प्रक्रिया स्पष्ट करा.	<u></u>		
	नांदाज	ਕ ਹਵਾ	ाव नेच्या विविध प्रकाराचे मूल्यमापन करा.	र् गवा		
	समट	न रय	गय्या ।पापघ प्रकाराच मूल्यमापम करा.			

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	_

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	В.С	OII	PRINCIPLES OF BUSIN	-		
•			onday, 04-11-2019 1 To 05:30 PM		Max. Marks:	70
Instru	uction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate ful	l mark	KS.	
Q.1	Fill ir 1)	Pla a)	e blanks by choosing correct a nning is the function of B Primary Operative	usines b)		14
	2)	a)	is oldest theory of managem Neo-classical theory Contingency approach theory	b)	Classical theory	
	3)	goa a)	is the process of grouping of all and objectives. Controlling Organizing	b)	ties necessary to accomplish the Motivating Planning	
	4)	sup a)	refers to numerical limit of supervise. Departmentation Decentralisation	b)	nates, an executive can Centralisation Span of control	
	5)	poli a)	nagement involves the decies, programmes, procedures, Planning Motivation	sched		
	6)	-	is the work which a managed gement. Organizing Staffing	•	rms to arrive at conclusion and Decision making Directing	
	7)		identifiable group of people containment of goals is called Management Organization	ributin b) d)	ng their efforts towards the Administration Decision making	
	8)	a) c)	Management principle prome Esprit de corps Equity	otes s _l b) d)	pecialisation. Initiative Division of work	
	9)	The a) c)	e plans required to support the b Derivative Strategic	asic p b) d)		
	10)	a) c)	is art, science and professio Administration Planning	n. b) d)	Management Organization	

	11)		egation of authority in an organiza Centralisation De-centralisation	tion b) d)	is called as Departmentation Discipline	
	12)	The	e first stage in the process of decis To find out remedies To evaluate alternatives	ion r	'	
	13)	,	is deciding in advance, the futu Planning Controlling	re c b) d)	ourse of action. Decision making Organizing	
	14)		cision making authority concentrate ed as Decentralised authority Delegation of authority	b)	·	
Q.2	a)	Natu	ort notes. are of Management porate plan			14
Q.3	a)	Expl	brief answer. ain the decision under certainty ar ain the factors affecting span of co			14
Q.4	Defin	e the	he following questions. (Any on e Management. Explain the princip OR	les		14
	Expla	in th	ne meaning of Planning and state t	he c	lifferent types of Planning.	
Q.5	Expla	in th	he following questions (Any On ne effective Decision Making Proce OR	ess.		14
	Evalu	ıate	different forms of organization stru	ctur	e.	

Seat	Set	D
No.	Set	

	В.	Com	n. (Semester - I) (Old) (C FINANCIAL	-	camination Oct/Nov-2019 NTING	
•			esday, 05-11-2019 To 05:30 PM		Max. Ma	rks: 70
Instr	uctio		All questions are compulsor Figures to the right indicate	•		
Q.1	Fill i	n the a) c)		n of a busir b)	rnatives given below: ness on a particular day. Balance Sheet Net Assets	14
	2)	Acc a) c)	countancy starts where book Start Characters	-keeping _ b) d)	Ends None of these	
	3)		cording to this it is a ving perpetual succession. Entity concept Cost concept		Sumed that the business is Going concern concept Realisation concept	
	4)	Acc a) c)	countancy is commonly refer Language Activity	red to as _ b) d)	of a business. Part Transaction	
	5)	The a) c)	e Co-operative societies act 1910 1915	was first pa b) d)	assed in India in the year 1904 1920	
	6)	par a)	e Assets and Liabilities are tr tnership firm. Ltd. Co. A/c Realisation A/c		to A/c on conversion of Cash A/c Share A/c	
	7)		td. company purchasing the chase price thus payable is Goodwill Purchase cost centre		of firm, pays price as agreed. The Value consideration Purchase consideration	€
	8)		operative movement was st tches of Bankers Creditors	arted in Ind b) d)	Private Money Lenders Govt.	
	9)	Pro a) c)	ofessionals persons prepares Receipt and Expenditure A Profit and Loss A/c		Trading A/c P & L Appropriation A/c	
	10)	a) c)	help management in dis Financial Accounting Social Accounting	scharging i b) d)	ts functions of planning. Cost Accounting Management Accounting	

	11)		cording to Rule intain certain b		•	•	•	is required to)	
		a) c)	60 65			b) d)	62 68			
	12)	a) c)	is a book Day Book Subsidiary Bo	_	l entry fo	or co- b) d)	operative so Receipt an None of th	nd Payment A	Vc	
	13)	be i a)	he time of ama transferred to _ Capital Accou Realisation A	unts of Par			taken over New firms None of th	Account	irm will	
	14)	Cor a) c)	mbination of tw Amalgamatio Non-profit org	n	firms is t	erme b) d)	ed as Holding co None of th			
Q.2	Write a) b)	Acco	rt notes. ounting concep nction betweer		ping and	d Acc	ountancy.			14
Q.3	Solv a)	Bala	ort answer pronce Sheet of California		Assets	.	Rs.			14 07
		E	Capitals: C = 51,000 D = 39,000 Bills Payable Creditors	90,000 5,000 30,000	Debtors	re	40,000 30,000 5,000 28,000 10,000 12,000			
		Νον	Company agre	1,25,000			1,25,000	iahilities at th	e values	

New Company agreed to take over all the assets and liabilities at the values stated below:-

Building Rs. 42000; Plant Rs. 25000; Furniture Rs. 4340; Stock Rs. 8000; Debtors subject to provision for doubtful debts at 5% and creditors at a discount of 3%. Calculate the purchase price.

b) Following is the Balance sheet of Doctor Shri as on 31st March 1999 and Receipt and Payment A/c for the year ended 31st March 2000

Balance Sheet As on 31st March 1999

710 (7.6 011 01 Maron 1999						
Liabilities	Rs.	Assets	Rs.				
Capital	81000	Furniture	8000				
Reserve for outstanding	6000	Equipments	20000				
fees							
Outstanding office expenses	5000	Motor Car	40000				
		Fees due but not	8000				
		received					
		Cash in hand	12000				
		Cash at bank	4000				
	92000		92000				

07

Receipt and Payment A/c For the year ended 31st March 2000

	- · · · / · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·								
Receipts	Rs.	Payments	Rs.						
Cash Balance	12000	Office Expenses	15000						
Bank Balance	4000	Motor car expenses	14000						
Fees Received	60000	Travelling	8000						
		Cash in hand	30000						
		Cash at Bank	9000						
	76000		76000						

- 1) Fees outstanding as on 31-3-2000 Rs. 10,000.
- 2) Depreciate Motor Car by 20%, Furniture at 10% and Equipments are valued at Rs. 17000.

Prepare Income and Expenditure A/c only.

Q.4 A) Shrikant and Umakant sharing Profit and Losses 2/3 and 1/3 and decided to convert their business in to a Limited Company named SU Ltd; on 31st March 2016, when their Balance sheet was:-

Balance Sheet

Liabilities		Rs.	Assets	Rs.
Capitals:			Stock	48000
Shrikant	128000		Machinery	40000
Umakant	80000	208000	Land and Building	80000
Bills Payable		14400	Debtors	46400
Sundry Credito	rs	43200	Bills Receivable	12800
Mrs. Shrikant's	Loan	6400	Investments	9600
			Cash at Bank	19200
			Goodwill	16000
		272000		272000

It was agreed by the company to take over all the assets at book values with the exception on land and Building and stock which were taken over at Rs. 90000 and Rs. 40000 respectively and the investments are retained by the firm and sold for Rs. 8000. The firm also discharges the loan of Mrs. Shrikant. The company takes over the remaining liabilities.

The value of goodwill is fixed at Rs. 57,600. The purchase consideration is discharged as 20000 equity shares of Rs. 10 each and the balance in cash.

Close the books of firm by showing ledger accounts.

OR

Q.4 B) Following is the Balance Sheet of Deshabhakta Library as on 31-3-2017.

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
O/s Expenses	650	Furniture	4850
Capital Fund	44350	Investment	5000
		Cash	3200
		Library Books	16850
		Building	14000
		Outstanding subscription	750
		Debtors for use of Library Hall	350
	45000		45000

Following were the cash transactions during the year ending 31-3-2018.

Particular	Rs.	Particular	Rs.
To Bal b/d	3200	By Insurance	500
To Entrance fees	2600	By Salaries	2400
To Subscriptions	8500	By Municipal Taxes	700
To Sale of old furniture	600	By Addition to Library	1250
To Sale of old Newspaper	60	Books	650
To Rent for Library Hall	1040	By O/s Exp. Last year paid	250
To Proceeds from		By Repairs	4500
Lectures	3000	By Electric Expenses	400
		By Printing & Stationery	50
		By Postage	150
		By Sundry Expenses	8150
		By Bal. c/d	
	19000		19000

It was ascertained that Rs. 1100 was outstanding by way of subscriptions and Rs. 375 for use of a library hall. Insurance to extent of Rs. 175. There were creditors outstanding for expenses to the extent of Rs. 800.

Prepare an Income and Expenditure A/c and a Balance sheet as on 31st March 2018 after providing for depreciation on building at 2½% and writing down Investment by 5% and Library books by 10%.

Q.5 A) From the following Trial Balance of Arnav Co-operative consumers society Ltd; Solapur as on 31st March 2018. Prepare Trading and Profit and Loss A/c for the year ended on 31st March 2018 and Balance sheet as on that date after considering the adjustments given.

Trial Balance

Particulars	Debit	Credit
	Rs.	Rs.
Calls in Arrears	10,000	-
Share capital	-	1,60,000
Reserve Fund	-	15,000
Common Good Fund	-	5,000
Opening Stock of Consumers goods	1,10,000	-
Furniture	48,000	-
Education fund	-	8,000
Sundry Creditors	-	20,000
Sundry Debtors	30,000	-
Commission Payable	-	4,000
Salaries	71,000	-
Commission	17,400	-
Rent, Rates and Taxes	20,000	-
Postage	12,100	-
Land	9,000	-
Interest on Investments	-	10,000
Equipments	20,000	-
Purchases	16,40,000	-
Investment	1,00,000	-
Sales	-	20,60,500
Cash in hand	25,000	-
Cash at Bank	1,70,000	-
	22,82,500	22,82,500

Adjustments:-

- 1) Charge 5% depreciation on furniture
- 2) Outstanding Rent Payable on 31-3-2018 Rs. 1000.

14

- 3) Interest accrued on Investment Rs. 2000.
- 4) Closing stock of consumers goods is valued at cost Rs. 1,40,000.
- 5) Outstanding salary on 31-3-2018 was Rs. 2000 and Rs. 3000 paid in advance.
- 6) Authorized capital 20,000 shares of Rs. 10 each.

OR

Q.5 B) The respective Balance sheets of A and B, and C and D at the date of amalgamation i.e. 31-3-2010.

14

A and B

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Sundry Creditors	21500	Investments	8000
Capitals		Sundry Debtors	20000
A 25000		Cash at Bank	3000
B <u>15000</u>	40000	Stock	30000
		Office furniture	500
	61500		61500

C and D

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Sundry Creditors	21000	Cash at Bank	1000
Reserve	11500	Sundry debtors 25000	
Capitals		Less Reserve <u>- 500</u>	24500
C 19000		Stock	20000
D <u>11000</u>	30000	Trade Fixtures	1000
		Leasehold premises	12000
		Goodwill	4000
	62500		62500

It was agreed that the Balance Sheet of A and B should be adjusted as follows before amalgamation.

- a) That Rs. 400 be reserved for doubtful debts.
- b) That stock and furniture be depreciated by 10%.
- c) That investments be taken over at Rs. 10000.
- d) That Rs. 300 be reserved for discount on creditors.
- e) That Goodwill be valued at Rs. 4000.

The following adjustment were agreed upon in the Balance Sheet of C and D.

- That book Debts, stock and Trade fixtures be taken over a book figures.
- ii) That the leasehold and Goodwill be valued at Rs. 18000 and Rs. 6000 respectively.

The capitals A, B, C and D in the new firm were fixed at Rs. 30000 and Rs. 20000, Rs. 30000 and Rs. 20000 respectively.

You are required to prepare Revaluation Accounts, Partner's Capital A/cs in the books of both the firms and Balance sheet of the new firm.

			_
Seat No.		Set	Р
	B.Com. (Semeste	er - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019	

	В.	.Cor	n. (Semester - I) (Old) (CE BUSINESS I	-		v-2019
			/ednesday, 06-11-2019 M To 05:30 PM			Max. Marks: 70
सूचन	2)	उजवी	ाश्न अनिवार्य आहेत. कडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात. पक तेथे सुबक आकृत्या काढा.			
प्र.1		ल दि	लेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या उ	नागा भ	ारा.	14
	1)		त यंत्रणा हे ——— चे मुलभूत वैशिष्ट		_	
			मुक्त बाजार अर्थव्यवस्था मिश्र अर्थव्यवस्था	,	समाजवादी अर्थव्यवस्था वरील पैकी नाही	
	2)	मुक्त	बाजार अर्थव्यवस्थेत हा राजा ३	ग्सतो.		
	ŕ	अ)	उत्पादक	ब)	विक्रेता	
		क)	ग्राहक	ਫ)	सर्व	
	3)	मागर्ण	ीची लवचिकता ही संकल्पना ———	यांच्या	नावाशी संबंधित आहे.	
		,	ॲडम रिमथ	,	जे.बी.से	
		क)	केन्स	ਫ)	डॉ. मार्शल	
	4)		गिता विश्लेषण —— यावर आधारित		. \^	
		,	सीमांत उपयोगिता	,	अंकवाचक उपयोगिता	
		,	क्रमवाचक उपयोगिता	,	यापैकी नाही	
	5)		त—उत्पन्न रेषेला ——— असेही म्हणत			
		,	मागणी रेषा अंदाजपत्रक रेषा	ब) ड)	पुरवठा रेषा यापैकी नाही	
	-\	,		,		
	6)	• •	अलवचिक मागणी वक्र हा नेहमी ——— अ अक्षाशी	— सम ब)	ातर असता. य अक्षाशी	
		,		,	यापैकी नाही	
	7)		ती वक्राची संकल्पना सर्व प्रथम ——	,		
	')	•	एजवर्थ		डॉ. मार्शल	
		,	केन्स	,	यापैकी नाही	
	8)	मागर्ण	गितील बदल व उत्पन्नातील बदल याच	यातील	गुणोत्तरास —— असे म्हणतात	
	,				ज मागणीची उत्पन्न लवचिकता	
		क)	मागणीची छेदक	ਫ)	यापैकी नाही	
	9)	समवृ	त्ती वक्र हे आरंथ स्थानाशी अ	सतात.		
		,	अंतर्वक्र	ৰ)	बहिर्वक्र	
		,	समांतर	ड)		
	10)		या मताचाी पद्धती या नावाने		_	
			नमुना ो प्र ी	ब) ~\	बाजार पाहणी	
		क)	डेल्फी	ਫ)	शून्य	

	11)	उद्योग अ)	गसंस्थेचे ——— मिळवणे हे मूळ उर्दा नफा		सते. सामाजिक कल्याण	
		,	खर्च	ਖ <i>)</i> ड)		
	12)	अ)	गीच्या पूर्वानुमानाचा उपयोग कोणाला ह कामगार किंमतयंत्रणा	होतो? ब) ड)	उत्पादक यापैकी नाही	
	13)	अ)	- ही मागणीच्या भविष्यकालीन अंदाजाः रस्ते सर्वेक्षण उत्पन्न सर्वेक्षण	ची पद्ध ब) ड)	बाजार सर्वेक्षण	
	14)	अ)	सायिक अर्थशास्त्र हे ——— शास्त्र अ मार्गदर्शक पर्यावरणीय	ाहे. ब) ड)	सामान्य यापैकी नाही	
Я.2	थोड 1) 2)	मुक्त	उत्तरे लिहा. बाजार अर्थव्यवस्थेची वैशिष्टये स्पष्ट गीच्या लवचिकतेचे महत्व स्पष्ट करा.	करा.		14
Я.3	1)		ोगिता विश्लेषणातील दोष गीच्या पूर्वानुमानाचे महत्व			14
Я.4	व्यावर	सायिक	_	ं अर्थश हेवा	ास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. नेचे प्रकार स्पष्ट करा.	14
Я.5	समवृ	त्ती वव्र	•	ह ंवा		14
	मागण	॥च्या	पूर्वानुमानाच्या पद्धती स्पष्ट करा.			

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS ECONOMICS

			BOSINESS EC	JINC		
•			ednesday, 06-11-2019 I To 05:30 PM		Max. Marks: 7	0
Instru	ıction	2) All questions are compulsory.) Figures to the right indicate full n) Draw diagram where necessary.		S.	
Q.1	Choo 1)	Pric	the correct alternatives given be the mechanism is the most fundamentary market accommod	ental	characteristics of a	4
		a) c)	free market economy mixed economy	,	socialist economy none of the above	
	2)		ree market economy is the producer consumer	b)	seller all the above	
	3)	a)	concept of elasticity of demand is Adam Smith Keynes	b)		
	4)	Útili	ty analysis is based on Marginal utility Ordinal utility		Cardinal utility None of these	
	5)		te income line is also called as Demand line Budget line	b) d)	Supply line None of these	
	6)		fect inelastic demand curve is alwa X axis Origin		parallel to Y axis None of these	
	7)	a)	ic concept of Indifference curve is Edgeworth Keynes	b)	ly propounded by Dr. Marshall None of these	
	8)		ratio between change in demand Price elasticity of demand Cross elasticity of demand	b)	change in income is called as Income elasticity of demand None of these	
	9)	Indi a) c)	fference curves are to the concave parallel	origir b) d)	n. convex none of these	
	10)	Exp a) c)	ert opinion method is known as _ Sample Delphi	b) d)	method. Market survey Zero	
	11)	The a) c)	basic objective of a firm to earn _ profit cost	b) d)	 social welfare none of these	

	12)	Who benefits the forecasting of demand _ a) Labour b) c) Price mechanism d)	Producer None of these
	13)	is a method of demand forecasting a) Road survey b) Market survey c) Income survey d) None of these	•
	14)	Business Economics is a science. a) Prescriptive b) c) Environmental d)	General None of these
Q.2		e Short answers: Features of free market economy. Explain the importance of elasticity of dem	14 and.
Q.3		e short notes : Defects of utility analysis The importance of demand forecasting	14
Q.4	Wha	wer any one of the following questions. It is business economics? Explain the nature nomics. OR	e and scope of business
	Wha	at is elasticity of demand? Explain the types	of elasticity of demand.
Q.5	Expl	wer any one of the following questions. ain the features of indifference curve. OR ain the methods of demand forecasting.	14

Seat No.		Set	Р	
	P.Com (Somost	or I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov 2010		

	В.	.Con		iCS) athi भारंग	Examination Oct/No	ov-2019
-			nursday, 07-11-2019 M To 05:30 PM			Max. Marks: 70
सूचना			श्न अनिवार्य आहेत. कडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.			
Я.1	खाली 1)		<mark>नेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या ज</mark> म्हणजे काय?	ागा भ	रा.	14
		अ) क)	भावना स्वप्न	ब) ड)	विचार आठवणी	
	2)	अ)	ोची सुधारणा हा लेख कोणत्या ग्रंथाती गुलामगिरी	ब)	तृतीय रत्न	
			शेतकऱ्याचा असूड	ਫ)	ब्राह्मणांचे कसब	
	3)	अ)	चे कुंभ हे भाषण यशंवतराव चव्हाण य सत्कार समारंभ दीक्षांत समारंभ	iनी के ब) ड)	णत्या प्रसंगी दिले? पुरस्कार समारंभ नाटय समारंभ	
	4)	अ)	नेलवानाचे उपोषण ही कथा कोणत्या स भूतांचा जमाना भोकरवाडीच्या गोष्टी	ांग्रहाती ब) ड)	ल आहे? मिरासदारी माकडमेवा	
	5)	अखेर अ) क)	चे क्षण या लेखात कोणाला बेस्ट कॅन्स पुजा श्रीनिवास	र हा (ब) ड)	आजार झालेला असतो.? शारदा राजा	
	6)	मराठी अ) क)	भाषा कशाशी पैजा जिंकणारी आहे, उ हिरा आकाश	मसे संव ब) ड)	त ज्ञानेश्वर म्हणतात? नक्षत्र अमृत	
	7)	अ)	सखे सुंदरी ही कविता कोणत्या प्रकारा अभंग लावणी	तील ३ ब) ड)	ग्राहे? भारूड अखंड	
	8)	अ)	जाय दिगंतरा ही कविता कोणाची आहें बालकवी संत बहिणाबाई	? ब) ड)	केशवसुत संत जनाबाई	
	9)	अ)	र गीतांजली या कवितासंग्रहाचे लेखक पी. जी. पाटील जी. डी. लाड	कोण ब) ड)	आहे? भाऊराव पाटील बाबा आमटे	
	10)	अ)	ाबाईंच्या कवितांना बावनकशी सोनं अश पु. ल. देशपांडे प्र. के. अत्रे	ੀ उप ब) ड)	ना कोणी दिली? कुसुमाग्रज गोविंदाग्रज	

	11)	इमल	ा या कवितेत कोणत्या समुहाचे जगणे	आलेले	। आहे?	
		अ)	भटके	ब)	आदिवासी	
		क)	शेतकरी	ਫ)	श्रमिक	
	12)	परमि	ट रूम या कवितेत हॉटेलचे नाव काय	असते	?	
		अ)	जय हनुमान	ब)	श्रीराम	
		क)	देवकीनंदन	ਫ)	समर्थ	
	13)	कार्या	कालीन पत्रव्यवहारात कोणती वही मह	त्त्वाची	असते?	
		अ)	ताळेबंद वही	ब)	हिशेबवही	
		क)	तपासणी वही	ਫ)	आवक – जावक नोंदवही	
	14)	उत्पा	दित वस्तूंची मागणी वाढविण्याचे कार्य	कोण	करते?	
		अ)	उत्पादक	ब)	ग्राहक	
		क)	जाहिरात	ਫ)	वृत्तपत्र	
ਸ਼.2	खाली		ो कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात र		नेहा.	16
	1)		ले वावर या लीळेतील आशय स्पष्ट क			
	2)		पैलवानाला गावातील कोणती माणसे व	गेणते ।	पदार्थ खायला देतात?	
	3)		खे क्षण मधील स्त्रीजीवन स्पष्ट करा. जन्म		end Crar	
	4) 5)		रामदास यांनी उत्तम पुरूषाची सांगितले न कवितेचा आशय स्पष्ट करा.	ભા ભ	નાં ભારતા.	
	6)	C,	ा कावराचा जाराच रचन्य करता. र्शनसाठी जाहिरात मसुदा लेखन करता	ना को	णत्या गोष्टी लक्षात घ्याव्यात?	
πо	•		ो कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.			12
Я.3	জালা 1)		ा कागत्याहा दान प्रश्नाया उत्तर तिहा. तराव चव्हाण यांनी सांगितलेले शिक्षणा	चे मह	न्व स्पष्ट करा	12
	2)		पैलवानाचे उपोषण या कथेतील विनोद			
	3)		ज्ञानेश्वरांनी मराठी भाषेचे कौतुक कसे			
	4)	परमि	ट रूम या कवितेतील आशय स्पष्ट क	रा.		
Я.4	खाली	लपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
			ले रयतेचे या कवितेतील आशय स्पष्ट	करा.		
	ເ	^		जंबा	· \	
			पत्रव्यवहार म्हणजे काय ते सांगून सर			
ਸ.5	म. ज	ोतीराव	ग फुले यांनी शेतकीच्या सुधारणेसाठी स	रकारा	स सुचविलेले उपाय लिहा.	14

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	Hindi					
			साहित्यसुधा और	व्याव	हारीक हिंदी	
-			nursday, 07-11-2019 // To 05:30 PM		Max. Marks: 70	
सूचन	,	_	प्रश्न अनिवार्य हैं। गेर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।			
Я.1	निम्न 1)	मुन्नी अ)	वाक्यों के लिए निचे दिए गए पर्यायों से कल न कह देना, नहीं तो ——— संघर्ष झगड़ा		ही पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। 14 । लड़ाई अबोला	
	2)	अ)	या —— बेटा मुझे क्या आता है?'' बनाऊँ गाऊँ	ब) ड)	जाऊँ रहूँ	
	3)	अ)	की आजी' रेखाचित्र —— का पर्दापाः अंधविश्वास अनैतिकता	श करव ब) ड)	ता है। धोका विषमता	
	4)	अ)	ग्ग' संस्मरण —— का हैं। प्रेमचंद्र नागार्जुन	ब) ड)	भीष्मसाहनी महादेवी वर्मा	
	5)	वत्स, अ) क)	तू परीक्षा में खरा उतरा। बोल, तुझे क अपेक्षा मूड़	या चा ब) ड)	हिए? हम वर देने के —— में है। इच्छा पक्ष	
	6)	सन - अ) क)	में मगहर में कबीर ने अपना शरी 1514 1518	र त्या ब) ड)	ग दिया। 1516 1520	
	7)	अ)	स की —— प्रसिद्ध रचना है। सूरसागर साकेत	ब) ड)	पद्मावत बीजक	
	8)	अ)	' ——— है, रहयो ठग्यो सो सुर सबै मौन सूर	मति <i>•</i> ब) ड)	नासी । आवाज़ गीत	
	9)	अ)	गोड़ती पत्थर' में —— श्रम का चित्रण बच्चों के पुरूषों के	है। ब) ड)	महिलाओं के पशुओं के	
	10)	अ)	शराय बच्चन का जन्म —— में हुआ । इलाहाबाद मुंबई	ब) ड)	दिल्ली कानपुर	

	11)	जिनमें दिल, दिमाग —— कुछ भी नहीं हैं। अ) आत्मा ब) क) भाव ड)	प्यार विचार	
	12)	'पोस्टर और आदमी' यह —— की कविता हैं। अ) सक्सेना ब) क) नागार्जुन ड)	बच्चन अज्ञेय	
	13)	Handicraft को हिंदी में —— कहते हैं। अ) हस्तकला ब) क) वास्तुकला ड)	चित्रकला शिल्पकला	
	14)	अनुवाद को अंग्रेज़ी में —— कहते हैं। अ) ट्रान्सलेशन ब) क) समालोचन ड)	विश्लेषण कलेक्शन	
Я.2	निम्न 1) 2) 3)	लिखित में से किन्ही सात प्रश्नों के उत्तर संक्षेप लि 'नाईडा' की अनुवाद की परिभाषा लिखिए। साहित्य के आधार पर अनुवाद के प्रकार लिखिए। चांगला साहित्यिक आपल्या साहित्यात 'सुंदरम्' ला हेच त्यांचे मुख्य ध्येय असते. उदाहरण म्हणून आप	प्राधान्य देतो. सौंदर्याचे विश्व निर्माण करणे	14
	4)	वाक्यों का हिंदी में अनुवाद कीजिए। इन वाक्यों को शुद्ध करके लिखिए। अ) मैंने भगवान को प्रार्थना की। ब) गोपाल ने मेरा प्राण बचाया।		
	5)	इन वाक्यों को शुद्ध करके लिखिए। अ) गाँव में पुलिस आए हैं।		
	6)	ब) सभा में अनेक नेते आए हैं। अंगेज़ी शब्दों के लिए पर्यायी हिंदी शब्द लिखिए। अ) Nominee ब) Inability		
	7)	अंगेज़ी शब्दों के लिए पर्यायी हिंदी शब्द लिखिए। अ) Judiciary		
	8)	 ब) Fieldman अंगेज़ी शब्दों के लिए पर्यायी हिंदी शब्द लिखिए। अ) Deposit ब) Job 		
Я.3	अ)	निम्नलिखित में सें किन्ही दो की ससंदर्भ व्याख्या 1) "लाडू लावन लापसी पूजा चढ़ै अपार। पूजि पुजारी ले गया, मूरत के मुँहि छार।।		80
		्रांज युजारा ल गया, मूरत के मुंह कार ।। 2) 'वह तोड़ती पत्थर, देखा मैंने उसे इलाहाबाद के पथ पर — वह तोड़ती पत्थर।''		
		वह ताड़ता पत्थर। कितने इसके तारे टूटे, कितने इसके प्यारे छूटे, जो छूट गये फिर कहाँ मिले, पर बोलो टूटे तारों पर कब अम्बर शोक मनाता है।		

		SLR-BN-18
Я.3	ब) निम्नलिखित में सें किन्ही दो प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिए।	06
	1) सूरदास ने कृष्ण की बाललीला का वर्णन कैसे किया है?	
	 कबीरदास का एक दोहा लिखिए। 	
	3) 'जो बीत गई' कविता की सार्थकता स्पष्ट कीजिए।	
Я.4	निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का निबंधात्मक उत्तर लिखिए।	14
	'पगडंडियों का जमाना' के माध्यम से परसाई क्या कहना चाहते हैं?	
	किंवा	
	'पोस्टर ओर आदमी' कविता का आशय बताइए।	
प्र.5	'पूस की रात' कहानी का कथानक लिखिए।	14

Seat	Cat	
No.	Set	P

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Urdu PROSE, POETRY AND COMMUNICATION

Max. Marks: 70

Day & Date: Thursday, 07-11-2019 Time: 03:00 PM To 05:30 PM **Instructions:** 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks. سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کرے خانہ پری سیجئے:-14 1) ڈاکٹر فنہیم صدیقی کاتحریر کردہ مضمون ہے۔ i) قدير شولا پوري، ii) لاله صحرا، iv) پیکرعزم و مخل، iii) خضرراه، v) غلام دستگیر 2) وه گھبراکر پھر کی طرف دوڑا۔ اس کے پٹ کھولے تودیکھا کہ آسان صاف ہے۔ i) دروازے، ii) کھڑکی، iii) دالان، iv) دبوان عام 3) میں نے تجھ سے یہ کہاتھا کہ صبح جگادینایہ کہاتھا کہ سرے سے سونے ہی نہ دینا ______ بج حاً گنا بھی کوئی شرافت ہے۔ i) ياخي، iii) آگھ، (iii) دس، iv) تين

اب اینی سے کہا-	4) لڑکے نے اپناساراخوا
ii) چاپی، iii) مال، iv) پڑوس	نن ^{رز.} (i
سے کہا کہ امتحان کے دن قریب آتے جارہے ہیں آپ سحر خیز ہیں ذرا ہمیں بھی جگادیا یجئے۔	5) مصنف نے
ii) لاله ديال سنگھ،	i) مرزاصاحب،
iv) ليلى	iii) لاله كرياشكر جي،
صاحب سے ڈاکٹر غلام دستگیر صاهب کی پہلی ملا قات کی آل انڈیاار د و کا نفر نس	6) ڈاکٹر فنہیم احمد صدیقی
	میں ہو ئی تھی۔
ii) كىھنۇ،	i) شولا پور،
اپوری" یه کتاب کی تحریر کرده ہے –	7) لالهٔ صحرا- قدیر شولا
ii) ڈاکٹر محبوب راہی،	i) ڈاکٹر فہیم صدیقی،
iv) ڈاکٹرریاض احمد	iii) ڈاکٹر غلام دستگیر،
کی سنو تووہ آدمی کو کھری کھری سناتاہے اور کہتاہے کہ جناب ہمت ہے تو مقابلہ سیجئے۔	(8
ii) گرھے، (iii) بندر، (iii) مجرِّر	i) انسان،
_ بیہ بڑا ^{من} حوس کھیل ہے گھر کو تباہ کر کے چپوڑ تاہے -	(9
ii) کبوتر بازی، ii) پیټنگ بازی، iv) شطر نج بازی	i) جوئے بازی،

	نے قید کرلیاہے"۔	بها" حضور عالی کو ظالموں۔	نے	(10
iv) نو کروں	iii) بیگم صاحبه،	ii) میر صاحب،	ب،	i) مرزاصاحہ
	روہ مشہور نظم ہے۔	کی تخلیق کر	رت"	11) نظم "عو
	سراج شولا پوری،	(ii	•	i) مجآز لکھنوی
	میر تقی میر	(iv		iii) يئتاتقدنى،
		- <i>-</i>	له" كاخالق	12) نظم" ما
iv) اقبال	اكبر،	(iii	ii) مجاز،	i) نظیر،
	کاتح پر کردہ ہے۔	ری مجموعہ	ریادی" بیدار دوشع	13) "نقش ف
ُ ثُنَّ جَ (iv	چ چکبت،	(iii d	ii) جَكِر	i) فیض
		ظم بست و کشاد	; کول کے لیےاب یہ	14) ہےاہل
		زاد	، مقید ہیں امدسگ آ	که سنگ و خشت
		کاتح پر کردہ ہے۔		مندرجه بالاشعر
iv) مجاز	فيض فيض،	(iii	ii) فراق،	i) اقبال،

سوال نمبر. 2. مندرجه ذیل سوالات کے جوابات کھیئے۔ (کوئی چار)

- 1) اقبال كي مشهور نظم "غلام قادرروبهيله" كاخلاصه لكھئے؟
- 2) شولا پورے مشہور شاعر یک اعدنی کے بارے میں آپ کیا جانتے ہیں؟
- 3) احمد شاہ لِطرس بخاری کامزاحیہ انشائیہ "سویرے جو کل آئکھ میری کھلی" کامرکزی خیال کھیے؟
 - 4) نظیرا کبر آبادی کوعوامی شاعر کیوں کہاجاتاہے؟
 - 5) يريم چند كانسانه "شطرنج كي بازي" كالمخضر خلاصه للهيئے؟
 - 6) سيداحمه خان كاتعارف بيان سيحيح؟

12

- 1) امت مسلمه میں اتحاد وقت کی ضرورت-
 - 2) اسلامی بینکنگ نظام اور ہمار امعاشرہ-
 - 3) اف! بهرشوت خوری-

4) نظم كا بغور مطالعه كرك سوالات كي جوابات كلهيئي:-

مہکتے ہوئے پھول کے پاس آو کی شاخ پر بیٹھ جاؤ

ہوامیں کبھی اڑکے باز وہلاؤ میں غوطے لگاؤ

یوں ہی پیار ی چڑیو! انجمی اور گاو

پیدک کر اِد هر سے اُد هر جاؤ پیدک کر اُد هر سے اِد هر پر ہلاؤ

چىك كرىجھى ساخ پر چېچہاؤ چېك كرىجھى نہر پر تنگناؤ

یوں ہی پیاری چڑیو! ابھی اور گاو

تبھی برگ تازہ کو منہ میں دباؤ تھے کر پھڑ پھراؤ

تہمی گھاس پرلوٹ کر دل لبھاؤ تبھی چاکے بیلوں کو جھولا بناؤ

یوں ہی پیاری چڑیو! انجمی اور گاو

میں ہے تاب ہوں، مجھ کو جلوہ دکھاؤ میں میں گمر اہ ہوں، مجھ کورستہ بتاؤ

نه جھڳو،نه سمڻو،نه کچھ خوف کھاؤ مرے پاس آؤ

یوں ہی پیاری چڑیو! انجمی اور گاو

1) شاعر چرایوں کو نہر پر کیوں بلار ہاہے؟

2) شاعر چڑیوں کو کہاں لوٹنے کو کہہ کررہاہے؟

3) شاعربے تاب کیوں ہے؟

4) اس نظم كامناسب عنوان ديجيئية ؟

14

سوال نمبر.4. مندرجه ذيل سوال كامفصل جواب لكهيئ - (كوئي ايك)

1) انثائيه "مجھر" كاخلاصه مفصل كھيے؟

2) نظم "نوجوان سے" كاخلاصه قلمىبند كيجيے؟

14

سوال نمبر.5. "گزراہوازمانہ" کاخلاصہ اینے الفاظ میں تحریر کیجئے۔

Seat	Sat	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

		I KINGII EEG OI B	CONTE	30 MANAGEMENT	
-		ate: Monday, 04-11-2019 :00 PM To 05:00 PM			Max. Marks: 40
सूचन	Π:1)	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.			
<i>C</i>		उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1	अ) र 1)	<mark>खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गा</mark> व व्यवस्थापन हे ——— शास्त्र आहे.	ठलेल्या जा ^न	गा भरा.	08
	'/	अ) सामाजिक	ब)	भौतिक	
		क) पर्यावरण	, ਵ)	राज्य	
	2)	हे व्यवस्थापनाचे प्राथमिक क	ार्य आहे		
	_,	अ) नफा मिळवणे	। । ब)	नियोजन	
		क) व्यवसाय	, ਵ)	निर्णय घेणे	
	3)	मध्ये सर्वोत्कृष्ट पर्यायाची निव	ड केली जा	ते	
	•,	अ) व्यवस्थापन	ब)	 संघटना	
		क) निर्णय घेण्या	<i>s</i>)	प्रशासन	
	4)	नियोजनातील —— घटक जीवन तत्व	।ज्ञान दर्शवि	ाते	
	-,	अ) उद्दिष्टे	ब)	धोरणे	
		क) व्यूहरचना	<i>s</i>)	जीवित कार्य	
	5)	दर्जा नियंत्रण व्यवस्थापनाशी सं	बंधित आहे.		
	٥,	अ) उत्पादन	ब)	विक्री	
		क) नफा	<i>ਭ</i>)	वित्तीय	
	6)	व्यवस्थापनामध्ये संघटन म्हणजे	- कार्य.		
	-,	अ) सामूहिक	ब)	रचनात्मक	
		क) गट	ड)	वरील सर्व	
	7)	अल्पम्दती निर्णय हे महिन्यांकरि	ता घेतले प	जातात.	
	,	अ) 24	ब)	12	
		क) 18	ਫ)	30	
	8)	नियोजनातील —— घटक कर्मचाऱ्यांच	या वर्तनाशी	संबंधीत आहे	
	-	अ) उद्दिष्टे	ब)	व्यूहरचना	
		क) धोरणे	ਫ)	नियम	
प्र.1	ৰ)	खालील संकल्पना स्पष्ट करा.			04
		1) एकी हेच बळ			
		2) केंद्रीकरण			
ਸ.2	_	ोल पैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.			O6
	1)	व्यवस्थापनाच्या पातळया			
	2)				
	3)	विभागीय नियोजन			

CI	D.	-R	N	-2
OI.	_ 17	-0	IV	

		9
Я.3	नियोजनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.	10
Я.4	संघटनेचे महत्व स्पष्ट करा.	12
	किंवा	
	निर्णार होणे व्याख्या हा। निर्णार होण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा	

Seat	Set	D
No.	Set	<u> </u>

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

			P	RINCIPLES OF E	BUSINESS	MANAGEMENT		
-			-	, 04-11-2019 5:00 PM			Max. Marks	s: 40
Instru	uctio		-	uestions are compu	-	KS.		
Q.1	A)	Fill i		-	_	ılternatives given bel	ow.	80
		1)	Man a) c)	nagement is a Social Environmental	b)	Physical Political		
		2)	a) c)	is the primary Profit making Business		Planning		
		3)	Sele a) c)	ection of best alterna Management Decision Making	b)	in Organization Administration		
		4)	a) c)		• •	sses life philosophy. Policies Mission		
		5)	Qua a) c)	lity Control is related Production Profit	b)	management. Sales Financial		
		6)	In m a) c)	nanagement organiz Collective Group	b)	task. Structural All of the above		
		7)	Sho a) c)	rt term decisions are 24 18		months. 12 30		
		8)	a) c)	Element of pla Objectives Policies		ted to employees Beh Strategy Rules	aviour.	
	B)	Expl 1) 2)	Esp	he following conce rit De Corps tralization	epts.			04
Q.2		Leve Auth	els of ority	otes (Any Two) management and Responsibility ental Planning				06
Q.3	Expl	ain th	e diff	erent types of plann	ing.			10
Q.4	Expl	ain th	e Imp	portance of Organiza	ation. OR			12
	Defi	ne De	cisio	n Making Eynlain th	• • • •	f Decision Making		

Seat No.	Set	Р
	•	

	B.Com			Examination Oct/Nov-2019 ARKETING	
		ursday, 07-11-2019 To 05:30 PM		Max. Marks: 7	'0
		न अनिवार्य आहेत. ज्डील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1 खा 1)	समाज अ) ी	ले योग्य पर्याय निवडून गाळले ासाठी राहणीमानाची निर्मिती क वेपणन उपभोग		ारा. प्रदान करणे म्हणजे ——— होय. उत्पादन वित्तपुरवठा	4
2)	अ) 1	ाची आधुनिक संकल्पना ——— वेक्री उत्पादन	– केंद्रीत आहे ब) ड)	हे. नफा ग्राहक	
3)	अ) व	ग्रारणपणे वैशिष्टयपुर्ण वस्तुंच्या : कमी उच्च	किंमती ——— ब) ड)	-— असतात. मध्यम वाजवी	
4)	खरेदीव अ) इ	- बाजारपेठेत मालाच्या खरेदी f राराला दिला जातो. हजर नेयंत्रित	वेक्रीचा व्यवह ब) ड)	हार झाल्याबरोबर लगेच त्याचा ताबा वायदे अनियंत्रित	
5)	म्हणता अ) ः			करतो अशा वस्तुंना ——— वस्तु असे घडाईच्या वैशिष्टयपुर्ण	
6)	अ) र	बाजारपेठेचे लहान भाग पाडणे बाजारपेठ विश्लेषण बाजारपेठ विशेषीकरण	ब)	बाजारपेठ विभाजन	
7)		गळामधील मोफत सेवा हे ——— विक्रीपुर्व सेवा खरेदी		विक्रयोत्तर सेवा	
8)		आधुनिक			
9)	अ) 1	। कार्यावर परिणाम करणाऱ्या स् वेपणन नियोजन वेपणन पर्यावरण	ब)	गोळाबेरीज म्हणजे ——— होय. विपणन संशोधन विपणन संकल्पना	
10)		ा मिश्रणातील ——— हा घटक वस्तु वृद्धी	संस्थेला उत्त ब) ड)	त्पन्न मिळवुन देतो. ठिकाण किंमत	

	11)	जेव्ह	। बोधनामाला कायदेशीर संरक्षण मिळते	तेव्हा	ते ——— बनते.	
		अ)	वस्तुनाम	ब)	जाहिरात	
		क)	व्यापारी चिन्ह	ਫ)	यापैकी सर्व	
	12)	ज्या म्हण	वस्तुंचा उपयोग दुसऱ्या वस्तुंच्या उत्पाव तात.	ःनासाव	डी केला जातो त्यांना ——— वस्तु	
		अ)	उपभोग्य	ब)	चैनीच्या	
		क)	वैशिष्टयपुर्ण	ਫ)	औद्योगिक	
	13)		हे मुक विक्रेत्याची भुमिका बजावते.			
	•		आवेष्टण	ब)	चिन्हांकण	
		क)	वैयक्तिक विक्री	ਫ)	विक्रयवृद्धी	
	14)	वस्त	व सेवांचे पैशाच्या स्वरुपात दर्शविलेले	विनिम	य मृत्य म्हणजे ——— होय.	
	,		नफा	ब)	किंमत	
		क)	वस्तु	ਭ)	विक्रयवृद्धी	
Я.2			ानाची व्याप्ती रपेठ विभाजनाचे महत्त्व			14
Я.3	थोडव	म्यात [्]	उत्तरे लिहा.			14
	अ) ब)	_	जीवनचक्राच्या विविध अवस्था स्पष्ट क टणाची कार्ये स्पष्ट करा.	रा.		
Я.4	खाली	ालपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	विपण	ान म्ह	णजे काय? विपणनाचे महत्त्व स्पष्ट कर			
			कि वेभाजन म्हणजे काय? बाजारपेठ विभाज	••	21m111 11111 1 1 1	
				गनाय	आधार स्पष्ट करा.	
ਸ.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. व्यान प्रमाणने काम औरमेगिक व्यानंत्री रि	नेनिका	114511 11154 4511	14
	ઝાધા	1147	वस्तु म्हणजे काय? औद्योगिक वस्तुंचे ि कि	पापघ ंवा	प्रयार रभप्प पर्रा.	
	किंमत	न म्हण	ाजे काय? वस्तुंच्या किंमतीवर परिणाम		! घटक स्पष्ट करा.	
			3			

Seat No.	et	P
----------	----	---

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 PRINCIPLES OF MARKETING

			PRINCIPLES OF I	ИAR	KETING	
-			ırsday, 07-11-2019 To 05:30 PM		Max	k. Marks: 70
Instru	uction		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full n	narks		
Q.1	Fill ir	a) c)	blanks by choosing correct alt is a creation and delivery of a s Marketing Consumption			14
	2)	Mod a) c)	lern concept of marketing is Sales Production	_ orie b) d)	nted. Profit Customers	
	3)	Gen a) c)	erally the prices of speciality good Low High	ds are b) d)	e Medium Moderate	
	4)		•	b) d)	s immediately given to the Future irregulated	
	5)		product which is purchased by th wn as goods. Industrial Consumer	e con b) d)	sumer for consumption is Installation specialty	
	6)	Divid a) c)	ding total market into different par Market Analysis Market specialization	ts is k b) d)	known as Market Segmentation Market standardization	
	7)	Free a) c)	e service during the warranty perio Before sales service buying	od is t b) d)	he example of After sales service Selling	
	8)	In _ a) c)	concept, all marketing effort Modern Ancient	s are b) d)	concentrated on the sales Traditional Historical	j .
	9)	a) c)	is the total of all factors that aff Marketing planning Marketing environment	ect m b) d)	earketing functions. Marketing research Marketing concept	
	10)	a) c)	factor of marketing mix genera Product Promotion	te rev b) d)	renue for the enterprise. Place Price	
	11)	Whe	en the brandname is legally proted Product name Trademark	ted it b) d)	becomes Advertising All of these	

	12)	rne	goods.				
		a) c)	Consumer Specialty	b) d)	Luxury Industrial		
	13)	a) c)	act as silent salesman. Packing Personal selling	b) d)	Branding Promotion		
	14)		exchange value of goods and swn as Profit Product	services b) d)	Price Promotion		
Q.2	a)	Scop	ort notes. be of marketing ortance of Market Segmentation			14	
Q.3	Write short answers.a) Explain the various stages of Product Life Cycle.b) Explain the functions of packing.					14	
Q.4	Answer any one of the following questions. What is Marketing? Explain the importance of marketing. OR				14		
	What	t is M	larket Segmentation? Explain the	ne base	s of market segmentation.		
Q.5			iny one of the following quest idustrial Goods? Explain the diff Ol	ferent ty	ypes of industrial goods.	14	
	What is 'Price'? Explain the factosrs affecting the price of the product.						

SRL-BN-21

Seat	Set P	
No.	Set F	_

B.COM. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Kannada MODERN PROSE AND POETRY – I

			MODERN PR	ROSE AN	ND I	POETRY – I	
-			ursday, 07-11-2019 1 To 05:30 PM				Max. Marks: 70
Instr	uction) All questions are comp) Figures to the right ind	-	nark	S.	
ಪ್ರ.1	ಸರಿಯಾ	ದ ಉ	ುತ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ				14
	1)		ರ್ವರಿ ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ	ಕ್ಕೆ ಸಮ.			
		1)	Prose	· ·	2)	Novel	
		3)	Story		4)	Epic	
	2)	ಕನ್ನಡ	ತ್ರಾ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ	ಭಾಷೆ –			
	,	1)	•	•	2)	ಪಂಜಾಬಿ	
		3)	ಉರ್ದ		4)	ಇಂಗ್ಲೀಷ್	
	3)	ಕನ.ಡ	ಕ ಕಾದಂಬರಿ ಜನಪ್ರೀಯ ಗೋಳಿಸಿದ	ನವರು <i>–</i>			
	υ,	1)	_		2)	ಬೇಂದ್ರೆ	
		3)	ಕಾರಂತರು		4)	್ರ ಗೌರಮ	
	4)	ŕ	೧೭೬೬ ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಕನೆಗ	≀⊣去	,	မ	
	4)	1)	ಂಬರಿಗಾಗಿ ಜ್ಞಾವಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಕುವೆಮಮ	ာဆယ <i>–</i>	2)	ಬೇಂದ್ರೆ	
		3)			4)	ಗೌರಮ <u>್</u>	
	~ \	ŕ			•,	e	
	5)		ಂಬರಿ ಸಾರ್ವಔಮ ಎಂದು ಹೆಸರಾಡ 	ವವ ರು	2)	٠	
			ಕಟ್ಟೀಮನಿ ಬಸವರಾಜ		2)	ಜನ್ನ	
		3)	•		4)	ಕಣವಿ	
	6)	~	ವ ಜೀವ ಇದು ಒಂದು –			\-	
		1)			2)	ವರಿ	
		3)	ಆನೆ		4)	ಕಾದಂಬರಿ	
	7)	ಬೆಟ್ಟರ	ವ ಜೀವ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ	ಚಿತ್ರಣ ಬ	ಂದಿದೆ.		
		1)	ನಗರದ		2)	ಹಳ್ಳಿಯ	
		3)	ನದಿಗಳ		4)	ಪರಿಸರದ	
	8)	ನಿತೊ	್ಯೀತ್ನವ ಎಮದರೆ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ	_			
			ಪೂಜೆ		2)	ವರ್ಣನೆ	
		3)	ಕೊರಗು		4)	ಗುಣ	
	9)	ಭಾವ	ಗೀತೆಗಳು ಪ್ರಭಾವದಿಂದ	ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬ	ಂದಿವೆ.		
	,	1)	ಬಂಗಾಳಿ	ય જ	2)	ಮಲೆಯಾಳಿ	
		3)	ಕೊಡವ		4)	ಇಂಗ್ಲೀಷ್	
	10)	ಬಾವ	ಗೀತೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ –			,	
	10)		ಹಾಡುವದು		2)	ಒದುವದು	
		3)			4)	ಇಲ್ಲ	
	11)	ŕ		ಸಂಗ್ರಹ –		,	
	11)		್ಯೀತ್ಸವ ಇದು ಒಂದು ಭಾವಗೀತೆ	~UJW -	2)	ನವ್ಯಕವಿತೆ	
		3)			4)	ಪ್ರಬಂಧ	

	12)	ಇತಿಹಾಸ ಹಿಮದಲ್ಲಿನ	ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ			
		1) ಅರಸರ	2)	ಹುಲಿಗಳ		
		3) ವೀರರ	4)	ನಿತ್ಯೋತ್ಸದ		
	13)	ಇಂಗ್ಲೀಷ್-ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಿದ್ದ ಅನುವಾದಕ	ರು –			
		1) ಕರ್ಕಿ	2)	ಕಣವಿ		
		3) ಕಲಬುರ್ಗಿ	4)	ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರಿ ಕಂಠಯ	್ಲ್ಯ	
	14)	ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ –				
ಪ್ರ.2	ಬೇಕಾ	ದ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ :				16
	1)	ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರುತ್ತವೆ?				
	2)	ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು ಯಾವ	ನವು?			
		ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಯಾರನ್ನು ಲಗ್ನವಾದರು				
	4)	ಕಾರಂತರು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕಳೆದು	ಕೊಂಡಿದ್ದರು?			
	5)	ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುವ ಕುರುಬರು ಎಂದರೆ	ಯಾರು?			
ಪ್ರ.3	ಬೇಕಾ	ದ ಎರಡಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :				12
	1)	ಇದು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ತಿನ್ನೋ ಹುಲಿ!				
		ನಡೀರಿ, ನಿಮಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ತೋ	ಟ ತೋರಿಸ್ತೇನೆ!			
	3)	ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಬದೆಯದ, ಹಿಂದೆ ಬ				
ಪ್ರ.4	ಒಂದಕ	ಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ :				14
		ಿನಿತ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ	ನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ) .		
	2)	ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿ				
ಪ್ರ.5	ಕೆಳಗಿನ	ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿ	ාට.			14
		ಆ್ಸವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಿ		ಶುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.		
	_		•			

No.	Seat
-----	------

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS MATHEMATICS

		BUSINESS MAI	HE	MATICS	
-		: Friday, 08-11-2019) PM To 05:30 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uction	 s: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full 3) Graph paper will be supplied on 4) Use of soundless calculators is 5) Assume suitable data, if require 	requallov	uest.	
Q.1	Fill ir 1)	In the blanks by choosing correct all If in L.P.P., objective function is of m of solution space is not closed ,then a) Unique c) Unbounded	axim that	ization types and upper boundary	14
	2)	$\begin{vmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \end{vmatrix} = \underline{\hspace{1cm}}$ a) 1 c) 2	b) d)	0 None of these	
	3)	When a fixed amount is paid at the e especially a year then each payment a) Annuity due c) Deferred annuity	is ca		
	4)	The order of transpose of 2×5 matrix a) 5×2 c) 2×5	b)	5×5 none of these	
	5)	If two rows of a determinant are iden a) 1 c) none of these	tical b) d)	0	
	6)	The simple interest on Rs.7000 for tha a) 7510 c) 1050		105000	
	7)	The matrix $\begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$ is called as a) Scalar matrix c) Diagonal matrix	 b) d)	Unit matrix Null matrix	
	8)	If $f(x) = 5x + 7$, then the domain of to a a) Negative integers c) Real numbers	the fu b) d)	unction is the collection of Imaginary numbers None of these	
	9)	A function of the type $y = \log x$ is cal a) Parametric c) Composite		Logarithmic	

- 10) In triangular matrix all elements below/above the principal diagonal matrix are equal to .
 - a) 1

b) 0

c) -1

- d) 2
- If $A = \begin{bmatrix} 5 & 2 \\ 7 & 1 \end{bmatrix}$, then 10A =_____.

- If $f(x) = 4x^2 5x$, Then $f(0) = ____$ 12) b) 0 a) 8
- c) 3 d) -1
- 13) The matrix having unequal number of rows and columns is called as _____ matrix.
 - a) Unit

b) Square

c) Rectangular

- Triangular
- If the interest charged on the maturity value all the time, then it is called as
 - a) Annuity

Simple interest

c) Profit

- d) Compound interest
- A mobile manufacturing company produces three models of mobiles X, Y, 07 Q.2 and Z. The material and labour needed to produce each models is given by the following table.

Model	Material	Labour
	Rs.	Rs.
X	5	1
Υ	6	3
Z	2	4

There is an order of 500 items for model X, 750 items for model Y and 150 items for model Z. Use matrix multiplication to compute the total amount of material and labour needed to fulfill the entire order.

2) Draw the graph of a function

$$f(x) = x^2 - 5x + 6$$

- **Q.3** 1) Find the maturity value of an immediate annuity of Rs.10000 for 5 years at 6% p.a. compound interest.
 - Find the matrix *X* if A 5B + 2X = 0 where 2)

The matrix
$$X$$
 if $A - 5B + 2X = 0$ where

$$\begin{bmatrix} A & 1 & 1 \\ A = 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} and B = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ -3 & 1 \\ 1 & -2 \end{bmatrix}$$

Attempt any one of the following questions. Q.4

14

07

07

07

1) Solve

$$\begin{vmatrix} x - 5 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 \\ 4 & 0 & 3 \end{vmatrix} = 0$$

Solve the following equations using Cramer's rule.

$$2x + 5y + 3z = 15$$

$$x + 2y - z = 5$$

$$x + y + z = 10$$

b) If
$$A = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 4 & 7 \end{bmatrix}$$
, $B = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 3 \\ 5 & -7 & 2 \end{bmatrix}$, $C = \begin{bmatrix} 6 & 7 & 0 \\ 3 & 1 & 7 \end{bmatrix}$ then verify that $A(B+C) = AB+AC$

Q.5 Attempt any one of the following questions.

- ime
- a) 1) Mr. Bhagwan is willing to invest for 4 years. He expects to get a same amount as an interest on the money invested. Find the rate of compounded interest per annum.
 - 2) 1) Find the inverse of the matrix by Adjoint method.

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & -2 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 4 \end{bmatrix}$$

b) 1) Solve the L.P.P.

$$Min z = 3x + 4y$$

Subject to the constraints

$$x + y \le 6$$

$$x + 3y \ge 3$$

$$3x + y \ge 4$$

And $x \ge 0, y \ge 0$

2) The daily cost of production C for x mobiles is given by C(x) = 205 x + 55000. If each mobile is sold for Rs.500, determine the minimum number that must be produced and sold daily to ensure no loss.

							_	
Seat No.							Set	P
•							-	

Ь	.C0I	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	, ,	SURANCE) - I
•		riday, 08-11-2019 M To 05:30 PM	,	Max. Marks: 70
		प्रश्न अनिवार्य आहेत. किडील अंक पुर्ण गुण दर्शवि	तात.	
प्र.1 खार्ल 1)	 अ)	विमा	ारा तोटा अनेकां ब)	व्या मध्ये विभागण्याचे साधन आहे. विमा हप्ता
2)		विमेदार टचे कारण तत्व ——— विम्ख आयुविर्मा अग्निविमा	ड) ग्रास लागू होत न ब) ड)	सागरी विमा
3)	विमा अ) क)	दलाली / कमिशन	च्या मोबदल्यास ब) ड)	विमा व्यवसाय करण्याचे मान्य करते. विमा हप्ता सवलत
4)		— या प्रकारामध्ये विमेदारास सामान्य आजिवन विमा एक हप्ता आजीवन विमा	ৰ)	ते भरावे लागतात. मर्यादित हप्त्याचा आजीवन विमा परिवर्तनीय आजीवन विमा
5)		हप्ता भरण्याचा कालावधी व जाते. 30 45	ार्षिक असेल, तर ब) ड)	हप्ता भरण्यासाठी ——— दिवस सवलत 15 10
6)	हप्त अ)	ामुक्त विमा पत्राची किंमत = समर्पण मूल्य पॉलिसी दर विक्रि	ৰ)	— × ———. विमा रक्कम पॉलीसीवरील कर्ज
7)	परमो अ)	च्च विश्वास तत्वानूसार विमेव वस्तुनिष्ठ / सत्य माहिती	राराने ——— दे ब)	
8)	अ)	ात विमा कायदा ——— वर्ष 1914 1947	िसंमत झाला. ब) ड)	1938 1956
9)	अ)	ग विमाहप्ता भरल्यानंतर विमे प्रस्ताव कच्चे विमापण	ब)	पावती ——— या नावाने ओळखली जाते. डेबीट नोट क्रेडिट नोट
10)	अ)	वेर्मा प्रतिनिधीने ——— तास 100 तासांचे 150 तासांचे	ांचे व्यवहारिक प्र ब) ड)	शिक्षण पूर्ण केले पाहिजे. 50 तासांचे 200 तासांचे

	11)		– हा विमा व्यवसायाचा आत्मा आहे. विमेदार विमा कंपनी	ब) ड)	विमा प्रतिनीधी धनको	
	12)	अ)	र्वेमा महामंडळ कायदा ——— वर्षी संग् एप्रिल—1956	ब)	जून—1956	
	13)	शेवट			नोव्हेंबर—1956 ऑक्टोबर 1988 मध्ये घेतले की ज्यावर ये भरला तर त्या विमापत्राची हप्तामुक्त	
		अ)	₹.50,000 ₹.48,000	ब) ड)	रु.54,000 रु.52,000	
	14)	अ)	र्वेम्यात सलग तीन वर्ष विमा हप्ते भरल नुकसान भरपाई दुहेरी फायदा	ब)	विमेदार ——— मिळण्यास पात्र होतो. विमा रक्कम सोड किंमत	
Я.2	1)	विम्या	नांची उत्तरे लिहा. चे स्वरुप र्वेम्याचे महत्त्व			14
Я.3	खाली 1) 2)	आयुरि	नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. र्वेमा होण्याची कार्य पध्दत नोंद व विमापत्राचे अभिहस्तांकन याम	धील प	_{जरक}	14
Я.4			कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. विध मुलतत्वे स्पष्ट करा. वि	ंवा		14
Я.5	खाली समुह	लपैकी विमा	धीची अचारसंहिता स्पष्ट करा. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. म्हणजे काय? समूह विम्याचे विविध प्रव् वि हामंडळ कायदा, 1956 ची विविध वैशि	वा		14
	3		·			

	_
Seat	Set
No.	Set

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 INSURANCE (LIFE INSURANCE) - I

			INSURANCE (LIFE I	NSI	JRANCE) - I	
			iday, 08-11-2019 1 To 05:30 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	a)	e blanks by choosing correct alt is an instrument of distribution Insurance Insurers	the b)		14
	2)	a)	e principle of cause proxima does Life Insurance Fire Insurance	b)	apply to Marine insurance None of the above	
	3)	cor a)	e insurance agent is ready to carry asideration of Commission Salary	on i		
	4)	a)	der policy premium=m is pa Ordinary whole life Single payment whole life	b)	roughout the life of the assures. Limited life whole life Convertible whole life	
	5)	a) c)	days of grace are allowed for y 30 45	b)	/ premium policy. 15 10	
	6)	a)	aid-up value = Instalment paid Total Instalment Surrender value Loss of policy	b)	Sum Assures Loan of Policy	
	7)	Acc a) c)	cording to principle of utmost good Material facts Social information	b)	General information None of the above	
	8)		ndia, Insurance Act was passed in 1914 1947		year. 1938 1956	
	9)	call	er the payment of first insurance poled as Proposal Cover Note	remi b) d)	um insures receives receipt is Debit Note Credit Note	
	10)	pro a)	e insurance agent should complete curing the life insurance business. 100 hours 150 hours	b)		

	11)		is a soul of insurance bus	siness.		
		a) c)	Insures Insurer	b) d)	Insurance Agent Creditor	
	12)		e insurance corporation Act, v April-1956 Sept-1956	vas passe b) d)	•	
	13)	Rs. was	s paid in October 2000.	oer 1988,	if the last half-yearly premium	
		a) c)	Rs.50,000/- Rs.48,000/-	b) d)	Rs.54,000/- Rs.52,000/-	
	14)	insı a)	•	continuou b)	isly. Policy amount	
		c)	Double profit	d)	Surrender value	
Q.2	a)	Natu	ort notes. ure of Insurance ortance of Life Insurance			14
Q.3	a)	Proc	swer in brief. cedure of Taking life Insurance erence between nomination o	•	Assignment of policy.	14
Q.4			any one of the following quare various principles of Insura			14
	Expla	ain th	ne code of conduct for Insura		t.	
Q.5			any one of the following que Group Insurance? Explain the		ypes of Group Insurance.	14
	Expla	ain th	ne various features of 'Life In		Corporation Act, 1956'.	

Seat No.	Set	Р
	•	

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Geography (Economic Commercial Geography) ECONOMIC GEOGRAPHY - I

	O . , ,	OMIC GEOGRAPI	. . , ,
	ate: Friday, 08-11-2019 :00 PM To 05:30 PM		Max. Marks: 70
2) 3)	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्श) आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या :) नकाशा स्टेन्सीलचा वापर करण्य	भाढा.	
प्र.1 खार्ल 1)	ोल दिलेले योग्य पर्याय निवडून ग आर्थिक भूगोल ही ——— भूगो अ) प्राकृतिक क) राजकीय		14 क
2)	भूगोल हा वस्तू व सेवा अ) प्राकृतिक क) आर्थिक	यांचे उत्पादन विनिमय व ब) मानवी ड) राजकिर	
3)	कारखानदारी हा ——— प्रकारच अ) प्राथमिक क) तृतीय	गा आर्थिक व्यवसाय आहे. ब) द्वितिय ड) चतुर्थ	
4)	मध्ये सर्वात जास्त लोहाँ अ) मॅग्नेटाईट क) लिमोनाईट	शाचे प्रमाण असते. ब) हेमेटाई० ड) सिडेराई	
5)	बॉक्साईट या खनिजापासून —— अ) मॅगेनीज क) हेमेटाईट	— तयार केले जाते. ब) तंबे ड) ॲल्युमि!	नेयम
6)	हे साधनसंपत्तीच्या संवर्ध अ) केव्हीस क) वेबर	न संकल्पनेचे जनक आहेत ब) झिम्मश्म ड) रुझवेल्ट	न
7)	जलविदयुत निर्मितीमध्ये ——— अ) भारत क) रशिया	या देशाचा जगात प्रथम व्र ब) संयुक्त ड) कॅनडा	
8)	हे पारंपारिक प्रकारचे छ अ) सौरऊर्जा क) खनिज तेल	र्जासाधन आहे. ब) दगडी व ड) नैसर्गिक	
9)	व्यापार हा ——— प्रकारचा आर् अ) प्राथमिक क) तृतीय		

	10)	आर्थि	क क्रियांचा अभ्यास ——— भूगोलात र	केला प	जातो.	
		अ)	कृषी	ब)	आर्थिक	
		क)	औद्योगिक	ਫ)	व्यापारी	
	11)		— ला भारताचे मँचेस्टर म्हणून ओळख	ले जा	ते .	
		अ)	अहमदाबाद	ब)	कोईमतूर	
		क)	नागपूर	ਫ)	मुंबई	
	12)		— ही सागरी साधनसंपत्ती आहे.			
		अ)	मासे	ब)	हवा	
		क)	सौरऊर्जा	ਫ)	मृदा	
	13)	भारत	ातील पहिला लोह–पोलाद कारखाना -		येथे उभारण्यात आला.	
	•	अ)	बोकारे	ब)	दुर्गापूर	
		क)	जमशेदपुर	ਫ)	भिलाई	
	14)	स्वयं	विलत वाहन उदयोगात ——— या देश	ाचा प्र	थम क्रमांक लागतो.	
	•	अ)	भारत	ब)	जपान	
		क)	यु. एस. ए.	ਫ)	यु. के (इंग्लंड)	
ਸ਼.2	खाली	ल प्रश	नांची उत्तरे लिहा.			14
	1)	आर्थि	क भूगोलाच्या शाखा सांगा.			
	2)	साधन	नसंपत्तीच्या संवर्धनाची गरज स्पष्ट करा	•		
प्र.3	टिपा	लिहा.				14
	1)	उदयं	ोगधंदयांचे केंद्रीकरण			
	2)	पवन	ऊर्जा			
प्र.4	खाली	लपैर्क	ो कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	भारता	तील	सुती कापड उद्योगाचे वितरण व उत्पाव	इनीचे	वर्णन करा.	
			कि 	वा		
			सायांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.			
Я.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	0	\	14
	आार्थ	क भूग	ोल म्हणजे काय? त्याचे स्वरुप व व्याप कि		य वणन करा.	
	भारत	व सं	ाक युक्त संस्थानातील बॉक्साईडचे उत्पादन		तरण याचे वर्णन करा	
		. \1	3			

Seat No. Set	P
--------------	---

B.Com. (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Geography (Economic Commercial Geography) ECONOMIC GEOGRAPHY - I

		ECONOMIC GE		0 : 27	
•		e: Friday, 08-11-2019 0 PM To 05:30 PM		Ma	ax. Marks: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate ful 3) Neat diagram and maps shoul 4) The use of map stencils are al	d be d	rawn wherever necessary	
Q.1	Fill ii 1)	n the blanks by choosing correct at Resource Geography is a branch of a) Physical c) Political		_ geography.	14
	2)	Geography is related to the perchange of goods and services. a) Physical c) Economic	produc b) d)	ction, and consumption and Human Political	d
	3)	Industry is type of economic a) primary c) tertiary	activit b) d)	ies. secondary quarternary	
	4)	The Percentage of iron ore is highe a) Hematite c) Lignite	est in _ b) d)	Cederite Magnetite	
	5)	is made from Bauxite mineral a) Manganese c) Hematite	al. b) d)	Copper Aluminium	
	6)	a) Kevis c) Weber	resour b) d)	ce conservation. Zimmar man Roosevelt	
	7)	country ranks first in product a) India c) Russia	tion of b) d)	hydro power in the world. U.S.A Canada	
	8)	is non-conventional types ofa) Solar energyc) Petroleum	energ b) d)	y resources. Coal Natural gas	
	9)	Trade is a type of economic a) Primary c) Tertiary		es. Secondary Quarternary	
	10)	The economic activities are studied a) Agriculture c) Industrial	l in b) d)	geography. Economic Trade	
	11)	is known as Manchester of I a) Ahemadabad c) Nagpur	ndia. b) d)	Koimatar Mumbai	

	12)	is a ocean resources.	L	A :	
		a) Fisher	b)	Air	
		c) Sunlight	d)	Soil	
	13)	In India, the iron and steel industry e			
		a) Bokaroc) Jamshedpur	b) d)	Durgapur Bhilai	
	4.4\	,	,		
	14)	country ranks first in automobIndia	iie in b)	Japan	
		c) U.S.A	d)	U.K	
Q.2	Ansv	ver the following questions.			14
	1)	Stare the branches of economic geog	-		
	2)	Explain the need of conservation of re	esou	rces.	
Q.3	Write	e short notes.			14
	1)	Centralization of industries			
	2)	Wind energy			
Q.4		wer the following questions. (Any O	•		14
	Desc	ribe the distribution and production of	cott	on textile industry in India.	
	Expl	OR ain the classification of Human activition	25		
~ =	•				
Q.5		ver the following questions. (Any O t is economic geography? Describe it's	•	nature & scope of economic	14
		raphy.	3 1110	mature & scope of economic	
	3-73	OR			
	Desc	ribe the production and distribution of	bau	xite in India and U.S.A.	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com.(Semester - II)(CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		Englis GOLDEN F		AL	
		e: Saturday, 19-10-2019 O AM To 02:00 PM		Max. Marks:	70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full i	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	n the blanks by choosing correct aloud the time taken for the students to wr			14
		a) six months c) 1.5 years	b) d)	one year 2 years	
	2)	The different ways in which claims of satisfied are a) legal ways	b)	legal way and social way	
	3)	 c) national and international way "We weave the marriage -veils of a _ poem 'Indian Weavers') a) Princess c) Queen 	•		
	4)	The book 'Letter to a Teacher' was or a) French c) Italian	rigina b)		
	5)	The essay 'My Duty to my Neighbour a) Sir Emest Barker c) Thomas Wyatt	b)	vritten by Emily Dickinson Rabindranath Tagore	
	6)	The author used the alarm call of the a) Elephant c) Deer		to relieve his throat. Langoor Buffalo	
	7)	Sarojini Naidu's first book was a colle published in1905. a) Golden Threshold c) Bangle Sellers	b)	n of poems titled, Nigtingale Wild Haycyon	
	8)	The tiger sat on the after killing a) ground c) rock	ng th b) d)		
	9)	The idea of death differs when the spapplied to a) friends c) everyone else	b) d)	er applied it to herself and when enemies relatives	
	10)	Maya Angelou was poet, civi a) an American c) an Indian	b)	its activist, author and historian. a Canadian An African	

	11)	I a message to my brother in Mumbai.		
		a) cent b) sent c) scent d) None		
	12)	a) lose b) loose	ely. the given option	
	13)	is the study of society. a) Ecology b) Sociolog c) Anthropology d) Zoology		
	14)	Can I come the party with you? a) to b) too c) two d) 02		
Q.2	Atte a) b) c) d) e) f)	empt any four of the following questions. In what way is the school similar to the student's he Describe in brief the process of tracking and killing What is the role of neighbours in one's life? Write a note on 'Being a good neighbour as a social How is the school different from the student's home Write a note on the narrator's guilt after killing the time.	the tiger. I service'. ?	16
Q.3	Attea) b) c)	empt any two of the following questions. "I can accept the idea of my own demise". Explain to context. What do the colours mentioned in the poem 'Indian You have problems with the functioning of the wash recently from a company store. Write an email to the solwash@gmail.com) telling him about the problem replacement. Describe the term 'Blog' and explain the steps to be	Weavers' indicate? ning machine purchased e dealer (email id , and request for	12
Q.4	·	blog. empt any one of the following questions. Your class teacher has organized a group discussion Media and the internet have changed our life and material participated in the discussion with your friends. Write discussion stating opinions of participating member drawing a conclusion.	on on the topic 'Social nade it better.' You have te the draft of the group	14
	b)	OR Describe the different points that help in preparing the second seco		
Q.5		examples of different kinds of questions asked by the Secretary of the "Go Green Club" of your college nutes of the second meeting of members of the club. I ails.	draft the agenda and	14

Seat No.	et	P
----------	----	---

		B.C	•	, , ,	xamination Oct/Nov-2019 SS MANAGEMENT	
-			aturday, 09-11-2019 M To 02:00 PM		Max. Marks: 7	0
सूचना			ग्रश्न अनिवार्य आहेत. किडील अंक पूर्ण गुण दर्शवि	ोतात.		
Я.1	खाली	ल दि	लेले योग्य पर्याय निवडून ग	गळलेल्या जागा १	मरा. 1	4
	1)				व्रविणारी व आधार देणारी अशी व्यवस्था	
		-	जे होय.			
		,	नियोजन	ब)		
		क)	नियंत्रण	ਫ)	कार्यप्रेरणा	
	2)	बोनर	न हे कार्यप्रेरणेचे साध	न आहे.		
		अ)	आर्थिक	ब)	नकारात्मक	
		क)	आर्थिकेतर	ভ)	आर्थिक व नकारात्मक	
	3)		- म्हणजे इतर व्यक्तीच्या मन् ा होय.	नोवृत्ती आणि व्यव	हार व आचरण यांना निश्चित स्वरूप देणारी	
		अ)	कार्यप्रेरणा	ਕ)	नेतृत्व	
		,	संदेशवहन	., ভ)	नियंत्रण नियंत्रण	
	4)	,	शाही नेतृत्व हे —— परिस्	,	एक रावे	
	4)	डपूर ^न अ)	आणिबाणीच्या	थतात पारणानक ब)		
		ज) क)	साधारण	ৰ) ভ)	सामान्य	
	_\	,		· .		
	5)	٠.			ातृत्व शैलीस —— म्हणतात.	
			मुक्त नेतृत्व शैली	•	एकतंत्री नेतृत्व शैली	
		,	बौद्धिक नेतृत्व शैली	,	लोकशाही नेतृत्व शैली	
	6)		ती, कल्पना, मते, विचार, भा जे —— होय.		किंवा अधिक व्यक्तीमध्ये होणारी देवाणघेवाण	
		अ)	नेतृत्व	ब)	नियंत्रण	
		क)	कार्यप्रेरणा	_	संदेशवहन	
	7)		ा देणाऱ्या व्यक्तीला —— ३ 			
		,	संदेशदाता	ब)	संदेश प्राप्तकर्ता	
	,	,	संदेश माध्यम	ड)	संदेश क्रिया	
	8)		हा नेहमी —— असतो.	\		
			भूतकाळासाठी	ब) —\	वर्तमान काळासाठी	
	۵)		भविष्यकाळासाठी	ভ)	भूतकाल व वर्तमान काळासाठी	
	9)		रेरणा ही मूलतः —— आहे.	 /		
		<u></u>)	समाजशास्त्रीय प्रक्रिया	ब) \	शरीरशास्त्रीय प्रक्रिया	
	40)	क)	मानसशास्त्रीय प्रक्रिया - यांनी 'उद्दिष्टप्रधान व्यवस्थ	ड) गान' संक्रवाना म		
	10)		- याना छा६ष्टप्रधान व्यवस्थ - डेव्हीस	।पन सकल्पना । ब)	११७ला. पीटर ड्रकर	
		अ) क)	सी. जी. ब्राऊन	ਖ <i>)</i> ड)	लुईस ॲलन	
		٦٠)	VII. VII. XIO/ I	9)	3411 2111	

	11)		- याप्रकारचे व्यावसायिक पत्र वेळ आणि	ा खर्चा	त बचत करतात.	
		अ)	सादरीकरण	ब)	अहवाल	
		क)	ई—मेल	ਫ)	मेमो	
	12)	अंदार	जपत्रकीय नियंत्रण हे नियंत्रणाचे	तंत्र ३	गहे.	
	,		आधुनिक	ब)	पारंपारिक	
			दुय्यम	<i>ਤ</i>)	आर्थिकेत्तर	
	13)	•	् [PERT] या तंत्राची सुरूवात अमेरिकेत		साली करण्यात आली	
	10)	33)	1900	ब)	1960	
		क)	1948	ਤ) ਫ)	1942	
)	,		,		
	14)		ो संदेशवहनाचे मोजमाप —— च्या माः			
		अ) \	प्रत्याभरण	ब) =\	कृती	
		,	संदेश	ਫ)	माध्यम	
प्र.2	_	लिहा.				14
	1)		रीकरणासाठी आवश्यक घटक			
	2)	सदश	ावहनाची प्रक्रिया			
प्र.3	खाली		नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	1)	•	वासाठी आवश्यक गुण स्पष्ट करा.			
	2)	आधुर्ा	नेक नियंत्रणाची तंत्रे स्पष्ट करा.			
प्र.4	खाली	लपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	ई—मे	ल म्हप	गजे काय? ई–मेलचे फायदे स्पष्ट करा.			
	,		कि			
	नेतृत्व	। म्हण	जे काय? नेतृत्व शैलीचे विविध प्रकार ज	स्पष्ट व	करा.	
प्र.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	नियंत्र	गणाची	व्याख्या द्या? नियंत्रणाची प्रक्रिया स्पष्ट			
	ਗ ਰ ਾ	<u> </u>	कि वस्थापन म्हणजे काय? बदलास होणार		T	
	षदल	14 44	पत्यापन क्रणण पगयः बदलास हाणार	1 1441	त्र रपण् पर्या.	

Seat No. Set	P
--------------	---

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	•	PRINCIPLES OF BUSI	•	
		e: Saturday, 09-11-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate fu		ks.
Q.1	Fill i	n the blanks by choosing correct is the inner state that energ behaviour.		atives given below. 14 hannelizes & sustains human
		a) planningc) control	b) d)	communication motivation
	2)	Bonus is the means of Moti a) Economic c) Non-Economic	vation. b) d)	Negative Economical Negative
	3)	is basically the ability to shaa) Motivationc) Communication	pe the b) d)	e attitude & Behaviours o f others. Leadership Controlling
	4)	Autocratic leadership is effective in a) Emergency c) General	b) d)	_ situations. Democratic Normal
	5)	The leadership style which is base a) Free style c) Intellectual style	d on c b) d)	onsulation with group is Autocratic style Democratic style
	6)	is an exchange of facts, ide two or more persons. a) Leadership c) Motivation	as, op b) d)	inions, thoughts & emotions by Control Communication
	7)	is called to person who sendar a) Sender c) Channel	ds ma b) d)	ssage. Receiver Acting
	8)	Change is always a a) Past c) Future	b) d)	Present Past & Present
	9)	Motivation is basically a a) Sociological Process c) Psychological process	b) d)	Physiological Process Intellectual process
	10)	supported Management byDavisG. G. Brown	object b) d)	ive concept. Peter Dracuker Louis Allen
	11)	type of business letter save a) Presentation c) E-mail	the tin b) d)	ne & cost. Report Memo

	12)	a) Modernc) Secondary	e of c b) d)	control. Traditional Non-Financial	
	13)	PERT technology began in Ar a) 1900 c) 1958	meric b) d)	a. 1960 1952	
	14)	Effective communication is measured a) Feed back c) Massage	d thro b) d)	ough Action Channel	
Q.2	 Write short notes. a) Essentials of effective Presentation. b) Communication process. 				14
Q.3	 Write short answers. a) Explain the Traits & Qualities of leader. b) Explain the modern Techniques of control. 				
Q.4	What is E-mail? Explain the advantages of E-mail. OR				14
	Defin	ne the leadership. Explain the different	type	s of leadership style.	
Q.5	2.5 Answer any one of the following questions. Define the control. Explain the step in controlling process. OR			g process.	14
	What	t is Management Change? Explain the	e resi	stance to change.	

	_	
Seat	Set	D
No.	Jei L	

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		FINANCIAL ACC		INTING	
•		e: Monday, 11-11-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 7	0
Instr	uction	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full m3) Use of Calculator is allowed.	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	,	b)		4
	2)	,	b)	ng Account. Total Creditors Trading	
	3)	,	b)	to Total Creditors credited not posted	
	4)	,	b)	Pro-forma Invoice Claim form	
	5)	,	b)	or. Principle Owner	
	6)	,	b)	to suffer the loss of bad debts. Special Additional	
	7)	To cancel the in Branch Stock opened. a) loading c) surplus	k, Bı b) d)	ranch Adjustment account is returns shortage	
	8)	If invoice price is 25% above cost price a) 33.33 c) 20	e, it b) d)	is% on invoice price. 50 27.5	
	9)	Dependent Branch is also called as _ a) Independent c) Agency	b) d)	Branch. Foreign Local	
	10)	Difference in goods sent on consignm a) consigneec) profit and loss	ent b) d)	is transferred to account. consignment trading or purchase	

	11)	Rent, rates and taxes are to be apportioned on the basis of of Department. a) light points b) closing stock c) floor space d) No. of workers					
	12)	Insurance charges are to be apportioned on the basis of of Department. a) light points b) closing stock c) floor space d) No. of workers					
	13)	loss is not a natural loss and it can be avoided if due care is taken. a) Normal b) Abnormal c) Actual d) Notional					
	14)	Freight, carriage inward are the examples of expenses. a) recurring b) non-recurring c) indirect d) capital					
Q.2	Writ a) b)	e Short notes On Independent branch. Difference between consignment and Sale.	14				
Q.3	a)	Prepare an Account Sale from the following information. Consignor- Trishala Trading Company, Indore Consignee- Sunita Corporation, Aurangabad Sale- 25 Boxes @ Rs. 2,500 per box Commission- 5% on sales Expenses of Consignee - Freight Rs. 3,000, advertisement - Rs. 4,500 Advance paid - Rs. 25,000 Demand draft of Rs. 25,000 paid along with account sale on 25.03.2019					
	b)	Find out creditors and debtors on 31.12. 2018 from the following Balance on 01.01.2018 - Debtors Rs. 25,000, Creditors Rs. 15,000 Transaction during the year 2018 Credit sales Rs. 1,25,000, Cash sale Rs. 25,000 Credit purchases Rs. 1,00,000, Discount received from creditor Rs. 5,000 Return outward Rs.3,000 Amt paid to creditors Rs. 60,000 Amt received from debtors Rs. 90,000	07				
Q.4	a)	Rajani marketing agencies of Solapur consigned 300 bags of sugar to global food & Products Company of Sangli. The cost price was Rs. 750 per bag but the consignment invoice was made out at a figure to show a gross profit of 20% on invoice price. Consignee reported that he had sold 4/5 th of the consignment at a profit of 25%on sales and he had incurred Rs. 1,500 by way of freight and Rs. 900 by way of godown rent.	14				
		Consignor spent Rs 750 as expenses in dispatching goods.					
		Consignee was entitled to a commission of 6% on sales at invoice price and 14% on excess over invoice price. Consignee sent the bank draft for the amount due from him.					

Prepare ledger accounts in books of consignor. $\ensuremath{\mathbf{OR}}$

Page **2** of **4**

b) Virat Ltd. Mumbai invoiced to its branch at Pune at 25% less than list price. The list price is cost plus 60% profit. Following are the particulars relating to branch for the year ended 31.12.2018.

Stock at branch - on 1.1.2018 at invoice price		21,000
Branch Debtors on 1.1.2018		10,000
Petty cash on 1.1.2018		200
Goods sent to branch at I.P		2,40,000
Goods returned by branch – I.P		15,000
Goods returned by debtors		3,000
Total sales made by branch		2,00,000
Cash sales made buy branch		50,000
Total cash remitted to head office		1,75,000
Discount and allowances made to debtors		4,000
Cash sent by H.O. for		
Salaries	3,000	
Insurance for 12 months up to 31.3.2019	2,400	
Petty cash	1,000	6,400
Stock at branch on 31.12.2018 at I.P		30,000
Petty cash at the branch		400

Ascertain the profit or loss made by branch by preparing the branch account in the books of head office.

Q.5 From the information given below of Mr. Rajesh, prepare the Trading, Profit and Loss Account and Balance sheet for the year ended 31.03.2019

A-	Assets and liabilities as on	01.04.2018	31.03.2019
	Debtors	10,000	11,000
	Creditors for purchases	4,000	3,000
	Rent payable	100	50
	Cash	10,000	?
	Stock	8,000	7,500
	Plant	15,000	15,000

B- Cash Transaction during 2018-19.

Receipts	Cash sales	2,000
	Collection from debtors	45,000
Payments	Rent paid	750
	Cash purchases	1,000
	Payment to creditors	20,000
	Salaries	6,000
	Wages	3,000
	Drawings	1,000

C- Provision for Bad debts Rs. 100, Depreciate Plant by 10%

OR

Q.5 Following is the Trading Profit and Loss Account of M/s Nadaf Electronics14 for the year ending 31.03.2018

Particulars	Rs.	Particular	Rs.
Purchases		Sales	
Transistors	1,60,000	Transistor	1,75,000
Tape recorders	1,25,000	Tape recorders	1,40,000
Spare parts for servicing	80,000	Spare parts for servicing	35,000
Salaries and wages Rent Sundry expenses Profit	48,000 10,800 11,000 40,200	Stock on 31.03.2018 Transistors Tape recorders Spare parts for servicing	60,100 20,300 44,600
	4,75,000		4,75,000

Prepare Departmental Trading, Profit and Loss Account after taking into consideration the following.

- 1) Transistors and Tape recorders are sold at the showroom. Servicing is carried out at the workshop.
- 2) Salaries and wages comprise as follows: Show room ¾ th, workshop ¼ th. It was decided to allocate the salaries and wages in the ratio of 1:2 between departments Transistors and Tape recorders.
- 3) The workshop rent is Rs. 500 per month. The rent of showroom is to be divided equally between the departments Transistors and Tape recorders.
- 4) Sundry expenses are to be allocated on the basis of the turnover of each department.

Seat No.	et	P
----------	----	---

	B.Com. (Semester	USINESS ECO		100-2019
•	ite: Wednesday, 23-10- 30 AM To 02:00 PM	2019		Max. Marks: 70
	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण व	दर्शवितात.		
प्र.1 खार्ल 1)	lल दिलेले योग्य पर्याय निवड़ एकूण खर्च हा स्थिर खर्च 3 अ) बदलता खर्च क) सीमांत खर्च		ज असते. सरासरी खर्च	14
2)	या बाजारात सीमांत ! अ) मक्तेदारी क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा	प्राप्ती आणि सरासरी ! ब) ड)	पूर्ण स्पर्धा	
3)	नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत - अ) डॉ. मार्शल क) प्रा. नाईट	यांनी मांडला. ब) ड)		
4)	समबिंदू म्हणजे —— बिंदू व अ) नफा क) ना नफा ना तोटा	होय. ब) ड)	तोटा जास्तीत जास्त नफा	
5)	प्रमाण फलाच्या नियमात — अ) अल्प क) दीर्घ	-– काळ गृहीत धरला ब) ड)	ा आहे. मध्यम अति अल्प	
6)	'आभास खंडाची' संकल्पना अ) प्रा. जे. एम. केन्स क) प्रा. हॉले	यांनी मांडली. ब) ड)	रिकार्डो डॉ. मार्शल	
7)	विक्रीखर्च हे या बाजा अ) पूर्ण स्पर्धा क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा	राचे वैशिष्टय आहे. ब) ड)	मक्तेदारी वरील सर्व	
8)	समबिंदू विश्लेषण हे —— व अ) अल्प क) दीर्घ	काळात उपयुक्त आहे. ब) ड)	मध्यम वरील सर्व	
9)	विभाजनाचा सिद्धांत —— व अ) एकूण उत्पादकता क) सरासरी उत्पादकता	वर आधारित आहे. ब) ड)	सीमांत उत्पादकता यापैकी नाही	
10)	हे पूर्ण स्पर्धेचे वैशिष्टः अ) असंख्य ग्राहक क) एकजिनसी उत्पादन	य आहे. ब) ड)	असंख्य विक्रेते वरील सर्व	

	11)		उत्पन्न	ाजाच्या हतुन कला	जाणारा ब)	पशाया मागणा -	वर अवलंबून असते.	
		,	उपभोग		_{.,,} ভ)	व्याजदर		
	12)	अ)	चा धोका पत्करण प्रा. हॉले प्रा. शुंपीटर	याचा सिद्धांत ——	यांनी म ब) ड)	प्रा. नाईट		
	13)	अ)	हे मक्तेदारी बाज एकच किंमत उत्पादन भेद	नाराचे वैशिष्टय आहे	हें. ब) ड)	मूल्यभेद असंख्य विक्रेते		
	14)	अ)	री खर्चाला —— प्रतीनग खर्च सीमांत खर्च	असेही म्हणतात.	ब) ਫ)	स्थिर खर्च एकूण खर्च		
Я.2	1)	पूर्ण र	उत्तरे लिहा. पर्धेची वैशिष्टये र इन फलन म्हणजे	स्पष्ट करा. काय? उत्पादन फ	लनाची	वैशिष्टये सांगा.		14
Я.3	थोडक 1) 2)	व्याजा	टेपा लिहा. चा कर्जाऊ निधी भिन्नता	चा सिद्धांत				14
Я.4	मक्तेव	दारीयुक	त स्पर्धेची वैशिष्ट	f	ा. किंवा			14
Я.5	खाली	ालपैकी	ाण फलाचा नियः कोणत्याही एका ग खंडाचा सिद्धांत	प्रश्नाचे उत्तर लिह त स्पष्ट करा.	ा. किंवा			14
	समबिं	ांदू विश्	लेषणाचे महत्व र		• • ••			

Seat No. Set	: P
--------------	------------

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS ECONOMICS

BUSÍNESS ECONOMICS							
•			/ednesday, 23-10-2019 // To 02:00 PM			Max. Marks: 70	
Instr	uctior		 All questions are compulsory. Figures to the right indicate full r 	nark	S.		
Q.1	Fill in	Tot a)	e blanks by choosing correct alt tal cost is a sum of fixed cost and _ Variable cost Marginal cost	b)		14	
	2)	a)	market marginal revenue ar Monopoly Monopolistic Competition	b)	rerage revenue are equestition Oligopoly	ual.	
	3)	,	introduced the innovation theo Dr. Marshall Prof. Knight	b)	profit. Prof. J. M. Keynes Schumpters		
	4)	a)	eak-even point means point Profit No loss no profit	b)	Loss Maximum Profit		
	5)	a)	e law of returns to scale assumes Short Long	b)	period. Medium Very short		
	6)	a)	e concept of 'Quasi rent' introduce Prof. J. M. Keynes Prof. Hawley	-	Ricardo		
	7)		lling Cost is a feature of ma Perfect Competition Monopolistic Competition	b)	Monopoly		
	8)	Bre a) c)	eak-even point analysis is useful in Short Long	b) d)	period. Medium All the above		
	9)	The a) c)	e theory of distribution is based on Total Productivity Average Productivity	b) d)	 Marginal Productivity None of these		
	10)	a) c)	is a features of Perfect Compe Large number of buyers Homogeneous Product		Large number of selle	ers	
	11)		cording to Keynes demand for mor on Income Consumption	ney f b) d)	or speculative motive i Saving Rate of interest	s depend	
	12)	a) c)	introduced the risk bearing the Prof. Hawley Prof. Schumpters	•	of profit. Prof. Knight J. B. Clark		

	13)	 is a feature of Monopoly Market. a) Single Price b) Price discrimination c) Product differentiation d) Large number of sellers 				
	14)	Average cost is also called as a) Per unit cost b) Fixed cost c) Marginal cost d) Total cost				
Q.2	Write the short answers.a) Explain the features of Perfect Competition.b) What is production function? State the features of production function.					
Q.3	Writ a) b)	· ·				
Q.4	Attempt any one of the following questions. Explain the features of monopolistic competition. OR					
	Expl	ain the law of returns to scale.				
Q.5	Attempt any one of the following questions. Explain the Recardian theory of rent. OR					
	Expl	ain the importance of Break - even analysis.				

Seat No.	et	P
----------	----	---

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

			_	ráthi भारंग		
			nursday, 24-10-2019 M To 02:00 PM			Max. Marks: 70
सूचना			ष्ट्न अनिवार्य आहेत. कडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1	खाली 1)		<mark>लेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या ज</mark> गाची मूर्ती' असे कोणास म्हटले आहे?	गगा भ	रा.	14
	,	अ) क)	कासव गाय	ब) ड)	शंकर तुळस	
	2)	अ)	वावला देव पावला' या पाठाचे लेखक शंकर पाटील राजन गवस	कोण (ब) ड)	आहे? वामन होवाल साने गुरूजी	
	3)	अ)	दंड थोपटून वाघाला आव्हान दिले? पैलवान पाटील	ब) ड)	तलाठी कुलकर्णी	
	4)	अ)	चे अभंग' कोणाचे प्रसिद्ध आहेत? ज्ञानेश्वर जनाबाई	ब) ड)	तुकाराम मुक्ताबाई	
	5)	इंग्रर्ज अ) क)	ो अक्षरे टाईप केली तरी मराठी अक्षरे [:] शिवाजी युनिकोड	उमटत ब) ड)	ात असा फॉन्ट कोणता? कृतीदेव स्त्रिलिपी	
	6)	'संयम अ) क)	ा' हा उतारा कोणत्या पुस्तकातून घेतल भारतीय संस्कृती दीपस्तंभ	ा आहे ब) ड)	? श्यामची आई आज्ञापत्र	
	7)	'प्रेमाच अ) क)	ग गुलकंद' ही कविता कोणत्या काव्यर झेंडुची फुले सेतू	नंग्रहातृ ब) ड)	्न घेतली आहे? रंगबावरी गीतगंगा	
	8)	अ)	नको रे पावसा' ही कविता कोणाची 3 वसंत बापट इंदिरा संत	नाहे? ब) ड)	प्र. के. अत्रे रवी कोरडे	
	9)	अ)	टिवरील पत्रव्यवहारास काय म्हणतात? ई–मेल ई–रीडिंग	ब) ड)	ई–कॉमर्स विकिपीडिया	
	10)	कार्यद्र अ) क)	ष्म सुत्रबध्द करण्याची जबाबदारी कोण अध्यक्ष सूत्रसंचालक	ााची 3 ब) ड)	ासते? संयोजक पाहुणा	

	11)	मराठी मातीबद्दलचा अभिमान कोणत्या कवि	वेतेतून	प्रकट होतो?	
		अ) प्रेमाचा गुलकंद	ब)	नको नको रे पावसा	
		क) धूसर झालं नसतं गाव	ਫ)	केवळ माझा सहयकडा	
	12)	'बहिरा' हे भारूड कोणाचे आहे?			
	-	अ) संत एकनाथ	ब)	संत नामदेव	
		क) संत जनाबाई	ਫ)	संत तुकाराम	
	13)	संत सज्जन कसे असतात हे कोणाच्या प्रति	मेतून ः	सांगितले आहे?	
	-	अ) पक्षाच्या	ब)	वृक्षाच्या	
		क) प्राण्याच्या	ਫ)	नदीच्या	
	14)	शुद्ध लेखनाचे एकूण किती नियम आहेत?			
	,	अ) 12	ब)	16	
		क) 18	<u>ਫ</u>)	20	
Я.2	खाली 1) 2) 3) 4) 5) 6)	लिपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात र गडांची व्यवस्था कशी असावी असे रामचंद्रपं 'केवळ माझा सहयकडा' सा कवितेतून मरार्ट 'निरोप' या कवितेतील आई—मुलातील भावस् ई—रीडिंग म्हणजे काय? 'जैसा वृक्ष नेणे मान—अपमान' या अभंगातील इंटरनेट म्हणजे काय?	त अम ो बाण ांवादाचे	ात्यांना वाटते? ा कसा व्यक्त झाला आहे? वे स्वरूप स्पष्ट करा.	16
Я.3	खाली 1) 2) 3) 4)	ालपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. कार्यक्रम पत्रिका म्हणजे काय? ती कशी तर् 'जोडोनिया धन उत्तम वेव्हारे' या अभंगाचा 'वाघ गावात येतो' कथेतील भूपाळअण्णाची सूत्रसंचालकाची भूमिका स्पष्ट करा.	आशय	स्पष्ट करा.	12
Я.4	साने		ंवा ँ		14
		नाच्या स्वभावातील वाईट गुण नष्ट होण्यासाठ			
ਸ.5	'देव	घावला देव पावला' या कथेचे कथानक सविष	त्तर ति	नहा.	14

Seat	Set	D
No.	Set	

	D.C	OIII.	(Se	FINANCIAL ACC	•	ING - I	
•			•	v, 05-11-2019 5:00 PM		Max. Marks	: 40
Instru	ictioi	2)	Figu	uestions are compulsory. ures to the right indicate full m of calculator is allowed.	narks.		
Q.1	A)	Fill i	Eco	e blanks by choosing corre nomic life of an enterprise is asure its performance is as pe Entity Periodicity	split ir	nto the periodic interval to	08
		2)		ase of Not for - profit organiza lities is known as Profits Accumulated fund	b) d)	excess of total assets over Surplus Capital fund	
		3)	shou a) c)	uld provide for all possible los		uld not anticipate income and Conservatism Dual Aspect	
		4)	Deb a) c)	it balance of Realization Acc Profits Capital	ount s b) d)	hows on realization. Loss Cost	
		5)	the o	operative movement was stated clutches of Private money Lenders Creditors	rted in b) d)	India to free the farmers from Government Bankers	
		6)	Puro to _	chase consideration receivab Account by the firm. Limited company Bank		n Limited company is credited Realization Shares	
		7)	Sub a) c)	scriptions received in advanc An income An Asset	e duri b) d)	-	
		8)		fold) effects.	b) d)	Realization Dual Aspect	
	B)	Expl		he following concepts. sistency Concept			04

2) Separate Business Entity concept

06

Q.2 Write Short notes / Solve problems (Any Two)

- From the following information of the City sports club for the year ended 31.03.2019.
 - a) Receipts and payments Account balance on 31.03.2018 is Rs. 4,820/-and balance on 31.03.2019 is Rs. 2,450/-
 - b) Figures of other assets and liabilities are as follows.

		31.03.2018	31.03.2019
		Rs.	Rs.
1)	Salaries outstanding	710	170
2)	Outstanding Rent and	864	973
	Electricity		
3)	Outstanding for magazines	226	340
	and Newspaper		
4)	Fixed Deposits with Bank	20,000	20,000
5)	Interest accrued on Fixed	500	500
	Deposits		
6)	Subscription receivable	1,263	1,575
7)	Prepaid expenses	417	620
8)	Furniture	9,600	
9)	Sport Equipments	7,200	
10)	Library books	5,000	

You are required to prepare the Club's Balance sheet as at 31st march 2018 to find out capital fund.

B) The partners of the firm decided to dissolve the firm and to form a limited company to take over the Assets and liabilities as follows.

Assets at agreed values are :-

- 1) Machinery Rs. 35,000
- 2) Furniture Rs. 10,000
- 3) Stock Rs. 20,000
- 4) Debtors Rs. 20,000 subject to provision for bad and doubtful debts @5%
- 5) Goodwill Rs. 10,000.

Liabilities at agreed values are :-

- 1) Sundry creditors Rs. 10,000
- 2) Bills payable Rs. 5,000

From the above information calculate purchase consideration.

- C) Meaning of Accounting.
- **Q.3** From the following Receipts and payments Accounts of Solapur Medical Aid Society for the year ended 31.03.2019

Receipts and Payments Account For the year ended 31.03.2019

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Cash in hand (opening)	8,000	By Medicine Supply	30,000
To Subscription	50,000	By Honorarium to doctors	10,000
To Donation	15,000	By Salaries	28,000
To Interest on Investment @9% p.a.	9,000	By Sundry Expenses	1,000
To Charity show collections	12,500	By Purchase of equipments	15,000
		By Charity show expenses	1,500
		By Cash in hand (closing)	9,000
	94,500		94,500

10

Additional Information:-

		01.04.2018	31.03.2019
		Rs.	Rs.
1)	Subscription due	1,500	2,200
2)	Subscription Received in Advance	1,200	700
3)	Stock of Medicine	10,000	15,000
4)	Amount due for medicine supply	9,000	13,000
5)	Value of equipment	21,000	30,000
6)	Value of building	50,000	48,000
7)	Investments	1,00,000	1,00,000

You are required to prepare Income and Expenditure Account for the year ended 31.03.2019 and Balance Sheet as on 31.03.2019

Q.4 A) Mr. Prabhu, Mr. Bhola and Mr. Shiv who share profits and losses in the Ratio of 2:2:1 in partnership firm following is the Balance sheet of the firm as on 31.03.2019.

Balance Sheet (as on 31.03.2019)

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Partners Capital:		Plant and Machinery	2,50,000
Prabhu	1,00,000	Furniture and Fixture	25,000
Bhola	1,50,000	Stock in Trade	1,00,000
Shiv	50,000	Sundry Debtors	1,00,000
General Reserve	50,000	Cash and Bank	25,000
Sundry Creditors	1,50,000		
	5,00,000		5,00,000

It was decided that the firm be converted into a Limited company. All the Assets (except Cash and Bank) and all the liabilities of the firm be taken over by a Limited company by issuing 25,000 shares of Rs. 10 each at a premium of Rs. 2 per share.

Partners agreed to divide the shares issued by Limited company in the profit sharing ratio and bring necessary cash for settlement of their capital. Prepare in books of the firm

- 1) Realization A/c
- 2) Partners Capital Account
- 3) Cash and Bank Account

OR

B) From the following Trial Balance of Solapur Consumers co-operative Society Ltd. Solapur as on 31st March 2019. Prepare Trading Account and Profit and Loss Account for the year ended 31.03.2019 and a balance sheet as on that date.

Debit Balances	Rs	Credit Balances	Rs.
Calls in Arrears	10,000	Share Capital	1,60,000
Opening stock of	1,10,000	Reserve Fund	15,000
Consumer Goods			
Furniture	48,000	Common Good	5,000
		Fund	
Sundry Debtors	30,000	Education Fund	8,000
Salaries	71,000	Sundry Creditors	20,000
Commission	17,400	Taxes Payable	4,000
Rent and Rates	20,000	Interest on	10,000
		Investment	
Postage and stationary	12,100	Sales	19,60,500

12

12

Land	9,000	Profit for the year	1,00,000
		2017-18	
Equipments	20,000		
Purchases	16,40,000		
Investments	1,00,000		
Cash in hand	25,000		
Cash at Bank	1,70,000		
	22,82,500		22,82,500

Adjustments:

- 1) Rent payable on 31.03.2019 was Rs. 1,000/-
- 2) Outstanding salary on 31.03.2019 was Rs. 2,000/- and Rs. 3,000/- paid in advance.
- 3) Interest accrued on investment Rs. 2,000/-
- 4) Closing stock of consumers Goods is valued at cost Rs. 1,40,000/-
- 5) Charge Depreciation @5% p.a. on furniture.

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	Hindi							
	साहित्यसुधा और व्यावहारिक हिंदी							
	ay & Date: Thursday, 24-10-2019 Max. Marks: 70 ime: 11:30 AM To 02:00 PM							
सूचन	,	_	प्रश्न अनिवार्य हैं। गोर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।					
Я.1	निम्नि 1)	'अज्ञेर अ)	वाक्यों के नीचे दिए गए पर्याय में से पंजी की दूर के रिश्ते की बहन का न मोहिनी मालिनी			बए। 14		
	2)	अ)	' कहानी के रचयिता —— हैं। हिमांशु जोशी अज्ञेय	ब) ड)	मन्नू भंडारी अमृतराय			
	3)	अ)	र पैदल —— मील चलकर मालती के पंद्रह अठारह	घर प ब) ड)	ाहुँचे। सत्रह बीस			
	4)	अ)	के आदिवासी लोगों से मिलने में फाद जॅकसन पिंटो	र ब) ड)	– की मदद मिली। जकरायस जॉनसन			
	5)	अमृत अ) क)	राय का विवाह अप्रैल —— में हुआ था 1945 1938	। ब) ड)	1845 1922			
	6)	श्रीकृष अ) क)	ण ने रहस्य–लीला में गोपियों के प्रेम व चार दो	के ब) ड)	— प्रकार बताए हैं। तीन सात			
	7)	अ)	सिर धरि काटिए, मलिए —— लगाई लवण लोन	l ब) ड)	नमक मिर्च			
	8)	अ)	सिंगार बाँध पग —— लोकलाज तज घूँघट पायल	नाची ब) ड)	। पैज़ण घंटियाँ			
	9)	अ)	ाये हम जीवन का —— अनश्वर। संदेश आदेश	ब) ड)	उद्देश्य संकेत			
	10)	है स्व अ) क)	र्ण–सूत्र से वलयित, मेरी –—– के धन असफलता विफलता	। ब) ड)	सफलता पराजय			

	11)	कि सन्त और सिपाही में देश का सबसे बड़	ग ——	– कौन है?	
		अ) सौभाग्य	ৰ)	दुर्भाग्य	
		क) दुर्दशा	ਫ)	भविष्य	
	12)	घाट–घाट का ––– पीना।			
	_	अ) पानी	ब)	दूध	
		क) अमृत	ਫ)	जल	
	13)	गधा नहाने से —— नहीं होता।			
	,	अ) बैल	ब)	घोड़ा	
		<i>,</i> क) बाघ	ਭ)	बकरा	
	14)	'ण' ध्वनि —— वर्ग की है।			
	1-1/	अ) क	ब)	च	
		が あ) さ	ਤ)	त	
प्र.2	निम्न	ं लिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर संव	थेप में	लिखिए ।	16
я.∠		वरों का अर्थ देकर वाक्य में प्रयोग कीजिए।	शाम ग	leligy	10
	1)	अ) दाहिना हाथ होना।			
	•	ब) परलोक सिधार जाना।			
	2)	अ) आसमान पर चढ़ना।			
		ब) उल्टी गंगा बहाना।			
	लोक	क्तियों का अर्थ लिखिए।			
	3)	अ) एक अनार सौ बीमार।			
		ब) काबुल में क्या गधे नहीं होते।			
		क) लकड़ी के बल बंदर नाचे।			
		ड) विनाश काले विपरीत बुद्धि।			
	4)	'स्वर' और 'व्यंजन' की व्याख्या लिखिए।		-00-	
	5)	पिता से मॉ का गौरव सौ गुना अधिक है –			
	6)	'कथा : केरल की' में प्रस्तुत आदिवासी जीव			
Я.3		लिखित में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या		ए।	12
	1)	''रहिमन' कोऊ का करै, ज्वारी, चोर लबार। जो पत राखनहार है, माखन–चाखनहार ।।			
	2)	"पपइया रे, पीव की वाणी न बोल् ।। टेक			
	۵\	सुणि पावेली विरहणी रे, थारो राखेली पाँख		H"	
	3)	''हाय! मृत्यू का ऐसा अमर , अपार्थिव पूजन	l?		
	4)	''जिनसे मैंनें पहली बार जंगल देखा है हरे रंग का एक ठोस सैलाब जिसमें सभी पे	ाड़ डूब	। गये हैं।''	
Я.4		लिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लि नि ह के परिवार जनों को किन स्थितियों का साम् नए।		रुरना पडा? 'सजा' कहानी से स्पष्ट	14
	ປປ ນ =	अश्व तकुमारी चौहान के मतानुसार जीवन कैसे जी	थवा स्यास्य	टिग? और त्यों?	
प्र.5		ाकुमारा चाहान क मतानुसार जापन कस जा ' कहानी की मालती का चरित्र–चित्रण कीजि		१७५: आर पपा!	14
л.Э	(IVI	वर्ताम वर्ग भारताम वर्ग वास्त्रमा वर्गाण	2.1		

	1	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Urdu PROSE. POETRY & COMMUNICATION

	PRO	SE, POETRY &	COMMUNICA	ATION	
	Thursday, 24-10 AM To 02:00 PM				Max. Marks: 70
Instructions	•	ns are compulsory. The right indicate ful	ll marks.		
14		کیجئے:-	اب کر کے خانہ پری	حیح متبادل کا انتخا	سوال نمبر.1. ص
	ا شمار ہوتا ہے ۔	کالج کے طلب علموں ک	_ كى صف اول ميں .		(1
	iv) عشاق	صوفياء ،	نماؤں ، iii) م	علماء ، ii) رې	(i
	گیا ہے -	کو دیا	ی شاعر کا اعزاز	اردو کا پېلا عوام	(2
		ii) نظیر اکبر آبادی،		علامہ اقبال،	(i
		iv) فيض احمد فيض) اكبر الم آبادى،	(iii
	دونوں شمع	س لیے مطابقت ہے کہ	_ اور شاعروں میں ا		(3
			شروع کرتے ہیں -	ِشن ہونےپر بھنبھنا	رو
	iv) مکڑیوں	iii) كبوتروں ،	ii) مچهروں،	مکھیوں ،	(i
ب مرگ	جو پير سال يا قريب	ن لوگوں پر مشتمل ہے۔	کی تیسری جماعت ار		(4
				- (ہیر
	iv) عشاق	iii) صوفيوں ،	ii) اديبوں ،	شاعروں ،	(i
در	ں وہی کتابیں قابل ق <u>ہ</u>	عجیب معیار ہے صرف	کا بھی	اپنے وطن میں	(5
-	ی ہاتھ میں دیتا ہے	خوبی اپنی ماں یا بہن ک	کو ہر شریف آدمی ب	جھی جاتی ہیں جن	עעס
	iv) تنقید	iii) مذہب ،	ii) تاریخ ،	سائنس ،	(i

6) اندھا کیا چاہیے دو آنکھیں، ٹھیک بجے ہم دونوں سراج الدین صاحب
کی دوکان پر پہنچے -
i) سات، ii) آٹھ، (iii) دس iii) پانچ
7) چار پائی اور ہندوستانیوں کا اوڑ ہنا بچھونا ہے -
i) سیاست ،
8) ہندوستانی ترقی کرتے کرتے تعلیم یافتہ جانور ہی کیوں نہ ہوجائے اس کی
کبھی جا نہیں سکتی -
i) سیاست، ii) مذہبیت ، iii) انسانیت ، (iv چار پائیت
9) کے گھر میں پیدا ہوئی تو قران سنا ہوگا کہ خدا نے آدمی کو زمین پر اپنا
خلیفہ بنایا ہے -
i) بندؤں ، ii) عیسائیوں ، iii) سکھوں، (iv مسلمانوں
10) کا نقطہ آغاز 1857 ہے اور نقطہ عروج 15ء اگست 1947 ہے -
i) انگریز، ii) عیسائیوں ، iii) جنگ آزادی، iv) تباہی و بربادی
11) نظم "جوان مردی کا کام " کی تحریر کردہ شاہکار تخلیق ہے -
i) علامہ اقبال، ii) نظیر اکبر آبادی، iii) میر انیس ، iv) مولانا حالی
12) گرمیوں کا زمانہ تھا جامع مسجد دہلی میں رات کے دس گیارہ
بجے تک بیٹھے وظیفہ پڑھا -
i) كليم الدين احمد ، (ii) مولوى نواب الدين،
iii) مولوی ضیاءالدین خان ، iv) مولوی عبدالحق
13) بہر حال اسکیم تیار ہو گئی اور دوسرے ہی دن سے میں نے
کو گانٹهنا شروع کردیا -
i) مولوی ضیاءالدین خان ،

14) عشاق کی آخری جماعت وہ ہے جس کا عشق _____ کہلاتا ہے اس جماعت کے افراد کو نادیدہ محبوب سے عشق ہو جاتا ہے -

سوال نمبر 2. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیئے - (کو ئی چار)

- 1) مرحوم پروفیسر عبدالجلیل شیخ صاحب کے بارے میں آپ کیا جانتے ہیں ؟
- 2) مصنف اور میا ں دانی کو پریشانی کے شکار تھے؟ مختصر وضاحت کیجئے ؟
- 3) سیوک رام ناصر کی نظم "غلامی کی لعنت" چند اشعار بطور نمو نہ تحریر کیجئے -
 - 4) جنگ آزادی میں اردو شاعری کا کیا رول رہا ہے؟ مختصر نوٹ لکھیئے ؟
 - 5) درج ذیل انگریزی عبارت کا اردو میں ترجمہ کیجئے ؟

You may have read many stories about three brothers, usually, two of them, the elder ones are strong, clever but unkind. They laugh at the youngest one because he is too simple and soft hearted. Our story also has three brothers who lived in a small town but they were all three of them honest, kind and hard working. The elder one ran a shop, the middle one was a priest and the youngest one had just finished his education. He had started taking up odd jobs to earn some money and to learn a trade. All three of them were fond of their mother. She had worked hard to bring up the three of them after sudden death of their father. One day, their father's friend visited the mother. He said, "sister, you know that I have a very prosperous business. But now I am getting old and my only daughter is of a marriageable age.

6) درج عبارت کا ایک تہائی 3 /1 حصّہ کیجئے؟

قبل از ہجرت مکہ مکرمہ میں اسلام اور مسلمانوں کے لیے معروف معنوں میں کوئی متعین تبلیغی و دعوتی مرکز نہ تھا ، جہاں رہ کر وہ اطمینان اور سکوں کے ساتھ اپنی دعوتی سرگرمیوں کو جاری رکھتے - درحقیقت مکی دور میں خود رسول الله صلی الله علیہ و سلم کی ذات اقدس ہی متحرک درس گاہ تھی – سفر و حضر ، دن اور رات ہر حال اور بر مقام پر آپ کی ہی ذات اقدس دعوت و تبلیغ کا محور و مرکز تھی – صحابہ کر ام رضی اللہ تعالی عہنم اجمعین عام طور پر چھپ کر ہی قران مجید کی تعلیم حاصل كرتے تھے - تاہم كفار مكم كى ستم رانيوں كے باوجود رسول الله صلى الله عليه و سلم کے علاوہ حضرت ابوبکر ، حضرت خباب بن آرٹ، حضرت مصعب بن عمیر اور دیگر صحابہ کرام قران مجید کی تعلیم اور اشاعت میں مصروف رہے ۔ مکی دور کے ایسے مقامات اور حلقہ جات کو دعوت و تبلیغ کے مرا کز سے تعبیر کیا جا سکتا ہے۔ جہاں حالات کی نزاکت اور ضرورت کے مطابق کسی نہ کسی انداز میں قران مجید کی تعلیم دی جاتی تھی – یا قران کی تلاوت کی جاتی تھی – مکی دور میں دعوت و تبلیغ کا اولین مرکز حضرت صدیق اکبر کی وہ مسجد تھی جو آپ نے اپنے گھر کے صحن میں بنا رکھی تھی – ابتداء میں یہ ایک کھلی جگہ تھی جس میں آپ قران مجید کی تلاوت کرتے اور نماز پڑھا کرتے تھے ۔ عام طور پر آپ بلند آواز سے قران مجید کی تلاوت کرتے تو کفار و مشرکین مکہ کے بچے اور عورتیں ان کے گرد جمع ہو کر قران سنتے جس سے ان کا دل خود بخود اسلام کی طرف مائل ہوتا ۔ یہ صورت حال مشرکین مکہ کو بھلا کب گوارہ تھی چنانچہ انہوں نے حضرت ابوبکر صدیق کو سخت اذیت میں مبتلا کیا جس کی وجہ سے آپ نے مکہ سے ہجرت کا ارادہ کر لیا مگر راستے میں قبیلہ قارہ کے رئیس ابن الدغنہ سے ملاقات ہوئی ۔ اس نے پوچھا : اے ابوبکر! کدھر کا ارادہ ہے ؟ آپ نے فرمایا کہ میری قوم نے مجھے ہجرت پر مجبور کردیا ہے - اب دنیا کی سیر کروں گا اور کسی گوشر میں اطمینان سر اپنے رب کی عبادت کروں گا۔

سوال نمبر . 3. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیئے ۔ (کو ئی دو)

1) کنھیا لال کپور نے اپنے وطن کی کن کن برائیو ں پر روشنی ڈالی ہے؟ وضاحت سے بیان کیجئے ؟

- 2) نظم "مفلسى" كا خلاصہ اپنے الفاظ میں تحریر كیجئے ؟
- 3) "چار پائى" كى اہميت و افاديت پر مفصل روشنى ڈالئيے ؟
- 4) خواجہ حسن نظامی کا تحریر کردہ انشائیہ "دیا سلائی" کا خلاصہ لکھیئے ؟

سوال نمبر .4. مندرجہ ذیل سوال کا مفصل جواب لکھیئے ۔ (کو ئی ایک)

- 1) نظم "آواز غيب" كا خلاصه مفصل لكهئير ؟
- 2) مرزا فرحت الله بیگ کا تحریر کرده مضمون "استاد کی تلاش" کا خلاصہ لکھئیے ؟

سوال نمبر.5. میر انیس کا مرثیہ "حضرت صغری کی التجا" کا خلاصہ لکھئیے ؟

					SLK	-DIA-	JZ
Seat No.						Set	P
	В.0	-	ester - II) (CBC: PRINCIPLES C	-	xamination Oct/Nov-2019 ARKETING)	
•		hursday, 24-1 M To 02:00 P			Max	Marks	: 70
सूचना		प्रश्न अनिवार्य आ ोकडील अंक पुर्ण					
	1) ग्राहर म्हण	लेले योग्य पर्याय कांना वस्तू आणि जे —— होय. वृद्धी	निवडून गाळलेल्या ज सेवांची उपलब्धता बार	गगा भ जारपेट ब)	ारा. इ / उपभोग्य स्थळापर्यंत करून देण्याचे वितरण	कार्य	14
	,	प्रसिद्धी		ਭ)			
:	2) —— आहे. अ) क)	आर्थिकेतर घटव	•		ारा सर्वात महत्वाचा व निर्धारित घटक सांस्कृतीक घटक शारिरीक घटक		
;	, निर्ण अ)	ाचे विक्री प्रमाण व य म्हणजे —— ः विक्रय वृद्धी वस्तू वृद्धी			मदत करणारी कोणतीही कृती अथवा किंमत वृद्धी सेवा वृद्धी		
•	केव्ह		णाकडून खरेदी करावी	ो याच ब)	मातून व्यक्ती कोणती वस्तू किंवा सेवा निर्णय घेते. राजकीय वर्तणूक उपभोक्त्याची वर्तणूक		
ţ	•	20 लाखापेक्षा जा - मध्ये सोडविल्य जिल्हा ग्राहक ग	ा जातात.	ी पर्यं ब)	तच्या नुकसान भरपाईच्या सर्व तक्रारी राज्य आयोग		

6) ॲमेझॉन, फ्लिपकार्ट, स्नॅपडिल इ. ई—व्यवसायाच्या —— या प्रकारची उदाहरणे आहेत.

अ) ग्राहकांशी व्यवसाय (B2C)

ब) व्यावसायिकांशी व्यवसाय (B2B)

क) सरकारशी व्यवसाय (B2G)

ड) कर्मचाऱ्यांशी व्यवसाय (B2E)

जागतिक आयोग

7) --- हा दिवस 'जागतिक ग्राहक दिन' म्हणून ओळखला जातो.

अ) 24 डिसेंबर

क) राष्ट्रीय आयोग

ब) 15 एप्रिल

ਫ)

क) 15 मार्च

ड) 24 मार्च

8) --- हा विपणन संशोधन प्रक्रियेतील अंतिम टप्पा आहे.

अ) माहितीचे विश्लेषण

ब) माहितीचे संकलन

क) उद्दिष्टये निश्चिती

ड) पाठपुरावा

9) ग्राहक संरक्षण कायदयानुसार जिल्हा ग्राहक मंचाच्या आदेशाविरूद्ध —— दिवसांच्या आत राज्य आयोगाकडे अपिल करता येते

अ) 45

ৰ) 30

क) 12

ਫ) 15

	10) —— मध्ये विक्रेता किंवा त्याचा प्रतिनिधी फोनवरून किंवा व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे संभाव्य ग्राहकास वस्तू खरेदी करण्यात प्रवृत्त करतो.				
		अ) टेलि—मार्केटिंग ब) ऑफ—लाईन मार्केटिंग क) वरील अ) आणि ब) दोन्ही ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही			
	11)	उपभोक्त्याच्या वर्तणूकीचा अभ्यास विक्रेत्याला —— विषयक धोरण टरविण्यास मदत करते. अ) वृद्धी ब) खरेदी क) वितरण ड) विक्री			
	12)	ग्राहक संरक्षण कायदयानुसार —— हे राज्य आयोगाचे अध्यक्ष असतात. अ) जिल्हा न्यायाधीश ब) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती क) उच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती ड) पंतप्रधान			
	13)	ॲमेझॉन.कॉम या ई—व्यवसाय कंपनीची स्थापना —— साली झाली. अ) 1994 ब) 1996 क) 1995 ड) 2000			
	14)	इंडियामार्ट या ई—व्यवसाय कंपनीची स्थापना —— यांनी केली. अ) जेफ बिझोस ब) दिनेश अग्रवाल व ब्रिजेश अग्रवाल क) ओमिडयार ड) मार्क झुकेरबर्ग			
ਸ.2	टिपा 1) 2)	लिहा ग्राहक संरक्षण कायदयाची ठळक वैशिष्टये टेलि–मार्केटिंगची पद्धत	14		
Я.3		ल प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. ई—व्यवसायाचे फायदे सांगा वितरण मार्गाचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.	14		
Я.4	ई—व्य 'उपभ	लपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. वसाय म्हणजे काय? ई—व्यवसायाचे प्रकार तपशीलवार स्पष्ट करा किंवा कित्याची वर्तणूक' या संज्ञेची व्याख्या द्या. उपभोक्त्याच्या वर्तणूकीवर परिणाम करणारे विविध सांगा.	14		
Я.5	'मोबा	लपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. ईल व्यवसाय' म्हणजे काय? मोबाईल व्यावसायाची वैशिष्टये व उदाहरणे सांगा. किंवा ान संशोधक' या संज्ञेची व्याख्या द्या. विपणन संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे सांगा.	14		

Seat No.	Set P
-------------	-------

B Com (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	-	J. GC	PRINCIPLES OF			
•			ursday, 24-10-2019 To 02:00 PM		Max. Marks:	70
Instr	uction		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full	mark	KS.	
Q.1	Fill ir 1)	Mak con: a)	blanks by choosing correct a king available goods and service sumption place is the task of Promotion Publicity	s to tl b)		14
	2)	a)	is the most important and decaylour. Non-economic factor	b)	factor that affect consumer Cultural factor	
	3)	pres	Economic factor is any action or decision that sent sales volume. Sales Promotion Product Promotion		Price Promotion	
	4)		is the process whereby indiving whom to purchase goods and seconds behaviour	dual (servic b)	decides what, when, how and	
	5)		disputes of compensation above settled at District Forum National Commission	Rs. 2 b) d)	·	
	6)	E-B	azon, Flipcart, Snapdeal etc. are usiness. Business to Customer (B2C) Business to Business (B2B) Business to Government (B2G Business to Employees (B2E)		examples of type of	
	7)	a) c)	is observed as 'World Consu 24 th December 15 th March	mer [b) d)	Day'. 15 th April 24 th March	
	8)	a) c)	is the last step in the process Analysis of data Setting up objectives	of m b) d)	arketing research. Collection of data Follow-up	
	9)		per Consumer Protection Act, and be made to the State Commissi 45		•	

	10) In the salesman or his representative stimulates the potential customers to buy goods with the help of phone or with video conferencing facility.					
		a)	Tele-marketing Both a) and b) above	b) d)	off-line marketing None of the above	
	11)	polic				
		a) c)	Promotion Distribution	b) d)	Buying Sales	
	12) As per Consumer Protection Act, the chairman of the State Commission shall be				rman of the State Commission	
		a) c)	District Judge High Court Judge	b) d)	Supreme Court Judge Prime Minister	
	13)		zon.com and E-Business compa 1994 1995	any w b) d)	as established in the year 1996 2000	
	14)	a) b)	amart and E-Business company Jeff Bezos Dinesh Agrawal and Brijesh Ag Omidyar Mark Zuckerberg			
Q.2	a)	Salie	rt notes. nt features of Consumer Protect edure of Tele - Marketing	ion A	ct	14
Q.3	a)	State	rt answers. the advantages of E-Business. in in brief different types of distr	ibutio	n channels.	14
Q.4	Attempt any one of the following questions. What is E-Business? Explain in detail types of E-Business. OR					14
	Define the term 'Consumer Behavoiour'. State the various factors affecting consumer behaviour.					
Q.5	What do you mean by 'Mobile Business'? State the features and illustrations (examples) of mobile business.					
	OR Define the term 'Marketing Research'? State the steps involved in the process of marketing research.					

SRL-BN-33

	 -	
Seat	Set	D
No.	Set	<u> </u>

B.COM. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Kannada MODERN PROSE AND POETRY - II

		MODERI	N PROSE AND	POETRY - II	
		e: Thursday, 24-10-2019 O AM To 02:00 PM)		Max. Marks: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are (2) Figures to the right	•	KS.	
ಪ್ರ.1	ಸರಿಯಾ	<mark>ಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿ</mark> ರಿ)		14
	1)	ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ರ			
		1) ಕತೆ	2)	ನಾಟಕ	
		3) ಪ್ರಬಂಧ	4)	ತತ್ವಪದಗಳು	
	2)	ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ಉ	ೂರು –		
		1) ಕಲಬುರ್ಗಿ	2)	ಬಳ್ಳಾರಿ	
		3) ಕಡಕೋಳ	4)	ಜೇವ ರ್ಗಿ	
	3)	ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ಅಂ	೦ಕಿತ –		
	,	1) ಗುಹೇಶ್ವರ	2)	ಕಪಿಲಸಿದ್ದ	
		3) ಶಿವ	4)	ಗುಡ್ಡದ ಮಹಾಂತ	
	4)	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತತ್ವಪದಕಾರ –		G .	
	٦)	1) ಪಂಪ	2)	ಹರಿಹರ	
		3) ಬೇಂದ್ರೆ	4)	ಶೀಮನಾಳ ಕ್ಷರೀಫ	
	5 \		ω, •		
	5)	ಬಾಯಿಲೊಂದಾಡತೀರಿ 1) ಮಾಲೆ	ಗೊಂದು ಮಾಡತೀರಿ!	ಕಲೆ	
		3) ප ^ල	2) 4)	ಕರ ಮನಸಿನೊಳ	
		•	,		
	6)	ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತ ಹೇಳತೀರಿ	ಮುಳಗಿ ಏಳತಿರಿ		
		 3) おって 	2)	ಹಾಲಾಗ ತಿರ್ವಾ	
		3) ಬಾವ್ಯಾಗ	4)	ಕೆಸರಾಗ	
	7)	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಬಂಧಕಾರ –			
		1) ಧಾರಕಾನ	2)	ಧಾರವಾಡಕರ	
		3) ಸಿಂಪಿ	4)	ಕಾರಂತ	
	8)	ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹೆಸರು	_		
		1) Prose	2)	Essay	
		3) Poetry	4)	Epic	
	9)	ಕನ್ನಡ ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ	ೆ ನೀಡಿದ್ದು –		
		1) ಮರಾಠಿ	2)	ఇంగ్లೀಷ್	
		3)	4)	ಫ್ರೆಂಚ್	
	10)	ಕೊಡಿಸಿದ ಟ್ರಂಕ್.			
	*	1) ಅಜ್ಜ	2)	ಕಾಕ	
		3) ಮಾಮಾ	4)	ಅಪ್ಪ	
	11)	ಕನ್ನಡಮ್ಮ ಕೊರಗಲು	ಬಳಕೆ ಕಾರಣ		
	,	1) ಸಂಸ್ಕತ		ಹಿ ಂದಿ	

4) ಬಂಗಾಳಿ

	12)	•	2) 4)	ಕೊಡ ಗ್ಲಾಸು	
	13)	΄	2) 4)	ಸಮರ್ಥ ಗಿರೀಶ	
ಪ್ರ.2	14) ಬೇಕಾದ	ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ – ವ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ :			16
	1) 2) 3) 4)	ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗಿರಬೇಕು ಸಮಾನತೆಯೇ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ತಾಯಿಯೇ ದೇವರು ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ.			
ಪ್ರ.3	1) 2)	ನ ಎರಡಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ : ಉಚ್ಚ–ನೀಚ ಅನಬಾರದು ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ			12
ಪ್ರ.4	1)	್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ : ಗಂಗಮ್ಮ ಬೋರ್ನಿಂದ ತಂಬಿಗೆ ತೆಗೆಯಲು ಯಾರು ಯ ಮನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಶುದ್ಧಗೋಳಿಸಬೇಕು? ವಿವರಿಸಿರಿ.	ಾರು ನ		14
ಪ್ರ.5		ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. ಾಳಪ್ಪನವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.			14

Seat No.	Set	P
-------------	-----	---

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS MATHEMATICS

		DOSINESS WAT		VIATIOO	
•		: Friday, 25-10-2019) AM To 02:00 PM		Max. Marks: 7	'0
Instru	ction	s: 1) Use of soundless calculators is a2) All questions are compulsory.3) Figures to the right indicate full r4) Assume suitable data, if require	mark		
	Fill in 1)	the blanks by choosing correct alt If A:B=5:7 and B:C=3:5, then a) 15:21:35 c) 7:9:15	<i>A</i> : b)	_	4
;	2)	The sum of first 20 even numbers is 6 a) 560 c) 330	b)	I to $S_n = $ 420 740	
;	3)	In case of Arithmetic Progression the a) T_1 – T_2 c) $\frac{T_2}{T_1}$		$T_2 - T_1$	
•	4)	$\int_{1}^{3} 5x^{4} dx =$ a) 269 c) 242	,	186 312	
	5)	A succession of terms arranged acco any term and its preceding term is con a) Geometric progression c) Arithmetic progression	nsta b)		
	6)	$\int_0^a f(a-x) dx = \underline{\qquad}.$ a) $\int_0^a f(a) dx$ c) $\int_1^a f(x-a) dx$	b) d)	$\int_{1}^{a} f(x)dx$ $\int_{0}^{a} f(x) dx$	
	7)	$\lim_{x \to 1} \left[\frac{8x^2 - 5x + 11}{7x^3 - 6x + 3} \right] = \underline{}$ a) $\frac{7}{2}$ c) $\frac{-8}{7}$	b) d)	8/7 4	
;	8)	$\frac{d}{dx}(log 5^0) = $ a) one c) 5^{-1}	b) d)	zero 5º	
,	9)	If x is the number of units produced the decreases as x a) decreases c) remains same	b) d)	generally the average cost increases none of these.	

	10)	A function $y = f(x)$ has maxima at $x = 7$ if $f'(7) =$ a) negative b) positive c) zero d) none	
	11)	$ \int e^{-x} dx = \underline{\qquad} $ a) $-e^{-x}$ b) $-xe^{-x-1}$ c) $\frac{e^{-X+1}}{-X+1}$ d) $\frac{e^{-X}}{\log e}$	
	12)	The limit of subtraction of two functions is equal to the of their limits. a) sum b) product c) division d) difference	
	13)	If a, b, c are positive and $\frac{a}{b+c} = \frac{b}{a+c} = \frac{c}{a+b}$, then each fraction is equal to a) $\frac{1}{3}$	•
	14)	If the demand and supply function are respectively given as $p=24-6x$ and $p=2x$ then the point of equilibrium is $x=$ a) 4	
Q.2	a) b)		07 07
Q.3	a)	Evaluate i) $\lim_{x \to 0} \left[\frac{e^{3x} - e^{2x}}{x} \right]$ ii) $\lim_{x \to \infty} \left[\frac{x+6}{x+1} \right]^4$	07
	b)		07
Q.4	_		04
	a)	$x_0 = 2$.	
		$\int_0^{\infty} \frac{1}{\sqrt{x}+\sqrt{8-x}} dx$	06
		iii) Evaluate $\int_{1}^{3} (16x^3 + 14X) dx$ OR	04
	b)	i) Find the minimum average cost of a product whose total cost is given by $C = x^3 - 4x^2 + 7x$	05
			04
		iii) If $f(x) = \sqrt{4x}$, find the derivative of using first principles.	05

Q.5

- 10
- Answer the following questions. (Any One)
 a) i) Find the value of $2 \log a + 2 \log a^2 + 2 \log a^3 + 2 \log a^4 + \dots + 2 \log a^n$ ii) Find $\int_1^3 \left(\frac{3x^2}{x^3+5}\right) dx$ 04

OR

i) b) If y = u v, then prove that 10

$$\frac{dy}{dx} = v\frac{du}{dx} + u\frac{dv}{dx}$$

 $\frac{dy}{dx} = v \frac{du}{dx} + u \frac{dv}{dx}$ where u = f(x) and v = g(x) also find $\frac{dy}{dx}$, if $y = (x+1)e^x$ If the demand function of a mobile producing firm is given by ii) $x = 18 - 2p^2$, Find the elasticity of demand.

04

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	INSURANCE						
•			riday, 25-10-2019 M To 02:00 PM		Max. Marks: 70	J	
सूचन			। श्न अनिवार्य आहेत.				
	2)	उजवी	कडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.				
ਸ.1	खाली		लेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या ज्	_		4	
	1)		— हा विमा व्यवसायाच्या इतिहासामध्ये		_		
		अ) क)	अग्नि विमा सागरी विमा	ब) ड)	अपघात विमा आयुर्विमा		
	-)	,		,	-		
	2)		विम्याद्वारे ——— मुळे होणाऱ्या हानीर्च उत्पादक आग	। भरप ब)	।इ ।दला जात. ज्वालामुखी		
		,	रासायनिक क्रिया	^ष) ड)	अपघाती आग		
	a)	,	नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा	,			
	3)	अ)	1999	ब)	- भव्य जारतियात जाला. 2008		
		क)	2006	., ਫ)	2005		
	4)	विमेद	ाराकडून विमा कंपनीस मिळणाऱ्या आ ^{हि}	ू धेक मे	ोबदल्यास ——— म्हणतात		
	•/		नुकसान भरपाई	a)	विमा हप्ता		
		•	सोड किंमत	<u>ਭ</u>)	वरील पैकी नाही		
	5)	विमा	व्यवसायाच्या इतिहासामध्ये ——— ही	सर्वात	। नवीन शाखा / प्रकार आहे.		
	•	अ)	अग्निविमा	ब)	अपघात विमा		
		क)	सागरी विमा	ਫ)	आयुर्विमा		
	6)	जेटीर	मनमुळे होणारी हानी ——— द्वारे भरुन	मिळ	ते.		
		,	सागरी विमापत्र	ब)	आयुर्विमा पत्र		
		क)	अग्निविमा पत्र	ਫ)	प्रामाणिकपणाचा हमी विमापत्र		
	7)		_	हन मा	लिकास ——— विमा घेणे सक्तीचे आहे.		
		अ) ~\	मालाचा 	ब) \	तृतीय पक्ष जबाबदारीचा		
		,	उपसाधनांचा	ਫ)	वाहनाचा		
	8)		— मालमत्तेचा अग्निविमा घेता येतो	→ /			
			दृश्य वरील दोन्ही	ष) ड)	अदृश्य वरील पैकी नाही		
	- \	,		,			
	9)	_	रो विम्यामध्ये ——— विमेयहित अस्तित विमा करार करताना		साव. - नुकसान भरपाईची मागणी करताना		
		,	वरील दोन्ही वेळी	ਖ <i>)</i> ड)			
	10)	,	विमा योजना भारत सरकारने	,			
	10)		1983	यापपा ब)	पुर कला. 1985		
		क)	1968	ਤ) ਫ)	1975		

	11)		-		मापत्र हे ——— विमापत्राचे प्रकार आहेत.	
		अ)	आयुर्विमा	ৰ)	अग्नि	
		क)	सागरी	ਫ)	वरील पैकी नाही	
	12)	घरफे	ोडीचा विमा हा ——— विम्याचा महत्त्व	गचा प्र	ाकार समजला जातो.	
		अ)	सागरी	ৰ)	अग्नी	
		क)	मुदती	ਫ)	अपघात	
	13)	मुदत	आणि प्रवास या दोन घटकांचा समावेष	श ——	—— या विमापत्रात असतो.	
	,	•	मुदती विमा	ब)		
		क)	प्रवास विमा	ਭ)	निश्चित मूल्य विमा	
	14)	विमा	नियमन व विकास प्राधिकरणाचे मुख्य	कार्याल	नय ——— येथे आहे.	
	,		हैद्राबाद	ৰ)	. मुंबई मुंबई	
		,	दिल्ली	,	चे - नई	
प्र.2	टिपा	लिहा				14
7.1.2		_	विम्याचे महत्व			•
	•		न विमा			
प्र.3	थोडक	यात र	उत्तरे लिहा.		,	14
7.1.0			विमा उतरविण्याची कार्यपध्दती स्पष्ट व	न् <u>रा</u> .		
	ब)	सागर	ो विम्याचे महत्व सांगा.			
प्र.4	कोणत	याही ।	एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
· · · ·			हणजे काय? अग्निविम्याचे प्रकार सांगा			
			कि	वा		
	भारती	य विग	नाक्षेत्रामध्ये परदेशी थेट गुंतवणूकीचे फा	यदे–त	गेटे विशद करा.	
प्र.5			एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		•	14
	विमा	नियम	न व विकास प्राधिकरणांची कार्ये स्पष्ट			
			किं 			
	सागरी विमा म्हणजे काय? सागरी विम्याची कलमे स्पष्ट करा.					

Seat	Set	D
No.	Sei	

	t	3.C	om. (Semester - II) (CBCS) I INSURAN			
-			day, 25-10-2019 1 To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)		e blanks by choosing correct alt is the oldest type of insurance i Fire Insurance Marine Insurance	n the	atives given below. e history of Insurance business. Accident Insurance Life Insurance	14
	2)		Insurance provides compensation Productive Fire Chemical Process		loss due to Volcano Accident Fire	
	3)		Insurance Regulatory & Develop 1999 2006		t act was passed in the year 2008 2005	
	4)	a)	e amount insurance company rece Compensation Surrender value		from the insured is called Premium None of the above	
	5)		is the New type/Branch of insur siness Fire Insurance Marine Insurance		e in the history of Insurance Accident Insurance Life Insurance	
	6)	a)	e loss due to Jettison is compensa Marine Insurance Policy Fire Insurance Policy	b)		
	7)	Acc a) c)	cording to Motor Vehicles Act 1939 Insurance. Goods Accessories	b)	ery motor owner has to take Third Party liability Vehicle	
	8)		e Insurance policy can be taken of Tangible Assets Both of the above		Intangible Assets None of the above	
	9)	In N a) c)	•	inter b) d)	est must exist at the time of Claim None of the above	
	10)	Cro a) c)	op Insurance scheme was started l 1983 1968	by th b) d)	e Govt. of India in the year 1985 1975	
	11)	insı	claration policy, valued policy, speurance policy. Life Marine	cific b) d)	policy are the types of Fire None of the above	

	12)	Burglary insurance is important type of Insurance. a) Marine b) Fire c) Time d) Accident				
	13)	policy covers both time factors & voyage factors. a) Time policy b) Mixed policy c) Voyage policy d) Valued policy				
	14)	The Head Office of Insurance Regulatory & Development Authority is situated at a) Hyderabad b) Mumbai c) Delhi d) Chennai				
Q.2	a)	short notes. mportance of Fire Insurance Cattle Insurance	4			
Q.3	 Write short answers. a) Explain the taking Procedure of Fire Insurance Policy. b) Explain the importance of Marine Insurance. 					
Q.4	Attempt any one of the following questions. What is the Fire Insurance? Explain the types of fire insurance. OR					
	Expla Secto	n the merits & demerits of Foreign Direct Investment in Indian Insurance r.				
Q.5		er the following question In the functions of Insurance Regulatory & Development Authority. OR	4			
	What is Marine Insurance? Explain the clauses of Marine Policies.					

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Economic Commercial Geography ECONOMIC GEOGRAPHY – II

	ECONOMIC GEOGRAPHY – II							
•	Day & Date: Friday, 25-10-2019 Max. Marks: 70 Fime: 11:30 AM To 02:00 PM							
सूचना	2) 3	उजवी आवश्य	ाश्न अनिवार्य आहेत. कडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. ग्रक तेथे सुबक आकृत्या काढा. 1 स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानग	ो आहे.				
	योग्य 1)	विपण अ)	निवडून रिकाम्या जागा भरा. ान भूगोल ही ——— भूगोलाची शाख सामाजिक सांस्कृतिक	ा आहे. ब) ड)	राजकीय व्यापारी			
	2)	अ)	दनाची वाहतुक, वितरण व व्यापार यां [.] व्यापारी सांस्कृतिक	वा अभ्य ब) ड)	ग्रस ——— भूगोलात केला जातो. राजकीय सामाजिक			
	3)	जगात अ) क)	ील मळयाच्या शेतीतील ——— हे प्र मका भात	मुख पि ब) ड)	क आहे. गहू चहा			
	4)	विस्तृव अ) क)	त शेतीतील ——— हे प्रमुख पिक अ गहू मका	हे. ब) ड)	तांदूळ बाजरी			
	5)	अ)	– शेती प्रकारामुळे जंगले नष्ट होतात उदरनिर्वाह संमिश्र	ब) ड)	सधन स्थलांतरित			
	6)	वाहतु अ) क)	कीचे प्रमुख ———प्रकार पडतात. 3 5	ब) ड)	4 6			
	7)		– ही वाहतूक सर्वात खर्चिक आहे. हवाई रस्ते	ब) ड)	जल रेल्वे			
	8)	अ)	ोय पहिला रेल्वे मार्ग ——— या दोन मुंबई ते नागपूर मुंबई ते कोलकत्ता	ৰ)	दरम्यान सुरु झाला. मुंबई ते चेन्नई मुंबई ते ठाणे			
	9)	अ)	किनारे व धबधबे हे ———प्रकारची सांस्कृतिक राजकीय		स्थळे आहेत.			

	10) महाराष्ट्रातील पर्यटन विकासासाठी ——— ही संस्था कार्य करते.								
		अ)	ITDC	ब)	MTDC				
		क)	GTDC	ਫ)	IATA				
	11) ——— साली आर्यभट्ट हा उपग्रह अंतराळात सोडण्यात आला.								
		अ)	1974	ब)	1975				
		क)	1976	ਫ)	1977				
	12)	UNC	TAD या व्यापारी संघटनेची स्थापना -		साली झाली.				
		अ)	1959	ब)	1960				
		क)	1961	ਫ)	1962				
	13)	पर्यटन	नामुळे ——— निर्माण होतो.						
		अ)	रोजगार	ब)	दारिद्रय				
		क)	गरीबी	ਫ)	यापैकी नाही				
	14)	व्यापा	र हा ——— प्रकारचा व्यवसाय आहे.						
	-	अ)	प्राथमिक	ब)	द्वितिय				
		क)	तृतीय	ਫ)	चतुर्थ				
प्र.2	थोडक	यात र	उत्तरे लिहा.		1	4			
	अ)		C व्यापारी संघटना						
	ৰ)	पंढरप्	पूर पर्यटन स्थळ						
Я.3	थोडक	यात र	उत्तरे लिहा		14	4			
	अ)		ातील महत्त्वाचे हवाई मार्ग						
	ৰ)	भारत	ातील चहा आणि कॉफी उत्पादन						
Я.4	कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.								
	भारतातील गहू उत्पादनाचा वृत्तांत द्या.								
	किंवा								
			ोलाचे स्वरुप व व्याप्ती स्पष्ट करा.		10				
Я.5									
	शताच	या प्रव	गराची सविस्तर माहिती द्या. किं	ਗ					
	उपगह	र आपि	ाफ गे संगणक दळणवळणाविषयी सविस्तर		ो द्या.				
	ठपगृह आणि संगणक दळणवळणाविषया सावस्तर नाहिता था.								

Seat No.	P
----------	---

B.Com. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Economic Commercial Geography ECONOMIC GEOGRAPHY – II

		ECONOMIC GEO		9 . ,	
•		e: Friday, 25-10-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 7	70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full (3) Neat diagrams and maps should 4) The use of maps stencils is allowed.	d be		
Q.1	Fill ii 1)	n the blanks by choosing correct alto Marketing geography is a branch of _ a) Social c) Cultural			14
	2)	Distribution of production, trade and t Geography. a) Commercial c) Cultural	rans b) d)	portation of goods are studied in Political Social	
	3)	is an important plantation crop a) Maize c) Rice	in tl b) d)	ne world. Wheat Tea	
	4)	is a major crop in extensive aga) Wheat c) Maize	gricu b) d)	lture. Rice Bajara	
	5)	Agriculture is responsible for call a) Subsistence c) Mixed	lefor b) d)	estation. Intensive Shifting	
	6)	There are kinds of mode of tra a) 3 c) 5	nspo b) d)	ortation. 4 6	
	7)	type of transportation is very of a) Airway c) Roadway	ostly b) d)	v. Waterway Railway	
	8)	The first railway line started in the Inca) Mumbai to Nagpur c) Mumbai to Kolkata	dia ir b) d)		
	9)	Coastal area and waterfall places are a) Cultural c) Political	the b) d)	type of tourist centers. Historical Physical	
	10)	institution in Maharashtra work a) ITDC c) GTDC	s fo b) d)	r the development of tourism. MTDC IATA	
	11)	Aryabhatta satellite was launched in a) 1974 c) 1976	the y b) d)	rear of 1975 1977	

	12)	The UNCTAD organization establish a) 1959 c) 1961	ed in b) d)	year. 1960 1962	
	13)	Tourism is formed a a) Employment c) Poor	b) d)	Poverty None of these	
	14)	Trade is types of occupation. a) Primary c) Tertiary	b) d)	Secondary Quaternary	
Q.2	a)	ver the following questions. OPEC Pandharpur tourist center.			14
Q.3	a)	npt the following questions. Major Air route in the India. Indian Tea and Coffee production.			14
Q.4	Give	npt any one of the following questi an account of wheat production in Inc OR	lia		14
	Expla	ain the nature and scope of Commerc	ial G	eography.	
Q.5		mpt any one of the following questi ain the different types of Agriculture. OR	ons.		14
	Expla	ain the Satellite and Compute Commu	nicat	ion in India.	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 English (Compulsory) GEMS OF WISDOM

		GEMS OF W	•		
•		e: Wednesday, 13-11-2019 O AM To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uction	is: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Rewr 1)	rite the following sentences choosir Dr. Kalam was born and raised in		e correct alternative.	14
		a) Karnatakac) Maharashtra	b) d)	Kerala Tamil Nadu	
	2)	We go to the to choose a governesponsibility. a) Polls		ent and after that forfeit all Schools	
		c) Colleges	d)	Public Places	
	3)	Dr. Kalam spent years in ISRC a) 5 c) 15). b) d)	10 20	
	4)	Rakesh's father used to work at the _ a) Petrol Pump c) Kerosene Dealer's Depot	b)	 Ration Depot Bus Depot	
	5)	was the first item to be crosseda) kheerc) Fried Fish		the Rakesh's father's diet. Halwa Jalebi	
	6)	according to the photographer eyebrow's on someone's face. a) Sulphide c) Bromide	, wa b) d)	s the process of putting in new Delphide Oxide	
	7)	Which of the following categories wasa) Comedyc) Metaphysical Poetry	b)		
	8)	There is in the poet's tone in S a) Cynicism c) Humor	ong b) d)		
	9)	Robert Frost's poetry is highly regarded a) human life c) rural life		or his realistic depiction of urban life country life	
	10)	The woods are lovely and dee a) green c) grey	b)	bright dark	

	 11) He tells her that she will give him her book (Identify the correct direct narration of the sentence.) a) He says to her, "You will give me your book." b) He says to me, "You will give me your book." c) He says to you, "You will give me your book." d) He says to her, "You should give me your book." 						
	 12) He said to her, "what a hot day!" (Identify the correct indirect narration of the sentence). a) He exclaimed that it was a very hot day b) He exclaimed that it was a hot day c) He exclaimed sorrowfully that it was a hot day d) He told her that it was a hot day 						
	13)	A tiger was killed by him. (Identify the correct active form of the sentence). a) He kill a tiger b) He killed a tiger d) He was killing the tiger					
	14)	I saw him leaving the house.(Identify the correct passive form of the sentence) a) He was seen to be leaving the house b) He was seen leaving the house by me c) He had been seen leaving the house d) Leaving the house he was seen by me					
Q.2	 Attempt any four of the following questions. a) What are the four milestones of Dr. Kalam's career? b) What is the influence of media on public opinion? c) Why was Rakesh's family happy about their son's return from the U.S? d) Why does Mr. Varma want to die in "A Devoted Son"? e) Describe the appearance of the photographer. f) Describe the setting of the photographer's studio. 						
Q.3							
Q.4	Write a letter to an electronics company placing an order for household supplies, specifying details for each item.						
		OR a letter of inquiry for a job you're seeking in the Sales Department of a national company.					
Q.5	Draft	a resume for a candidate aspiring for the post of an Accountant in national company.	14				

|--|

	В	.C		• •	xamination Oct/Nov-20 OMICS – II)19		
-			iday, 15-11-2019 // To 02:00 PM			ax. Marks: 70		
		_	^१ । ७ ७ <u>८</u> :७७ । ।।। १न अनिवार्य आहेत.					
NA.11 .			रूप जानवाय जाहत. ऋडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात	ਜ .				
प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.								
_	प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 1) —— या अर्थतज्ञाने अंशलक्षी व समग्रलक्षी अर्थशास्त्र या संकल्पना सर्वप्रथम उपयोगात							
		गणव -)		→ \				
		,	केन्स डॉ. मार्शल	•	रॅग्नर फ्रिश प्रो. बोर्ल्डींग			
۵.		.			ત્રા. વાલ્હાન			
2)	•		ग्र उत्पन्न हा —— चा अभ्यास समग्र अर्थशास्त्र		सुक्ष्म अर्थशास्त्र			
		,	रिथतीशास्त्र स्थितीशास्त्र	ਭ) ਫ)	•			
3)		•	राष्ट्रीय उत्पादन = स्थुल देश	,				
3,			आयात	ब)	घसारा			
		,	व्यक्तीगत उत्पन्न	•	यापैकी नाही			
	, रश	थल	राष्ट्रीय उत्पादन					
4	4) 	<u>ू</u> कूण	राष्ट्रीय उत्पादन लोकसंख्या	-				
		٠.	निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन	_	व्ययशक्य उत्पन्न			
	क	5)	दरडोई उत्पन्न	ਫ)	सार्वजनिक उत्पन्न			
5)) च	लनः	घटीची कारणे —— आहेत.					
		,	सार्वजनिक कर्जात वाढ	•	बँक रेटमध्ये वाढ			
	क	5)	शिलकी अंदाजपत्रक	ਫ)	वरील सर्व			
6)) P	=	$\frac{MV + M_1 V_1}{T}$ या सुत्रात					
	अ	()	पैशाचा भ्रमणवेग	ब)	पैशाचे मूल्य			
	क	5)	एकूण व्यवहार	ভ)				
7)) पैः	शाचे	मूल्य कमी होऊन किंमतपात०	ठी वाढते अशी	अवस्था म्हणजे होय.			
	अ	,	चलनघट	ब)	चलनवाढ			
	क	5)	मंदी	ভ)	यापैकी नाही			
8)) ਬ		वाढ व चलनघट नियंत्रणासाठी					
		,	मौद्रिक धोरण	ब)	राज्यवित्तीय धोरण			
		,	पर्याय अ व ब	ਫ)	यापैकी नाही			
9)			य उत्पन्न मापनाच्या खर्च पद्ध		_			
		,	खाजगी उपभोग खर्च	•	सरकारी उपभोग खर्च			
	4 7	"	खाजगी व सार्वजनिक गुतंवणू	পে ড)	पराल सप			

	10)	निर्देश	गांक तयार करताना मूळ वर्षातील वस्तूंच	वी किं	मत —— मानली जाते.	
		अ)	10	ब)	1000	
		क)	100	ਫ)	200	
	11)	केन्स	यांच्या मते, जेव्हा प्रभावी मागणी वाढते	तेव्हा	रोजगार पातळी ———.	
	,	अ)	वाढते	ब)	घटते	
		क)	कायम राहते	<u>ਭ</u>)	वरीलपैकी नाही	
	12)	सीम	iत उपभोग प्रवत्ती =			
	,	VIII 11	iत उपभोग प्रवृत्ती = 			
		अ)	ΔΙ	ब)	ΔΡ	
		क)	ΔS	ਫ)	Δ C	
	13)	जे. ए	म केन्सचे सैद्धांतिक विश्लेषण —— य	ा गृही	तावर आधारित आहे.	
		अ)	अल्पकालीन	ब)	दीर्घकालीन	
		क)	मध्यमकालीन	ਫ)	वरील सर्व	
	14)	प्रत्येव	p पुरवठा आपली —— निर्माण करतो.			
		अ)	खरेदी शक्ती	ब)	मागणी	
		क)	आयात	ਫ)	निर्यात	
प्र.2	टिपा	लिहा.				14
	1)		त निर्देशांक			
	2)	राष्ट्री	य उत्पन्नाच्या आकडेवारीचे महत्व			
प्र.3			नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	•		वाढीचे परिणाम			
	2)	सं च	ा बाजार पेठेचा नियम स्पष्ट करा.			
ਸ.4		_	ा कोण्त्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	स्थूल	अथश	ास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा कि			
	चलन	ਬਟ ਸ	ाफ इणजे काय? चलनघटीची कारणे व परि		स्पष्ट करा.	
प्र.5			ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	•••	···	14
/I.J			। कागरपाठा ९का प्रशास उत्तर लिहा. गन्न म्हणजे काय? राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या ।	विविध	संकल्पना स्पष्ट करा.	
	🔨		किंवा		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
	फिशर	खा व्य	गवहार दृष्टीकोन सिद्धांत स्पष्ट करा.			

Seat No.	Set P
-------------	-------

B.Com. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS ECONOMICS – II

			BUSINESS ECC	ONC	MICS – II	
•			day, 15-11-2019 To 02:00 PM		Max. Marl	ks: 70
Instr	uctior		All questions are compulsory.) Figures to the right indicate full	marl	KS.	
Q.1	Fill in	า the	blanks by choosing correct a	ltern	atives given below.	14
	1)	The a) c)	concepts of Micro and Macro E Keynes Dr. Marshall	cono b) d)	mics were first introduced by Ragnar Frish Prof. Boulding	_•
	2)	Nati a) c)	onal Income is subject matter of Macro Economics Static Economic	b)	 Micro Economics None of these	
	3)	Groan a) c)	ss National Product = Gross Do Import Personal income	mesti b) d)	c Product + Export Depreciation None of these	
	4)	Tota a)	ss National Product_ al Population Net National Product Per Capita Income	b) d)	Disposable Income Public income	
	5)		are the causes of Deflation. Increase in public debt Surplus Budget	b) d)	Increase in Bank Rate All the above	
	6)	In th	ne equation $P = \frac{MV + M_1V_1}{T}$, P is sta	and fo	or .	
			Velocity of Money Total Transactions		Value of Money	
	7)	a) c)	is a state in which the value of Deflation Depression	of mo b) d)	•	
	8)		Central Bank of India measures ation. Monetary Policy a and b	b) d)	to control inflation and Fiscal Policy None of these	
	9)	Con a) b) c) d)	nputing of National Income in Ex Private Consumption Expendite Government Consumption Exp Private and Public Investment All of above	ure		
	10)	In co a) c)	ontraction of index number base 10 100	year b) d)	price is assumed 1000 200	

	11)	According to Keynes, when the effective demand increase then level of employment will be				
		a)	Increase	b)	Decrease	
		c)	Remain the constant	d)	None of these	
	12) Marginal propensity to consume = $\frac{-}{\Delta Y}$					
		a) c)	ΔI ΔS	b) d)	Δ <i>P</i> Δ <i>C</i>	
	13)	Theo a) c)	oretical analysis of S. M. Keyne Short term Medium term	s is or b) d)	n the basis of which hypothesis _ Long term All above	
	14)		oly creates its own Purchasing power Imports	b) d)	Demand Exports	
Q.2	Write short notes.a) Price indexb) Importance of National Income Data					14
Q.3	Write short answers.a) Effects of Inflation.b) Explain the Say's law of market.					14
Q.4	Answer any one of the following questions. Explain the nature and scope of Macro Economics. OR					14
	What is deflation? Explain the causes and effects of deflation.					
Q.5	Answer any one of the following questions. What is National Income? Explain the different concepts of National Income. OR					
	Expla	ain Fis	sher's Transaction Approach.			

Seat No.	Set	Р
-------------	-----	---

B Com (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		CORPORATE A	-	
		e: Tuesday, 19-11-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 70
Instr	uctior	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full3) Use of calculator is allowed.	l marks	S.
Q.1	Fill i	n the blanks by choosing the corre		ernatives given below. 14
	,	a) Salaries and wagesc) Advertising	b) d)	Depreciation Rent
	2)	Expenses which are paid in advancea) Outstandingc) Revenue	e is kn b) d)	own as Prepaid Capital
	3)	Accounting standards in India are is a) Institute of Cost and Work Accounting Standard Board c) International Accounting Standard None of these	ount	•
	4)	Goodwill is shown in the schedule of a) Fixed Asset c) Investment	of b) d)	Current Asset Current Liability
	5)	If the face value of share is Rs. 50 a as share issued at a) Premium c) Par	and it is b) d)	s issued for Rs. 57 then it is known Discount Lumpsum
	6)	Accounting standard 14 relates to _ a) Accounting of fixed Assets c) Accounting for Amalgamation	b)	Depreciation Accounting Cash Flow Statement
	7)	The generally accepted accounting a) Accounting Norms c) Accounting concepts	princip b) d)	
	8)	Preliminary expenses are divided in a) Sales Ratio c) Uncommon Ratio	the ra b) d)	itio of Time Ratio Interest to vendor ratio
	9)	Expenses which are payable but no	t paid	up to the year end are known as
		a) Outstanding c) Revenue	b) d)	Prepaid Capital
	10)	Accounting standard relate financial statement. a) AS 05 c) AS 21	es to A b) d)	AS 06 AS 10

	11)	Profit prior to incorporation used for a) Write off Goodwill b) Transfer to Capital Reserve c) Write off assets which are overvalued d) All the above	
	12)	a) Accounting for Amalgamationb) Depreciation Accountingc) Cash flow statementd) Accounting for fixed Assets	
	13)	Expenses related to factor are apportioned in the period ratio. a) Sales ratio b) Time Ratio c) Specific d) None of above	
	14)	, ,	
0 0	147. -	a) Cumulative preference share b) Participating preference share c) Irredeemable preference share d) Redeemable preference share	4.4
Q.2	a)	te short notes. Accounting standard - cash flow statement	14
Q.3	b) a)	Types of Share SCD Ltd. having an authorized capital of 6000 shares of Rs. 20 each, issued	07
	b)	3000 shares at Rs. 24 each. The application were received for 5000 shares. The amounts were called as: Application money - Rs. 5 Allotment money - Rs. 10 (including premium) First call money - Rs. 05 Final call money - Rs. 4 The directors refunded the application money on 1400 shares and adjusted that on 600 shares towards the allotment money due. All the amounts were received except the following: Mr. X holding 300 shares did not pay first and final calls. Mr. Y holding 200 shares did not pay final call. Pass necessary Journal Entries in the book of SDC Ltd. Poonam Co. Ltd. was registered on 1 st May 2018 to take over business from 1 st January 2018. The company received its certificate for commencement of business on 1 st June 2018. The accounts of the company for the period ended 31 st December 2018. Disclosed the following facts. The turnover for the whole period amounted to Rs. 1,20,000 and it was ascertained that the sales for January, March and September are one and half times the average of those for the year, whilst those for December twice the average and those February, October only half the average and November in only ¼ the average sale. The trading Account showed a gross profit of Rs. 67,200. You are Calculate Time ratio and Sales Ratio only.	07
Q.4	Arn	av Industries Ltd. issued prospectus inviting application for the 12000 shares Rs. 100 each at a premium of Rs. 20 each payable as follows:- On Application Rs. 20 On Allotment Rs. 50 (including premium) On First call Rs. 30 On Final call Rs. 20 Application were received for 18000 shares and allotment made pro rata to	14
		application of 14400 shares. Money over paid on applications was employed account of sum due on allotment and excess money refunded.	

Page **2** of **4**

14

Mr. Umakant the holder of 400 shares failed to pay first and final call and his shares were forfeited after final call. The forfeited share were sold to Chandrakant as fully paid for Rs. 80 each.

Journalise the transactions.

OR

India Ltd. was incorporated on 1st May 2013 to take over the business of a partnership firm a going concern form 1st January 2013. The profit and loss account for the year ending 31st December 2013 was as follows:-

Profit and Loss A/c
For the year ended on 31st December 2013

Particular	Rs.	Particular	Rs.
To Interest On Loan	2800	By Gross Profit	87200
To Preliminary Expenses	7000	By Rent Received	2800
To Discount	3500		
To Salaries	12000		
To Bad Debts	2000		
To Director Fees	2000		
To Interest To Vendor	3000		
(Up To 30 th June 2013)			
To Audit Fees	1000		
To Bank Charges	1200		
To Commission	5000		
To Carriage Outward	2500		
To Advertisement	4000		
To Office Expenses	6600		
To Rent	17400		
To Net Profit	20000		
	90000		90000

The total turnover for the year ending 31st December 2013 was Rs. 500000 out which sales of Rs. 200000 were up to 1st May 2013.

You are required to calculate profit prior to incorporation and after incorporation.

Q.5 Answer the following questions. (Any One)

Following are the balances of Shri Co. Ltd. as on 31st March 2015. Prepare profit and Loss A/c and balance sheet in a vertical form for the year ended 31st March 2015, After taking in to account the following adjustments.

Particular	Rs.	Particular	Rs.
Purchases	740000	Directors fees	22960
Sales	1660000	Profit & Loss A/c(credit)	58000
Goodwill	100000	Cash in hand	3000
Stock on 1-4-14	300000	Cash in bank	159600
Fixtures	28800	Wages	339200
Sundry Debtors	348000	General expenses	67600
Debenture Interest	36000	Salaries	58000
Bills Payable	152000	Share capital	1840000
Provision for Bad Debts	14000	(18400 sh of Rs. 100)	
Premises	1200000	Calls in Arrears	30000
Interim divident paid	30000	Plant and Machinery	1440000
Bad Debts	8440	Preliminary Expenses	20000
6% Debentures (issued)	1200000	Freight	52400
Sundry creditors	200000	General reserve	60000
8% Govt. Securities	200000		
(taken on 31-3-15)			

14

- 1) Authorized Capital of company is 20000 Eq. share Rs. 100 each.
- 2) Provide final divident at 5%
- 3) Write off 1/5 of preliminary Expenses.
- 4) Depreciate Plant and Machinery by 10% p.a., fixtures by 5% p.a.
- 5) Transfer Rs. 40000 to General Reserve.
- 6) The Stock on 31st March 2015 was Rs. 4,04,000.
- 7) Bad Debts Provision is made at 5% on Sundry Debtors.
- 8) Make Provision for Income Tax to the extend Rs. 1,00,000.

OR

Supriya Trading Co. Ltd. was registered with capital of Rs. 9,00,000 divided in to equity share of Rs. 100 each. The company gives you its trial Balance as on 31st March 2019 as follows.

14

Dr. Trial Balance		Cr.	
Particular	Rs.	Particular	Rs.
Investment	127000	Provision for Bad Debts	8000
Plant and Machinery	700000	Sales	1050000
Salary	40000	Sundry creditors	75000
Stock (1-4-18)	180000	Bills Payable	90000
Bad Debts	5000	General Reserve	52000
Fixtures	10000	Profit & Loss A/c	45000
Directors Fees	15000	Equity Share Capital	800000
Cash in hand and bank	100000	6% Debentures	850000
Wages	210000		
Goodwill	75000		
Preliminary Expenses	12000		
Debentures Interest	25500		
(up to 30-9-2018)			
Rent	15000		
Interim Divident Paid	20000		
Purchases	460500		
Building	750000		
Sundry Debtors	210000		
Calls in Arrears	15000		
	2970000		2970000

Prepare Profit and Loss A/c and Balance Sheet in a vertical form for the year ending 31-3-2019 after considering the following adjustment:-

- 1) Provide Rs. 50000 for Income Tax.
- 2) Provide for final Divident at 10%.
- 3) Write off Preliminary Expenses by 25%.
- 4) Stock on 31-3-2019 was to be taken Rs. 2,50,000.
- 5) Depreciate Plant and Machinery by 10% and Fixtures by 5%.
- 6) Rs. 20000 out of wages were used in adding room to the building for which no entry was made.
- 7) Provision for Bad Debts to be kept at 5% on Debtors.
- 8) Transfer Rs. 30,000 to General Reserve.

			SLR-BN	I-4
Seat No.			Set	P
	B.C	Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/No BUSINESS ECONOMICS	v-2019	
-		: Wednesday, 06-11-2019 PM To 05:00 PM	Max. Marks	: 40
सूचना :	2) ভ	र्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. जवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. वश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.		
у .1 3	1)	अ) बर्हिगोल ब) अंर्तगोल क) समांतर ड) यापैकी नाही		80
	2)) किंमत यंत्रणा हे ——— अर्थव्यवस्थेचे मुलभूत वैशिष्टय आहे. अ) समाजवादी ब) भांडवलशाही क) मिश्र ड) यापैकी नाही		
	3)) पूर्ण अलवचिक मागणी वक्र हा ——— अक्षास सतत समांतर असतो. अ) 'क्ष' ब) 'य' क) उगम बिंदू ड) यापैकी नाही		
	4)) 'किंमत —उत्पन्न' रेषा ही —— म्हणून देखील ओळखली जाते. अ) समांतर रेषा ब) उर्ध्वगामी रेषा क) मागणी रेषा ड) अंदाजपत्रक रेषा		
	5) किंमत लवचिकता =		
	6)	अ) नमुना ब) बाजार पाहणी क) डेल्फी ड) शुन्य		
	7) ——— = 'चहा' च्या मागणीतील बदलाची टक्केवारी 'कॉफी' च्या किंमतीतील बदलाची टक्केवारी अ) तिरकस लवचिकता ब) किंमत लवचिकता क) उत्पन्न लवचिकता ड) जाहिरात लवचिकता		
	8)) समवर्ती वक्राचे तंत्र मूलतः ——— यांनी मांडले. अ) रिकार्डो ब) डॉ. मार्शल क) हिक्स ड) एजवर्थ		

खालील संकल्पना स्पष्ट करा. 1) मागणीचा पूर्वअंदाज 2) मागणीची लवचिकता

ৰ)

04

		SLR-BN-4
प्र.2	खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.	06
	1) तिरकस लवचिकता	
	2) किंमत यंत्रणा	
	3) किंमत उत्पन्न रेषा	
Я.3	किंमत लवचिकता म्हणजे काय? किंमत लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.	10
प्र.4	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	12
	समवर्ती वक्रांचा अर्थ सांगून वैशिष्टये लिहा.	
	मागणीच्या पूर्व अंदाजाचे महत्व स्पष्ट करा.	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

2.		(00	BUSINESS EC	-		2010	
Day & Dat Time: 03:0			day, 06-11-2019 5:00 PM			Max. Marks:	40
Instructio	2) Figu	questions are compulsory. ures to the right indicate full of w diagram where necessary				
Q.1 A)	Fill i		e blanks by choosing corrections by choosing corrections are Convex Parallel		e origin.	ow.	80
	2)		e mechanism is the most fur nomy. socialist mixed	ndame b) d)			
	3)	Perf a) c)	ectly inelastic demand curve 'X' axis origin		ays parallel to 'Y' axis None of these		
	4)	'Pric a) c)	ce – income' line is also know parallel line demand line	wn as _. b) d)	vertical line		
	5)	Pric	e elasticity = Percentage o	hange	in demand		
		a) b) c) d)	Percentage change in inco Percentage change in adv Percentage change in price Percentage change in con	me ertisinç e	g cost		
	6)	a)	ert opinion method is also ki Sample Delphi	b)	ns Market survey Zero		
	7)	 a) c)	= % change in Demar % change in Price of Cross elasticity Income elasticity			ty	
	8)	Indif a) c)	ference technique is basica Ricardo Hicks	lly prop b) d)	oounded by Dr. Marshal Edgeworth	_•	
B)	Exp 1)	Den	he following concepts. hand forecasting.				04

2) Elasticity of demand.

		SLR-BN-4
Q.2	Write short notes. (Any Two) 1) Cross Elasticity	06
	2) Price Mechanism 3) Price – income line	
Q.3	What is price elasticity? Write the types of price elasticity.	10
Q.4	Answer any one of the following questions. Write the meaning and properties of indifference curve. OR	12
	Explain the importance of demand forecasting.	

Seat	Set	P
No.	Set	Г

	FUNDAMENTA		xamination Oct/No REPRENEURSHIP	
	ate: Wednesday, 20-11-2019 :30 AM To 02:00 PM			Max. Marks: 70
	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवि	वेतात.		
प्र.1 खार्ल 1)	गिल दिलेले योग्य पर्याय निवडून ग उद्योजक हा नेहमी ——— च्या १ अ) संधी		रा. नफा	14
	क) भांडवल	ड)	यापैकी कोणतेही नाही	
2)	सिद्धी प्रेरणा हा —— घटक आ अ) मानसशास्त्रीय क) राजकीय	हे. ब) ड)	सामाजिक यापैकी कोणतेही नाही	
3)	भारतात महिला उद्योजकांचे पहि	ले राष्ट्रीय संमेलन	साली झाले.	
	अ) 1980 क) 1978	ब) ड)	1981 1994	
4)	'अनवाणी महाविद्यालयाची' स्थाप अ) बंकर रॉय	ना —— यांनी के ब)	न्ली. विनोबा भावे	
	क) स्वाती पिरामल	<u>ਭ</u>)	मुकेश अंबानी	
5)	प्रकल्प ही —— योजना आहे. अ) भविष्यकालीन क) आर्थिक	ब) ड)	गुंतवणुकीची काल्पनिक	
6)	'उद्योजक' हा शब्द सर्वप्रथम —— अ) फ्रेंच क) हिंदी	-– भाषेत वापरला ब) ड)	गेला. इंग्रजी जर्मन	
7)	म्हणजे काही नवीन गोष्ट अ) सृजनशीलता क) कल्पनांचे मुक्त प्रकटन	निर्माण करण्याची ब) ड)	क्षमता. कल्पना तपासणी सूची यापैकी कोणतेही नाही	
8)	नवनिर्मितीचा सिद्धांत —— यांर्न अ) जोसेफ शुम्पीटर क) वेब्स्टर	ो मांडला. ब) ड)		
9)	म्हणजे सुस्पष्ट उद्दीष्टे अर अ) प्रकल्प क) कल्पना	मलेली आर्थिक क्रि ब) ड)	न्या, ज्याचा प्रारंभ व शेवट त व्यवस्थापन यापैकी कोणतेही नाही	उरलेला असतो.
10)	उद्योजकाचे महत्त्वाचे वैशिष्टय — अ) धैर्य क) चारित्र्य	—— आहे. ब) ड)	आत्मविश्वास वरील सर्व	

	11)	'स्वयं	रोजगार महिला संघटना' ही —— मध्ये	रे स्था	पन करण्यात आली.	
		अ)	1975	ৰ)	1972	
		क)	1985	ਫ)	1981	
	12)	'कल्प	नांचे मुक्त प्रकटन' हया कल्पनानिर्मिती			
		अ)	ॲलेक्स ओसबॉर्न	,	एडवर्ड डी बोनो	
		क)	जोसेफ शुम्पीटर	ਫ)	यापैकी कोणतेही नाही	
	13)	प्रकल	प व्यवस्थापनाच्या एकूण अवस्था	आहेत	Γ.	
		अ)	4	ब)	5	
		क)	6	ਫ)	7	
	14)	महार आहे.	ष्ट्र महिला उद्योजक/उद्योजकांच्या सं	घटनेचे	(डब्लूआयएमए) मुख्य कार्यालय —— येथे	
		अ)	पुणे	ब)	दिल्ली	
			सोलापूर	ਭ)	मुंबई	
प्र.2	टिपा	लिहा.	C .			14
			ाकाचे प्रकार			
	2)	उद्योज	कित समोरील अडथळे			
Я.3	थोडव	म्यात र	उत्तरे लिहा.			14
			कामुळे होणारे फायदे स्पष्ट करा.			
	-		उद्योजकतेचे महत्त्व थोडक्यात लिहा.			
Я.4	रवार्ल	्रालपैकी	। कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
717			म्हणजे काय? उद्योजकतेस प्रोत्साहन	देणारे	घटक स्पष्ट करा.	•
			किं			
			गोजक' या संकल्पनेची व्याख्या देऊन म	हिला	उद्योजकांच्या विकासासाठी उपाय योजना	
	सुचव	T.				
प्र.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	कल्प	ना नि	र्मेती म्हणजे काय? कल्पना निर्मितीच्या		पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.	
			किं 			
	प्रकल	प म्हण	ाजे काय? प्रकल्प व्यवस्थापनाच्या विविध	ग्र अवर	ष्या स्पष्ट करा.	

Seat No.	Set P
----------	-------

B.Com. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

		FUNDAMENTALS OF	ENTREPRENEURSH	IIP
•		e: Wednesday, 20-11-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory 2) Figures to the right indicate to		
Q.1	Fill i	n the blanks by choosing correc		ow. 14
	1)	An entrepreneur is always in seara) Opportunityc) Capital	th of b) Profit d) None of these	
	2)	Need for Achievement' is a a) Psychological c) Political	factor. b) Social d) None of theses	
	3)	The first national convention of we the year a) 1980 c) 1978	men entrepreneurs was b) 1981 d) 1994	held in India in
	4)	'Barefoot College' was founded b a) Bunker Roy c) Swati Piramal	b) Vinoba Bhave d) Mukesh Ambani	
	5)	Project is a plan. a) future c) economic	b) investmentd) imaginary	
	6)	The word 'entrepreneur' was first a) French c) Hindi	used in the langu b) English d) German	age.
	7)	is the ability to bring somea) Creativitybrain Storming	ning new into existence. b) Checklist d) None of these	
	8)	The 'Theory of Innovation' was prain a) Joseph Schumpeter c) Webster	pounded by b) David McClellan d) None of these	d
	9)	is an economic activity with specific beginning and end. a) Project c) Idea	well-defined objectives ab) Managementd) None of these	and having
	10)	is the important feature of a) Courage c) Character	n entrepreneur. b) Confidence d) All of these	
	11)	'Self-Employed Women's Associa a) 1975 c) 1985	ion' was established in t b) 1972 d) 1981	ne year

	12)	Brain storming, an idea generation method	was invented by	
		a) Alex Osborn b) E	Edward de Bono	
		c) Joseph Schumpeter d) 1	None of these	
	13)	Project Management consists of stage	ges.	
		a) 4 b) 5	5	
		c) 6 d) 7	7	
	14)	The head office of 'Association of Women & Maharashtra' (WIMA) is located at	Enterpreneurs / Industrialists of	
		a) Pune b) [Delhi	
		,	Mumbai	
Q.2	1)	e short Notes. Type of entrepreneur		14
	2) (Obstacles in Entrepreneurship		
Q.3		wer the following questions.		14
	•	Explain the advantages of becoming an entre	•	
	2) l	Briefly describe the importance of group entre	epreneurship.	
Q.4	Ansv	wer any one of the following questions.		14
		t do you mean by entrepreneurship? Explain	the factors motivating	
	entre	epreneurship.		
	D ('	OR		
		ne the term Women Enterpreneur. Explain the preneurship development.	e remedies for women	
Q.5	Ansv	wer any one of the following questions.		14
		it do you mean by Idea Generation? Explain reration.	the various methods of idea	
	3	OR		
		it do you mean by the term 'Project'? Explain agement.	the various stages of project	

Seat	Set	D
No.	Set	

		BUSINESS ST			
•		e: Thursday, 21-11-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks	s: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to right indicate marks. 3) Use of soundless calculators is 4) Graph papers will be supplied of			
Q.1	Fill i	n the blanks by choosing correct a Arrangement of data into different gr called as a) Table c) Classification			14
	2)	The best measures of dispersion is _a) range c) mean deviation		 quartile deviation standard deviation	
	3)	Mode can be obtained from a) Histogram c) Pie-chart	b) d)	Ogive curve None of these	
	4)	The sum of the deviation of the value they are taken from a) Mean c) Mode	es of b) d)	the observations is minimum if Median S.D	
	5)	Which limits are excluded in exclusive a) Lower limit c) Both limit		ethod of frequency distribution? Upper limit None of these	
	6)	The word Regression has been intro a) Francis Galton c) Karl Pearson		ed by R.A. Fisher None of these	
	7)	When the population is very large ar a) Simple Random Sampling c) Stratified sampling	b)	mogeneous we should use Systematic Sampling None of these	
	8)	Sum of all the values divided by the a) Simple mean c) Mode		number of items is called Weighted mean Median	
	9)	Less than ogive and greater than og a) Mean c) Mode	ive ir b) d)	ntersect at Median None of these	
	10)	If $b_{xy} = 3.2$ and $b_{yx} = 0.8$ so that the value a) 1.6 c) 0.8	value b) d)	3.2	

	11)	Caption refe	ers to the	e head	ding	of								
		a) rows					b)		columns	;				
		c) data					d)	ı	body					
	12)	The equation is 6 so that			_					+ 3y − 3	0 = 0	0 if m	nean X	
		a) 2 c) 6					b) d)		3 4					
	13)	The two var a) Positive c) Linear		hange	es in	oppos	site d b) d)	ı	ction is Negative Non-line	Э	orre	elatio	n.	
	14)	The Median a) 10 c) 13	of the o	data –	10,	12, 16	6, 10, b) d)	•	5, 13, 1 12 17	0 and 1	7 is		<u>_</u> .	
Q.2	A)	Draw a histo	gram fro Mid poir Freque	nts – (m)	owing 25 7	data 35 12		nd deter 45 55 20 8	65	75 70	5	it.	07
	B)	With a prope		_	` '	e vari	ous p	ar	ts of tab	le.				07
Q.3	A) B)	State the adv The average 70 male work	income	of a f	acto	ory wo	rkers	Wa	as Rs. 2	70. The	me			07 07
Q.4		culate the miss bution is Rs.	-	quenc	y fro	m the	follo	win	ng data i	f mode	of th	e		14
		Income	(Rs.)	0-2	00	200-4	400	4	00-600	600-8	00	800	0-1000	
		No of pers	sons (f)	70	0	80)		?	80			70	
		And also cal	culate m	nean a	and r		n of tl OR	he	data					
	Calc	ulate the stan			n fro		follo					ı		1
		X	20			30			40	50			60	
		f	1			5			8	4			2	
Q.5		ulate Rank C	1							T	1 .		T	14
	X	53 98	95	81		75	61		59	55	+	91	89	
	Υ	47 25	37	32		30	40		45	93		54	98	
		en 40x – 18y - ′ and Y on X r			8x -	OF - 10y -		= 0	are the	lines of	reg	ressi	ion of X	

Find: i) Average value X and Yii) Value r

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 MONEY AND FINANCIAL SYSTEM

			MONE	Y AND FINA	NC	SIAL SYSTEM	
-			riday, 22-11-2019 M To 02:00 PM				Max. Marks: 70
सूचन			एन अनिवार्य आहेत. कडील अंक पुर्ण गुण व	दर्शवितात.			
प्र.1	खार्ल	ोल यो	प्य पर्याय निवडून गाळ	लेल्या जागा भरा.			14
	1)	विनिग	नयाचे माध्यम हे पैशाचे	प्रकारचे व	कार्य	आहे	
		अ)	प्राथमिक	ब)	द्वितीय	
		क)	आनुषंगिक	ভ	5)	इतर	
	2)	भांडव	ल बाजार निर्ध	ोशी संबंधित आहे.			
		अ)	दीर्घकालीन	ब)	मध्यमकालीन	
		क)	अल्पकालीन	ड	5)	अतीअती अल्पकालीन	
	3)	चलन	विषयक धोरण	- बँकेकडून राबवित	ने ज	गते.	
		अ)	राज्य	ब)	मध्यवर्ती	
		क)	सहकारी	ड	5)	खाजगी	
	4)	नाणेब	ाजार भागात ी	विभागलेला आहे.			
		अ)	दोन	ब)	तीन	
		क)	चार	ड	2)	पाच	
	5)	भारत	ातील कृषी आणि ग्रामी	ण विकासातील सव	र्गिच्च	। बँक ——— ही आहे.	
		,	एस.बी.आय.	ब)	नाबार्ड	
		क)	आर.आर.बी.	ड	5)	आय.सी.आय.सी.आय	
	6)	६ व्या	पारी बँकांचे राष्ट्रीयीक	रण ——— या वर्ष	र्ग झ	ाले.	
		अ)	1975	ब)	1980	
		क)	1985	ड	5)	1990	
	7)	राष्ट्री	य गृहनिर्माण बँकेची र	थ्रापना या	वर्षी	झाली.	
		अ)	1981	ब)	1985	
		क)	1987	ड	5)	1991	
	8)	हवाल	ा बाजार हा ——— ब	ाजार आहे.			
		अ)	चांगला		,	कायदेशीर	
		क)	बेकायदेशीर	ड	5)	सहकारी	
	9)	ज्या पं	पैशामध्ये पतपैसा निर्माप	ग करण्याची शक्ती	अस	ते त्यास असे म्हण	ातात.
		,	उच्च शक्ती पैसा		•	तटस्थः पैसा	
		क)	कृतीशिल पैसा	ड	5)	पांढरा पैसा	
	10)	पैशाच	या पुरवठ्यातील घटक	मु ही संव	कल्प	ाना आहे.	
			संकुचित	ब	.	व्यापक	
		क)	मर्यादित	ड	5)	अमर्यादित	

	11)	भारती अ)	ाय लघुउद्योग विकास बँकेची स्थापना - 1980	 ब)	- मध्ये झाली. 1985	
		ज) क)	1990	ष) ड)	2000	
	12)	युनिट अ) क)	्ट्रस्ट ऑफ इंडिया ची स्थापना —— 1955 1964	– या ब) ड)	वर्षी झाली. 1960 1969	
	13)	अ)	– बाजारामध्ये मागता क्षणी कर्जे उपल मागणी देय कर्ज वस्तू	ब्ध होत ब) ड)	तात. भांडवल सहकारी	
	14)	अ)	– ही बिगर बँकिंग वित्तीय संस्था आहे राष्ट्रीय गृहनिर्माण बँक प्रादेशिक ग्रामीण बँक	ब) ड)	स्टेट बँक ऑफ इंडिया भू—विकास बँक	
Я.2	थोडव 1) 2)	हवाल	उत्तरे लिहा. 1 बाजार शक्ती पैसा			14
Я.3	थोडव 1) 2)	मागर्ण	उत्तरे लिहा. 11 देय कर्जबाजाराची वैशिष्ट्ये सांगा 1य वित्तीय रचनेचे घटक सांगा			14
Я.4	पैसा	म्हणजे	कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. काय? पैशाची विविध कार्ये स्पष्ट कर कि कासातील चलन विषयक धोरणाची भूमि	वा	ष्ट करा	14
Я.5	नाणेब	ाजार :	कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. म्हणजे काय? भारतीय नाणेबाजाराची वै कि	वा		14
	वित्तपु	रवटा '	म्हणजे काय स्पष्ट करून अर्थव्यवस्थेर्त	लि विन	तपुरवटयाच्या भूमिकाचा चर्चा करा	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 MONEY AND FINANCIAL SYSTEM

		MONEY AND FINAN	ICIA	L SYSTEM	
		: Friday, 22-11-2019) AM To 02:00 PM			Max. Marks: 70
Instru	uction	s: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill in	n the blanks by choosing correct alt	erna	itives given below.	14
	1)	Medium of exchange is the fur a) Primary c) Contingent	b)	n of money. Secondary Other	
	2)	Stock Market is related with fu a) Long term c) Short term	b)	Medium term Very very short period	
	3)	Monetary policy is implemented by _ a) State c) Co-operative	b)	Bank. Central Private	
	4)	Money Market is divided into a) Two c) Four	b)	kets. Three Five	
	5)	The Apex Bank in agriculture and rura a) S.B.I. c) RRB		edit is NABARD ICICI	
	6)	6 th commercial banks are nationalized a) 1975 c) 1985		year. 1980 1990	
	7)	National Housing Bank is established a) 1981 c) 1987		year. 1985 1991	
	8)	Hawala Market is Market. a) Good c) Illegal	b) d)	Legal Co-operative	
	9)	The money which possesses ability to	o cre	ation of credit money is	called as
		a) High powered money c) Active money	b)	Neutral money White money	
	10)	Constituents of money supply M_3 is _ a) Narrow c) Limited	b) d)	_ concept. Broader Unlimited	
	11)	The establishment of Small Industries	s De	velopment Bank of India	a in
		year. a) 1980 c) 1990	d)	1985 2000	

12)	a) 1955 b)	1960		
13)	a) Call money market by	Capital		
14)	a) National Housing Bank b)	State Bank of India		
a)	Hawala Market		14	
Ansv a) b)	State the features of call Money Market.	system.	14	
Wha	t is mean by Money? Explain the various OR	functions of money.	14	
Expl	ain the role of Monetary Policy in Econom	ic Development.		
Attempt any one of the following questions. What is mean by Money Market? Explain the features of Money Market. OR				
•	•	the role of supply of finance in		
	13) Ansva) b) Ansva) b) Atter Wha Expla Expla	a) 1955 c) 1964 d) 13) Market Loan are available in as p a) Call money market b) c) Product d) 14) is Non-Banking Financial Institution a) National Housing Bank b) c) Regional Rural Bank d) Answer the following. a) Hawala Market b) High Powered Money Answer the features of call Money Market. b) State the features of Indian Financial Attempt any one of the following questions What is mean by Money? Explain the various or OR Explain the role of Monetary Policy in Economic Attempt any one of the following questions What is mean by Money Market? Explain the following questions What is mean by Money Market? Explain the following questions	a) 1955 b) 1960 c) 1964 d) 1969 13) Market Loan are available in as per demand. a) Call money market b) Capital c) Product d) Co-operative 14) is Non-Banking Financial Institution. a) National Housing Bank b) State Bank of India c) Regional Rural Bank d) Land Development Bank Answer the following. a) Hawala Market b) High Powered Money Answer the following. a) State the features of call Money Market. b) State the components of Indian Financial system. Attempt any one of the following questions. What is mean by Money? Explain the various functions of money. OR Explain the role of Monetary Policy in Economic Development. Attempt any one of the following questions. What is mean by Money Market? Explain the features of Money Market. OR Explain the concept of finance and Discuss on the role of supply of finance in	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 English GEMS OF WISDOM

			GEM	English IS OF WIS	SD	OM	
•			ednesday, 13-11-2019 I To 05:30 PM			Max. Ma	arks: 70
Instr	uction) All questions are comp) Figures to the right ind	-	ark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	Pro a)	e blanks by choosing of fessions for Women was before birth after the death	s published b	ро	tives given below. sthumously means published _ during the lifetime Never	14
	2)	a)	fessions for Women is a government sector Agriculture	b			
	3)	a)	<i>eph Conrad</i> charts Two Four	· b)	ne History of exploration. Three Five	
	4)	a)	noun form of explore is Exploratory Explore	b		Exploration Exploringly	
	5)	a)	story <i>Draupadi</i> was ori English Bengali	b)	n Hindi Oriya	
	6)	a)	upadi gives power to the Male Child	b)	ity. Female Slave	
	7)	a)	ht of the Scorpion gives Traditions Customs	b)	ed within Indian culture. Superstitions Norms	
	8)		poem <i>Night of the Scol</i> selfish love Pain	b		mother's selfless love Pleasure	
	9)		poem <i>Mother to Son</i> is Dialogue Monologue	b		Soliloquy	
	10)	I ne	ed you to calm down is Assertive Interrogative	an : b	ser ()	•	
	11)	ldeı a)	ntify the assertive form of Horses are faithless an Horses are faithful anin Horses are not faithful a Horses are never faithf	of 'Aren't hor imals. nals. animals.	,	•	

	12)	 a) The place is very attractive. b) It is unfortunate that he failed. c) They are defeated but not discouraged. d) He pressed the button and the fan started. 					
	13)	If you late you will call me. a) Are b c) Will d	,	Was Is			
	14)	Identify the correct sentence. a) I have seen him last yesterday. b c) I have seen him tomorrow. d	,	I saw him yesterday I had seen him today.			
Q.2	Ansv a) b) c) d) e) f)	wer any four of the following questions. The novelist's chief desire in <i>Professions</i> . What is a message to women in the special Why does Conrad think Geography the recontribution of early explorers to Geography the character of Draupadi. How was Draupadi apprehended at last?	ecl no aph	n <i>Professions for Women?</i> st blameless of Sciences?	16		
Q.3	Ans	Paraphrase the following poem. Abou Ben Adhem (may his tribe increase Awoke one night from a deep dream of pand saw, within the moonlight in his roor Making it rich, and like a lily in bloom, An angel writing in a book of gold:— Exceeding peace had made Ben Adhem And to the presence in the room he said, 'What writest thou?'—The vision raised it And with a look made of ail sweet accordanswered,' The names of those who love	e!) pea m, bo	old, head,	12		
	b)	Paraphrase the following poem. O Captain! My Captain! Our fearful trip is The ship has weather'd every rack, the p The port is near, the bells. 1 hear, the pe While follow eyes the steady keel, the ve But O heart! Heart! Heart! O the bleeding drops of red, Where on the deck my Captain lies, Fallen cold and dead.	s c oriz eop	lone, se we sought is won, ble all exulting,			
	c)	Explain with reference to context. My mother only said Thank God the scorpion picked on me And spared my children.					
	d)	Explain with reference to context. Don't you fall now— For I'se still goin', honey, I'se still climbin', And life for me ain't been no crystal stair.					

Q.4 Attempt any one of the following questions.

14

How would you negotiate with your boss for your promotion and salary enhancement?

OR

You have received two job offers: one from the government sector and the other from the private. Write a full note on your choice with critical thinking skills.

Q.5 Read the passage given below and write a precis with a suitable title.

14

Radio and Television must bear their share of responsibility for depriving people of sleep. Even after local TV transmissions have closed by midnight, satellite transmission brings programmes from other transmitting stations across the world throughout the night. Many people get addicted to television and consider themselves compensated for the loss of sleep by being able to watch interesting programmes of entertainment or live telecasts of sports or political events from foreign countries.

Research has shown that the performance of people suffers if they are deprived of sleep. They cannot concentrate, they cannot absorb what they are reading, they cannot make calculations; they make mistakes. Some traffic accidents can be traced to drivers falling asleep while at the wheel. Sleep - deprived people cannot be alert, and this can lead to accidents in factories when such people lose their concentration while monitoring machines

What then is to be done to set things right? Obviously, people should learn to sleep more. One way is to take a siesta in the afternoon, as people often do in tropical countries. Extra sleep during weekends can help, but where there has been severe deprivation, it may take a long time to make up for lost sleep. The most sensible thing to do would be to go back to our old time habits and sleep an hour longer every night. Sleep therapists advise us to take this extra sleep at bedtime in the evening rather than in the morning.

Seat No.	Set	Р
	i	

B.Com. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS ECONOMICS – II

	BUSINESS ECONOMICS – II							
•			riday, 15-11-2019 M To 05:30 PM			Max. Marks: 70		
सूचन	वना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.							
Я.1			लेले योग्य पर्याय निवडून गाळ्लेल्या ज	ागा भ	रा.	14		
	1)		ार चक्राच्या —— अवस्था आहेत.	→ \				
		अ) क)	8	ब) ड)	6 10			
	۵)			,	10			
	2)	खरद अ)	ो शक्ती समता सिद्धांत —— यांनी म - माल्थस	।डला. ब)	रिकार्डी			
		,	गुस्ताव कॅसेल	प) ड)	केन्स			
		,		,				
	3)	व्यापा	र शर्ती = आयातीचा किंमत निर्देशां	 क	× 100			
		अ)	आयात निर्देशांक	ब)	निर्यातीचा किंमत निर्देशांक			
		क)	आयातीचा किंमत निर्देशांक	ਫ)	निर्यात निर्देशांक			
	4)	''व्याप	गरचक्र ही सर्वस्वी चलनाविषयक घटन	आहे'	' हे विधान कोणाचे आहे?			
		अ)	प्रा. हाट्रे	ब)	प्रा.हॅनसन			
		क)	प्रा. हायेक	ਫ)	प्रा.पिगू			
	5)	सार्वर	जनिक आयव्यय हे शास्त्र आहे.					
		अ)	सामाजिक	ब)	वस्तुनिष्ठ			
		क)	आदर्शनिष्ठ	ड)	वरीलपैकी सर्व			
	6)		ात सर्वप्रथम —— या राज्याने मूल्यवर्ध		• •	ली.		
		ə) 의)	महाराष्ट्र	ब) _\	हरीयाणा			
		क)	केरळ	ਫ)	बिहार			
	7)		जनिक आयव्यय' ही संकल्पना सरकारने			आहे.		
		.,	कर्ज	ब) ड)	उत्पन्न यापैकी नाही			
	8)		्तुटीचा अर्थभरणा कराघात आणि करभार वेगवेगळया व्य	,				
	Ο,		अप्रत्यक्ष कर	ब)	प्रत्यक्ष कर			
		क)	प्रमाणशीर कर	ਭ)	प्रगतशील कर			
	9)	देशात	नील सीमा भागाअंतर्गत व्यापारास —— <u>—</u>	व्याप	ार असे म्हणतात.			
		अ)	बर्हिगत	ब)	जागतिक			
	\	,	अंतर्गत	ड)	यापैकी नाही			
	10)		pसित देशांना व्यापारशर्ती या —— अर् - परिकास		21			
		अ) क)	प्रतिकूल समतोल	ब) ड)	अनुकूल यापैकी नाही			
		٠,	** ******	-/				

	11)	अ)	piलीन कर्जाला ——— कर्जे असेही म्हण् निधिक कर्जे अंतर्गत कर्जे	ातात. ब) ड)	अनिधिक कर्जे बाहय कर्जे	
	12)	अ)	T. म्हणजे ——. साधारण सेवा कर वस्तू व सेवा कर	ब) ड)	साधारण सामाजिक कर यापैकी नाही	
	13)	अ)	णीचा शेवटचा बिंदू —— हा आहे. तेजी पुनरूज्जीवन	ब) ड)	मंदी यापैकी नाही	
	14)	अ)	ा कर हे मुलतः —— असतात. प्रमाणशीर प्रगतशील	ब) ड)	प्रतिगामी यापैकी नाही	
Я.2		सार्वर	उत्तरे लिहा. जनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे. जरतोलातील असमतोलाची कारणे.			14
Я.3	-	मूल्यव	वर्धित कर विनिमय दर			14
Я.4	हॉट्रेच	ा व्याप	ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. गार चक्राचा चलनजन्य सिद्धांत स्पष्ट कि	वा	}	14
Я.5	खाली	लपैकी	य व्यापार म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय व ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. र म्हणजे काय? अप्रत्यक्ष कराचे गुण–व			14
	विनिग	नय दर	म्हणजे काय? विनियम दराचा क्रयशव		नता सिद्धांत स्पष्ट करा.	

Seat No.	Set P
----------	-------

B.Com. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS ECONOMICS - II

		BUSINESS ECO	NOI	MICS – II	
•		e: Friday, 15-11-2019 D PM To 05:30 PM		Max. Marks	;: 70
Instru	uction	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full r3) Draw diagram wherever necessa		S.	
Q.1		n the blanks by choosing correct alt	erna	atives given below.	14
	1)	Trade cycle has phases. a) 4 c) 8	b) d)	6 10	
	2)	Purchasing power parity theory of exc a) Mathus c) Gustar cassel		ge rate was propounded by Ricardo Kens	•
	3)	Term of trade = Index of Import Pi	rioo	– × 100	
			b)	Index of export price	
	4)	Who quoted, "Trade cycle is a purely a) Prof. Hawtrey c) Prof. Hayak	b)	netary phenomenon"? Prof. Hanson Prof. Pigou	
	5)	Public finance is the science. a) social c) Normative	,	positive all of the above	
	6)	In India, Initially state has imple a) Maharashtra c) Keral	b)	nted Value Added TAX (VAT). Hariyana Bihar	
	7)	Public finance deals with the a a) Debt c) Deficit financing		expenditure of public authority. Income None of these	
	8)	When Impact and Incidence of tax fa a) Indirect tax c) Proportional tax	b)	on the different person means Direct tax Progressive tax	
	9)	Trade between region within the cour a) External c) Internal	-	s called astrade. World None of these	
	10)	The terms of trade are for under a) Unfavorable c) Balanced		oped countries. Favourable None of these	
	11)	Long term debts are also called a) Funded debts c) Internal debts	b) d)	Unfunded debts External debts	

	,	General Social Tax None of these		
13)	Terminal point of recession is a) Prosperity b) c) Recovery d)	•		
14)	, ,	Regressive None of these		
a)	Explain the causes of growth of Public Exp			
Write Short Notes. a) Value Added Tax b) Fixed Exchange Rate				
	<u> </u>	ycle.		
What do you mean by International Trade? Explain the advantages and disadvantages of International trade.				
Q.5 Answer the following questions. (Any One) What is Indirect Tax? Explain the merits and demerits of Indirect Taxes. OR				
		power pariety theory of		
	Answa) b) Write a) b) Answ Expla What disad Answ What	c) Goods and Service Tax d) 13) Terminal point of recession is a) Prosperity b) c) Recovery d) 14) Direct tax are basically a) Proportional b) c) Progressive d) Answer the following question. a) Explain the causes of growth of Public Explesty b) What are the causes of disequilibrium in base write Short Notes. a) Value Added Tax b) Fixed Exchange Rate Answer the following question. (Any One) Explain Hawtre'y monetary theory of Business Company of Recovery disadvantages of International Trade? Explestigation of Recovery disadvantages of International trade. Answer the following questions. (Any One)		

Seat	Set	D
No.	Set	

	E	3.Com. (Semester - IV) (CBCS) CORPORATE A			
		e: Tuesday, 19-11-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
Insti	ructio	ns: 1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full3) Use of Calculator is allowed.	marl	rs.	
Q.1	Fill i 1)	n the blanks by choosing the corre A Statement which shows sources a statement. a) Balance sheet	and a		14
		c) Fund Flow	d)	Working Capital	
	2)	Increase in working capital is shown a) Sources of funds c) Funds from operation	b)	er in fund flow statement. Application funds Balance Sheet	
	3)	When the term fund is taken as cash a) Fund flow statement c) Working Capital	•	statement is called as Cash flow statement Revenue	
	4)	A person appointed for liquidation of a) Liquidator c) Director		mpany is called Shareholder Creditor	
	5)	Preferential creditors rank for payme a) Debenture holders c) Liquidation expenses		efore payment of Secured Creditors Liquidators Remuneration	
	6)	Debenture holders having floating cl	narge	have priority in payment over	
		a) Preferential creditorsc) Unsecured creditors	b) d)	Secured Creditors None	
	7)	As per AS 3 issue of shares is cash a) Financing c) Investing		from activities. Operating None of these	
	8)	Purchase of asset is of the a) Source c) Profit		Application Depreciation	
	9)	Profit for the last four years is Rs. 20 Rs. 1,10,000; then the value of good of the profit will be a) 2,00,000 c) 2,50,000			
	10)	is the legal procedure by wa) Amalgamation c) Liquidation	,	·	

	short period.				
		a) Cash flow b) Fund flow c) Depreciation d) None			
	12)	Debenture holders are of the company. a) Owner b) Creditors c) Debtors d) Directors			
	13)	Liquidator's final statement of Account is prepared a) In all modes of winding up. b) Only in case of company winding up. c) In voluntary winding up. d) Insolvency of company.			
	14)	Current assets minus current liabilities is equal to a) Long term capital b) Gross working capital c) Net working capital d) Fixed capital			
Q.2	Writ a) b)	e short notes. Need of Valuation of Goodwill Use of Fund Flow Statement	14		
Q.3	A)	 From the following information calculate the value of goodwill by three years purchase of super profit. a) Average capital employed in the business Rs. 6,00,000. b) Net Trading Profits of the firm for the past three years were Rs. 1,07,600, Rs. 90,700 and Rs. 1,12,500. c) Rate of interest expected from capital having regard to the risk involved 12%. 			

Balance Sheet As on 31.12.2017

d) Sundry Assets of the firm Rs. 7,54,762, Current Liabilities Rs. 31,329.

B) From the Balance Sheet of XYZ Ltd and the additional information given

below, ascertain intrinsic value of each share.

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Equity Shares of	3,00,000	Goodwill	1,20,000
Rs. 10 each			
12% Preference	1,00,000	Leasehold	3,50,000
shares of Rs. 10 each		property	
General Reserve	80,000	Fixtures	60,000
Profit and Loss	70,000	Investments	50,000
Account			
Unsecured Loans	1,00,000	Current Assets	75,000
Current Liabilities	30,000	Loans and	15,000
		Assets	
		Miscellaneous	10,000
		expenses	
	6,80,000		<u>6,80,000</u>

Additional Information:

- Leasehold property and Fixtures are valued at Rs. 4,00,000 and Rs. 50,000 respectively.
- ii) Goodwill should be valued at three years purchase of average profit of last five years. The profits for last three years are Rs. 70,000, Rs. 90,000, Rs. 75,000, Rs.85,000, Rs.80,000.

07

Q.4 Attempt any one from the following questions.

a) A comparative Balance sheets of A Ltd, for the year ended as at 31st March 2017 and 2018 were as follows.

Liabilities	2018	2017	Assets	2018	2017
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Share Capital	50,000	40,000	Cash	11,200	8,500
Cash in Advance		5,000	Accounts	21,300	23,500
			Receivable		
Retained Earnings	13,950	16,275	Stock	35,000	30,600
R.D.D	1,350	1,425	Sinking fund	16,000	12,000
			Invest		
Sinking Fund	16,000	12,000	Land	10,000	10,000
Accounts Payable	15,000	18,000	Building	60,000	60,000
Loan on Mortagage	40,000	40,000	Furniture and	8,000	7,000
			fixture		
Notes payable	10,000	7,500			
Accumulated Dep ⁿ	12,000	9,000			
on building					
Furniture and Fixture	3,200	2,400			
	<u>1,61,500</u>	<u>1,51,600</u>		<u>1,61,500</u>	<u>1,51,600</u>

You are given following further information:

- i) The net profit for 2018 amounted to Rs. 6,675.
- ii) A dividend amounting to Rs. 5,000 was paid during the year. Prepare a schedule of changes in working capital and statement of sources and application of funds.

OR

B) ABC Ltd issued 5% Debentures of Rs. 4,00,000 on 31st December 2016. The debentures are to be redeemed out of the profit of the company by transferring Rs. 40,000 p.a. commencing from 31st December 2017, to a reserve which was invested in 5% Government of Maharashtra Loan without any interval.

You are required to write Debenture Redemption Fund Account and Debenture Redemption Fund Investment Account for the two years ending 31st December 2018.

Q.5 Attempt any one of the following questions.

A) Ajay Ltd., went into voluntary liquidation on July 31st 2018.on which date its position was as follows:

Balance Sheet As on 31st July 2018

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity Share Capital		Cash at Bank	1,700
2000 shares of Rs. 100	2,00,000	Machinery	40,000
each			
Loans		Furniture	10,000
Secured by Machinery	30,000	Stock	1,00,000
Secured by floating charge	20,000	Debtors	1,80,000
Creditors (including 100		Loans	5,000
preferential)	1,51,000	Profit and Loss	64,300
		A/C	
	<u>4,01,000</u>		<u>4,01,000</u>

14

The secured creditors holding charge over machinery realized it for Rs. 35,000. Other assets realized at par except there were bad debts of Rs. 10,000 while loans of Rs. 5,000 Fetched nothing, Liquidators remuneration is 2% on assets realized by him.

OR

B) Following information is given by XYZ Ltd.

	Rs.
8% 1,000 preference shares of	1,00,000
Rs. 100 each	
25,000 Equity Shares of Rs. 100	25,00,000
each	
Average Annual Profits	5,00,000
Income Tax	50%
Transfer to Reserve	25%
Normal Return	10%

Mr. Black, The holder of 100 Equity Shares in the above company assigns you the work of valuing his share holding. Apply the yield method to make the valuation and ascertain the value of his holdings.

Cast		
Seat	Set	P
No.	OCI	

	FUNDAMENTALS O	•		-2019
-	ate: Wednesday, 20-11-2019 3:00 PM To 05:30 PM			Max. Marks: 70
) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1 खार 1)	त्रील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्य ''औद्योगिक विकास मंडळाची स्थापना — अ) डिसेंबर, 1960 क) ऑक्टोबर, 1960	—— वर्षी ब)		14
2)	2 ऑक्टोबर 1993 पासून भारत देशात – अ) नॅशनल इक्वीटी फंड क) व्याजात सवलत	ब)	-	
3)	एखाद्या उद्योगाला सतत —— वर्षापेक्षा आजारी उद्योग म्हणतात. अ) दोन क) चार	अधिक क ब) ड)	गळ तोटा होत असेल तर त्या न तीन पाच	उद्योगाला
4)	'भारतीय लघु उद्योग विकास बँकेची स्था अ) 2 एप्रिल 1991 क) 1 मार्च 1991		2 एप्रिल 1990	
5)	बिल व पॉल यांनी मायक्रोसॉफ्ट कंपनी - अ) सियाटल क) वॉशिंग्टन	-—– शह ब) ड)	रात स्थापन केली. अल्बुकर्की शिकागो	
6)	लघुउद्योगामुळे —— अर्थव्यवस्थेला चाल अ) शहरी क) राष्ट्रीय	ना मिळते ब) ड)	ग्रामीण	
7)	'एअर इंडिया इंटरनॅशनल कंपनी' 1948 अ) अझीम प्रेमजी क) जे. आर. डी. टाटा	ब)	– यांनी सुरू केली. धिरूबाई अंबानी स्टिव्ह लॉब्स	
8)	—— वर्षी नाबार्ड ची स्थापना झाली. अ) 1990 क) 1982	ब) ड)	1962 1945	
9)	श्री. एस. जी. बर्वे हे —— समितीचे अध्य अ) बोर्ड ऑफ एम्. आय. डी. सी क) बोर्ड ऑफ इंडस्ट्रीयल डेव्हलपमेंट	ब)		रीज
10)	मुक्त व्यापार क्षेत्रामध्ये लघुउद्योगाना प्राप्त अ) तीन वर्षे क) चार वर्षे	गिकरामध्ये ब) ड)	पाच वर्षे	ा असते.

	11)	अ)	णूक सवलत सेक्शन —— नुसार दिर्ल 31 अ 33 अ	ो जाते ब) ड)	31 ৰ	
	12)	, राष्ट्री	य लघु उद्योग महामंडळाचे मुख्यालय - नवी दिल्ली अहमदाबाद	 ब) ड)	मुंबई	
	13)	अ)	ोलपैकी कोणते औद्योगिक आजारपणाचे नफ्यात घट विक्रीत घट	লঞ্জণ ৰ) ভ)	बाजारातील पत घसरणे	
	14)	अ)	ोगिकरणातून सर्वांगीण संपन्नता' —— जिल्हा उद्योग केंद्राचे औद्योगिक बँकेचे (IDBI)	ब)	महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे	
Я.2	1)		री उद्योगाची लक्षणे हा उद्योग केंद्राची कार्ये			16
Я.3		लघु	:नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. उद्योगाच्या वाढीची गरज जकता विकासाची प्रक्रीया			12
Я.4	महार	ाष्ट्र अं	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. विद्योगिक विकास महामंडळाची कार्ये व वि विकास समोरील विविध समस्या स्पष्ट	^{जंबा}	ा स्पष्ट करा.	14
प्र.5	खाली	ालपैर्क उद्योग	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		साठी कराव्या लागणाऱ्या उपायांची सविस्तर	14
	यशस्	वी उद्द	वि ग्रोजक म्हणून जे. आर. डी. टाटा यांचे	ठंवा योगदा	न स्पष्ट करा.	

Seat No.	Set P
----------	-------

B Com. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURS	
•		e: Wednesday, 20-11-2019 0 PM To 05:30 PM	Max. Marks: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.	
Q.1	Fill ii 1)	n the blanks by choosing correct alternatives given be Board of Industrial Development was established in a) December,1960 b) November,196 c) October, 1960 d) September,196	_ year. 0
	2)	On 2 nd October 1993 scheme is launched by Gove a) National Equity Fund b) Supply of Raw c) Interest Subsidy d) Prime Minister	Material
	3)	The small scale industries are called as industrial sickness industries continuously goes more than years in loady and a sindustrial sickness industries continuously goes more than years in loady and a sindustrial sickness industrial s	
	4)	Small Industries Development Bank of India is established a) 2 nd April,1991 b) 2 nd April 1990 c) 1 st March,1991 d) 1 st May 1990	d in year.
	5)	Microsoft Company of Bill and Paul was established in a) Siyatal b) Albukarki c) Washington d) Shicago	city.
	6)	Small scale industries gives momentum to economa) Urban b) Rural c) National d) None of these	ny.
	7)	'Air India International Company' started in 1948 by a) Azim Premji b) Dhirubhai Amb c) J. R. D. Tata d) Steve Jobes	
	8)	NABARD is established in the year a) 1990	
	9)	 Mr. S. G. Barve was the president of company. a) Board of MIDC b) Board of Small Scale Industries c) Board of Industrial Development d) Board of Finance 	
	10)	Small Scale Industries in 'Free Trade Zone' get income ta	x holiday's for
		a) Three years b) Five years c) Four years d) Seven years	
	11)	Investment subsidy given by as per section. a) 31A b) 31B c) 33A d) 33c	

	12)	The a) c)	Headquarter of National Small-S New Delhi Ahemdabad	cale b) d)	corporation is at Mumbai Hydrabad	
	13)	a) b) c)	ch is called on Symptoms of Indu Decrease in profit Decrease in Goodwill Decrease in sales All of these	stria	I Sickness?	
	14)	'Pros a) b) c) e)	sperity to all through industrializa District Industrial Centre Maharashtra Industrial Developr Industrial Development Bank of Maharashtra State Finance Corp	ment India	Corporation (MIDC)	
Q.2	1)	Symp	rt notes. otoms of Sick Industries tions of DIC			14
Q.3	1)	Need	wer in brief. I of promoting to small-scale indu ess of Entrepreneurship Develop			14
Q.4	Expla	ain the	OR	Indi	ustrial Development Corporation.	14
	•		e various problems in Rural Entre	•	ieursnip.	
Q.5	Expla	ain the	ne following questions. (Any O e various causes & corrective me of sickness of Small-Scale Indust OR	asur		14
	Expla	ain the	e contribution of J.R. D. Tata as a	a suc	ccessful entrepreneur.	

Seat No.	Set P
----------	-------

B.Com. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS STATISTICS

		BUSINESS	STAT	ISTICS	
•		e: Thursday, 21-11-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Mark	s: 70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory2) Figures to the right indicate f3) Use of soundless calculator i4) Graph paper will be supplied	ull marl is allow	red.	
Q.1	Fill i	n the blanks by choosing the cor Control chart consists of a) Three control lines		_	14
		c) The level of process			
	2)	Index number is a a) Measure of relative changes c) Both a and b	b) d)	Special type of an average None of these	
	3)	Mean of binomial distribution is given a) nq c) npq	ven by b) d)		
	4)	For normal distribution a) Mean > Median c) Mean = Median = Mode	b) d)		
	5)	In time series data are arranged _ a) Geographically c) Chronologically	b) d)	 Qualitatively None of these	
	6)	Demands for sale for cold drinkers a) Cyclic variationc) Secular trend	s is exa b) d)	Seasonal variation	
	7)	The area under normal curve μ – a) 0.58 c) 0.99	3σ and b) d)	$\mu + 3\sigma$ is 0.27 0.68	
	8)	type of causes can be det process. a) Chance causes c) A and B both	tected a b) d)	Assignable cause None of these	
	9)	Control chart has been devised by a) Karl Pearson c) Walter A Shewhart	b) d)	 Galton Amartya Sen	
	10)	Control limits of p and np charts a a) Binomial distribution c) Possion distribution	re base b) d)	ed upon the concept of Normal distribution None of these	
	11)	Normal curve is a) J shaped c) Symmetric Bell shaped	b)	U shaped None of these	

- 12) The set of all possible outcomes of an experiment is called _____.
 - a) Event

b) Sample space

c) Probability

- d) Outcomes
- 13) Probability of drawing a card of king form a pack of cards is _____.
 - a) $\frac{1}{13}$ c) $\frac{1}{1}$

- b) $\frac{1}{4}$
- 14) _____ control charts used for the number of defects.
 - a) \bar{x}

b) np

c) p

- d) c
- Q.2 a) State the mean and variance of Binomial distribution. For Binomial distribution mean and variance are 20 and 15. Find the value of n, p and q.
 - b) The number of defects in 10 pieces of cloth of 100 meters length are observed as 1,3,6,3,1,4,3,7,10 and 2.Find out the control limits for number of defects. (C-charts)
- Q.3 a) Explain the various components of Time series.
 - b) Define S.Q.C. Explain the advantages of SQC.
- Q.4 a) State the important properties of Normal Distribution.

14

07

07

07

14

OR

b) Draw \bar{x} and R control charts and state whether the process is under control or not.

Sample No	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mean (\bar{x})	43	49	37	44	45	50	51	60	56	45
Range (R)	5	6	5	7	7	4	8	6	4	6

[Given that: n=5, $A_2=0.58$, $D_3=0$, $D_4=2.11$]

Q.5 a) Compute 3 yearly moving average from the following data. Plot the trend values and actual data on a graph paper.

Years	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Values	280	130	350	360	240	210	270

OR

b) Calculate Laspeyre's, Paasche's and Fisher's index number from the following data.

	Base	e year	Current year		
Commodity	Price	Quantity	Price	Quantity	
	Rs	Rs	Rs	Rs	
Α	5	50	8	60	
В	6	40	10	30	
С	4	25	5	30	
D	12	20	10	25	

					SLR-BN	-48
Sea No.	t				Set	Р
		_	ster - IV) (CBCS) NEY AND FINA		xamination Nov/Dec-2019 CIAL SYSTEM	
		ate: Friday, 22-11-20 00 PM To 05:30 PM			Max. Mark	s: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे उजवीकडील अंक पुर्ण	_			
Я.1	खार्ल 1)	अ) बचत	—— खात्यावरच दिली ब	ं जा ग)	ते. चालू	14
	2)	क) मुदत ——— हे व्यापारी बँव अ) पैशाचे स्थानांतर क) ठेवी स्विकारणे	जाचे दुय्यम कार्य आहे. ण ब	ਭ) 되) ਭ)	आवर्ती पतनिर्मिती यापैकी सर्व	
	3)	लोकांच्या काटकसरीच्य अ) बचत क) चालू	<u> </u>	करण I) ड)	यासाठी ——— हे खाते सुरु केले जाते. मुदत आवर्ती	
	4)	निधी एका ठिकाणावरु मदत करतात. अ) सोयीस्कर क) स्वस्त	<u>e</u>	विण्य प्र) ड)	ासाठी बँका त्यांच्या ग्राहकांना ——— सुरक्षित यापैकी सर्वच	
	5)	बँक पासबुक हे ——— अ) बँकेने दिलेले क) खात्यावरील शिव		ਸ) ਭ)	व्यवहारांची सविस्तर नोंदी यापैकी सर्वच	
	6)	ही सेवा 24 त अ) ए.टी.एम. क) क्रेडिट कार्ड		वेधा प्र) इ)	उपलब्ध करुन देते. डेबिट कार्ड यापैकी सर्वच	
	7)	जर प्राथमिक ठेवी जार अ) जास्त क) संकुचीत	<u> </u>	1)	निर्मितीची क्षमताही ——— असते. क्मी अती—अती संकुचित	
	8)		ात रुपांतर करीत असत ब		ोशांची निर्मिती करीत नाहीत, तर त्या इतर सेहिगमन मॉर्शल	

दैनंदिन व्यवहारासाठी रोख पैशाऐवजी ---- पैसा वापरला जातो.

ब)

प्त

ड) नाणे

9)

अ) प्लॅस्टिक

क) डेबिट

	10)		— हे बॅकींगचे तत्त्व आहे. सुरक्षितता	ৰ)	रोखता	
		क)	लाभता	ਫ)	यापैकी सर्व	
	11)	SWI	FT ची स्थापना ——— या वर्षी झार्ल	Ì.		
		अ)	1971	ৰ)	1973	
		क)	1975	ਫ)	1977	
	12)		— या वर्षी माहिती तंत्रज्ञान कायदा भा	रतात	पास झाला.	
		अ)	1991	ब)	1995	
		क)	2000	ਫ)	2005	
	13)	बँक र	ड्रॉफ्ट हा नेहमी ——— असतो.			
		,	रेखांकित	ब)	अरेखांकित	
		क)	चिन्हांकित	ਫ)	यापैकी सर्वच	
	14)		— या वर्षी भांडवल बाजाराच्या विकास	ास सुर	रुवात झाली.	
		,	1945	ब)	1950	
		क)	1955	ਫ)	1960	
प्र.2			नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	-		री बँकांची उपयुक्त कार्ये			
	,	_	खाते उघडण्याची प्रक्रिया			
Я.3	टीपा	-	-65-0			14
	•		र्मितीच्या मर्यादा ट कार्ड			
	,					
Я.4			ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. चे प्रकार स्पष्ट करा.			14
	षप ्र	गठपग	य प्रयोगर स्थब्द यारा.	वा		
	बँकांर्च	ो कर	र्न व्यवहाराची तत्त्वे स्पष्ट करा.			
प्र.5	खाली	लपैकी	। कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	व्यापा	री बँक	गंची प्राथमिक व दुय्यम कार्यांची चर्चा व			
	<u> </u>		कि			
	बकात	।ल न	वीन तंत्रज्ञानाची गरज आणि महत्त्वांची	चचा ।	ው ላ ! .	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - IV) (CBCS) Examination Nov/Dec-2019

			MONEY AND FINAN	CIA	AL SYSTEM	
•			day, 22-11-2019 1 To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
Instru	uction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full n	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	Ove a)	e blanks by choosing correct alter draft facility is given on and Saving Fixed	ccou		14
	2)	<u>a)</u>	is secondary function of Comm Remittance of funds Accept Deposit	erci b)	9	
	3)	of s a)	accounts are opened to encousmall means. Saving Current	rage b) d)	the habit of thrifit among people Fixed Recurring	
	4)	and a)	e banks help their customers in transther Conveninently Cheaply	nsfe b) d)	rring funds from one place to Safety All the above	
	5)	a)	nk passbook is Issued by banks Shows balance on account	b) d)	Contains transaction details All of these	
	6)	a) c)	services withdrawal the money A.T.M. Credit card		hours. Debit card All of these	
	7)	also	ne primary deposits are large, the control be Larger Narrow		t creation power of the banks will Smaller Very-very Narrow	
	8)		cording to "the bank does no nsmutes other forms of wealth into Walker Crowther		eate money out of this air, it ney." Seligman Marshall	
	9)	a) c)	_ money is being used instead of Plastic Debit	cash b) d)	n for day to day transaction. Credit Coins	
	10)	a) c)	_ is the principle of Banking. Security Profitability	b) d)	Liquidity All the above	

	11)	SWIFT is established on year			
		a) 1971	p)	1973	
		c) 1975	d)	1977	
	12)	year Information Technology			
		a) 1991 c) 2000	b) d)	1995 2005	
	12\	,	u)	2000	
	13)	Bank draft is always a) Crossed	b)	Without cross	
		c) Symbolistics	d)	All of these	
	14)	year capital market has been	to st	art to develop.	
		a) 1945	b)	1950	
		c) 1955	d)	1960	
Q.2	_	wer the following questions in short			14
	a) b)	Utility services of Commercial Banks.			
0.0	•	Opening the process of Bank Accoun	ι.		4.4
Q.3		e short notes. Limitations of credit creation			14
	b)	Debit card			
Q.4	Ansv	wer any one of the following question	ons.		14
		ain the types of Bank customers.			
		OR			
	Expl	ain the lending principles of Banks.			
Q.5		wer any one of the following question		(14
	DISC	uss on the primary and secondary fundors OR	ction	s of commercial Banks.	
	Disc	uss on the need and importance of ted	hnol	ogy in banking.	
	_	•	_	5,	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		.	BUSINESS REGULA		•	2010
			aturday, 19-10-2019 M To 02:00 PM			Max. Marks: 70
सूचना	「: 1)	सर्व प्र	प्रश्न अनिवार्य आहेत.			
-,	2)	उजवी	किडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1	खार्ल		लेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या			14
	1)	मानव	ग्री वर्तनाचे नियमन करणाऱ्या नियमांच	ा संच	म्हणजे ——.	
		अ)	कायदा	ब)	करार	
		क)	ट राव	ਫ)	वचन	
	2)		देत जबाबदारीच्या भागीदारीचा कायद			
		अ) \	2008	ब) \	2002	
		क)	2005	ਫ)	1986	
	3)		योगामुळे करार —— बनतो.	,	ſ	
		अ)	वैध	ब) `	व्यर्थ	
		,	बेकायदेशीर	ਫ)	वर्जनीय	
	4)		pल —— ने देणे आवश्यक असते.			
		अ)	प्रस्तावता	ब)	प्रस्तावता अथवा दुसरी व्यक्ती	•
		क)	कोणतीही व्यक्ती	ਫ)	प्रस्तावक	
	5)	_	वेत प्रभावामुळे करार —— बनतो.			
		अ)	वैध	ब)	वर्जनीय	
		क)	बेकायदेशीर	ਫ)	व्यर्थ	
	6)	फसव	गणुकीमुळे करार —— बनतो.			
		अ)	वैध	ৰ)	व्यर्थ	
		क)	वर्जनीय	ਫ)	बेकायदेशीर	
	7)	पात्र	व्यक्तीने केलेला करार असतो.			
		अ)	व्यर्थ	ৰ)	वर्जनीय	
		क)	वैध	ਫ)	बेकायदेशीर	
	8)	पूर्तते	च्या वेळी झालेल्या करारभंगास	म्हणत	ात.	
		अ)	प्रत्यक्ष करारभग		मुदतपूर्व करारभंग	
		क)	वचनभंग	ਫ)	यापैकी नाही	
	9)	मार्ला	वेक्रीचा कायदा —— ला लागू होतो.			
		,	अचल संपत्ती	,	चल संपत्ती	
		क)	अचल आणि चल संपत्ती	ਫ)	यापैकी नाही	
	10)	मार्ला	वेक्रिच्या करारासाठी आवश्यक अटीस		म्हणतात.	
		<i>'</i> .	दुय्यम अट	ब)	प्रमुख अट	
		क)	हमी	ਫ)	यापैकी नाही	

	11)	अ)	विक्रेत्याला —— हक्क असतो. खरेदीदारा विरूद्ध किंमत वसूल करण्याचा	ब) ड)	ताबेहक्क यापैकी नाही	
	12)	मार्ला अ) क)	वेक्रीचा कायदा —— साली पारीत झा 2003 1872	ला. ब) ड)	2005 1930	
	13)	माहित अ) क)	तीच्या अधिकाराचा कायदा —— साली 1872 2000	पारीत ब) ड)	ा झाला. 1930 2005	
	14)	अ)	तीच्या अधिकाराच्या कायदयानुसार माग् 1 महिना 2 महिने	ोतलेर्ल ब) ड)	30 दिवस	
प्र.2	टिपा 1) 2)	लिहा. मर्यावि प्रस्ता	देत जबाबदारीची भागीदारी व			14
Я.3	टिपा 1) 2)	~	⁻ अटी आणि दुय्यम अटी तीचा अधिकार			14
प्र.4	काय	देशीर		^{जं} वा		14
प्र.5	खार्ल	ोलपैकी	करार आणि मालविक्रीचा ठराव याती ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. म्हणजे काय ते स्पष्ट करा. वि	ल फर्ग ंवा	क स्पष्ट करा.	14
	केंद्रिर	य माहि	ती आयोगाची रचना, अधिकार आणि व	कार्ये र	पष्ट करा.	

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

	D.CC	<i>)</i> 111.	BUSINESS REGULATO	•		
•			turday, 19-10-2019 1 To 02:00 PM		Max. Marks: 7	70
Instru	ıction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	S.	
Q.1			e blanks by choosing correct al			14
	1)	a)	of rules governing human behavi Law Agreement		Contract Promise	
	2)	a)	nited Liability Partnership Act was 2008 2005	-	ed in year 2002 1986	
	3)	a)	reement becomesdue to co Valid Unlawful	b)	on. Void Voidable	
	4)	a)	nsideration may be given by Promisee Any person	 b) d)	Promisee or any other person Promisor	
	5)	a)	ntract becomesdue to undu Valid Unlawful	b)	luence. Voidable Void	
	6)	a)	e to fraud contract becomes Valid Voidable	 b) d)	Void Unlawful	
	7)	a)	ntract by competent person is Void Valid	 b) d)	Voidable Unlawful	
	8)		each of Contract at the time of perf Actual breach Breach of promise		ance is called as Anticipatory breach None of these	
	9)	Sal a) b) c) d)	e of Goods Act is applicable to Immovable property Movable property Immovable and movable propert None of these			
	10)		oulation essential for contract of sa Warranty Guarantee	ale is b) d)	Condition None of these	
	11)		paid seller has Right against buyer Right to recover price	b) d)	Right to lien All of these rights	

	12)	Sale of Goods Act was passed in the year	
		a) 2003 b) 2005	
		c) 1872 d) 1930	
	13)	Right to Information Act was passed in year a) 1872	
	14)	Under Right to Information Act demanded information must be given in a) 1 month b) 30 days c) 2 months d) 90 days	
Q.2	a)	e Notes on. Limited Liability Partnership Proposal	14
Q.3	a)	e Notes on. Conditions and Warranties Right to Information	14
Q.4		mpt any one of the following questions. t are the essentials of Valid Contract? OR	14
	Expla	ain difference between Contract of Sale and Agreement to Sell.	
Q.5		mpt any one of the following questions. t is Free Consent? Explain.	14
		OR	
	⊨xpla	ain constitution, powers and functions of Central Information Commission.	

Seat	Sat	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Marathi

साहित्यदर्पण Max. Marks: 40 Day & Date: Thursday, 07-11-2019 Time: 03:00 PM To 05:00 PM स्चना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 08 'लेकरूवांसवे आरोगणे' या लिकेमध्ये कोणाचे चरित्र रेखाटले आहे? 1) अ) चक्रधर ৰ) गोविंदप्रभू ड) बाईदेवबास क) नागदेवाचार्य अहिल्याबाईंनी आपल्या आयुष्याचा प्रत्येक क्षण कोणासाठी घालविला आहे? 2) अ) प्रजेसाठी ब) स्वतःसाठी यापैकी नाही क) कुटुंबासाठी ਫ) प्. ल. देशपांडे हे कोणत्या टोपण नावाने परिचित होते? 3) अ) बाळकराम बालकवी ब) क) भाई ड) दादा 'विठू माझा लेक्रवाळा' हा अभंग कोणी लिहिला आहे? 4) अ) संत ज्ञानेश्वर संत एकनाथ ब) संत जनाबाई क) संत तुकाराम ड) 'अखेर कमाई' कविता कोणी लिहिली आहे? 5) गोविंदाग्रज अ) ৰ) कुसुमाग्रज क) कुंजविहारी त्र्यंबक सपकाळे महात्मा फुले यांनी कोणत्या संस्थेची स्थापना केली आहे? 6) अ) सत्यशोधक समाज प्रार्थना समाज ब) क) आर्य समाज ਫ) ब्राहमो समाज इंटरनेटव्दारे केलेली खरेदी व विक्री कोणत्या प्रणालीमध्ये येते? 7) अ) ई-मेल ई-कॉमर्स ब) क) ई-रीडिंग विकिपीडिया ड) स्पष्टोच्चारित अनुनासिकाबद्दल काय दयावे? 8) अ) काना ब) मात्रा

शीर्षबिंद

क) वेलांटी

Я.2	હ્યાલ	लिपका काणत्याहा चार प्रश्नाचा थाडक्यात उत्तर लिहा.	12
	1)	'अहिल्याबाई आणि रूढी परंपरा' या पाठातून अहिल्याबाई यांच्या कोणत्या सद्गुणांचा उल्लेख	
		करण्यात आला आहे?	
	2)	'वाटणी' कथेतून बदलत्या समाजजीवनाची वैशिष्टये थोडक्यात लिहा.	
	3)	'अनगड' कथेतून कोणत्या वृत्तीचे दर्शन घडते ते लिहा.	
	4)	'प्रेम आणि मरण' या कवितेतून कोणता समर्पण भाव दिसून येतो ते लिहा.	
	5)	त्र्यंबक सपकाळे यांनी 'माणूस' कवितेतून कोणता आशावाद व्यक्त केला आहे?	
	6)	'प्रगतिपुस्तक' या कवितेतून अनिल साबळे यांनी कोणती खंत व्यक्त केली आहे?	
Я.3	खार्ल	ालपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	10
	पु. ल	. देशपांडे यांनी 'परोपकारी गंपू' हे व्यक्तिचित्रण कशा प्रकारे विनोदी पद्धतीने चित्रित केले आहे?	
		किंवा	
	संत ।	एकनाथांनी 'नीती' भारूडातून चारित्र्य आणि नैतिकतेचे धडे कशा प्रकारे दिले आहेत?	
प्र.4	नवीन	ग्रंथाची आवश्यकता का आहे असे गोपाळ हरी देशमुख यांना वाटते आहे सविस्तर लिहा.	10

				S	SLR-BN-	50
Sea No.					Set	P
	В.	Com. (Semester - V) (New) (BUSINESS ECO		-	ov-2019	
•		ite: Saturday, 09-11-2019 30 AM To 02:00 PM			Max. Marks	: 70
सूचन		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.				
Я.1	खार्ल 1)	ोल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या आर्थिक विकास म्हणजे —— मध्ये सतत				14
	-	अ) वास्तव्य दरडोई उत्पन्न क) राष्ट्रीय उत्पादन	ब) ਫ)	राष्ट्रीय उत्पन्न वरीपैकी नाही		
	2)	आर्थिक वृध्दी ही —— अर्थव्यवस्थेत घडू अ) स्थितीशील क) गतिशील	्न येणार्र ब) ड)	। प्रक्रिया आहे. गरीब यापैकी नाही		
	3)	आर्थिक विकासाचा विचार —— राष्ट्राच्य अ) विकसित क) अ आणि ब दोन्ही	ा संदर्भात ब) ड)	अविकसित		
	4)	डब्लू. डब्लू. रोस्टो यांच्या मते आर्थिक वृध अ) 2 क) 4	दीचे ब) ड)			
	5)	प्रा. आर्थर लेवीस यांनी अमर्याद श्रमपुरवट अ) 1950 क) 1953	ज्यांचा रि ब) ड)	ाध्दांत —— मध्ये प्रसिध्द केला. १९५२ १९५४		
	6)	या अर्थशास्त्रज्ञाने 'दि प्रोग्रेस ऑफ अ) ॲडम स्मिथ क) माल्थस	वेल्थ' ह ब) ड)	ा ग्रंथ लिहिला. रिकार्डी हॅरॉड डॉमर		
	7)	यांनी आर्थिक वृध्दीतील व्याजदराक अ) रिकार्डी क) ॲडम रिमथ	र्जंड दुर्लक्ष ब) ड)	माल्थस		
	8)	डब्लू. डब्लू. रोस्टो यांच्या मते भारताने 19 अ) परंपरागत समाज क) पूर्णावस्थेत	952 मध्ये ब) ड)	—— अवस्थेत प्रवेश केला. उड्डाणा यापैकी नाही		

भांडवल निर्मिती

महबूब–उल–हक

ड) वरील सर्व

ब) ॲडम रिमथ

ब)

ड)

भारताच्या आर्थिक विकासासाठी --- आवश्यक आहे.

मानव विकास निर्देशांकाची संकल्पना —— मुळे सर्वदूर पोहोचली.

क) जागतिक पातळीवर तांत्रिक प्रगती

अ) लोकसंख्या वृध्दी

मॉरीस डी मॉरीस

9)

10)

अ)

क) केन्स

	11)	खार्ल	ोलपैकी कोणता घटक बहुअंगी दारिद्रय	निर्देश	गांकाशी संबंधित नाही.	
		अ)	आरोग्य	ब)	शिक्षण	
		क)	व्यवसाय	ਫ)	राहणीमानाची पातळी	
	12)	दारिव	द्रयांची संकल्पना —— शी संबंधित आ	हे.		
		अ)	मूलभूत गरजा	ৰ)	राहणीमानाचा दर्जा	
		क)	उच्च राहणीमानाचा दर्जा	ड)	वरील सर्व	
	13)		- अर्थव्यवस्था काळया पैशाशी संबंधित	आहे.		
	,		मिश्र	ৰ)	समांतर	
		क)	परकिय	<u>ਭ</u>)	वरील सर्व	
	14)		- च्या कारणामुळे मोठया प्रमाणात मानव	ी शक	तीचा अपव्यय होतो.	
	,		<u>उ</u> दारिद्रय	ब)	आर्थिक विषमता	
		क)	बेकारी	ਭ)	समांतर अर्थव्यवस्था	
प्र.2	खार्ल	ल प्रश	नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	1)	आर्थि	क वृध्दी आणि आर्थिक विकास यातील	फरक	•	
	2)	बेकार्र	री वाढण्याची कारणे			
Я.3	खार्ल	ल प्रश	रनांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	1)	समांत	तर अर्थव्यवस्था.			
	2)	भारत	गतील आर्थिक विषमतेची कारणे.			
प्र.4	खार्ल	ालपैक	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	आर्थि	क विव	कासातील मानवी संसाधनाची भूमिका र		न्स.	
			·- ·	वा		
			आर्थिक विकासाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.			
प्र.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	_	. 0 . (14
	आार्थ	क विव	कास म्हणजे काय? आर्थिक विकासावर 🙃	परिण ंवा	म करणाऱ्या घटकाचा चचा करा.	
	द्धस्त्र	द्धस्त्र	ाव रोस्टो यांच्या आर्थिक वाढीच्या अवस्थ		[,] करा	
	હત્યું.	ઉપ્તૂ.	तरन बाज्या जाविक बाढाच्या अवस्य	1 144	/ M/NI.	

Seat	Set	D
No.	Set	

	B.C	om.	(Semester - V) (New) (CBC BUSINESS ECONOM	•		
			turday, 09-11-2019 I To 02:00 PM		Max. Mark	s: 70
Instru	ıction) All questions are compulsory. b) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	The	e blanks by choosing correct alto e economic development hence to Real per capita income National Production	incr b)	•	14
	2)	a)	e concept of economic growth is us Static Dynamic	sed to b) d)	or Poor None of the above	
	3)	a)	e concept of Economic developme Developed A and b Both them	nt is b) d)	concerned with countries. Undeveloped None of the above	
	4)	a)	cording to W. W. Rostow the stage Two Four	of e b) d)	conomic growth are Three Five	
	5)		f. Aurther Lewis has published his ne year 1950 1953	theo b) d)	ory "Unlimited Supply of Labour" 1952 1954	
	6)		e book "The Progress of Wealth" w Adam Smith Malthus	ritte b) d)	n by Ricardo Harrod Domer	
	7)	a) c)	has ignored the role of interest Ricardo Adam Smith	b)	e in economic growth. Malthus Rostow	
	8)		,	b) d)	Take off None of these	
	9)	b) c)	required for development of In Population growth Capital formation Technical progress at global lever All of the above		Economy.	
	10)	a)	e concept of Human development Morris D Morris Keynes	Inde b) d)		
	11)	Wh inde	ich of the following is not a compo ex?	nent	of multidimensional poverty	
		a) c)	Health Occupation	b) d)	Education Standard of living	

	12)		e concept of poverty deals with		Otan dand of living	
		a) c)	Basic want High standard of living	b) d)	Standard of living All of the above	
	13)	a) c)	Economy is conserved with Mix Foreign	,		
	14)	a) c)	on a large scale of causes le Poverty Unemployment	ess of i b) d)	man power. Economic inequality Black money	
Q.2	a)	Diff	nort Answers. erence between Economic Grow uses of Unemployment.	/th and	Economic Development.	14
Q.3	a)	Par	nort Answers. allel Economy. uses of inequities in India.			14
Q.4	Answer any one of the following questions. Explain the Role of Human resources in Economic development. OR					
	Expla	ain t	he Malthusian theory of Econom	ic dev	elopment.	
Q.5	Answer any one of the following questions. What is meant by Economic development? Discuss the factors affecting economic development.					
			. 0			
	Expla	ain t	he W. W. Rostow stage of Econ	omic G	Growth.	

					SLR-BN-	·51
Sea No.					Set	Р
	B.	•	 ter - V) (New) (CBC CO-OPERATIVE D		EXAMINATION OCT/Nov-2019	
•		ate: Monday, 11-1 :30 AM To 02:00			Max. Marks	: 70
सूचन		सर्व प्रश्न अनिवार्य उ उजवीकडील अंक पृ				
Я.1	खार्ल 1)		ांय निवडून गाळलेल्या जागा जनक' म्हणून ओळखले जाते. ब) ड]		ारा. डॉ. धनंजयराव गाडगीळ शुल्झ	14
	2)	आंतरराष्ट्रीय सहका अ) 1860 क) 1960	ार चळवळ —— वर्षात सुरू ब) ड))	रण्यात आली. 1844 1904	
	3)	प्रथम ग्राहक सहका अ) इस्त्राएल क) जर्मनी	री संस्थेची स्थापना —— व ब) ड))	ात करण्यात आली. इंग्लंड डेन्मार्क	
	4)	रायफेझन संघ —— अ) ग्राहक क) दुग्ध	– सहकार चे एक उदाहरण ब) ड))	ाहे. शेती पत	
	5)	—— हा इस्त्राइलम् अ) शुल्झ क) रॉचडेल	नधील शेती सहकारी संस्थेर्श ब) ड))	नंबंधित आहे. रायफेझन मोशविन	
	6)	—— भारतातील स जाते. अ) एनसीयूआय क) एनसीडीसी	नहकारी चळवळीचे प्रतिनिधित ब) ड))	करणारी सर्वोच्च संस्था म्हणून ओळखली नाबार्ड डीसीसी	
	7)	भारतीय राष्ट्र् अ) डॉ. धनंजयरा क) लल्लूभाई सा	,)	अध्यक्ष (एनसीयूआय) होते. प्रा. एच. एल. काझी प्रा. अमर्त्य सेन	
	8)	राष्ट्रीय सहकारी वि अ) 1962 क) 1963	कास महामंडळ (एनसीडीसी) ब) ड))	-— वर्ष मध्ये स्थापन करण्यात आले. 1984 1969	
	9)	वर्ष मध्ये बी. अ) 1982 क) 1960	शिवरामण समितीच्या शिफा ब) ड)	ोनुसार नाबार्डची स्थापना झाली. 1984 1952	

 10)
 राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळ चे अध्यक्ष (एनसीडीसी) —— आहेत.

 अ)
 अर्थमंत्री
 ब)
 केंद्रीय संरक्षण मंत्री

 क)
 पंतप्रधान
 ड)
 केंद्रीय कृषी मंत्री

	11)	कलग	म —— महाराष्ट्र को—आप. कायदा 19	60 अ	तर्गत लेखा व देखरेख संबंधित आहे.	
		अ)	9	ब)	72	
		क)	81	ਫ)	91	
	12)	सहव	जरी संस्थेचे अध्यक्ष —— कडून निवडू	न येत	ात.	
	,	अ)	सदस्य	ब)	कर्मचारी कर्मचारी	
		क)	संचालक	ਭ)	जिल्हाधिकारी	
	13)	किमा	।न —— सदस्य महाराष्ट्र सहकारी का	यदा १	960 अंतर्गत सहकारी संस्थांच्या नोंदणीसाठी	
	,		रयक आहेत.			
		अ)	11	ब)	10	
		क)	20	ਫ)	50	
	14)	वैकृट	उ मेहता राष्ट्रीय सहकारी व्यवस्थापन स	स्था र	ोथे —— आहे.	
	,	अ)	पुणे	ब)	मुंबई	
		क)	व दिल्ली	ਫ)	लखनऊ	
प्र.2	टिपा	लिहा.				14
· · · <u> </u>	1)	किबु				
	2)	राष्ट्री	ाय सहकारी विकास महामंडळ (एनसीर्ड	ोसी) च	त्रे कार्य लिहा.	
Я.3	थोडव	म्यात ः	उत्तरे लिहा.			14
	1)		ंक विकासात सहकार ची भूमिका स्पष्ट	करा.		
	2)	सहव	जरी शिक्षण आणि प्रशिक्षण चे महत्व स्प	ाष्ट क	रा.	
Я.4	खार्ल	लिपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
****			अर्थ सांगा? सहकाराची तत्त्वे स्पष्ट क	रा.		
			• •	जंबा		
	रायप	इान र	सोसायटी आणि शुल्झ डेलीझस्च सोसार	पटीचे	तुलनात्मक स्पष्टीकरण लिहा.	
प्र.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	शेती	आणि	ग्रामीण विकासासंबंधी नाबार्ड ची उद्दिष्		ाणि कार्ये लिहा.	
				^{जं} वा		
			हिकारी कियदी 1960 च्या तरतुदी : सर् ांचे स्पष्टीकरण द्या.	रस्यत्व	, नोंदणी, सामान्य बैठक, लेखापरीक्षण आणि	
	4446	सप य	१५ रपप्पपरण घा.			

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	2.00	J	CO-OPERATIVE	_		
•			onday, 11-11-2019 I To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
Instru	ıction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate fu	ıll maı	rks.	
Q.1	Fill in 1)	<u>a)</u>	e blanks by choosing correct is known as 'Father of Co-o Robert Owen William King		natives & rewrite the sentences. on'. Dr. Dhananjayrao Gadgil Schulze	14
	2)	,	ernational Co-operative Moveme	,		
	3)		e first consumer co-operative so Israel Germany	ciety b) d)	established in country. England Denmark	
	4)		ffeien Society is an example of Consumer Dairy	b)	_ co-operative society. Agriculture Credit	
	5)	a) c)	is related to agriculture co-o Schulze Rochdale	perat b) d)	ive in Israel. Raiffeien Moshavim	
	6)		is known as the apex organivement in India. NCUI NCDC	izatioı b) d)	n representing cooperative NABARD DCC	
	7)	a)	CUI) Dr. Dhananjayrao Gadgil	b)	onal Co-operative Union of India Prof. H. L. Kazi Prof. Amartya Sen	
	8)	Nat a) c)		t Corp b) d)	ooration (NCDC) was established 1984 1969	
	9)	Cor	BARD was established on the remaittee on year. 1982 1960	ecom b) d)	mendations of B. Sivaraman 1984 1952	
	10)	a)	is the President of National rporation. (NCDC) Finance Minister Prime Minister	p) Co-ob	Derative Development Union Minister of Defence Union Minister of Agriculture	

	11)		ction is re erative Act 1960	•	and S	upervision under Maharashtra Co-		
		a)			b) d)	72 91		
	12)	The		o-operative socie	,	selected from Employees District Collector		
	13)		ciety under Maha 11			for the registration of co-operative Act 1960. 10 50		
	14)	Vaiin _ a) c)	ikunth Mehta Na Pune Delhi	tional Institute o	b) b) d)	perative Management located Mumbai Lucknow		
Q.2	a)	Kibb	ort notes outz actions of Nationa	al Co-operative	Deve	opment Corporation.(NCDC)	14	
Q.3	a)	Ехр		•		mic development. ducation and training.	14	
Q.4			any one of the es mean by co-o			e principles of co-operation.	14	
	Write comparison between Raiffeisen Society and Schulze Delitzsch Society in detail.							
Q.5	Write	Attempt any one of the following questions Write the objectives and functions of National Bank for Agricultural and Rural Development.(NABARD)						
	OR Explain the provisions Of Maharashtra Co-operative Act 1960 regarding Membership, Registration, General Meeting, Audit & Supervision.							

Seat	Sat	D
No.	Set	P

В.	Con	n. (Semester - V) (New) MODERN MANA	-	i) Examination Oct/Nov-2019 NT PRACTICES	
•		Vednesday, 23-10-2019 .M To 02:00 PM		Max. Marks: 70	0
		प्रश्न अनिवार्य आहेत. ोकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1 खार्ल 1)	जाग अ)	लेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्य तिक व्यवसायात सहभागी होण्याच्य परवाना पद्धत पर्याय (अ) व (ब)	ा पद्धती - ब)		4
2)	म्हण अ)	9	ਕ੍ਰਿत येऊन ब) ਫ)		
3)	लाग अ)			संसाधन व्यवस्थापकाला ही भूमिका करावी व्यावहारिक योजक वरील सर्व	
4)	अ)	गीलपैकी कोणते / त्या निगम पातर्ळ उभे एकात्मीकरण जैसे थे	ोवरील व्यू ब) ड)	हरचना आहेत. वैविध्यता वरील सर्व	
5)	i) ii) iii) iv) v) अ)	रचना व्यवस्थापन प्रक्रियेचा योग्य अ व्यूहरचनात्मक उद्देश ठरविणे व्यूहरचनात्मक विश्लेषण व्यूहरचनात्मक मूल्यमापन व नियंत्र व्यूहरचनेची निवड व्यूहरचना अंमलबजावणी v, iv, iii, ii, i i, ii, iv, v, iii	त्रण	i, ii, iii, iv, v	
6)	अ) ब) क)	रचनेच्या मूल्यमापनात कोणता घटक वित्तीय घटक बिगर वित्तीय घटक वित्तीय घटक व बिगर वित्तीय घ गुणात्मक घटक		असतो.	
7)	जाग अ) ब) क)	तीकरण म्हणजे ? उपभोग्य–वस्तूंच्या समावेशासह स आयात जकातीचे दर कमी करणे सार्वजनिक उद्योगांचे खाजगीकरण		ल आयात नियंत्रणे रद्द करणे	

ड) वरील सर्व

	8)	मानर्व	ो भांडवलाचे घटक कोणते आहेत?			
		΄.	सजीव घटक	ৰ)	बौद्धिक	
		क)	क्षमता	ड)	वरील सर्व	
	9)	अ)	ो भांडवलामध्ये बौद्धिक —— व भावनि आर्थिक भांडवल सामाजिक भांडवल	ब)	गा तिन्ही भांडवलांचा समावेश होतो. आर्थिकेत्तर भांडवल वरीलपैकी नाही	
	10)	मानव अ)	संसाधन हिशेबाची संकल्पना सर्वप्रथम पीटर ड्रकर सी. के. प्रल्हाद	 ब)	यांनी मांडली.	
	11)	अ)	विश्लेषणामध्ये (SWOT) 'T' हे कशाचे वेळ तंत्रज्ञान	ब)	5 आहे. धोके / संकटे वरीलपैकी नाही	
	12)	अ)	लिपैकी कोणते ज्ञान व्यवस्थापनाचे घट माहिती संरचना	क नाई ब) ड)	ोत? प्रक्रिया तंत्रज्ञान	
	13)		नार्कींग ही संकल्पना सर्वप्रथम —— स 1988 1990	ाली अं ब) ड)	मलात आली. 1989 1991	
	14)	,	ं संसाधन हे —— आहे.	O)	1001	
	14)	अ)	उत्पादक भांडवल	ब) \	मानवी भांडवल	
	_	,	उत्पादन साधन	ਫ)	आर्थिक भांडवल	
Я.2	टिपा 1) 2)	ज्ञान	व्यवस्थापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. तेकिकरणाची वैशिष्टये			16
Я.3	थोडव	यात र	उत्तरे लिहा.			12
	1) स्वॉट विश्लेषण					
	2)		संसाधन व्यवस्थापन व कर्मचारी व्यवर	थापन	याताल फरक स्पष्ट करा.	
Я.4			। कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. हणजे काय? व्यूहरचनेचे प्रकार स्पष्ट व	हरा		14
	٠٩٥٠	91 11	वि			
	बदल	ते आंत	ाराष्ट्रीय चित्र स्पष्ट करा.			
Я.5			ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. गुणवत्तेची व्याख्या द्या. कार्यजीवन गुण क्रि		मोजण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा.	14
	मानव	संसाध	 धन व्यवस्थापन म्हणजे काय? मानव सं		व्यवस्थापनाचे महत्व स्पष्ट करा.	

Seat No.		Set	Р
-------------	--	-----	---

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 MODERN MANAGEMENT PRACTICES

			MODERN MANAGE	MEÑ.	Γ PRACTICES	
•			ednesday, 23-10-2019 I To 02:00 PM		Max. Mark	(s: 70
Instr	uctior) All questions are compulsory.) Figures to the right indicate ful	l marl	KS.	
Q.1			blanks by choosing by corre		ernatives given below.	14
	1)	a) c)	hods of Global Involvements are Licensing (a) and (b)	e b) d)	Franchise None of above	
	2)	bus a)	method of two Nations Multinatiness is called Joint venture Partnership	tional b) d)	Company's come together for State venture Franchise	
	3)	•	nan Resource Manager play	,		
		emp a) c)	oloyees. Skilled Manager Strategic Advisor	b) d)		
	4)	Whi a) c)	ich of the following is /are corpo Vertical Integration Strategy Status - quo	b)	evel strategies? Diversification All of the above	
	5)	prod i) ii) iii) iv) v)	ect the correct alternative of sectors			
	6)	Whi a) b) c) d)	ich factor is important in Strateg Financial factor Non - financial factor Financial and non - financial fa Quality factor		luation?	
	7)	Gloda) b) c) d)	balization means Abolition of import control over Reducing the rate of import du Privatizing public enterprises All of the above		ems including consumption goods	
	8)	Whi a) c)	ich are the elements of Human of Live factor Capabilities	capita b) d)	l? Intellectual All of the above	

	 Human capital consisting of three types of capital i.e. intellectual capital and emotional capital. 					
		a) c)	Economic capital Social capital	b) d)	Non - economic capital None of the above	
	10)		nan Recourse Accounting o Peter Druker C. K. Pralhad	concept intr b) d)	•	
	11)		WOT analysis, T stands fo Time Technology	b) d)	Threats None of the above	
	12)	man	ich of the following is/are no nagement? Data Structures	ot the core b) d)	components of knowledge Process Technology	
	13)		concept of benchmarking 1988 1990	came into (b) d)	use in year. 1989 1991	
	14)	Hum a) c)	nan Resource is Productive capital Production capital	b) d)	Human capital Economic capital	
Q.2	a)	Expla	ort notes. ain the process of knowled ures of Globalization	ge manage	ement.	14
Q.3	a)	SWC	ort answers. OT Analysis rence between HRM and p	oersonnel m	nanagement.	14
Q.4			any one of the following on the differe		strategy.	14
	Expla	ain th	e changing International S			
Q.5		•	any one of the following on ality of Work Life? Explain	•	ds of measuring QWL.	14
	What	t is H	uman Resource managem	_	in the importance of HRM.	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		_	g (Paper – I) BANKING IN INDIA	
	te: Thursday, 24-10-2019 30 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 7	0
	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवि	तात.		
प्र.1 खाली 1)	ल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गा ग्राहकाचा अभिकर्ता म्हणून बँकेचे अ) प्राथमिक क) उपयुक्त			4
2)	भारतात पहिला बँकिंग नियमन क अ) 1940 क) 1949	गयदा म ब) ड)	ध्ये पास करण्यात आला. 1948 1950	
3)	प्रदायी बँकेने कायदेशीर संरक्षण वि अ) यथाविधी प्रदान क) रोख प्रदान	मेळवण्यासाठी ध ब) ड)	चेकने प्रदान	
4)	या भारतीय बँकींग नियम अ) 1960 क) 1965	न सुधारणा काय ब) ड)	पदयान्वये सहकारी बँका व्यवसायात आल्या. 1970 यापैकी नाही	
5)	धनादेशाचे प्रदान करणे ही बँकेची अ) करारात्मक क) सर्वसाधारण	' जबाबद ब) ड)	दारी आहे. कायदेशीर बँकींग	
6)	बॅकर हा एक ——— कर्जदार अ अ) सर्वसाधारण क) कायदेशीर	सतो. ब) ड)	सन्माननीय विशेष	
7)	गारनिशी आदेशमध्ये ——— टप्पे अ) चार क) दोन	' आहेत. ब) ड)	पाच यापैकी नाही	
8)	इंपीरिअल बँकेची स्थापना ——— अ) 1921 क) 1949	- मध्ये झाली. ब) ड)	1931 यापैकी नाही	
9)	मालमत्तेची रोख पैशात रुपांतर क अ) रोखता क) कर्ज	रण्याची क्षमता म ब) ड)	म्हणजेच ——— होय. लाभप्रदता तारण	
10)	राष्ट्रीय बचत प्रमाण पत्राच्या तारण अ) तारण क) अभिहस्तांकन	गावर निर्माण केंद्र ब) ड)	लेल्या प्रभारास ——— म्हणतात. नजर—गहाण गहाण	

	11)	या दस्तऐवजांचा वापर केवळ स्थानिक रक्कम देण्यासाठी केला जाती. त्याला ——— म्हणतात.	
		अ) रेखांकित धनादेश ब) हुंडी क) बँक धनादेश ड) ड्राफ्ट	
	12)	स्थानिक पातळीवर बँका स्थापन होण्यासाठी किमान भांडवलाची आवश्यकता असते. अ) 5 कोटी ब) 10 कोटी क) 1 कोटी ड) 20 कोटी	
	13)	एकापेक्षा अधिक व्यक्तींच्या नावे उघडलेल्या बँक खात्यास ——— म्हणतात. अ) संयुक्त खाते ब) एकक खाते क) बचत खाते ड) यापैकी नाही	
	14)	——— हे बचत खात्याचा मुळ उद्देश होय. अ) बँकीय सवयीत वाढ करणे ब) बचत प्रवृत्ती वाढविणे क) उपभोग ड) कोणतेही नाही	
Я.2	अ)	यात उत्तरे लिहा. बँक ग्राहकांचे वेगवेगळे प्रकार स्पष्ट करा. भारतीय बँकींग कायदयाचे महत्व काय आहे?	14
Я.3	•	लिहा. बॅंकेचा धारणाधिकार हूंडी / विपत्र	14
Я.4	धनादे	ल पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. शाचे रेखांकन म्हणजे काय? धनादेशाच्या रेखांकनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. किंवा आणि बॅंक ग्राहक यांच्यातील वेगवेगळया प्रकारचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.	14
Я.5	खाली भारती	ल पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. य बँकींग कायदयाचे स्वरुप व योजना स्पष्ट करा. किंवा	14
	भारता	तील बँक अधोगतीची कारणे काय? ते सांगून भारतातील निर्यात पत हमी धोरण स्पष्ट करा.	

Seat No.	Set	Р
NO.		

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

		Advanced Bankii LAW AND PRACTICE O		
•		e: Thursday, 24-10-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	KS.
Q.1	Fill ir 1)	n the blanks by choosing correct al Banks acting as agents for individua a) Primary c) Utility	ls is .	function. Subsidiary
	2)	The first Banking Regulation Act pas a) 1940 c) 1949		in 1948 1950
	3)	A paying banker can get protection of a) in due course c) in cash	•	vhen he makes payment. by cheque by DD
	4)	Co-operative banks were brought un of India. a) 1960 c) 1965	b) d)	
	5)	Honouring a cheque is a obl a) contractual c) general	_	on of commercial bank. statutory banking
	6)	A banker is a debtor. a) general c) legal	b) d)	privilege special
	7)	Garnishi order consist stages a) Four c) Two	b) d)	Five None of these
	8)	The imperial bank of India was estable a) 1921 c) 1949	olishe b) d)	ed in the year 1931 None of these
	9)	The ability of an asset to convert into a) liquidity c) loan	cas b) d)	h is called profitability pledge
	10)	The charge created on a security of as a) Pledge c) Assignment	Nation b) d)	· ·
	11)	The Document can be used only for a) A crossed cheque c) A banker's cheque	maki b) d)	ing local payment is called A bill of exchange A draft

	12)	a) 5 Cr. b) 10 Cr. c) 1 Cr. d) None of these	
	13)	The bank account opened more than one names is called a) Joint b) Single c) Saving d) None of these	
	14)	is the basic objective of saving account. a) To Increase bank habit b) To make more saving c) Consumption d) None of these	
Q.2	Write a) b)	e short answer. Explain different types of customers. What are the important scopes of banking laws in India?	14
Q.3	Write short notes. a) Bank lien b) Bills of Exchange		
Q.4	Wha	mpt any one of the following questions. It do you understand by a "Crossing of a cheque"? Explain the different types cheque.	14
		OR	
	-	ain the relationship between bank and bank customer and explain different s of bank customer.	
Q.5		mpt any one of the following question. ain the nature and scope of banking laws in India. OR	14
		at are the important causes of bank failure? Explain about Export Credit rantee Corporation in India.	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	2.0	·····	ADVANCED ACCOUN			
•			ursday, 24-10-2019 1 To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
nstr	uctior) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	S.	
Q.1	Fill in	n the	e blanks by choosing the corre	ct alt	ernatives given below:	14
	1)	Bar a) c)	nking companies are governed by 1956 1961	y the l b) d)	Banking Regulation Act 1949 1950	
	2)	con a)	banking Co. is allowed to pay div npletely written off. Capitalized Directors fees and allowances	b)	d till expenses are Bad debts None of these	
	3)	sub	cess price paid by a holding Co. to sidiary Co. is transferred to Capital Reserve Revenue	-	uire controlling interest in the Goodwill None of these	
	4)	terr a)	ompany in which more than 50% ned as Government Co. Subsidiary Co.	of sh b) d)	·	
	5)		s of profit insurance covers Revenue losses Revenue and capital losses	b)	Capital losses None of these	
	6)	a)	case of loss of stock by fire the classes. Policy amount Actual loss less salvage	b)	Value of goods insured	
	7)		pate on bills discounted is An accrued income An income		Income received in advance None of these	
	8)	a)	is the excess of standard semnity period. Credit sales Gross profit	b) d)	over actual sales during the Short sales None of these	
	9)	The a) c)	e average clause in loss of profit Insured Workers	policy b) d)	protects the interest of the Insurer None of these	
	10)	Co. a)	fits earned by a subsidiary Co. p are termed as Capital Profits Revenue profits Profit apportioned as capital & r None of these		acquisition of shares by holding	

	11)	An ass	An asset which does not generate income to the bank is						
		,	on-performing asset	b)	Fixed assets				
		c) Pe	erforming asset	d)	Fictitious asset				
	12)		verage clause in loss of stocl		•				
		,	ver insurance	b)					
		c) C	onsequential loss	d)	None of these				
	13)		banking company is required			•			
			1 st October	b)					
		c) 31	1 st December	d)	31 st May				
	14)		earned by a subsidiary Co. a	fter ac	quisition of shares o	of holding Co.			
			 ovenue Drefit	b)	Conital Drofit				
		,	evenue Profit ealisation Profit	p)	Capital Profit None of these				
		,		d)	None of these				
Q.2			t notes On				14		
	a)		of Management Accounting						
	b)	Function	ons of Management Account	ıng					
Q.3	A)		yantilal was insured under a				07		
			his books of accounts on 31						
			ge was caused to his premise			llowing further			
			ation is available to you from						
		1.	Turnover from 1-7-2000 t			20,000			
		2.	Turnover in the correspon			1,20,000			
		3.	Turnover during the year	ending	31-12-1999	4,00,000			
		4.	Turnover during the year			4,80,000			
		5.	Standing charges during	the yea	ar ending	24,000			
		_	31-12-1999						
		6	Not profit divided the vices						
		6.	Net profit during the year	enain	31-12-1999	16,000			

It has been ascertained that the business of Mr. Jayantilal has consistently shown an increase of 25% in the turnover in the months preceding the fire over the corresponding period of the previous year.

Show amount of claim.

B) A fire occurred in the business premises of M/s Poonawala on 15th Oct 1989. From the following particulars ascertain the loss of stock and prepare a claim for insurance.

Rs.
30,600
1,22,000
1,80,000
27,000
1,47,000
1,50,000

The stocks were always valued at 90 per cent of cost. The stock saved was worth Rs. 18,000. The amount of the policy was Rs. 63,000. There was an average clause in the policy.

07

Q.4 H. Ltd. acquired shares in S Ltd. on 1-4-1994. Their Balance sheets as on 31-3-1995 were.

Balance Sheet as on 31-3-1995

Liabilities	H Ltd.	S Ltd.	Assets	H Ltd.	S Ltd.
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Share Capital			Land & Building	1,00,000	20,000
Shares of Rs. 100			Plant & Machinery	1,50,000	30,000
Each fully paid	2,50,000	50,000	Investment:		
General Reserve	50,000	20,000	400 shares in		
(as on 1-4-94)			S Ltd.,(at Cost)	50,000	
Profit & Loss	70,000	25,000	Stock	40,000	25,000
Creditors	30,000	5,000	Debtors	30,000	15,000
			Cash	30,000	10,000
	4,00,000	1,00,000		4,00,000	1,00,000

Additional Information :-

- a) Sundry Debtors of H Ltd. include Rs. 5,000 due from S Ltd.
- b) Stock of S Ltd. includes goods purchased from H Ltd. for Rs. 20,000 on which H Ltd. made a profit of 25% on sale.
- c) On 1-4-1994 Profit & Loss A/c of S Ltd. showed a credit balance of Rs. 5,000 Prepare a consolidated Balance sheet of H Ltd. And its subsidiary S Ltd. in vertical form.

OR

Q.4 Prepare a consolidated balance sheet with necessary working from the balance sheet of H Ltd. and S Ltd. and additional information given below.

Balance Sheet As on 3-12-1998

Lighilities	Liabilities H Ltd. S Ltd. Assets H Ltd. S Ltd.						
Liabilities			Assets				
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.		
Share Capital			Land & Building	2,00,000	1,00.000		
Shares of			Plant &				
Rs, 100 each	5,00,000	3,00,000	Machinery	1,50,000	2,00,000		
General Reserves	40,000	10,000	Investment in				
Profit & Loss A/c	70,000	5,000	2,700 shares in S				
Bills Payable	50,000	25,000	Ltd.	2,97,000			
Creditors	1,40,000	60,000	Stock	40,000	30,000		
			Debtors	50,000	60,000		
			Bills Receivable	63,000	10,000		
	8,00,000	4,00,000		8,00,000	4,00,000		

Additional Information:

- On the date of purchase of shares there was no balance in General Reserve and Profit & Loss A/c showed a debit balance of Rs. 10,000 in the books of S Ltd.
- 2) Sundry Debtors of S Ltd. include Rs. 40,000 due from H Ltd.
- 3) Bills payable of S Ltd. includes Rs. 18,000 in favour of H Ltd. which has discounted Rs. 3,000 of them.
- 4) Stock of S Ltd. includes Rs. 4,000 being purchased from H Ltd. on which the latter company made a profit of 33 1/3% on cost.
- 5) Prepare consolidated Balance sheet in vertical form.

Q.5 The following is the Trial Balance of Dhanpati Bank Ltd. as at 31st March, 1998. 14 Trial Balance Sheet

	Debit	Credit
Particulars	Rs.	Rs.
Cub aprile ad Capital	N3.	N3.
Subscribed Capital:		F 00 000
50,000 equity shares of Rs. 10 each fully paid		5,00,000
Reserve fund	0.05.000	2,50,000
Loans, cash credits and overdrafts	2,85,000	
Premises	50,000	
India Govt. Securities	4,00,000	
Current Deposits		1,00,000
Fixed Deposits		1,25,000
Savings bank deposits		50,000
Salaries	28,000	
General expenses	27,400	
Rent, Rates and Taxes	2,300	
Directors fees	1,800	
Profit & Loss A/c 1-4-1997		16,000
Interest and Discount		1,28,000
Stock of stationery	8,500	
Bills purchased and discounted	46,000	
Interim dividend paid	17,000	
Recurring deposits	ŕ	20,000
Shares	50,000	·
Cash in Hand and with reserve bank	1,93,000	
Money at call and short notice	80,000	
	11,89,000	11,89,000

The following information should be considered:

- 1) Provision for bad and doubtful debts is requires to be made at Rs. 5,000
- 2) Interest accrued on investments was Rs. 8,000
- 3) Unexpired discount (Rebate on bills discounted) amounted to Rs. 380
- 4) Interim dividend declared was 4 per cent actual.
- 5) Endorsements made on behalf of customers totaled Rs. 1,15,000
- 6) Authorized capital was 80,000 equity shares of Rs. 10 each.
- 7) Rs. 10,000 were added to the premises during the year. Dep. charged 5% on opening balance.
- 8) Market value of India Govt. Securities was Rs. 3,90,000. It should be considered.

Prepare Profit & Loss A/c and Balance sheet in prescribe form with schedules.

OR

Q.5 From the following balances extracted from the books of Laxmi Bank Ltd., Solapur, prepare the Profit and Loss Account for the year ended 31st March 2004 and the Balance sheet as on that date, with schedules.

Particulars	Rs.
Share capital (Authorised & issued)	3,00,000
10,000 shares of Rs.50 each Rs.30 paid	
Statutory reserve fund	1,00,000
Money at call and short notice	1,25,000
Investment at cost	10,00,000
Interest paid on deposit	70,000
Law charges	3,000
Postage and telegram	2,000
Salary	45,000
Rent, tax and insurance	4,000
General expenses	10,000
Fixed deposit	5,00,000
Saving deposit	2,00,000
Current deposit	23,00,000
Premises (after dep. upto 31-3-2003 Rs.25,000)	1,75,000
Furniture (after dep. upto 31-3-2003 Rs.5,000)	15,000
Cash in hand	35,000
Cash with RBI	2,00,000
Cash with other bank	3,00,000
Borrowing from other bank	3,50,000
Interests on discount	2,23,250
Profit & Loss A/c (credit balance on 1-4-2003)	50,000
Dividend for the year 2002-03	30,000
Loan, cash credit and overdraft	16,14,250
Bills payable	25,000
Bill discounted and purchased Unclaimed dividend	3,50,000 5,000
Branch adjustment (credit)	12,500
Commission and exchange	22,500
Library books	6,000
Repairs to bank property	4,000
Non banking assets	25,000
Gold bullion	75,000
	70,000

Adjustment:

- 1) Provide Dep. at 5% on premises. And 10% on furniture on original cost.
- 2) Provide Rs. 10,000 for bad and doubtful debt.
- 3) Provide Rs. 20,000 for taxation.
- 4) Rebate on bill discounted for unexpired period amounted to Rs. 1,000.
- 5) Liability on account of forward exchange contract was Rs. 50,000.
- 6) Claim by employees for bonus Rs. 1,00,000 is pending award of arbitration.

Seat	Sat	D
No.	Set	

	B.C	∙om.			JNTANCY (Paper – I)	
•			ırsday, 24-10-2019 To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uction	2)	All questions are compu Figures to the right indic Use of calculator is allow	ate full m	arks.	
Q.1	Fill i	a) c)			alternatives given below: cost of production and cost per unit. Income statement Cost budget	14
	2)	Fac a) c)	ctory cost is also known a Works cost Productive cost	b) d)	Total cost None of these	
	3)	Wa a) c)	rehouse charges are incl Administrative Office	uded in _ b) d)		
	4)	Co: a) c)	st of Sales is also known Total Cost Productive Cost	as b) d)	 Cost of Production Office Cost	
	5)	Co [·] a) c)	tton / Jute industry has a Bale Pair	c b) d)	ost unit. Tonne Gallon	
	6)	-	person, Location or item of dused for purpose of con Cost unit Cost location		ent for which cost may be ascertained led Cost centre None	
	7)	a) c)	aims at improving each Ascertainment of cost Cost sheet	-	by reducing and controlling cost. Control of cost Administrative cost	
	8)		muneration paid for physi led Salary Bonus	cal and m b) d)	nental efforts used in production is Wages Commission	
	9)	Re		,	particular form to purchase department Purchase Order	
	10)		e shows the detainstock at any time. Store Ledger Inspection Note	b)	ipt, issues and balance of each material Bin Card Purchase Order	

	11)	Mat a) c)	terials which actually Direct Material Indirect Material	form a par bj d	, , , , ,	nown as	
	12)	a) c)	department deal Engineering Payroll	s with the b	•	age sheet.	
	13)	a) c)	is objective of co Cost control Ascertainment of co	b	Cost analysis		
	14)	a) c)	cost is remain confirmation confirmation cost	onstant at v b d			
Q.2	Wri a) b)		rt notes. rtance of Cost Accou ard	nting			14
Q.3	 Write Short Answer. a) Explain the causes of Labour Turnover. b) From the following record of expenses incurred in 'Jayash Ltd'. Prepare statement of cost showing material consumed and prime cost. 1) Opening Stock of Raw Material 50,000 2) Purchase 4,75,000 3) Carriage Inward 16,000 4) Direct Wages 1,60,000 5) Direct Expenses 45,000 6) Closing Stock 25,000 						14
Q.4	incu	urred as Direct No Pactory Office F Showrd Sower Lighting Sundry ndirect Adverti Sales C pare C	s follows:- Material Wages Rent Rent Commission Ost Sheet, showing to	1,20,000 1,60,000 30,000 20,000 40,000 10,000 5,000 15,000 50,000 50,000 25,000	Direct Expenses Crane Expenses	60,000 80,000 10,000 15,000 25,000 40,000 25,000 40,000 5,000	14
	shows Profit for the period.						

OR

14

Q.4 The following are the receipts and issues of material
'A' in 'Akash Ltd. during April - 2017. Prepare Bin card No. 161.
Minimum Level – 200 kg, Re-order Level – 320 kg, Re-order Quantity – 500 kg

Date	Particulars		
1	Opening Stock 400 kgs		
5	Receipt from Supplier S ₁	-	400 kgs (GRN - 45)
8	Issued to Production Department	-	350 kgs (SRN - 88)
10	Issued to Production Department	-	200 kgs (SRN - 92)
15	Receipt from Supplier S ₂	-	500 kgs (GRN - 47)
17	Issued to Production Department	-	300 kgs (SRN - 102)
18	Receipt from Supplier S ₃	-	200 kgs (GRN - 51)
22	Receipt from Supplier S ₁	-	350 kgs (GRN - 54)
27	Issued to Production Department	-	300 kgs (SRN - 107)
29	Issued to Production Department	-	200 kgs (SRN - 110)
	GRN = Goods Received Note and S	SR = Stor	e Requisition

Q.5 The Expenses incurred for manufacturing and selling product 'A' are follows:-

Direct Material Cost	60,000	Advertisement	3,000
Engineer's Fees	2,000	Time keeping Expenses	4,000
Power Fuel	14,000	Electricity Charges	4,000
Wages Payable	4,000	Donation to C.M. Fund	5,000
Office Salary	10,000	Commission on Sales	5,000
Trade Discount	1,000	Selling Expenses	2,000
Chargable Expenses	8,000		
Factory Rent	6,000		
Office Rent	2,000		
Operating Wages	26,000		

Sales during the period is 1000 units @ Rs. 200 per unit. Prepare cost sheet of 'Sadhana Ltd.' during the month ended 31/05/2016 showing Total Cost and Profit.

OR

Q.5 From the following information calculate the Gross earnings and Net earnings of the workers for a Month May - 2018.

	Deutieuleus	workers			
	Particulars	Shital	Sneha	Shruti	
a)	Basic Pay	15000	15000	15000	
b)	Dear Allowance	65%	70%	75%	
c)	Provident Fund (on basic pay)	9%	9%	9%	
d)	Employees state insurance (on Basic Pay)	2%	2%	2%	
e)	Over time	15 hours		10 hours	

Over time is paid for at double the normal rates plus Dearness Allowance. The normal working hours are 200.

Show the working notes for calculating the D.A. of each worker.

					SLR-BN-	56
Seat No.	t				Set	P
B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper - I)						
Time	: 11:	te: Thursday, 24 30 AM To 02:00	PM ·		Max. Marks	: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य उ उजवीकडील अंक पु				
Я.1	खार्ल 1)	यांना शास्त्रीय अ) पीटर ड्रकर	ांय निवडून गाळलेल्या ज य व्यवस्थापन चळवळीचे	जनक ब)	5 असे म्हणतात. हेन्री फेयॉल	14
	,	क) एफ. डब्ल्यु. ते		. ,	एल्टन मेयो	
	2)	यत्ररचना ही मुलतः अ) उत्पादनाच्या क) यंत्रसामग्रीच्या	—— वापराचा प्रश्न अ	ਾह ब) ਫ)	जागेच्या कामगारांच्या	
	3)	उत्पादन खर्च न्युनत रचना म्हणजे ——— अ) कार्य वातावरण क) बेंच मार्कींग	होय.		वी आदर्शपणे केलेली वाटणी व यंत्रांची शास्त्रीय व्यवस्थापन यंत्र रचना	
	4)	''उदिष्टाद्वारे व्यवस्थ अ) पीटर ड्रकर क) रॉबर्ट कॅम्प	ापन ही संकल्पना ——	ब)	मांडली. एफ्. डब्ल्यु. टेलर सी. के. प्रल्हाद	
	5)	—— कायदा 1948 अ) कारखाना क) पर्यावरण	मध्ये पिण्याच्या पाण्याची	ो तरत् ब) ड)	7ुदी केली आहे. कामगार यापैकी नाही	
	6) अवजंड यंत्रसार अ) कार्यात्मव क) स्थिर		गठी —— पद्धतीची यंत्र	रचना ब) ड)	केली जाते. वस्तुनूसार मिश्र	
	7)	कामगार कारखान्या अ) कार्यभार क) कामाचे तास	मध्ये ज्या परिस्थितीत क	ब)	रीत असतो त्यास —— असे म्हणतात. कार्य कार्य परिस्थिती	
	कार्य परिस्थिती / वातावरणासंबंधी वायुअ) नैसर्गिकक) हवागाळण्या		तावरणासंबंधी वायुविजन	ৰ)	—— हा मार्ग अत्यंत महत्वाचा आहे. कृत्रिम यापैकी नाही	
	9)	1994 मध्ये ''कॉम्प्युव —— यांनी केली. अ) सी. के. प्रल्हा क) एल्टन मेयो		ग्रंथात ब) ड)	ा ''गाभा क्षमता'' या संकल्पनेची मांडणी पीटर ड्रकर जेम्स लुंडी	
	10)	•	-– चा समावेश होतो.	٠,		

ब) नासलेले अन्न ड) वरील सर्व

अ) खराब भाजीपाला

क) रद्दी कागद

	11)	केंद्र व राज्य सरकारने जलप्रदुषण प्रतिबंध व नियंत्रण कायदा —— साली संमत केला.					
		अ) 1948	ब)	1974			
		क) 1986	ਫ)	1991			
	12)	2) वायुविजनाच्या —— पद्धतीमध्ये यांत्रिक साधनांचा अवलंब करून कारखाण्यात वायुविजन केले जाते.					
		अ) नैसर्गिक	ब)	कृत्रिम			
		क) समतोल	<i>ੱ</i> ਫ)	यापैकी नाही			
	13)	3) कच्च्या मालाची उपलब्धता, इंधन, शक्ती, वाहतुक आणि दळणवळणाच्या सोई इ. प्राथमिक घटक ——— निवडताना विचारात घेतले जातात.					
		अ) यंत्ररचना	ब)	उत्पादकता			
		क) कारखाना इमारत	ਭ)	कारखाना स्थान			
	14)	——— आरोग्यरक्षण करण्याचे शास्त्र म्हणर	ने औद्य	ोगिक आरोग्यरक्षण होय.			
	,	अ) मालकाचे	ब)	व्यापाऱ्याचे			
		, क) औद्योगिक कामगाराचे	<i>ਤ</i>)				
प्र.2	टिपा 1) 2)	कार्य परिस्थितीचे महत्व			14		
Я.3	खाली 1) 2)	ल प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. यंत्ररचनेचे महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट करा. यंत्ररचनेच्या समस्या थोडक्यात स्पष्ट करा.			14		
Я.4		लिपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. गिक व्यवस्थापनाचा अर्थ व महत्व स्पष्ट कर वि	Т. Бат		14		
	कारख	व्राना स्थान निवडीच्या अवस्था स्पष्ट करा.					
Я.5	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. औद्योगिक प्रदुषण म्हणजे काय? औद्योगिक प्रदुषणाची कारणे व उपाय स्पष्ट करा. किंवा						
	औद्योगिक आरोग्यरक्षक म्हणजे काय? कारखाना कायद्यातील औद्योगिक आरोग्यरक्षणाच्या तरतूदी स्पष्ट करा.						

Seat No. Set	P
--------------	---

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	D. 0	O	INDUSTRIAL MANAGE	-		
•			oursday, 24-10-2019 M To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uctior) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill ii 1)	<u>a)</u>	e blanks by choosing correct alt is called father of Scientific Inc Peter Drucker F. W. Taylor			14
	2)		nt layot is primarily a problem in _ Production Machinery	b) d)	_	
	3)	a)	Idealy involves the allocation on uipment in such a manner that ove Work environment Bench marking	•	operation costs be minimized.	
	4)		anagement by objective" concept o Peter Drucker Robert camp	,	n by F. W. Taylor C. K. Pralhad	
	5)	In _ a) c)	Act 1948 provision are mad Factory Environment		drinking water. Labour None of these	
	6)	a) c)	type of plant layout is preferred Functional layout Stationary layout		using huge & bulky machineries. Product layout Combined layout	
	7)		e situation, where the worker work Work load Working hours	s in b) d)		
	8)	a) c)	source of ventilation is very im Natural Air filters	port b) d)	ant for work environment. Artificial None of these	
	9)		has desired the 'Core Compet the future in 1994. C. K. Pralhad Elton meyo	enci b) d)	es' concept in his book computing Peter drucker Jems Lundi	
	10)	a) c)	things are included in solid was Waste Vegetable Waste Paper	ste. b) d)	Perishable Food All the above	
	11)	In _ cer a) c)	the 'prevention & control of atral & state government. 1948 1986	Wate b) d)	er Pollution Act' was passed by 1974 1991	

	12) In method of ventilation, mechanical equipments are used in the factory building for ventilation.						
		a) Natural b) Artificial c) Balanced d) None of these					
	13)	Availability of raw material, fuel, power, transport & communication facilities etc. are the primary factors of selecting the a) Plant layout b) Productivity c) Factory building d) Factory location.					
	14)	Industrial sanitation is the science of safeguarding health of a) Owner b) Trader c) Industrial workers d) None of these					
Q.2	Writ a) b)	,					
Q.3	 Write short answer. a) Explain in short, Importance of Plant Layout. b) Explain in short, problems of Plant Layout. 						
Q.4	Write any one of the following questions. Explain the Meaning & importance of Industrial Management. OR						
	Expl	lain steps in selection of factory location.					
Q.5	Write any one of the following questions. What is mean by Industrial Pollution? Explain reasons & remedies of Industrial Pollution.						
	Wha Act.	OR at is Industrial Sanitation? Explain provision of Industrial Sanitation in factory					

Seat						_	
No.						Set	Р
	В.(Com	-			E) Examination Oct/Nov 2019 ICE (Paper – I)	
-			nursday, 24-1 M To 02:00 Pl			Max. Marks	: 70
सूचना			ाश्न अनिवार्य आहे कडील अंक पुर्ण				
प्र.1 र	<u> बाली</u>			निवडून गाळलेल्या ज			14
1	ı)		•	ादाराने वस्तुनिष्ठ माहि			
		,	परमोच्छ विश्वार	न तत्त्व	ৰ)	विमेय हित	
		क)	हातीभरण		ਫ)	सहकाराचे	
2	-	_		. •	न संपरि	वेण्यापुर्वी मृत्यू आला तर कराराची रक्कम	
			ग्र दिली ज	गते.	`		
		अ) \	मित्रास —\—-(—		ब) `	संस्थेस	
		क)	नातेवाईक		ਫ)	वारसास	
3	3)	_		ध्ये ही पहिली उ	अवस्था	होय.	
		,	वैद्यकीय तपासण		ৰ)	प्रस्ताव अर्ज भरणे	
		क)	विमा हप्ता भरणे	Ī	ਫ)	वरिलपैकी नाही	
4	-	जेव्हा जाते.	विमेदार विमापत्र	। बंद करण्याचा निर्णय	। घेतो	तेव्हा त्यास विमा कंपनीकडून —— दिले	
		अ)	विमा रक्कम		ब)	समर्पत मुल्य / सोड किंमत	
		क)	मृत्यू दावा		ਫ)	रोख सवलत	
5	5)		– हे मोजक्या ल	गोकांना होणारा तोटा :	अनेकां	ऱ्या मध्ये विभागण्याचे साधन आहे.	
	,	अ)	विमा कंपनी		ब)	विमा हप्ता	
		क)	विमेदार		ਭ)	विमा	
6	3)	आयि	र्वमा हा ——— मध	धील करार असतो.			
	•)	_	दोन व्यक्ती	THE PART OF CITY.	ৰ)	दोन विमा कंपन्या	
		,	विमेदार व विमा	कंपनी	., ड)	कोणतीही नाही	
7	7)	,		ले जाते जेव्हा	,		
′	7)		विमापत्र चालु ३		 ब)	विमापत्रास सोड किंमत चालू झाली आहे	
			विमापत्र नफ्यास		ਖ <i>)</i> ਫ)	वरिलपैकी नाही	
	. \	,			9)	ALCOHAN THE	
8	3)		_	त्वाला अपवाद आहे.	- \		
		,	आजारपणाचा वि		ब) ~\	9	
		•	वैयक्तिक अपघा		ड)	अग्नी विमा	
g			र्वेमा हप्ता भरण्या जाते.	चा कालावधी वार्षिक	असेल	तर हप्ता भरण्यासाठी —— दिवस सवलत	
		अ)	20		ब)	25	

ਫ)

35

क) 30

	10)	भारतातील	आयुर्विमा महामंडळाचे मुख्य व	गर्यालय -	-— येथे आहे.	
		अ) दिल्ल	ी ।	ৰ)	कानपूर	
		क) हैद्राब	गाद	ਫ)	मुंबई	
	11)	भारतात वि	मा कायदा —— साली संमत	करण्यात	आला.	
		अ) 1983	}	ब)	1961	
		क) 1938	}	ਫ)	1947	
	12)	परमोच्च वि	श्वास तत्त्वाप्रमाणे विमेदाराने -	माहि	हेती विमा कंपनीला देणे आवश्यक असते.	
		अ) सत्य	व प्रामाणिक	ৰ)	आर्थिक	
		क) सामा	जिक	ভ)	गुप्त	
	13)	यां ⁻	ची विभागणी कार्यालये दिल्ली	, कानपूर,	कोलकत्ता, चेन्नई व मुंबई येथे आहेत	
		_	गधारण विमा महामंडळ	ৰ)	सागरी विमा	
		क) अग्नी	विमा	ভ)	आयुर्विमा महामंडळ	
	14)	संरक्षण आ	ण गुंतवणुक या दोन्ही तत्त्वाच	प्रकीकर	ग —— विम्यामध्ये केले जाते .	
	·	अ) अपघ		ब)	जीवन	
		क) सागर	री	ਫ)	अग्नी	
प्र.2	टिपा	लिहा				14
	1)	आयुर्विम्यार्च				
	2)	विम्याची ग	रज किंवा आवश्यकता			
Я.3	थोडव	यात उत्तरे वि	लिहा.			14
	1)		र्थिक महत्त्व स्पष्ट करा.			
	2)	विमेदाराच्या	मृत्यूनंतर विमा रक्कम मिळि	वेण्याची व	गर्यपद्धती स्पष्ट करा.	
Я.4		_	ात्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लि			14
	भारती	य आयुर्विमा	महामंडळाची आर्थिक व साम	_	कासातील भुमिका स्पष्ट करा.	
	विका	=ੀ ਰਿਰਿਆ =	ात्त्वे स्पष्ट करा	किंवा		
_						
Я.5			ात्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लि या कार्यपद्धतीचे मुल्यामापन व			14
	ખાવુ	विभागा प्रभाव	_	^{लरा.} केंवा		
	भारती	य आयुर्विमा	·		गणन व वृद्धीची व्यूहरचना स्पष्ट करा.	
		-		-		

Seat No.	Set	Р
-------------	-----	---

	B.C	om.	ADVANCED INSURA	•		
•			ursday, 24-10-2019 1 To 02:00 PM		Max. Marks:	: 70
Instru	ıction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Choo 1)	Acc a)	correct alternative. cording to the insured shoul Principle of Utmost good faith Principle of Indemnity	b)	Principles of Insurable Interest	14
	2)	to _	ife Insurance after death of Insure Friends Relative	b) d)	e amount of contract is given Institution Nominee	
	3)	a)	st step of taking Life Insurance Pol Medical Examination Payment of Insurance Premium	b)	To fill proposal form	
	4)	a) c)	Sum assured		cy holder to discontinue the policy. Surrender value Cash discount	
	5)	a) c)	is an instrument of distributing Insurance company Insurers		loss of few among many. Insurance premium Insurance	
	6)		Insurance is a contract between _ Two persons Insurance and Insurance Company	b)	Two Insurance Companies None of the above	
	7)		nns are payable under a policy who It is in full force It is with profit policy	b)	There is surrender value None of the above	
	8)	a) c)	is exception to the principles o Sickness Insurance Personal Accident Insurance	b)	emnity. Life Insurance Fire Insurance	
	9)	a) c)	days of grace are allowed for y 20 30	earl b) d)	y premium of Life Insurance Policy. 25 35	
	10)	The a) c)	e head office of Life Insurance Cor Delhi Hyderabad	pora b) d)	tion of India is situated at Kanpur Mumbai	
	11)	In I a) c)	ndia Insurance Act was passed in 1983	the y b) d)	year 1961 1947	

	12) As per the principles of Utmost Good Faith, the policy holder must give information to Insurance Company.					
		a) True and Fair c) Social	-	Economic Confidential		
	13)	a) GIC	∢an _l b) d)	pur, Kolkatta, Chennai and Mumbai. Marine Insurance LIC	•	
	14)	In insurance both protection an together. a) Accident c) Marine	b) d)	vestment principles are merged Life Fire		
Q.2	a)	e short notes. Features of Life Insurance Need of Insurance			14	
Q.3	a)	e short answer. Explain the economic significance of Interpolation the settlement of Life Insurance.			14	
Q.4	Expla	npt any one of the following. ain the role of Life Insurance Corporation lopment.		f India in social and economic	14	
	Expla	Of ain the various principles of Insurance.	₹			
Q.5	Atter	npt any one of the following. uate the procedure for taking Life Insura Of		Policy.	14	
	State LIC.	the organizational structure of LIC. Ma	arke	ting and promotion strategy of		

		OZIK BIK		
Seat No.		Set	Р	
	•	r - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 VANCED STATISTICS (Paper – I)		

		ADVANCED STA	TISTIC	SS (Paper – I)	
•		e: Thursday, 24-10-2019 0 AM To 02:00 PM		Max. Marks	s: 70
Instr	uctior	1) All questions are compulsor2) Figures to the right indicate3) Use of calculator is allowed.	full marl	ks.	
Q.1	Cho	ose the most appropriate alterna	ative am	nongst the given for each	14
	-	stion.	6.41		
	1)	a) Permutationboth a and b	ew of the b) d)	em simultaneously is called Combination none of these	
	2)	$10C_5 =?$			
		a) 50	b)	5	
		c) 252	d)	none of these	
	3)	$7p_3 =?$		71	
		a) $\frac{7!}{3!}$	b)	7!	
		c) $\frac{3!}{7!}$ $\frac{4! \ 3!}{4! \ 3!}$	d)	4! none of these	
	4)	All possible outcomes of a rando	m exper	iment is called as	
		a) event	b)	sample space	
		c) both a and b	d)	None of these	
	5)	Two dice are thrown and the sum obtained. The probability of this s			
		a) 1/6	b)	1/36	
		c) 1/18	d)	None of these	
	6)	For two equally likely, exhaustive is	and inc	dependent events A and B, $P(A \cup B)$	
		a) 0	b)	0.25	
		c) 0.50	ď)	1	
	7)	The conditional probability of eve	nt B giv	en that event A has occured is	
		a) $P(B/A) = P(AB)/P(B)$,	P(B/A) = P(AB)/P(A)	
		c) $P(B/A) = P(AB)$	d)	None of these	
	8)	The total of Probability mass fund			
		a) -1	p)	0 None of these	
	۵)	c) 1	d)	None of these	
	9)	If $E(X) = 10$ then $E(2 + X)$ is a) 10	 b)	20	
		c) 12	d)	None of these	
	10)	If k is a constant then variance of	,		
	10)	a) K^2	b)	0	
		c) 4K	d)	None of these	

a) Binomial distribution Poisson distribution b) c) Normal distribution d) None of these Which of the following is probability distribution? 12) a) (0.2, 0.2, 0.7) (0.5, 0.5)c) (-0.1, 1.1) d) (0, 1, 0.1, 0.3, 0.6)13) A number is selected at random from a set of numbers (1, 2, 3,.....50) what is the Probability that selected number is divisible by 6. a) 8/50 b) 5/50 c) 10/50 None of these In tossing of two coins at a time the probability of getting two heads is _____. a) 1/4 1/2 c) 3/4 d) None of these **Q.2** Define Poisson distribution and obtain its mean also state one situation 07 a) where Poisson distribution can be used. Expand $\left(x + \frac{4}{x^3}\right)^6$ 07 b) **Q.3** State and prove additive law of probability. a) 07 The probability distribution of a r.v X is given by 07 b) -1 0 2 P(x)1/3 1/6 1/6 1/3 Find E(X) Attempt any one of the following 14 **Q.4** Define Expectation of a discrete random variable. Write the sample space when two dice are thrown simultaneously. The probability that India wins a cricket test match against England is given to be 1/3. If India and England play three test matches, what is the probability that, India will lose all the three test matches? i) ii) India will win at least one test match. Define joint pmf of (X, Y) Also define marginal distributions of x and y. For the following joint probability distribution $P(X,Y) = \frac{X + 3Y}{24}$ X = 1, 2 Y = 1, 2Obtain i) marginal distribution of x and y conditional distribution of X given Y = 2ii) conditional distribution of Y given X = 1iii) Attempt any one of the following. Q.5 14 Define mathematical expectation of r.v. X. Prove that if r. v (X, Y) are independent then E(XY) = E(X) E(Y)The joint probability of X and Y is 0 1 $\overline{\mathsf{X}}$ -1 -1 0 0.2 0 0 0.1 0.2 0.1

Number of accidents on national highway during 8.00 am to 11.00 pm

11)

follows

1

0.1

0.2

0.1

14

Find:

- 1) Marginal distributions of X and Y
- 2) Are X and Y are independent?
- 3) Find E(X + Y)
- 4) Find E(XY)

OR

b) The pmf of X is,

Χ	1	2	3	4
P(X)	k	2k	3k	4k

Find:

- 1) k
- 2) E(X)
- 3) V(X)
- 4) E(4X-2)
- 5) V(4X-2)

Seat	Sat	В
No.	Set	

	Б.(JOIII	Advanced B	anking	(Paper – II)	100-2019
-			BANKS AND FIN riday, 25-10-2019 M To 02:00 PM	ANCIA	LINSTITUTIONS	Max. Marks: 70
सूचना	-	_	ग्र्श्न अनिवार्य आहेत. कडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
	खाली 1)	1955 अ)	लेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्य 5 साली स्टेट बॅंक ऑफ इंडियामध्ये आर. आर. बी बॅंक ऑफ इंडिया		रूपांतर करण्यात आले. इंपिरिअल बँक ऑफ इंडिया	14
	2)	अ)	ात —— ही बँक लघूद्योगांना कर्ज आय. डी. बी. आय. एस. आय. डी. बी. आय.	पुरवठा व ब) ड)	एस. बी. आय.	
	3)	अ)	ोय मध्यवर्ती बँकेची महत्त्वाची कार्ये बँकांची बँक पतनियमन	काय आहे ब) ड)	त? सरकारची बँक वरीलपैकी सर्व	
	4)	नरसि अ) क)	ांहम समिती (I) यांनी बँक सुधारणा 1995 1999	संबंधी त ब) ड)	रतुदी —— साली मांडल्या. 1991 2005	
	5)		- बँक चलनविषयक धोरणांची अमंल मध्यवर्ती सहकारी	गबजावणी ब) ड)	करते. व्यापारी यापैकी नाही	
	6)	भारर्त अ) क)	ोय नाणेबाजारावर अधिक प्रभूत्व — संघटित सरकार	—— क्षेत्राचे ब) ड)	आहे. असंघटित यापैकी नाही	
	7)	अ)	किंग ही प्रामुख्याने —— आधारलेव इंटरनेट स्मार्ट फोन	त्री आहे. ब) ड)	मोबाईल यापैकी नाही	
	8)	NPA 3) a) क) s)	, चे पुर्ण रूप काय आहे? National Programme Agencie Non-Performing Assets National Performing Assets None of the above	S		
	9)	भारर्त अ) क)	ोय मध्यवर्ती बँकेचे कोणते एक संर बँक दर SLR	ब्र्यात्मक म ब) ड)	ापनाचे साधन नाही? CRR PLR	

	10)	एका म्हण		धोरण	वर्गीकरण केले जाते याला असे	
			अल्पमुदतीचा बाजार	ब)	भांडवल बाजार	
		क)	काऊंटर बाजार	ਫ)	दीर्घ मुदतीचा बाजार	
	11)		ग सुधारणासंदर्भात नरसिंहम समितीने व			
			3 ते 4 आंतरराष्ट्रीय बँका प्रादेशिक व ग्रामीण बँका	-		
	12)	बँकि	ग क्षेत्र क्षेत्रांतर्गत समाविष्ट करण	यात ये	ते.	
		,	कृषी क्षेत्र	ब)		
		क)	वस्तुनिर्माण क्षेत्र	ਫ)	औद्योगिक क्षेत्र	
	13)	भारत	गिय औद्योगिक विकास बँक (IDBI) ची	स्थापन	ग —— यावर्षी झाली.	
		अ)	1935	ब)	1955	
		,	1964	ਫ)		
	14)	कृषी जात	•	हार स	ध्या —— या बँकेच्या विभागामार्फत केले	
				ब)	आर. आर. बी. (RRB)	
		क)	नाबार्ड (NABARD)	ਫ)	यापैकी नाही	
प्र.2	_		ो प्रश्नांची उत्तरे लिहा.			14
	1)		गिय नाणेबाजाराची वैशिष्टये लिहा.			
			शेक ग्रामीण बँकांची कार्ये स्पष्ट करा.			
Я.3			ो टिपा लिहा.			14
	1) 2)		बँक ऑफ इंडियाची रचना आणि संघर ारी बँका	- 7		
प्र.4	खार्ल	ालपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
· · · ·			ऑफ इंडियाची भारतीय कृषी विकासार्त	ोल भुनि	मेका स्पष्ट करा.	
			वि	^{रंवा}		
			गपारी बँकांची आर्थिक विकासाच्या प्रक्रि	यताल	मुमिका स्पष्ट करा.	
Я.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. व्यवर्ती बँक (RBI) चे मौद्रिक धोरण स्प	ष्ट्र स्ट	т	14
	חולנו	14 40	, ,	ब्ट कर ंवा	1.	
	भारती	ोय व्य	।।पारी बँकांनी राष्ट्रीयकरणानंतर केलेल्य	ा प्रगर्त	गिची चर्चा करा.	

Seat	
No.	

Set

P

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Advanced Banking (Paper – II) BANKS AND FINANCIAL INSTITUTIONS

			BANKS AND FINANCI	AL II	NSTITUTIONS	
			ay, 25-10-2019 To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uction		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full n	narks		
Q.1	Fill in	a) c)	blanks by choosing the correc is converted into State Bank RRB Bank of India		_	14
	2)	a) c)	bank provides loans to the s IDBI SIDBI	mall s b) d)	scale industries in India. SBI None of these	
	3)	Wha a) c)	at is / are important functions of F Banker's Bank Rationing of the credit	RBI? b) d)	Banker to the Government All the above	
	4)		asimham Committee (I) submitte orms in 1995 1999	d its r b) d)	ecommendation regarding bank 1991 2005	
	5)	Mor a) c)	netary Policy is implemented by _ Central Co-operative	b) d)	bank. Commercial None of these	
	6)	Indi a) c)	an money market is dominated m Organised Government	nore b b) d)	by the sector. Unorganised None of these	
	7)	E-B a) c)	anking is basically base Internet Smart Phone	ed. b) d)	Mobile None of these	
	8)	Wha a) c)	at is the full form of NPA's? National Programme Agencies National Performing Assets	b) d)	Non-Performing Assets None of the above	
	9)	Whi a) c)	ich one is not quantitative measu Bank Rate SLR	remei b) d)	nt of Reserve bank of India? CRR PLR	
	10)		ney Market where debt and stock re than a year is classified as Shorter term markets Counter markets	b) d)	paded and maturity period is Capital markets Long term markets	
	11)		at is /are the recommendations o ing banking system? 3 to 4 international bank Regional and Rural bank	f Nara b) d)	asimham Committee related to 8 to 10 National bank All the above	

	12)	Bar a) c)	Agriculture	comes under sector ng sector		ctor. Service sector Industrial sector	
	13)	Ind a) c)	ustrial Develo 1935 1964	opment Bank of I	ndia (IDB b) d)	I) is established in the year 1955 None of these	
	14)	All t	the activities	of the agricultura	l credit de	epartment are transferred to	
		a) c)	IDBI NABARD		b) d)	RRB None of these	
Q.2	 Write short answers. a) Explain the features / characteristics of Indian money market. b) State the functions of Regional Rural banks. 						14
Q.3	Write short notes.a) Structure and organization of SBIb) Co-operate banks						14
Q.4	Answer the following. (any One) Explain the role of the state bank of India in the development of Indian Agriculture. OR						14
	-	ain the Iopme		n Commercial ba	anks in th	e process of economic	
Q.5			ne following. Monetary Pol	cy of RBI.			14
	Expla	ain ab	oout the progr		OR nmercial	banks after the nationalization.	

Seat	Sat	D
No.	Set	P

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Hindi

		_	Hinai हेत्यसुर्रा	भे	
•		ite: Thursday, 07-11-2019 00 PM To 05:00 PM	J	Max. Marks:	40
सूचन		सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। दाई ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते	हैं		
Я.1	अ)	निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए वि लिखिए।	कल्पों में	से उचित विकल्प चुनकर वाक्य फिर से	80
	1)	हामिद मेले में एक स्थान पर रूककर चि अ) तीन क) चार	व्रमटा —— ब) ड)	——— पैसे में खरीद लेता है। पाँच सात	
	2)	'बैलगाडी से यात्रा' यह एक ———— य अ) रेखाचित्र क) डायरी	ात्रावृत्त है ब) ड)	। रिपोर्ताज व्यंग्यात्मक	
	3)	'जिस देश मे जीनियस बसते हैं' इस पाव अ) प्रेमंचद क) श्रीलाल शुक्ल	ब)		
	4)	'प्रेत का बयान' कविता के कवि ——— अ) जयशंकर प्रसाद क) लीलाधर जगूडी	है। ब) ड)	नागार्जुन राजेश जोशी	
	5)	जहाँ ——— को ठोकर खानी पड़ती है अ) पानी क) जहाज़	हे, बिना व ब) ड)	गाद्यों के आवाजें निकल आती है। पेड़ गाडी	
	6)	जहीर कुरेशी ने अपनी ग़ज़ल में ——— अ) बाल मज़दूरी क) किसान	—— के प्र ब) ड)		
	7)	'बीती–विभावरी जाग री!' कविता में —— चित्रित किया गया हैं। अ) प्रातः काल क) आधीरात	—— के म ब) ड)	ानोरम दृश्य को बड़े ही भावपूर्ण शब्दों में दोपहर शाम	
	8)	संक्षेपण का अर्थ ——— होता है। अ) अनुवाद क) सारांश	ब) ਫ)	भाषांतर पल्लवण	

π	ब)		- 2 - 2 - 1	ᆂ	भागमान		
प्र.1	۹ <i>)</i>	निम्नलिखित	।गदश	ф	अनुसार	उत्तर	ાભાષ્ક્ર

- 1) निम्नलिखित शब्दों के हिंदी पर्याय लिखिए।
 - 1. Accept
 - 2. Enquiry
 - 3. Criminal Court
 - 4. Expenditure
- 2 वाणिज्य और पदनाम संबंधी शब्दो के हिंदी पर्याय लिखिए।
 - 1. Balance
 - 2. Disallowed
 - 3. Collector
 - 4. Examiner

प्र.2 निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।

06

1) निम्नलिखित परिच्छेद का हिंदी में अनुवाद किजिए।

बऱ्याच दिवसापासून टंकलेखन यंत्र नादुरूस्त अवस्थेत आहेत; त्यामुळे कामे रेगांळली आहेत; कृपा करून तात्काळ दुरूस्ती विषयी कंपनीस कळवावे. सकाळीच त्यांना फोनवर सांगितल्या प्रमाणे दुरूस्तीसाठी त्यांच्याकडून अंदाजे खर्चाचे वितरण मागितलेले नाही.

2) निम्नलिखित परिच्छेद का 🔏 शब्दों में संक्षेपण कीजिए।

सभ्यता के विकास में, हमारे बाहरी जीवन के सुख, सुविधा और समृद्धि के साथ — साथ आंतरिक जीवन की समृद्धि भी बढ़ती रही है और बढ़ती रहेगी। यदि यह न हुआ तो बाहय सभ्यता बालू की भीत से भी दुर्बल रहेगी। विद्यमान वैज्ञानिक सभ्यता के सम्मुख भय और संकट यही है कि आज हमारा धरातलीय जीवन जितना वैभवसंपन्न हैं, हमारा भीतर उतना ही दिरद्र है। परिणाम यह है कि हम सेक्स से बढ़कर या अतिरिक्त किसी आनंद की बात ही नहीं सोच सकते। फलतः रनेह—सेवा —सम्मान समर्पण की भावना के समृद्ध, परिपक्व और तपे हुए पवित्र प्रेम की बात सोचना हमारे लिए असंभव हो गया है, जो वस्तुतः नर — नारी के संबंध को पूर्णता देता है। नीच उच्छृंखल, घिनौनी क्षणिक उफान की तरह अपने में आने और जानेवाली कामुकता के उपर तो आदिम मनुष्य भी उठ चुका था। प्रेम का अंकुर वहाँ उग आया था, जिससे उसका जीवन सँवरा और समृद्ध हुआ। कला का जन्म समृद्ध जीवन में होता है। कला स्वंय जीवन के समृद्धिकरण की क्रिया है। कला आदिम काल से ही जन—मन—रंजन करती आई हैं। वह प्रकृति और मानव मन के भीतर प्रसुप्त संतुलन, संवाद, लय, उर्जा, रहस्य, रस, राग, रंग, चमत्कार, उल्लास विलास को जगाती है, यहाँ तक कि अविचल सनातन सत्यों का इंद्रियगोचन साक्षात्कार कराती है।

- 3) अनुवाद करते समय कौन-सी बातों पर ध्यान देना चाहिए, उसे संक्षेप में लिखिए।
- प्र.3 राजेश जोशी की कविता 'बच्चे काम पर जा रहे हैं' बाल मज़दूरी की व्यथा को चित्रित करती है, अपने शब्दों में स्पष्ट कीजिए।

प्र.4 निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर संक्षेप में लिखिए। 12 'ईदगाह' कहानी में मानवीय संवेदनाओं तथा जीवनगत मूल्यों के तथ्यो को जोड़ा गया है, विस्तार से लिखिए।

अथवा

'मंगर' का चरित्र–चित्रण कीजिए।

10

				SLK-DIN-	'OU
Sea No.	t			Set	P
	B.	Com. (Semester - V) (New) (C Advanced Accountance		•	
		ate: Friday, 25-10-2019 :30 AM To 02:00 PM		Max. Marks	s: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
Я.1	खार्ल 1)	ोल दिलेल्य योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या ——— या प्रकारामध्ये पूर्णतः किंवा अंशतः अ) आकडेमोडीच्या चुका क) तात्विक चुका	झालेल	या व्यवहारांची नोंद करावयाची राहून जाते. विसर चुका	14
	2)	लेखापरीक्षकाची नेमणूक कंपनीच्या अ) सरकारी क) अंतर्गत	व्यवस्थ ब) ड)	ापनामार्फत केली जाते. विशेष यापैकी नाही	
	3)	——— म्हणजे हिशेबाची अशी व्यवस्था की उघडकीला येतात किंवा टाळल्या जातात. अ) नियामक लेखापरीक्षण क) सत्यापन		पध्दतीच्या वापरातूनच चुका व लबाडया अंतर्गत तपासणी प्रमाणन	
	4)	हा कागदोपत्री पुरावा आहे ज्यामुळे होते. अ) मुल्यांकन क) प्रमाणक	पुस्तक ब) ड)	गतील नोंदी अधिकृत आहेत याची खात्री सत्यापन वरीलपैकी नाही	
	5)	व्यवस्थापन कौशल्याचा विकास करण्यासाठी व्यवसाय संस्था ——— लेखापरीक्षण करुन अ) परिव्यय लेखापरीक्षण क) व्यवस्थापन लेखापरीक्षण	घेऊ ः ब)	शकतात.	
	6)	कर लेखापरीक्षण / अंकेक्षणाचा अहवाल प अ) 3 CA क) 4 CB	ब)	——— मध्ये सादर करावा लागतो. 4 CA 5 CA	
	7)	कंपनीच्या प्रथम लेखापरीक्षकाची नियुक्ती क करावी लागते. अ) तीन क) एक	हंपनीच्य ब) ड)	ा नोंदणी झाल्यापासून ——— महिन्यात दोन वरीलपैकी नाही	
	8)	•	ब)	केला जातो. अधिकार व जबाबदारी श्रम विभागणी	
	9)	भारतीय चार्टड अकाऊंटटस् कायदा ——— अ) 1949 क) 1956	- सार्ल ब) ड)	र्समत करण्यात आला. 1942 1950	

10)	_	न नोंद	केल्यास त्यास ——— म्हणतात.	
	अ) विसर चुका क) पुनरावृत्तीच्या चुका	•	नजर चुका तात्विक चुका	
11)		ोलपैकी ब)	कोणते लेखा परीक्षण हे सक्तीचे आहे?	
12)	धंदयाची वास्तव स्थिती खरी व बिनचुक व करण्यात आलेला आहे किंवा नाही याची व लेखापुस्तकांचे, खात्यांचे व प्रमाणकांचे परी अ) ताळेबंद क) प्रमाणन	खात्री व क्षण म्ह ब)	रुन घेण्याच्या उद्देशाने धंदयाच्या	
13)	भारताचे भूतपूर्व कंट्रोलर व ऑडिटर जनर केवळ परीक्षण नव्हे व फक्त चुका दाखि अ) ए. के. चंदा क) एम्. के. टंडन	णे एवढ ब)	यांच्या म्हणण्याप्रमाणे लेखापरीक्षण हे ाच त्यांचा उद्देश नाही. डी. के. नायर सी. के. गुजर	
14)	हा सत्यपनाचा एक भाग आहे. अ) अंतर्गत नियंत्रण क) मूल्यांकन	ब) ड)	अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रमाणन	
अ)	ोल प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. कर लेखापरीक्षण हिशेबांतील चुकांचे प्रकार लिहा.			14
	ोल प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. प्रमाणनाचे महत्व खालील बाबींचे सत्यापन कसे कराल? 1) यंत्रसामग्री 2) भूमी व इमारत			14
अंतर्ग		किंवा	ा पध्दतीचे फायदे व दोष (तोटे) स्पष्ट करा. वाता व अपात्रता यासंबंधी सविस्तर तरतुदी	14
_	. करा.		Ç	
	त्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. गरी संस्थेचे लेखापरीक्षण करताना कोणत्या †	बाबींक किंवा	डे लक्ष दयावे ते स्पष्ट करा.	14
शैक्षपि	णेक संस्थेचे लेखापरीक्षण करताना विचारात	घ्यावे	लागणारे विशेष मुद्दे स्पष्ट करा.	

Я.2

Я.3

Я.4

प्र.5

Seat No.		Set	P
	B.Com. (Semeste	r - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019	

	B.C	om. (Semester - V) (New) (CBC Advanced Accountancy (-		ı
•		e: Friday, 25-10-2019 O AM To 02:00 PM	•	Max. Ma	rks: 70
nstr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full n	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	arise when a transaction is who a) Errors of Commission c) Errors of Principle	olly c b)		14
	2)	Audtitor is appointed by the ma a) Government c) Internal		ement of the company. Special None of these	
	3)	means an arrangement of according automatically prevented or discover book-keeping itself. a) Statutory Audit c) Verification	ered b)	ng routine that errors and frauds d by the every operation of the Internal Check Vouching	
	4)	is documentary evidence by whaccounts may be proved. a) Valuation c) Voucher	b) d)	the entries in the books of Verification None of above	
	5)	To develop of management skills and organization can doaudit. a) Cost Audit c) Management Audit		olution, every business Social Audit Balance sheet Audit	
	6)	Tax Audit Report should be presented a) 3 CA c) 4 CB	d in b) d)	Form no 4 CA 5 CA	
	7)	The first auditor shall be appointed by from the registration of the company. a) Three Month c) One Month	the b) d)		
	8)	The Principle ofis applied in Infa. a) Unity of command c) Unity of Direction		Authority and Responsibility	
	9)	The Indian chartered Accountants Aca) 1949 c) 1956	t wa b) d)	s passed in the year 1942 1950	
	10)	Recording of Capital Expenditure as F a) Error of Omission c) Duplication Error	b)	enue expenditure is Error of Commission Error of Principle	

	11)	1) Which of the following audit is compulsory under Joint stock company Act, 1956?					
		,	Statutory Au		b)	Internal Audit	
		c)	Interim Aud	it	d)	Continuous Audit	
	12)	vou sta a)	uchers of a bu is properly ate of affairs o	usiness with the y drawn up so a f the business.	e view to a as to show	ion of the books, accounts and scertaining whether or not the a true and correct view of the Trial Balance All of the above	I
	13)		former Co	n inquisition and la	ıditor Gene	eral of India, says that the purpo on is not one of fault finding. D. K. Nyer C. K. Gujar	ose
	14)	a) c)	•	of verification. eck	b) d)	Internal Audit Vouching	
Q.2	Write	e sh	ort answers.				14
	,		Audit ses of Errors in	n Accounting			
Q.3	a)	Imp Hov 1)	nort answers. Portance of Vo W would you v Machinery Land and B	ouching. rerify the follow	ings		14
Q.4	Defin	ne In	•		•	ntages and disadvantages of	14
			e provisions fo y Auditor.	or Appointment	_	ion and Disqualification of	
Q.5	Give	the	special points	he following on the second sec	the specia	al attention of an auditor while	14
	•	ain t	he special po	ints to be kept	in view wh	ile conducting the Audit of	
	Educ		onal Institution	•		no correcting the reduction	

Seat	Sat	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 ADVANCED COST ACCOUNTING (Paper - II) Day & Date: Friday, 25-10-2019 Max. Marks: 70 Time: 11:30 AM To 02:00 PM						
-			day, 25-10-2019		• •	s: 70
Instr	uctio	2	All questions are com Figures to the right in Use of calculator is al	dicate full ma	ks.	
Q.1	Fill i	or :	costing is applica services. Contract	ble to concerr b)	Iternatives given below. Iternatives given	14
	2)	c) In s	Operating	d) costing me	Job ethod is generally used for	
	_/		certaining the cost. Operating Process	b) d)	Service Job	
	3)	If a a) c)	Abnormal Gain	b)	ess then it is called as Abnormal Loss Normal Gain	
	4)		st of normal losses sho thod. Good production Government		d by the in process costing Abnormal Gain None of these	
	5)	Ab a) c)	normal Gains are to be Balance sheet General profit and Lo	b)		
	6)	Inte a) c)	erfirm comparison is no Absorption Uniform	ot possible wit b) d)	hout costing. Differential Terminal	
	7)		der process costing ou ocess. Output By product	tput of one pr b) d)	ocess becomes of the next Input Joint product	
	8)	a) c)	costing eliminates Uniform Marginal	s unhealthy co b) d)	ompetition. Service Operating	
	9)	cal	e loss which is caused led Normal loss		mal circumstances in the factory is	
		a) c)	Revenue loss	b) d)	Abnormal Gain Abnormal loss	
	10)	a) c)	loss cannot be a Normal Process	avoided. b) d)	Abnormal Production	

	11)	a) c)	costing is to Process Contract	he method use	ed by u b) d)	under takings rendering services. Operating Uniform	
	12)	Dru	nufacturing indu	-	ments	, spare parts components costing method for ascertaining	
		a) c)	Process Batch		b) d)	Operating None of the above	
	13)	the i	industry is calle			on the basis of past experience of	
		,	Abnormal Revenue		b) d)	Capital Normal	
	14)	prov a) c)	•			lertaking which are engaged in turing of tangible products. Marginal Process	
Q.2			rt notes. (Any	Two)			14
	a) b) c)	Unifor	costing rm costing unting treatment	t of normal and	d abno	ormal loss	
Q.3	A)	calcul Mater Wage	ate the price so ials s	as to give a p Rs. 5800 Department Department	rofit o A - B -	he cost of Job No. 555 and f 20% on selling price. 100 hrs. @ Rs. 5 per hour 200 hrs. @ Rs. 3 per hour	07
			ole overheads overheads	Department	В -	Rs. 10,000 for 5000 labour hrs. Rs. 30,000 for 10000 labour hrs. 0,000 for 50,000 normal working	
	b)	Direct Direct Produ Actua Norma	the following into of raw materials materials wages action overheads output alloss	formation preps 950 units Rs. 3,960 Rs. 6,000 s @ 100% 840 unit 10%	.@ R:))		07
Q.4	-	oduct p	passes through ere issued to pr	three process rocess A. the o		and C. 10,000 unit at cost of lirect expenses were: B Process C	14
		dry ma	terials 1	,000	1,500	1,480	
		ct Labo		•	8,000 1,188	6,500 1,605	
	Was	stage of	f process A was	s 5% and proce	ess B	4%. The wastage of process A was	

sold at Re. 0.25 per unit and that of B at Rs. 0.50 per unit. The overhead charges were 168% of direct labour. Wastage of process C was 5% it will be sold at Re. 1.00 per unit. The final product was sold at Rs. 10.00 per unit fetching a profit of 20% on sales.

14

Balaram Contractor undertook a contract for Rs. 15,00,000 on 1st January 2016. The contract was completed on 31st December 2017. The contractor prepares his accounts on 31st December. The details of contract are -

	2016	2017
Material issued	1,52,000	3,30,000
Direct wages	1,25,000	4,65,000
Direct Expenses	30,000	45,000
Materials Return to store	22,000	15,000
Material at site at end	20,000	8,000
Uncertified work	48,000	
Office overheads	23,000	66,000
Material lost by fire		5,000
Work certified	3,00,000	15,00,000
Plant issued	3,00,000	1,50,000

Provide depreciation @ 20% on Plant prepare contract account for the year 2016 and 2017.

- **Q.5** From the following information calculate the cost of generating electricity per unit.
 - 1) Coal used 600 tonnes @ Rs. 20 per tonne,
 - 2) Freight and handling charges 10% of value of coal used.
 - 3) Oil 10 tones @ Rs. 250 per tonne.
 - 4) Water 25000 litres @ Re. 0.50 per 100 litres.
 - 5) Depreciation of steam boiler Rs. 250.
 - 6) Salaries and wages of the boiler house 5 men @ Rs. 200 each
 - 20 coolies @ Rs. 40 each
 - 7) Recovery on account of sale of ashes 100 tones @ Rs. 1.00 per tonne
 - 8) Salaries and wages of generating station -

25 men @ Rs. 200 each

10 coolies @ Rs. 40 each

- 9) Repairs and maintenance of generating equipment Rs. 260
- 10) Depreciation of generating equipment @ 10% p.a. Cost of generating equipment Rs. 25,000
- 11) Share of Administration charges Rs. 2865
- 12) Total Number of units generated 1,46,000
- 13) Normal loss in the process 2000 units generated.

OR

Q.5 The following direct cost were incurred on Job No 101 of Standard Radio Company.

Materials - Rs. 4010

Wages -

Department A - 60 hrs @ Rs. 3 per hour Department B - 40 hrs @ Rs. 2 per hour Department C - 20 hrs @ Rs. 5 per hour

Overhead expenses for these three departments were estimated as follows:

Variable overheads -

Department A Rs. 5000 for 5000 labour hours

Department B Rs. 3000 for 1500 labour hours

Department C Rs. 2000 for 500 labour hours

Fixed overheads Estimated at Rs. 20,000 for 10,000 normal working hours.

You are required to calculate the cost of Job No. 101 and calculate the price to give profit of 25% on selling price.

14

				SLR-BN-62	2
Sea No.	t			Set F)
	В.	•	, , , ,	s) Examination Oct/Nov-2019 MENT (Paper – II)	
		ate: Friday, 25-10-2019 :30 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 7	0
सूचन		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण	दर्शवितात.		
Я.1	खार्ल 1)	ोल दिलेले योग्य पर्याय निव ——— व्यवस्थापनाचा संब भरती करुन त्यांना तेथे टि अ) अर्थ क) व्यवसाय	वंध उद्योग संस्थेत काम	करण्याशी योग्य व समाधानी कर्मचाऱ्यांची	4
	2)	मानव संसाधन व्यवस्थापना अ) कारखान्याचे स्थान क) कार्य विश्लेषण	ाच्या व्याप्तीमध्ये खालील ब) ड)	ापैकी कोणत्या बाबींचा समावेश होत नाही. कार्य मोबदला कार्य प्रशिक्षण	
	3)	लिओनार्ड नाडलेर यांनी 'म् साली मांडली. अ) 1943 क) 1969	गानवी संसाधन विकास' ब) ड)	या सकंल्पनेची व्याख्या सर्वप्रथम ——— 1962 1974	
	4)	कर्मचाऱ्यांची निवड ——— आहे. अ) मुलाखत क) गणितीय	- पध्दतीने करणे हे मान ब) ड)	वी संसाधन व्यवस्थापनाचे महत्त्वाचे कार्य शास्त्रीय/ शास्त्रोक्त राजकीय	
	5)	प्राथमिक प्रशिक्षण, कार्य प्रा अ) उद्देश क) पध्दती	शिक्षण, बढती आणि उर ब) ड)	नळणी प्रशिक्षण हे प्रशिक्षणाचे ——— आहे. गरज प्रकार	
	6)	संमेलने, चर्चासत्रे व समूह अ) निवड क) बढ़ती	चर्चा या च्या प ब) ड)	गध्दती आहेत. प्रशिक्षण भरती	
	7)	सर्व उत्पादन घटकांपैकी - असा आहे. अ) सामग्री क) कामगार/कर्मचारी	हा घटक सर्वात ब) ड)	महत्त्वाचा परंतु हाताळण्यास अत्यंत अवघड भांडवल यंत्र सामुग्री	
	8)	नियोजन, संघटन, निर्देशन अ) संचालनात्मक / कार्य	. •	व्यबळ व्यवस्थापनाची ——— कार्ये आहेत. विकास	

ड) व्यवस्थापकीय

प्रक्रिया

वरीलपैकी नाही

कार्यपूर्तीच्या आवश्यकतांच्या अनुषंगाने कर्मचाऱ्यांचे कार्याबाबतच्या कार्यमानाचे मूल्यांकन करण्याची ——— म्हणजे 'कृती — मूल्यांकन' होय.

ৰ)

ਫ)

क) कल्याणकारी

नियोजन

क) नियंत्रण

9)

अ)

Page **1** of **4**

	10)	भारत सोपवि		ामय व	केंद्राचे दैनंदिन कामकाज राज्य शासनाकडे	
		अ)		ब)	1951	
			1956	ड)	1969	
	11)	कर्मचा	ऱ्यांचे उच्च ठेवणे हे मानवी र	ांसाधन	व्यवस्थापनाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.	
	•		अधिकार	ब)	जबाबदाऱ्या	
		क)	मनोधेर्य / मनोबल	ਫ)	वर्तन	
	12)		– ही प्रशिक्षण प्रक्रियेची पहिली अवस्थ	ा ∕ टप	पा आहे.	
		अ)	प्रशिक्षणार्थींची निवड	ৰ)	अभ्यासक्रम निश्चित करणे	
		क)	उद्दिष्टये निश्चित करणे	ਫ)	प्रशिक्षण साहित्य गोळा करणे	
	13)		– हा अंतर्गत भरतीचा मार्ग आहे.			
		अ)	रोजगार विनिमय केंद्र	ৰ)	जाहिरात	
		क)	बढती	ਫ)	यापैकी नाही	
	14)		– मुल्यांकनामुळे कर्मचारी भरती व निव	ाडीच <u>े</u>	कार्य अचूक पध्दतीने पूर्ण झाले आहे की	
			हे समजू शकते.			
			कार्यमान / कृती	ब)	नियोजन	
		क)	बढती	ਫ)	समूह	
Я.2		लिहा.				14
			संसाधन व्यवस्थापनाची व्याप्ती			
	ब) `	•	बळ प्रशिक्षणाची गरज			
Я.3			उत्तरे लिहा.			14
	अ) ब)	_	बळ नियोजनावर परिणाम करणारे घटव संसाधन निवडीचे महत्त्व स्पष्ट करा.	भ स्पष	ट करा.	
Я.4			रका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	-		14
	મનુ≪	१ष∞ म	रतीचे मार्ग किंवा पध्दती सविस्तर सांग किं			
	'कार्य	मान वि	नंवा कृती मूल्यांकन' म्हणजे काय? कृती		नूल्यांकनाच्या आधुनिक पध्दती सांगा.	
Я.5			रुका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
			1न विकास म्हणजे काय? मानवी संसाध	व्रन वि	कासाची उद्दिष्टये सांगा.	-
			किं	वा		
	मनुष्य	गबळ प्रा	शिक्षणाच्या विविध पध्दती स्पष्ट करा.			

Seat	Set	D
No.	Set	

	B.C	om. (Semester - V) (New) (CBC INDUSTRIAL MANAGE	•		
•		e: Friday, 25-10-2019 O AM To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
nstr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	KS.	
Q.1	Fill ii 1)	satisfied work force. a) Finance	h the	e obtaining and the maintaining of Marketing	14
	2)	c) BusinessWhich of the following factor is not in Resource Management?		ed in the scope of Human	
		a) Factory Locationc) Job Analysis	b) d)	Job Remuneration Job Training	
	3)	In the year Leonard Nadler de Resource Management. a) 1943 c) 1969	fined b) d)	·	
	4)	Selection of employees by me Human Resource Management. a) Interview c) Mathematic		d is an important function of Scientific Political	
	5)	Induction Training, Job Training, Prog of Training. a) Objects c) Method	motion b) d)		
	6)	Conferences, seminar and group disc a) Selection c) Promotion	cuss b) d)	ions are the method of Training Recruitment	
	7)	Out of total production element difficult element to handle. a) Material c) Labour	nt is to b) d)	the most important, but very Capital Machinery	
	8)	Planning, organizing, directing and confusion Resource Management. a) Operative c) Welfare	b) d)	olling are the functions of Development Managerial	
	9)	'Performance Appraisal is a of of a job in terms of its recruitments. a) Planning c) Controlling	eva b) d)	aluating an employee's performance Process None of these	!

	10)		ne year vity of employ		giver	n the responsibility of day to day	
		,	1948 1956		b) d)	1951 1969	
	11)	The	main object o		urce	Management is to maintain high	
		,	Authority Moral		b) d)	Responsibility Behaviour	
	12)	,	is the first Selection of t Fixing the ob			Fixation of syllabus Collection of training material	
	13)	,	is internal Employment Advertiseme	•	b)	Promotion None of these	
	14)	com a)		ately can be unders		itment and selection of worker is Planning Group	
Q.2	a)	Scop	ort Notes. be of Human F d of Employee	Resource Managemes Training	ent		14
Q.3	a)	Expl		s affecting Human lance of selection of			14
Q.4		-	-	e following question ources of Human Re OR			14
	What Appra				e mo	dern methods of 'Performance	
Q.5	What	is H	•	-		the objectives of Human	14
	Expla	in th	e various met	OR hods of Human Re	sour	ce Training.	
	•					_	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

٥.			E (Paper – II)
•	ate: Friday, 25-10-2019 :30 AM To 02:00 PM		Max. Marks: 70
	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शविता	त.	
प्र.1 खार्ल 1)	ोाल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळ अग्निविमा हा ——— करार आहे. अ) नफ्याचा क) तोटयाचा	ৰ) -	ा. 1 4 नुकसान भरपाईचा वरील सर्व
2)	मोटार विम्यामध्ये ——— हा विमा अ) तृतीय पक्ष विमा क) मोटार वाहन विमा	ब) व	व्यक्तिगत विमा सर्वसाधारण विमा
3)	सार्वजनिक जबाबदारीचा विमा काय अ) 1981 क) 1995	ब) ′	संमत करण्यात आला. 1991 1999
4)	निश्चित मूल्य विमापत्र हा ——— र् अ) आयुर्विमा क) समुहविमा	ৰ) (आहे. अग्निविमा यापैकी नाही
5)	हा अग्निविमा घेण्याच्या का अ) धोका निश्चिती क) विमा हप्ता निश्चिती	ৰ) 1	पहिला टप्पा होय. विमा कंपनीची निवड मालमत्ता सर्वेक्षण
6)	पहिल्या विमाहप्ता भरल्यानंतर विमा ——— होय. अ) कच्चे विमापत्र क) विमा तक्ता	ब) <u>f</u>	विदारास दिला जाणारा दस्तऐवज म्हणजे विमा प्रमाणपत्र यापैकी नाही
7)	भारत सरकारने 1985 मध्ये ——— अ) अपघात विमा क) पीक विमा	ही सर्वसमावेशव ब) र	
8)	विमा प्रकाराद्वारे एकाच शह अ) मुदत विमा क) सरासरी विमा	ৰ) ব	ाणी असलेल्या मालमत्तेस संरक्षण मिळते. तरते विमापत्र घोषित विमा
9)	अग्नि विमापत्रामध्ये नुकसान अ) सरासरी विमापत्र क) तरते विमापत्र	ৰ) 1	न्म स्पष्टपणे नमूद केलेली असते. निश्चित मूल्य विमापत्र वरील सर्व
10)	विमा कामगारांच्या फायदया अ) समुह विमा क) सार्वजनिक विमा	ब) व	तो. नृतीय पक्ष विमा मालकांच्या जबाबदारीचा विमा

	11)	अ)	विमा रक्कम मिळविण्यासाठी ——— आग लागल्याची माहिती देणे विमापत्र सादर करणे	ब)	रक्कम मिळण्याचा फॉर्म भरणे	
	12)	अ)	विमा योजना सर्वप्रथम म्हैसूर राज्याम 1939 1930	ध्ये —— ब) ड)	— मध्ये सुरु करण्यात आली. 1942 1945	
	13)	अ)	मावेशक विमापत्र हा ——— विमा प्र मोटार विमा पीक विमा	ब)	_	
	14)	अ)	र्वेमा महामंडळाच्या सर्वसाधारण विम्यां 1956 1973	तर्गत र्प ब) ड)	ोक विमा योजना ——— मध्ये सुरु झाली. 1972 1995	
Я.2	•	-	विम्यातील अटी विमा			14
Я.3		पशूध	नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. न विम्याची व्याप्ती स्पष्ट करा. र विम्याची सर्वसमावेश विमा योजना र	स्पष्ट व	च्या.	14
Я.4	अग्नि	वेमा ध	-			14
प्र.5	खाली	लपैकी	ची तत्वे स्पष्ट करा. । कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा ची व्याख्या द्या. अग्नि विम्याचे विविध रि		स्पष्ट करा.	14
	अग्नि	विमाप	गत्राची रक्कम मिळविण्याची कार्यपध्दत	गे स्पष्ट	करा.	

Seat	
No.	

B.Com. (Semester - V) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

			ADVANCE INSU	IRANĆE	(Paper – II)	
-			day, 25-10-2019 To 02:00 PM		Max. Marks: 70)
Instr	uctio		All questions are compulsor Figures to the right indicate	•	s.	
Q.1			blanks by choosing the co		rnatives given below: 14	ļ
	1)	a) c)	e Insurance is a contract of _ Profit Loss	b) d)	Indemnity All of these	
	2)	Un a) c)	der Motor Insurance Third Party Motor Vehicle	_ insurand b) d)	e is compulsory. Personal accident Ordinary	
	3)	Pul a) c)	blic Liability Insurance Act pa 1981 1995	ussed in _ b) d)	1991 1999	
	4)	Val a) c)	lued insurance policy is a typ Life Insurance Group Insurance	e of b) d)	Fire Insurance None of these	
	5)	a) c)		b)	of taking Fire Insurance Policy. Selection of Insurance company Survey of Property	
	6)		er Payment of First Fire Insu the Insurance company. Cover note Policy Statement	rance Prei b) d)	mium document is given Policy Certificate None of these	
	7)	a) c)	Insurance scheme wa Accident Crop	s started b b) d)	by Govt. of India in 1985. Motor Cattle	
	8)		der Policy coverage ne town is given. Time Insurance Average Insurance	e for prope b) d)	erty located at different places in Floating Insurance Declaration Insurance	
	9)	In ₋ a) c)	fire insurance policy Average Insurance Floating Insurance	the amou b) d)	unt of indemnity is clearly stated. Valued Insurance All of the above	
	10)	a) c)	Insurance is taken for Group Insurance Public Insurance	the benefi b) d)	t of employees. Third party Insurance Employer's liability Insurance	
	11)	a) c)	is the First Step in sett To give information of fire Submission of Policy	lement of b) d)	Fire Insurance. Filling up the Claim Form None of these	
	12)		st Crop Insurance scheme w	as introdu	ced by Mysore state in the	
		a) c)	ar 1939 1930	b) d)	1942 1945	

	13)	a) Moto	ensive Policy is a type r Insurance Insurance		Insurance. Dishonesty Insurance All of the above	
	14)		in	ted Crop II b) d)	nsurance scheme under general 1972 1995	
Q.2	Writ a) b)	e Short not Conditions Crop Insura	in Fire Insurance			14
Q.3	Writ a) b)	•	wers. scope of Cattle Insurce comprehensive Police		Insurance.	14
Q.4	Expl	ain steps in	e of the following quaking Fire Insurance	Policy. OR		14
	Expl	ain the princ	iples of Fire Insuranc	e.		
Q.5			e of the following quance. Explain various		Fire Insurance.	14
	Explain the procedure of settlement of Fire Insurance Claim.					

Coot		
Seat	Set	P
No.	Jet	

	D.C	Jiii.	ADVANCED STATIS	•		
-			day, 25-10-2019 To 02:00 PM		Max. Marks	: 70
nstr	uction	2)	All questions are compulsory. Figures to the right indicate full rules of soundless calculators is a			
Q.1	Fill ir 1)		blanks by choosing the correct raphical method the restriction on 2 3	nun	_	14
	2)	a) b) c)	chical optimal value for Z can be Corner points of feasible region Both a and c Corner points of the solution reg None of the above		ined from	
	3)	In th a) c)	e simplex method for solving an l not more than three at least three		number of variables can be at least two none of them	_•
	4)	artifi a)	ormulate a problem for solution by cial variable to Only equality constraints Both a and b	b)	e simplex method, we must add Only > constraints None of these	
	5)	simp a)	riable which does not appear in to blex table is never equal to zero always equal to zero	b)	asis variable (B) column of called basic variable none of these	
	6)	a)	h - West corner refers to top left corner both a and b	b)	top right corner none of them	
	7)	resp	Penalty in VAM represents differ ective row/column. two largest smallest two	ence b) d)		
	8)		nber of basic allocations in any ro blem can be exactly one at most one	w or b) d)	-	
	9)		n the following methods which me ible solution Transportation Prob North-West Simplex		d is used to obtain an initial basic Hungarian Newton Raphson	

	10)	a) two	ration carried o ly one	out on	a mach	b)	a time at lea none	st o	ne			
	11)	possible a) mi	sing n jobs the e only when $_$ $n\{A_i\} \ge \max\{A_i\} \le \min$	$\frac{B_i}{B_i}$.		b)	min{(C _i } ≥	≥ max{		ABC is	
	12)	a) de b) inc c) so	equencing pro pendent of or dependent of metimes depo ne of these	der of porder of	erformi	ing of t	the op	erati	ons	•		
	13)	allocation a) on b) on c) bo	ole solution to on that satisfic ly row total re ly column tota th row and co one of these	es estriction al restric	 ns ctions	·		s a s	et of no	on nega	tive	
	14)	problem a) Un	er of sources o then it is cal obalanced ymmetric				er of o Symr Balar	netri	C	n Assig	nment	
Q.2	a)	i) solu ii) fea	ne terms for a ution sible solution	and	•							07
	b)	In a print different	optimum solu ting shop 7 di machines A a quired on two	fferent land B.		·						07
			Product	1	2	3	4	5	6	7		
			Printing	3	4	8	3	6	7	5	-	
			Binding	8	6	3	7	2	8	4	-	
		minimize	optimal seque the total ma elapsed time t	nufactu	red time	_		-				
Q.3	a)	(in hours	ment has five s) each man v ness matrix.								ne time	07
				1			Emplo				-	
				Α	2	II 9	 2		1V 7	V 1	-	
				В	6	8	7		6	1	1	
			Jobs	C	4	6	5		3	1	1	

How should the jobs be allocated, one per employee, so as to minimize the total man-hours?

D

Ε

- **b)** Give an algorithm of NWCM to obtain an initial basic feasible solution to a transportation problem.
- Q.4 Attempt any one of the following.

14

07

- a) Define an Assignment Problem and Transportation Problem. Also give difference between them.
- **b)** Define unbounded solutions to L. L. P. Solve the following L.P.P. by graphical method.

Maximise
$$Z = 3 x_1 + 2 x_2$$

Subject to the constraints $2 x_1 - x_2 \ge -2$
 $x_1 + 2 x_2 \ge 8$
 $x_1, x_2 > 0$

Q.5 Attempt any one of the following questions.

14

a) Give the detailed procedure of finding an optimal sequence of jobs for processing n jobs through 3 machines.

OR

b) Find an I.B.F.S. by V.A.M. and test for optimality.

Stores

Factories

	1	2	3	4	Capacity
Α	4	8	8	0	76
В	16	24	16	0	82
С	8	16	24	0	77
Demand	72	102	41	20	

Seat No.	Set	Р
	i	

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

			BUSINESS REGULA	TOF	RY FRAMEWORK	
•			aturday, 19-10-2019 M To 05:30 PM			Max. Marks: 70
सूचन			ष्ट्न अनिवार्य आहेत. कडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1	_		नेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या ज			14
	1)		य आयोगाचे मुख्य कार्यालय —— येध			
		अ) क)	मुबं ई दिल्ली	ब) ड)	नागपूर पुणे	
				S)	9 ⁹ 1	
	2)		कायदा —— साली संमत झाला.	<u>ਜ</u> \	4050	
		अ) क)	1992 2005	ब) ड)	1956 2000	
	۵)	,		,		
	3)		। ही कायदयानुसार स्थापन झालेली – कृत्रिम	——	पक्ता हाय. नैसर्गिक	
		ज) क)	बेकायदेशीर	ष <i>)</i> ड)	वरीलपैकी सर्व	
	4)	,	प्रदक्षता आयोग —— पारित झाला.	٥,		
	4)	अ)	२ दवता आयाग —— पारत झाला. 2005	ब)	2000	
		क)	2003	-ਾ) ड)	2008	
	5)	,	ीपत्रक —— प्रकाशित करू शकते.	,		
	3)		खाजगी कंपनी	ब)	सार्वजनिक कंपनी	
		,	दोन्ही खाजगी व सार्वजनिक कंपनी	ਤ)	सर्व कंपनी	
	6)	खाज	गी कंपनीच्या स्थापनेसाठी —— सदर	याची ३	आवश्यकता असते.	
	٠,		दहा	ब)	सात	
		क)	पाच	ਭ [']	दोन	
	7)	प्रतिभ	तींची नोंदणी करणे —— चे कार्य आ	हे.		
	,	अ) े	सेबी	ৰ)	केंद्रशासन	
		क)	मान्यताप्राप्त भागबाजार	ਫ)	राज्यशासन	
	8)	सार्वज	निक कंपनी तयार करण्यासाठी किमा	न ——	– सदस्य आवश्यक असतात.	
	·	अ)	पाच	ब)	दोन	
		क)	सात	ਫ)	यापैकी नाही	
	9)	राज्य	आयोगाचे अधिकार क्षेत्र रूपये	आहे.		
		,	1 कोटीपेक्षा जास्त	ब)	20 लाख ते 1 कोटी	
		क)	20 लाखापेक्षा कमी	ਫ)	यापैकी नाही	
	10)		म्हणजे कंपनीच्या अंतर्गत व्यवस्थापने	साठी वि	नेयम, कायदे आणि उपकायदे	होय.
		,	माहितीपत्रक	ब)	घटनापत्रक	
		क)	नियमावली	ड)	वरील सर्व	

	11)	कपनीने भाग	ाची विक्री करून उभे केले	ले भाडवल	म्हणजे —— हीय.	
		अ) कर्जरो	खे	ब)	भांडवल	
		क) भागभ	डवल	ਫ)	वरीलपैकी सर्व	
	12)	म्हणजे अपुरेपणा हो		स्वरूप, कृ	तीपद्धतीत दोष, उणीव, कमतरता किंवा	
		अ) मानक क) दोष	ч.	ब) ड)	न्युनता वरीलपैकी सर्व	
	13)	कंपनीला — अ) नैसर्गि क) बेकाय		ब) ड)	कायदेशीर वरीलपैकी सर्व	
	14)	केंद्रीय दक्षत अ) राज्यप क) मुख्यम	ाल	_	नियुक्ती —— द्वारे केली जाते. राष्ट्रपती गृहमंत्री	
Я.2	टिपा 1) 2)	भाग भांडवल	ा सामाजिक जबाबदारी संकत	त्र्यना		14
Я.3	,	लिहा. ग्राहकाचे हव घटनापत्रकाव				14
Я.4	खाली अ)		याही एका प्रश्नाचे उत्तर दि ख्या द्या आणि कंपनीचे प्रव		हरा.	14
	ৰ)	ग्राहक म्हण	जे कोण? ग्राहक तक्रार निव	गरण माध्यमे	ने स्पष्ट करा.	
Я.5	खाली अ)		याही एका प्रश्नाचे उत्तर दि । आयोगाचे कार्य व अधिक		रा.	14
	ৰ)	सेबीचे अधिव	नार आणि कार्ये स्पष्ट करा.			

Seat No.	Set P
----------	-------

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

		BUSINESS REGULATO	RY	FRAMEWORK	
		e: Saturday, 19-10-2019 DPM To 05:30 PM		Max. Marks:	70
Instru	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full n	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	n the blanks by choosing correct alto The Head Office of the National Comma) Mumbai c) Delhi	niss		14
	2)	SEBI Act passed in a) 1992 c) 2005	b) d)	1956 2000	
	3)	A company is an person crea a) Artificial c) Illegal	b)	oy Law. Natural All of the above	
	4)	Central Vigilance Commission Act pas a) 2005 c) 2003		on 2000 2008	
	5)	can issue prospectus.a) Private Companyboth Private and Public	b) d)	Public Company All Companies	
	6)	Minimum members are requir a) Ten c) Five	ed to b) d)	o form a private company. Seven Two	
	7)	Listing of securities is the function of _ a) SEBI c) Recognized stock exchange	b)	Central Government State Government	
	8)	For formation of public company minir a) Five c) Seven			
	9)	Jurisdiction of State Commission is Ra a) Above 1 Crore c) Below 20 Lakh	s b) d)	20 Lakh to 1 Crore None of these	
	10)	are the rule, regulation and by the company. a) Prospectus c) Articles of Association	/ law b) d)	of for the internal management of Memorandum of Association All of the above	
	11)	means the capital raised by a a) Debenture c) Share capital		npany by the issue of shares. Capital All of the above	

	12)	quality, nature, manner of performance			
		,		Deficiency All of the above	
	13)	A company has a entity. a) Natural b c) Illegal d	,	Legal All of the above	
	14)	appointed by the a) Governer	nd [·] b) d)	the Vigilance Commissioner President Home Minister	
Q.2	Writ a) b)	e notes on. Share Capital Concept of Corporate Social Responsib	oility	,	14
Q.3	Writ a) b)	e notes on. Right of Consumer Clauses of Memorandum			14
Q.4	Atte a)	mpt any one of the following question Define Company and explain kinds of C OR	Com	pany.	14
	b)	Who is Consumer? Explain Consumer	Disp	oute Redressal Agencies.	
Q.5	Atte a)	mpt any one of the following question Explain functions and Powers of Centra OR	al Vi	gilance Commission.	14
	b)	Explain powers and functions of SEBI.	-		

						SLR-BN-	66
Sea No.						Set	Р
	В.	Com. (Ser		, , , ,		S) Examination Oct/Nov-2019 CS (Paper – III)	
Time	e: 03	:00 PM To 0		9		Max. Marks	: 70
सूचन) सर्व प्रश्न अनि उजवीकडील	नेवार्य आहेत. अंक पुर्ण गुण द	र्शवितात.			
प्र.1	_			न गाळलेल्या जाग			14
	1)			हिले अध्यक्ष		_	
		अ) पंडित			ਬ) ਤ\	सय्यद हमीद	
		क) डॉ. अह	•		<u>ਵ</u>)	महात्मा गांधी	
	2)		जगात सर्वप्रथ	म नियोजनाचा सि -			
		अ) भारत क) रशिया			ਬ) \	अमेरिका चीन	
		,		_	ਭ) ` `		
	3)			ो दिर्घकालीन उर्ग	द्देष्ट	आहेत.	
		अ) उत्पादः		→			
		,	जगार प्राप्त कर	ण वेषमता कमी कर	11)		
		ड) वरील		प्रवस्ता प्रमा प्र	٠,		
	4)	,		पंचन टेषान शास्त्र	ाले ।	गरिकयांचे भांडवल म्हणजे —— भांडवल	
	4)	होय.	ालपर । सामा आल	ાહું વસાલ ઝાલ	ICI S	गरापरपाय गांडपल म्हणल —— गांडपल	
		अ) देशांतग	ार्त	<u> </u>	ब)	खंडातगर्त	
		कं) राज्यात	गोल	3	ਭ)	विदेशी	
	5)	भारताला विदे	शी भांडवल —	-– स्वरूपात मिळ	ठते.		
	,	अ) विदेशी			ब)	बाहय व्यापारी कर्जे	
		क) विदेशी	गुंतवणूक	3	ਭ)	वरील सर्व	
	6)	या वर्ष	र्ग भारत सरकार	ने परकीय गुंतवण्	ाकी	गबत उदारीकरणाचे धोरण स्विकारले.	
		अ) 1925			^র)	1991	
		क) 1995		৻	ਭ)	2000	
	7)	खाजगीकरण	म्हणजे ह	होय.			
	-	अ) सरकार्र	रो मालकी कमी	करणे ब	ब)	सरकारी कंपन्याची संख्या वाढविणे	
		क) सरकार्र	रो उद्योगात गुंतव	वणूक करणे ।	ਭ)	वरील सर्व	
	8)	जागतिक व्या	पार संघटनेची ज	स्थापना स	ाली	झाली.	
	-	अ) 1970		<u> </u>	ब)	1986	
		क) 1995		্	ਭ)	यापैकी नाही	
	9)	जागतिक व्या	पार संघटनेचे मु	ख्यालय य	ग श	हरात आहे.	
	-	अ) लंडन			ब)	जिनिव्हा	

ड) दिल्ली

अ) लंडन क) वॉशिंग्टन

	10)	अ)	ारतालाताल समस्या व ।वानमय दराताः जागतिक बँक आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी	ल स्थार ब) ड)	गसाठा —— चा स्थापना करण्यात आला. आंतरराष्ट्रीय विकास बँक यापैकी नाही	
	11)	अ)	त्रना आणि विकासासाठी आंतरराष्ट्रीय हैं आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी जागतिक व्यापार संघटना	ॉक ही ब) ड)	—— या नावाने ओळखली जाते. जागतिक बँक विकास बँक	
	12)		तेक बँकेचे मुख्यालय —— या ठिकार्ण वॉशिंग्टन दिल्ली	ो आहे ब) ड)	लंडन न्यूजर्सी	
	13)	अ)	ची सर्वप्रथम संकल्पना —— यांनी मां डॉ. मनमोहन सिंग जिम ओ—निल	ਫ਼ਨੀ. ब) ਫ)	शि. जिनपिंग नरेंद्र मोदी	
	14)	अ)	व्यापाराबाबत सामान्य करारामुळे —— जागतिक दर्जाची सेवा उपलब्ध होते प्रत्यक्ष परकीय गुंतवणूक वाढते	ब)		
Я.2	टिपा 1) 2)		आयोगाची उदिष्टये ी भांडवलाचे दोष			14
Я.3	टिपा 1) 2)		तेक बँकेचे उद्देश ची उदिष्टये			14
Я.4	विदेश	ो भांड	ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. वलाचे महत्व सांगा. कि धोरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील	ंवा परिणाग	न सांगा	14
Я.5	खाली आंतर	ा लपैकी गष्ट्रीय	ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. नाणेनिधीची भूमिका स्पष्ट करा.	ंवा		14
	חולנו	19 19	पाणामि नूल्पनामम करा.			

Seat No.	Set P
----------	-------

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

			BUSINESS ECONOM	IĆS	(Paper – III)	
•			urday, 09-11-2019 To 05:30 PM			Max. Marks: 70
Instr	uction	,	All questions are compulsory. Figures to the right indicate full n	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	a) c)	blanks by choosing correct alt was the first chairman of plann Pandit Neharu Dr. Ahaluwalia		_	14
	2)	a) c)	National in the world accepted India Russia	plar b) d)	nning in firstly. America China	
	3)	a) b) c) d)	are the long term objective of I To increase production To achieve full employment To reduce inequality of income a All of the above		· ·	
	4)	By (a) c)	Geographical extended line foreig Indigenous Inter state		pital means capi Inter-continental Foreign	tal.
	5)	India a) c)	a has been receiving foreign capit Foreign aid Foreign investment		the form of External commercial ball of the above	orrowing
	6)		rernment of India liberalized its po 1925 1995	licy to b) d)	towards foreign investm 1991 2000	nent in the
	7)		atization means To reduce Govt. owners Investment in Govt. industries	,	To increase Govt. com All of the above	npanies
	8)	Wor a) c)	ld trade organization's was establ 1970 1995	ishe b) d)	<u> </u>	
	9)	Wor a) c)	ld trade organization Headquarte London Washington	b) d)	_	
	10)	exch a) c)	was established for solving the nange rate stabilization. IBRD IMF	b) d)	blem in Balance of pay IDA None of these	ment and
	11)	Inte a) c)	rnational Bank of reconstruction a International Monetary Fund World Trade Organization		World Bank	as

	12)	Worl a) c)	ld Bank Headquarters at Washington Delhi	b) d)	London Nyujarshi	
	13)		CS concept first of all who put/lay Dr. Manamoham Singh Jim O Neill	b) d)	 Sir.Jeen Ping Narendra Modi	
	14)	a) b)	eral Agreement on Trade in service To available international quality Innovation in service Increase in foreign direct investm All of the above	serv	• •	
Q.2	a)	Objec	rt notes. ctive of Niti Aayog. ems of foreign capital.			14
Q.3	Write short notes. a) Objective of World Bank. b) Objective of BRICS.			14		
Q.4			ny one of the following questio e importance of foreign capital. OR	ns.		14
	Discu	uss or	n impact of new economic policy of	on In	dian Economy.	
Q.5			ny one of the following questio e Role of International monetary f OR			14
	Expla	ain the	e evaluation of Indian Planning.			

Seat No.		Set	Р	
	•	r - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019		

В	3.Con	n. (Semester - VI) (Nev CO-OPERA		S) Examination Oct/l	Nov-2019
•		Monday, 11-11-2019 PM To 05:30 PM			Max. Marks: 70
		प्रश्न अनिवार्य आहेत. ोकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात	Т.		
प्र.1 खा 1)	सहर अ)	तिले योग्य पर्याय निवडून गाळवे कारी खरेदी—विक्री संस्थांची स्था व्यापारी शेतकरी			14
2)	भारत अ) क)	नात सहकार चळवळीची सुरूवात 1844 1960	या वर ब) ड)	र्षापासून झाली. 1904 1912	
3)	अ)	हयातील सहकार चळवळीचे नेतृत एस. बी. आय डी. सी. सी. बी	ब)		
4)	अ)	नातील पहिला सहकारी साखर व दिल्ली औरंगाबाद		– या ठिकाणी स्थापन झाला. पुणे प्रवरानगर	
5)	अ)	नातील सहकारी पतपुरवटा संस्था एक तीन	ंची रचना — ब) ड)	-– स्तरीय आहे. दोन चार	
6)	राष्ट्र् अ) क)	ोय सहकारी गृहनिर्माण संघाची र 1955 1969	स्थापना —— ब) ड)	- मध्ये करण्यात आली. 1965 1975	
7)	अ)	न्नी नागरी सहकारी बँक 1904 स मद्रास पुणे	ब)	ा ठिकाणी स्थापन झाली. मुंबई कोल्हापूर	
8)	अ)	मिक कृषी पतपुरवठा संस्था —— दीर्घ मध्यम	– मुदती कर्ज ब) ड)	अल्प	
9)	राष्ट्र् अ) क)	ोय सहकारी ग्राहक संघाची स्थाप 2001 1965	पना —— या ब) ड)	वर्षी करण्यात आली. 1991 1985	
10	अ)	– ही बँक सहकारातील शिखर बँ एस. बी. आय राज्य सहकारी बँक	र्वंक म्हणून ओ ब) ड)	ळखली जाते. जनता सहकारी बँक जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक	,

	11)	नाफेर	ड ची स्थापना —— यावषी करण्यात	आली.		
		अ)	1958	ब)	1966	
		क)	1991	ਫ)	1948	
	12)		मेक कृषी पतपुरवटा संस्थांची स्थापना त्यकता असते.	करण्य	ासाठी किमान —— सभासदांची	
		अ)	40	ब)	30	
		क)	20	ਫ)	10	
	13)	भारत	ाने जागतिकीकरणाचे धोरण —— स	ाली स्वी	ोकारले.	
	,	अ)	1947	ৰ)	1904	
		क)	1991	ड)	2001	
	14)	बाराट	या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी	हा :	होय	
	,	अ)	1997 —2002	ब)	2002 — 2007	
		o क)	2007 — 2012	<i>ਤ</i>)	2012 — 2017	
प्र.2	टिपा 1) 2)		ग मध्यवर्ती सहकारी बँकेची उद्दिष्टये. गरी गृहनिर्माण संस्थांचे प्रकार.			14
प्र.3	थोडव	त्यात ज	उत्तरे लिहा.			14
	1)		गरी दुग्ध संस्थांच्या समस्या स्पष्ट कर			
	2)	नागर्र	ो सहकारी बँकांची आवश्यकता स्पष्ट	करा.		
Я.4			ो <mark>कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिह</mark> ४वळीच्या विकासातील सरकारची भूमि र्व		ष्ट करा.	14
	सहक	गरी वि	पणनाचे महत्व सांगून सहकारी विपण	न संस्थ	गंच्या समस्या स्पष्ट करा.	
Я.5	प्राथिं	मेक कृ	•	स्या व केंवा		14
	ग्रामाए	ग विक	गसात सहकारी साखर कारखान्यांची	मूामका	स्पष्ट करा.	

Seat No.		Set	P
-------------	--	-----	---

	b.C	OIII	CO-OPERATIVE I	•	ELOPMENT	
•			onday, 11-11-2019 1 To 05:30 PM		Max. Mark	s: 70
Instru	uction		All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	S.	
Q.1	Fill in 1)		e blanks by choosing correct a operative marketing societies are Trader Farmer			14
	2)	The a) c)	e Co-operative Movement in India 1844 1960	a start b) d)	ed in the year 1904 1912	
	3)	a) c)	bank is leader of District Co-o SBI DCCB	perat b) d)	ive Movement. NABARD RBI	
	4)	Ind a) c)	ia's first co-operative sugar factor Delhi Aurangabad	y was b) d)	s established at Pune Pravaranagar	
	5)	Ind a) c)	ian Credit Co-operative Societies one three	struc b) d)	ture is tier. two four	
	6)	Nat a) c)	tional Housing Co-operative Unio 1955 1969	n was b) d)	established in the year 1965 1975	
	7)	Firs a) c)	st Urban Co-operative Bank estat Madras Pune	olished b) d)	d in 1904, at Mumbai Kolhapur	
	8)	Prir a) c)	mary Agricultural Credit Co-opera Long Mid	tive S b) d)	Societies provide term loans. Short None of the above	
	9)	Nat	tional co-operative Consumer's F	edera	tion was established in the year	
		a) c)	2001 1965	b) d)	1991 1985	
	10)	a) c)	Bank is known as Apex Bank SBI State Co-op Bank	in Co b) d)	-operative Movement. Janta Co-op bank District Central Co-op Bank	
	11)	NA a)	FED was established in the year 1958 1991	p)	 1966 1948	

	12)	Minimum members required for establishment of Primary Agricultural Credit Co-operative Societies.			
		a) 40 b) 30 c) 20 d) 10			
	13)	Globalization Policy was excepted in the year in India. a) 1947 b) 1904 c) 1991 d) 2001			
	14)	Period of Twelfth Five Year Plan is a) 1997- 2002 b) 2002 – 2007 c) 2007 – 2012 d) 2012 - 2017			
Q.2	a)	e Short Notes. Objectives of District Central Co-operative Bank. Types of Co-operative Housing Societies.	14		
Q.3	Write Short Answers.a) Explain the problems of Dairy Co-operatives.b) Explain the need of Urban Co-operative Banks.				
Q.4		wer the following questions.(Any One) ain the role of government in the development of Co-operative Movement. OR	14		
	Expla	ain the importance and problems of Co-operative Marketing.			
Q.5		wer the following questions.(Any One) ain the problems and remedies of Primary Agricultural Credit Co-operative eties.	14		
		OR			
	Expla	ain the role of sugar co-operatives in rural development.			

Seat	Set	D
No.	Set	

В.	Com. (Semester - VI) (New MODERN MAN		6) Examination Oct/Nov-2019 NT PRACTICES)
•	ate: Wednesday, 23-10-2019 :00 PM To 05:30 PM		Max. Ma	rks: 70
	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
प्र.1 खार्ल 1)	ोल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल —— ही अशी प्रक्रिया आहे की ज्यामु व्यवसाय संस्थेकडे सुपूर्द करू शकते. अ) बी. पी. ओ क) चिन्हांकन		ारा. कंपनी आपली विशिष्ट कार्ये खास अशा सेवा समारंभ	14
2)	म्हणजे संघटनेतील लोक व का अ) बाहयकृती क) परिस्थिती	र्ये यांच्या अ ब) ड)	ांतरक्रियेतून निर्माण होणारी स्थिती होय. कार्यताण तफावत	
3)	फाईव्ह 'एस' पद्धती ही —— प्रक्रिया व अ) साधन क) पद्धतशीर	आहे. ब) ड)	किंमत सर्व	
4)	साली कायझेन पद्धती वापरण्यात अ) 1931 क) 1951	ा आली. ब) ड)	1941 1991	
5)	भारतातील आय. एस. ओ चे मुख्य शार अ) मुंबई क) चैन्नई	वा कार्यालय ब) ड)	ग —— येथे आहे. पुणे दिल्ली	
6)	सिक्स सिग्मा कार्यपद्धती मधील एकूण अ) पाच क) सात	टप्पे ब) ड)	आहेत. सहा आठ	
7)	युवा महोत्सव हे —— समारंभ आहे. अ) सामाजिक क) राजकीय	ब) ভ)	सांस्कृतिक औद्योगिक	
8)	म्हणजे समाजाच्या कार्यामध्ये गंग अ) समस्या क) आपत्ती	नीर विस्कर्ळ ब) ड)	ोतपणा निर्माण होणे. समारंभ राजकारण	
9)	एल. पी. ओ म्हणजे —— . अ) कायदेविषयक वस्तू बाह्यस्त्रोत क) कायदेविषयक प्रत्यक्ष बाह्यस्त्रोत		कायदेविषयक किंमत बाह्यस्त्रोत कायदेविषयक प्रक्रिया बाह्यस्त्रोत	
10)	हे संघटनात्मक ताण नियंत्रणासा अ) साहाय्यकारी वातावरण क) भूमिकांबाबत स्पष्टता	ठी उपायये ब) ड)	_	

	11)	अ) पोर	गोध म्हणजे —— पद्धती. का—योके गव्यय कपात	,	शून्यदोष फाईव्ह—एस	
	12)	अ) डॉ.	कार्यक्रम ही संकल्पना —— य . डेमींग सेफ जुरॅन	ांनी मांडल ब) ड)	फिलीप क्रॉसबी	
	13)	अ) पोर	हे —— पद्धतीचे तंत्र आहे. का—योके क्यय कपात	ब) ड)	शून्य—दोष कायझेन	
	14)	हे अ) रार क) हात		ब) ड)	गेम्बा जोडोका	
प्र.2	1)		गो चे प्रकार के सूक्ष्म पातळीवरील तंत्रे			14
Я.3	1)		! लिहा. गो गुणवत्ता मानकांचे महत्व गर्मिती आपत्तीचे प्रकार			14
Я.4			ोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लि एस पद्धती आणि कायझेन पद्धर्त		गातळी तंत्रे स्पष्ट करा.	14
	ৰ)	समारंभाचे	। प्रकार स्पष्ट करा.			
Я.5	सिक्र	न सिग्माचे	ोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लि महत्व आणि कार्यपद्धतीमधील व		करा.	14
	ताणा	ची कारणे	स्पष्ट करा.			

Seat	
No.	

	B.Co	om. (Semester - VI) (New) (CB MODERN MANAGEN	-		
•		e: Wednesday, 23-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks:	70
Instru	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate ful	l mark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	n the blanks by choosing correct a is the process by which a co- of their business to a specialized or a) B. P. O. c) Branding	mpany ganiza	can delegate certain functions	14
	2)	is a condition arising from the organization. a) External action c) Situation	e inter b) d)	action of people and their jobs in Job stress Deviation	
	3)	5 'S' system is a process. a) Tool c) Systematic	b) d)	Price All	
	4)	In year Kai-Zen System was a) 1931 c) 1951	used. b) d)	1941 1991	
	5)	is a main branch office of ISCa) Mumbaic) Chennai	O in In b) d)	dia. Pune Delhi	
	6)	There are steps in implement a) Five c) Seven		ix Sigma. Six Eight	
	7)	Youth festival is a event. a) Social c) Political	b) d)	Cultural Industrial	
	8)	is a serious disruption of the a) Problem c) Disaster	function b) d)	oning of society. Event Politics	
	9)	L. P. O. meansa) Legal Product Outsourcingc) Legal Practical Outsourcing	,	Legal Price Outsourcing Legal Process Outsourcing	
	10)	is organizational remedial mea) Supportive Climatec) Role Clarity	easure b) d)	·	
	11)	Mistake proofing means systal) Poka-Yoke c) Waste Reduction	stem. b) d)	Zero Defect 5 'S'	

	12)	Zero Defect Programme concept is propounded by	
		a) Dr. Deming b) Philip Crosby	
		c) Joseph Juran d) Peter Drucker	
	13)	Kanban is a technique of system. a) Poka-Yoke b) Zero Defect c) Waste Reduction d) Kai-Zen	
	14)	is the technique of waste reduction.	
	,	a) Sustain b) Gemba	
		c) Motion d) Jidoka	
Q.2		te short notes. Type of B. P. O. Poka-Yoke Micro Level Techniques	14
Q.3	Writ a) b)	te short answers. Importance of ISO Quality standard Type of Natural Disasters	14
Q.4	Atte a)	empt any one of the following questions. Explain Micro Level Techniques of 5 'S' System and Kai-Zen. OR	14
	b)	Explain types of Events.	
Q.5	Expl	lain the importance and steps in implementing Six Sigma. OR	14
	Expl	ain the causes of Stress.	

				SLR-BN-69	9
Sea No.	t			Set F)
	В.(Com. (Semester - VI) (New) (C ADVANCED BA		S) Examination Oct/Nov-2019 NG (Paper – I)	
_		te: Thursday, 24-10-2019 00 PM To 05:30 PM		Max. Marks: 7	0
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.			
Я.1	खार्ल 1)	iल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या व जेव्हा रेल्वेस्टेशवरील एस्. बी. आय. च्या ए आय यास —— म्हणतात अ) प्रदायी बँक क) सल्लागार बँक		एम मधून पैसे काढले जातात तेव्हा एस्. बी वसुली बँक	4
	2)	ऋण फेडण्यासाठी किंवा वचनपूर्तीसाठी प्रत —— म्हणतात. अ) धारणाधिकार क) अभिहस्तांकन	गोभूती ब) ड)	म्हणून वस्तुंचा निक्षेप करण्याच्या पद्धतीस तारण कर्ज	
	3)	भारतात पहिला बँकींग नियमन कायदा —— अ) 1940 क) 1949	— मध ब) ड)	ये संमत झाला. 1948 1950	
	4)	बँकर हा एक —— कर्जदार असतो. अ) सर्वसाधारण क) कायदेशीर	ब) ਫ)	विशेष वैयक्तिक	
	5)	हा बँकेचा प्रमुख अधिकारी असतो. अ) महाव्यवस्थापक क) शाखा व्यवस्थापक	ब) ड)	विभागीय व्यवस्थापक यापैकी नाही	
	6)	प्रदायी बँकेने कायदेशीर संरक्षण मिळवण्यार अ) यथाविधी प्रदान क) चेकने प्रदान	ब)		
	7)	वसुली बँकेने वसुलीसाठी ——— धनादेश	स्वीका	रले तरच कायदेशीर संरक्षण मिळते.	

अ) रेखांकित ब) आदेश देय क) साध-धनादेश ड) निरूपयोगी 8) मालमत्तेची रोख पैशात रूपांतर करण्याची क्षमता म्हणजेच --- होय. अ) रोखता ৰ) लाभप्रदता क) कर्ज ਫ) तारण --- चेकचे प्रदान करणे हे नेहमी प्रदायी बँकेच्या दृष्टीने जोखमीचे असते. 9) उत्तर दिनांकीत अ) पूर्वदिनांकीत ৰ) क) रेखाकींत मुक्त ਫ) नजर गहाण सुविधा म्हणजे --- होय. 10) अ) अधिकर्ष सवलत ब) मुक्त कर्ज सोय क) रोख कर्ज ਫ) कर्ज

	11)	धनादेशाचे प्रदान करणे ही बँकेची —— ज	बाबदा	री असते.	
		अ) करारात्मक	ब)	कायदेशीर	
		क) सर्वसाधारण	<u>ਭ</u>)	बँकिंग	
	12)	चल मालमत्ता गहाण ठेवून जे कर्ज दिले ज अ) तारण	गाते त्य ब)	ास —— म्हणतात. धारणाधिकार	
		क) नजर–गहाण	ਫ)	गहाण	
	13)	भारतीय बँकिग व्यवस्था —— देशाच्या बँवि	क्रेंग व्य	वस्थेवर आधारित स्थापना झाली आहे.	
	,	अ) अमेरिका	ब)	फ्रान्स	
		क) जपान	.) ड)	इंग्लंड	
		,	,	•	
	14)	बँकेचा धारणाधिकार हा नेहमी ——धारणा			
		अ) वैयक्तिक	ब)		
		क) विशेष	ड)	कायदेशीर	
प्र.2	थोडव	म्यात उत्तरे लिहा.			14
	1)	नजरगहाण ही संकल्पना सांगा.			
	2)	रूपांतर म्हणजे काय?			
Я.3	टिपा	लिहा			14
71.0		आधुनिक बँकेचे संघटन			• •
	-	सामान्य गहाण आणि इंग्लिश गहाण			
TT 4	•				14
Я.4		ालपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. ात वसुली बँकेला देण्यात आलेल्या संरक्षणानि		प्रतिप्रस्य चर्चा क्या	14
	חוצנו		नववा हंवा	सापस्तर ववा करा.	
	बँकेच	या सुरक्षित कर्ज वितरणाची तत्त्वे स्पष्ट करा.			
ਸ.5	खार्ल	निपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
		ोय बँकिंग नियमन कायदा 1949 चे मुलभूत		ये स्पष्ट करा.	
		<u>किंवा</u>			
	प्रदार्थ	ो बँक म्हणजे काय? प्रदायी बँकेने घ्यावयार्च	ो दक्षत	॥ सांगा.	

Seat No.	et	P
----------	----	---

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 ADVANCED BANKING (Paper – I)

		ADVANCED BANK	ING	(Paper – I)	
•		e: Thursday, 24-10-2019 O PM To 05:30 PM		Max. I	Marks: 70
Instru	uction	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full	mark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	n the blanks by choosing correct al At a railway station if we withdraw ca a) paying banker c) advising banker	sh fr b)		
	2)	Bailment of goods as security of a particle promise is called as a) Lien c) Assignment	•	nt of a debt or performance of pledge Loan	f
	3)	The first regulation act was passed in a) 1940 c) 1949		 1948 1950	
	4)	A banker is a debtor. a) general c) Legal	b) d)	special Personal	
	5)	is principal officer of bank. a) general manager c) Branch manager	b) d)	Regional manager none of these.	
	6)	A paying banker can get protection ofa) In due coursec) by cheque	•	hen he makes payment In cash by D.D	•
	7)		b)	y when he collects by order cheque mutilated cheque	
	8)	The ability of an asset to convert into a) Liquidity c) Loan	b)	n is called profitability pledge	
	9)	To honour the cheque is alwa a) Anti dated c) crossed cheque	b)	sky for paying bank. Post dated open cheque	
	10)	Hypothecation facility is also called a a) over draft facility c) cash credit	b)	 open loan facility Loan	
	11)	Honouring a cheque is a oblig a) Contracted c) general	b)	of commercial bank. Statutory Banking	
	12)	The mortgage of mobile property for a) Pledge c) Hypothecation	b)	ring loan is called line mortgage	

	13)	a) Americac) Japan	ne b b) d)	England	
	14)	The banker lien is always a) Personal c) Special	b) d)	general legal	
Q.2	a)	short answer. State the concept of hypothecation What is conversion?			14
Q.3	a)	e short note. Organization of modern banks Simple Mortgage and English Mortgag	je		14
Q.4		mpt any one of the following question uss in detail the statutory protection gra OR			14
	Expla	ain the principles of sound lending.			
Q.5		mpt any one of the following questice the basic features of Indian banking rook OR			14
	What bank	t is mean by paying bank? State the pr	eca	utions to be taken by paying	

Seat No. Set P

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Urdu MODERN URDU PROSE

Day & Date: Thursday, 07-11-2019 Max. Marks: 40

Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

سوال نمبر. 1. مصیح متبادل کاامتخاب کرکے مندر جہ ذیل سوالات کے جوابات کھیے:

1) مصنون "طائر خاموش پرایک آنسو" کے مصنف کانام کیاہے؟

iii) مولاناعبدالماجد، iv مولاناحالي

2) گارسال دتاسی تعلیم حاصل کرنے کے بعد کہاں پہنچا؟

i) اندونیشیا، ii) چین، iii) پیرس، iv) پاکستان،

3) گاند ھی جی نے ڈرین کے قریب فینکس بستی کے نام سے کیا کھولا؟

i) مندر ii) آشرم، iii) چرچی، iv) اسکول

4) کس نے انسانی تدن کے سرمائے میں قانون ،انصاف اور سیاسی امن کے تصورات کا اضاف کیا تھا؟

i) رومیوں، ii) روسیوں، iii) انگریزوں، iv) عربوں،

5) مرزاصاحب کے کیڑے پیننے کاعمل کیساہ؟

i) شاهانه، (ii فقيرانه،

iii) مخضر، نظویل،

6) وکیل صاحب شہر کے چوراہے پر کس کے انتظار میں جا کھڑے ہوئے؟

i) کیے، (ii) بس، (iii) رکشا، (iv) نکیسی،

7) سجاد ظہیر کی کون سی کتاب دلچیپ خود نوشت ہونے کے ساتھ ساتھ ترقی پیند تحریک کی سب سے متندر وداد بھی ہے؟

i) د باور زندگی، (ii) روشانی،

iii) لندن کی ایک رات، (iv ادب اور نظریے،

8) شیخ چلی کہاں کاسب سے بڑا مفکر تھا؟

i) پاکستان، ii) افغانستان، iii) هندوستان، iv) ایران،

سوال نمبر. 2. مختصر جواب کلیمیے ؟ (کوئی بیار)

1) کارسال دتای نے اردو کے پروفیسر کی حیثیت سے کس طرح کام کیا؟ ککھیے

2) شام كوطائر كياكرتاتها؟

3) کلکته کورٹ میں مدت سے کام کرچکے و کیل صاحب کا حال بیان کیجیے ؟

4) انگلتان کے قیام کے دوران گاندھی جی پر کیااثرات ہوئے؟

مصنف نے فلموں کی دلچیوں کے متعلق کیا کہاہے ؟ کھیے۔	(5
--	----

سوال نمبر س 6) قوموں کے زوال کے متعلق مصنف نے کیا کہاہے ؟ کھیے۔

مفصل جواب کلیے؟ (کوئی ایک)

1) مضمون '' روشائی'' میں فن اور فن کار کے متعلق مصنف کے کیا کہاہے؟ مفصل کھیے۔

2) مصنف کا تعارف بیان کرتے ہوئے کا مریڈشیخ چلی کا خلاصہ کھیے؟ **سوال نمبر ۲**

مضمون '' طائر خاموش پرایک آنسو'' کاخلاصه اپنے الفاظ میں ککھیے۔

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	2.0	• ·····	ADVANCED ACCOUN	_		2010	
			ırsday, 24-10-2019 To 05:30 PM			Max. Marks:	70
nstr	uction		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full r	narks			
Q.1	Fill in	Pod	blanks by choosing the correcting of interest method is used to ure of Purchase Sale			the	14
	2)	,	amount of interest is credited by Interest account Asset account	the b	ouyer to Vendor account Liability account		
	3)	The a) c)	cost of goods sold is transferred Sales account Purchases account	to b) d)	Hire purchase trading a None of these	account	
	4)	Wo a) c)	rkmen's saving account treated a current liability fixed assets	s b) d)	current assets reserve fund		
	5)	Liqu a) c)	uid assets include all current asse Cash and bank prepaid expenses	ets ex b) d)	pect stock and debtors none of these		
	6)	The a) c)	ere are types of reconstr 2 4	uctioi b) d)	n of companies. 3 6		
	7)	For a) b) c) d)	the purpose of ratio analysis, the gross sales less cost of goods so net profit after interest and taxes. Net profit before interest and tax none of these	old S.	operating profits means	·	
	8)	Dep a) c)	preciation is charged by the purch Hire purchase price Yearly installment	aser b) d)	on Cash price None of these		
	9)	Tur a) c)	nover ratios help management in managing resources evaluating performance	b) d)	Managing debts none of these		
	10)	Acc a) c)	cumulated losses in the vendor co Realization account equity share holder account	mpar b) d)	ny should be transfer to new company account Cash account		
	11)	Wo a) c)	rking capital ratio is also called Current ratio Gross profit ratio	b) d)	 Liquid ratio Stock turnover ratio		

		a) c)	o of net sale to working capit liquidity ratio		•	al is _ b) d)	profitabiling none of the	•		
	13)	Acc a) c)	ounting standa 14 13	ard	_ is app	licabl b) d)	e in the ca 10 12	se of amalgar	nation.	
	14)	Cur a) c)	rent Ratio = C current liabilit liquid assets		ts /	b)	liquid liab	•		
Q.2	Write a) b)	Inst	rt notes. allment Syster erence betwee		accoun	ting 8	cost acco	ounting.		14
Q.3	A)	puro equ year bala	chase system al installments r. Mr. Rajesh o	and agree to sof Rs. 500 charged dep Calculate in	o pay R 0 each oreciatio	Rs. 40 with 5 on @	00 down a 5% interes 10 % p.a.	1.1.92 under hand the balance that the end of on the diminis use price and contact that the contact is the contact that th	e in four each hing	07
	B)	Fro (1)	m the following Net profit ration	ng informa	tion ca	lcula	te the follo	owing ratio.		07
		Sale Mad Bills Sha	chinery- 2,50,0 receivable-30	Net profit- 1,000, Stock-10,000, Prepa	,20,000 aid expe 000, Sur), Del enses ndry (otors-1,40, s- 5,000, C creditor-40	ash& Bank- 10 ,000, Bills pay	0,000,	
Q.4	year (A) (B) (C) (C) (D)	3) Other Sale Mac Bills Sha 25,0 the frendin Gross Stock Curre Liquid	Liquid ratio er information es- 4,00,000, No chinery- 2,50,00 receivable-30 re broker compound information at turnover ratio ent ratio en on proprieto	Net profit- 1,000, Stock-10,000, Preparties of the profit	,20,000 aid expe 000, Sur 5000, Ba Balance late), Delenses ndry cank o shee	otors-1,40, i- 5,000, Coreditor-40 verdraft- 3 et of M/S R	000, ash& Bank- 10 ,000, Bills pay 0000 Rajkumar Ltd. f	0,000, able-	14
Q.4	year (A) (B) (C) (D) (E)	3) Other Sale Mac Bills Sha 25,0 the frendin Gross Stock Curre Liquid Retur	Liquid ratio er information es- 4,00,000, N chinery- 2,50,0 receivable-30 re broker com 000, Salary ou collowing inform g 31 st march 2 s profit ratio c turnover ratio ent ratio d Ratio en on proprieto Ba bilities	Net profit- 1,000, Stock-10,000, Preparentsion-4,000, Stock-10,000, Preparentsion-4,000, Stock-10,000, Stock-10,00	,20,000 aid expended on the control of the control	n 31 st	otors-1,40, i- 5,000, Coreditor-40 verdraft- 3 et of M/S R	000, ash& Bank- 10,000, Bills pay 0000 Rajkumar Ltd. f	0,000, able-	14
Q.4	year (A) (B) (C) (D) (E)	3) Other Sale Mac Bills Sha 25,0 the fendin Gross Stock Curre Liquic Retur Lia	Liquid ratio er information es- 4,00,000, No chinery- 2,50,00 receivable-30 re broker compound information at turnover ratio ent ratio en on proprieto Ba	Net profit- 1,000, Stock-10,000, Preparmission-4,0tstanding- 5,0016. Calculars fund	,20,000 aid expenses 000, Sur 6000, Ba Balance late	n 31 st Ass & Buil	otors-1,40, i- 5,000, Coreditor-40 verdraft- 3 et of M/S R	000, ash& Bank- 10,000, Bills pay 0000 Rajkumar Ltd. f	0,000, able-	14
Q.4	year (A) (B)	3) Other Sale Mac Bills Sha 25,0 the frendin Gross Stock	Liquid ratio er information es- 4,00,000, No chinery- 2,50,00 receivable-30 re broker compound information and seprofit ratio atturnover ratio	Net profit- 1,000, Stock-10,000, Preparmission-4,0tstanding- 5,0016. Calcu	,20,000 aid expe 000, Sur 5000, Ba Balance	o, Delenses andry of ank o	otors-1,40, - 5,000, C creditor-40 verdraft- 3	000, ash& Bank- 10 ,000, Bills pay 0000	0,000, able-	

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Equity Share capital	35,000	Land & Building	40,000
7% Pref. Share	25,000	Plant & Machinery	25,000
capital			
Reserve	27,000	Stock	40,000
Profit & Loss account	15,000	Sundry debtors	25,000
7% Bonds	20,000	Cash & Bank balance	8,000
Creditors	22,000	Prepaid expenses	2,000
Outstanding	5,000	Discount on shares	5,000
expenses			
Bank overdraft	3,000	Preliminary expenses	7,000
	1,52,000		1,52,000

Other information:-

Sales	6,00,000
Less:- Cost of goods sold	4,00,000
Gross Profit	2,00,000
Less:- Overhead expenses	50,000
Net profit	1,50,000
	OR

Uptodate ltd., has agreed to acquire the goodwill and assets (except stock) of Slowdown Ltd., as on 31st March, 2004 on which date the Balance Sheet of Slowdown Ltd., was as under:

Balance Sheet As On 31.3.2004

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share capital		Fixed Assets	
16,000 shares of	1,60,000	Goodwill	20,000
Rs. 10/- each			
Reserves	43,000	Freehold property	80,000
9% Debentures	60,000	Machinery	80,000
Current Liabilities		Investments	40,000
& Provisions	57,000		
		Current Assets	
		Stock	30,000
		Sundry debtors	50,000
		Bank balance	20,000
	3,20,000		3,20,000

The consideration for acquisition agreed was as under:

- a) Discharge of 9% debentures @10% premium by issue of 12% debentures in Uptodate Ltd...
- b) Issue of 3 shares of Rs. 10 each in Uptodate Ltd., at market price of Rs. 12 for every 2 shares of slowdown ltd.
- payment of Rs. 2.50 in cash for each share in slowdown ltd.,
- d) Acquisition expenses of Rs. 3,000 to be met by Uptodate Ltd. slowdown ltd. Sold its stock (which was not taken) for Rs. 32,000 and Current liabilities and provisions (which was not taken) were settled at Rs. 55,000/-Uptodate Ltd. Valued freehold property at Rs. 1,20,000 machinery at Rs. 75,000 investment at 10% increase and sundry debtors at 10% less. You are require to prepare ledger A/C in the books of Slowdown ltd., and balance sheet in the books of Uptodate Ltd.

(Note:- Applicable AS-14)

Mr. K. Shrikant, B. E. Mechanical Engineer decided to start a workshop under self-Q.5 employment scheme. He purchased on 1.1. 2002 machines on hire purchase system. The total payment being Rs. 1,00,000 and the payment was to be made as under:

On singing the agreement on 1.1.2002	16,000
At the end of 2002	27,000
At the end of 2003	35,000
At the end of 2004	22.000

Interest was charged by the vendor company at 10% p.a, on the unpaid balance. Depreciation was written off at the 10% p.a. on diminishing balance. Ascertained the cash price of the Machine and Machine account and vendor account in the books of Mr. K. Shrikant

Page **3** of **4**

14

14

Q.5 A Ltd., and B Ltd. agreed to amalgamate by transferring their undertakings to a new company Ajit Ltd. Formed for that purpose with an authorized capital of R. 5,00,000 divided into 50,000 equity shares of Rs.10 each. On the date of amalgamation the Balance sheets of the two companies were as follows: 14

Balance Sheet

Liabilities	A Ltd.	B Ltd	Assets	A Ltd.	B Ltd.
Share capital			Sundry	1,20,000	62,000
Equity shares			assets		
of Rs. 10 each	1,00,000	70,000	Freehold	30,000	
			property		
Reserve fund	8,000	5,500	Debtors	40,000	45,000
P & L A/C	22,000	15,000	Stock	10,000	7,500
5% Debenture	50,000		Bank	10,000	10,000
Creditors	24,500	30,000			
Provident fund	5,500	4,000			
	2,10,000	1,24,500		2,10,000	1,24,500

The purchase consideration consisted of :-

- a) the assumption of the liabilities of both the companies.
- b) the discharge of 5% debentures in A Ltd.. At a premium of 10% by the issue of 8% debentures in Ajit Ltd.
- the issue at a premium of Rs. 5 per share of equity shares of Rs.10 each in Ajit Ltd.

For the purpose of amalgamation, the assets are to be revalued as under :-

Assets	A Ltd.	B Ltd.
Sundry assets	1,40,000	65,000
Freehold property	50,000	
Debtors	35,000	40,000
Stock	8,000	8,000
Goodwill	10,000	7,000

You are required to:

- 1) Calculate the purchase consideration.
- 2) Write up necessary ledger accounts in the books of A Ltd

Seat	
No.	

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	D. 00	J	ADVANCED COST		TANCY (Paper – I)	
			nursday, 24-10-2019 // To 05:30 PM		Max. Marks:	70
Instr	uctior	2	All questions are comptFigures to the right indicateUse of calculator is allo	cate full mar	ks.	
Q.1	Fill ii 1)	Un ma	e blanks by choosing the der ABC analysis of mate terial. High Value	rial control '(ternatives given below: C' stands for items of Middle value	14
			Low value	d)	All of these	
	2)	a)	irect material + Indirect la Total cost Cost of production	h)	ect expenses = Prime cost Overhead	
	3)	Unathe		aterial issue	s price is calculated by adding all er of such prices. FIFO Weighted Average	
	4)	Un pie	der Taylor's Piece Rate m ce rate. 120%	nethod Low F	Piece Rate will be normal	
	5)	a)	preciation of plant and ma No of employees H. P.	b)	oportioned on the basis of Capital values Sales	
	6)		erhead is also called as _ Above heads On cost	b)	Under heads Under cost	
	7)		ne allowed is 20 hours and 10. So that earning unde Rs. 150 Rs. 187.50		is 15 hours and Rate Per Hour is an will be Rs Rs. 175 Rs. 200	
	8)	a) c)	rate is separating co Labour Hour Idle time	mputed for 6 b) d)	each type of machine. Machine Hour Normal Hour	
	9)	Wh a) c)	nich of the following items Interest on capital Notional Rent	is not includ b) d)	ed in financial accounts? Loss of sale of assets Donation	
	10)		nen there is difference bet ancial accounts, to prepare Cost Sheet Reconciliation Statemen	e b)	ofit disclosed by cost accounts and Profit and Loss A/c Balance Sheet	
	11)	Wh a) c)	o suggested payment of l Rowan Taylor	bonus equal b) d)	to 50% of the time saved? Halsey Gantt	

		_					
	12)	Maximum Rate a) Recorder c) Minimum	Level	b) Ma	Period = ximum Level erage Level	<u>_</u> .	
	13)	Charging over a) Allocation c) Absorption		b) Ap	r job is known a portionment of these	S	
	14)	a) Direct oveb) Indirect ove	rhead verhead over absorbed o		of overhead is	called	
Q.2	a) b)	e short notes. (FIFO Method. Rowan Plan E.O.Q.	(Any Two)				14
Q.3	,	ii) Installation iii) Life of Maiv) Repair C v) Lubricant vi) Consump vii) Rate of F	e Price of Machi on charges Rs. achine – 10 yea harges – 50% of is at Rs. 16 per	chine – Rs. 90,000 s. 10,000 rears. % of Depreciation er day of 8 Hours. ric Power – 10 units per Hour 0 per unit.			
	B)	Prepare a store	e ledger accoun	ts under LIFO I	Method.		07
		Date	Particulars	Purchase Unit	of material Rate per unit (Rs.)	Issues Units	
		2019					
		Jan 1	Purchase	4000	5		
		Jan 7	Purchase	1500	6		
		Jan 9	Issues			2000	
		Jan 11	Purchase	2500	8		
		Jan 13	Issues			3000	
		Jan 15	Purchase	1000	9		
		Jan 21	Issues			3000	

Q.4 Rishu company Ltd. is having 4 departments A, B and C are production departments and D is service department.

The Exp. for the year 2018 are as under:

i)	Rent	Rs. 10,000
ii)	Repairs of plant	Rs. 6,000
iii)	Lighting	Rs. 4,000
iv)	Dep. of plant	Rs. 9,000
v)	Fire Insurance	Rs. 1,000
	(stock)	
vi)	Supervision exp.	Rs. 10,000
vii)	Canteen exp.	Rs. 2,000

14

14

Other information in respect four departments are as under:-

Particulars		Α	В	С	D
i)	Area (sq. ft)	1500	1100	900	500
ii)	Value of Plant (Rs.)	24000	18000	12000	6000
iii)	Value of stock (Rs)	15000	9000	6000	
iv)	No of workers	40	30	20	10

Apportion the above exp. To various departments by preparing the overhead distribution chart.

OR

Calculate the Earning of two workers under Halsey plan and Rowan Plan.

	Particulars	X workers	Y workers
i)	Standard time (Hours)	80	60
ii)	Actual Time (Hours)	40	30
iii)	Rate per hour (Rs)	10	15

Q.5 A) Two types of material X and Y are used as follows.

Normal consumption – 300 units per week each Maximum consumption – 450 units per week each Minimum consumption – 150 unit per week each

Reorder Qty X = 2400 units Y = 3600 units Reorder X = 4 to 6 weeks Y = 2 to 4 weeks period

. Calculate –

- i) Reorder level
- ii) Maximum level
- iii) Minimum level
- iv) Average level for each material

OR

Q.5 B) Find out E.O.Q. for material X and Y

i) Annual consumption -X = 6000 units

Y = 18000 units

ii) Cost of Material per units -X = Rs. 20

Y = Rs. 60

iii) Cost of planning one order -X = Rs. 60

Y = Rs. 60

iv) Annual inventory cost -X = 10% of inventory

Y = 10% of inventory

				3LI/-DI4-	<i>1</i>			
Sea No.	it			Set	P			
	B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 INDUSTRIAL MANAGEMENT (PAPER - I)							
•		ate: Thursday, 24-10- 00 PM To 05:30 PM		Max. Marks:	70			
सूचन		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत उजवीकडील अंक पुर्ण गु	_					
Я.1	खार्ल 1)	ोल दिलेले योग्य पर्याय f ——— हा दिवस 'जागित अ) 5 जून क) 1 ऑगस्ट	नेवडून गाळलेल्या जागा तेक पर्यावरण दिन' म्हणू ब) ड)	ून साजरा केला जातो.) 15 जून	14			
	2)	केंद्र सरकारने राष्ट्रीय र अ) 1958 क) 1956	उत्पादकता मंडळाची स्था ब) ड)					
	3)	पर्यावरण संरक्षण कायद अ) 1956 क) 1996	ा ——— मध्ये संमत झा ब) ङ)	1986				
	4)	अबक हे तंत्र —— व्यय अ) कामगार क) मालसाठा	यवस्थापणासाठी वापरण्या ब) ड)) उत्पादक				
	5)	नियोजन, मार्गनिर्धारण, मध्ये होता. अ) खरेदी क) उत्पादन नियोजन	ब)	·				
	6)	मानवी प्राणी —— डेसी अ) 70 क) 130	ोबल पर्यत ध्वनी तीव्रता ब) ड)) 100				
	7)	यंत्राची उत्पादकता मोज अ) एकूण उत्पादन यंत्राचे एकूण तास क) एकूण उत्पादन एकूण श्रम तास						
	8)	एखादे कार्य पूर्ण करण्य अ) नियोजन क) कार्यवेळापत्रक	ासाठी वेळ निश्चित करण ब) ड)) समन्वय				
	9)	उत्पादन प्रवाहात सातत्र आवश्यक असते. अ) कच्चामाल क) उपकरणे	य ठेवण्यासाठी ——— र ब) ड)					

	10)	ज्या स्तरास किंवा असे म्हणत		ादेश देणे	। अभिप्रेत असते त्या स्तरास किंवा बिंदूस	
			· ··· र ∕ पातळी	ब)	धोकापातळी /स्तर	
		क) महत्तम पात	ळी	ड)	पुर्नादेश पातळी /स्तर	
	11)	•	र अद्ययावत (latest) कि			
					शेवटी आवक प्रथम जावक (LIFO)	
		क) साधी सरार		,	वरील सर्व	
	12)	मालसाठा आवश्य अ) उत्पादन नि			ाचे तंत्र म्हणजे ——— होय. मालसाठा नियंत्रण	
		क) विक्री नियंत्र		,	यापैकी नाही	
	13)	•	pता वाढविण्याचा उत्तम	,		
	10)	अ) प्रमाणित यं			कार्यक्षम मानव संसाधन	
		क) उत्तम कच्च	ामाल	ਭ)	वरील सर्व	
	14)	हा मार्गनिध	र्गारण कार्यपद्धती मधील	पहिला व	टप्पा / अवस्था होय.	
		अ) वस्तू अभ्या		ৰ)	_	
		क) उत्पादनाचा	अभ्यास	ভ)	वरील सर्व	
ਸ.2		लिहा.				14
	-	ध्वनी प्रदुषण उत्पादकतेचे महत	व			
प्र.3	-		डिक्यात उत्तरे लिहा.			14
71.0	1)		आणि नियंत्रणाची उद्दिष्	टे स्पष्ट	करा.	• •
	2)	महत्तम मालसाठा	पातळी निश्चितीचे घटव	न स्पष्ट	करा.	
ਸ.4			एका प्रश्नाचे उत्तर लिह			14
	उत्पा करा.	दन नियोजन आणि	नियत्रण म्हणजे काय?	उत्पादन	। नियोजन आणि नियंत्रणाची तंत्रे स्पष्ट	
				किंवा		
		आवक प्रथम जाव र –तोटे स्पष्ट कर	,	ने काय?	प्रथम आवक प्रथम जावक (FIFO) पद्धतीचे	
प्र.5			 एका प्रश्नाचे उत्तर लिह	ST.		14
			याख्या द्या. उत्पादकता		ाचे मार्ग स्पष्ट करा.	
	1111-11	uai aialouur e		ंवा		
	୩ାମ	११०। प्ययस्थापन म	इणजे काय? मालसाठा व	ત્રવજ્યાપ	गांव महत्प स्पष्ट करा.	

Seat	Sat	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 INDUSTRIAL MANAGEMENT (PAPER – I)

		INDUSTRIAL MANAGE	ME	NT (PAPER – I)	
		e: Thursday, 24-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. I	Marks: 70
Instr	uctio	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	KS.	
Q.1	Fill i 1)	n the blanks by choosing correct al 'World Environment day' is celebrate a) 5 th June c) 1 st August		 15 th June	14
	2)	National Productivity Council is establin a) 1958 c) 1956	blishe b) d)	ed by central government 1968 1948	
	3)	Environment protection Act passed in a) 1956 c) 1996	b) d)	 1986 1966	
	4)	ABC technique is used in man a) Personnel c) Inventory	ager b) d)	nent. Production None	
	5)	comprises the planning, routingfunctions.a) Purchasesc) Production planning and control	b)	Inventory control	
	6)	Human being can bear the noise upto a) 70 c) 130	b) d)	decibel. 100 170	
	7)	is the formula to measure the a) Total Production Total Machine Hours c) total output Total Labour Hours	mac b) d)	hine productivity. total output Total Capital Employed All of these	
	8)	Determination of required time for coas a) Planning c) Scheduling	mple b) d)		
	9)	Stock of is maintained for cont a) Raw material c) Equipments		us flow of production. Finished goods None of these	
	10)	The level / point at which new order for point in known as a) Minimum level c) Maximum level	or poble b) d)	urchase of material is given th Danger level Reordering level	at

	11)	Under method of pricing of issue, materials of latest price Is issued. a) First in First out b) Last in First out	
		c) Simple Average d) All of these	
	12)	is the technique of keeping stock of materials at desired and proper level.	
		a) Production controlb) Inventory controlc) Sales controld) None of these	
	13)	is the best way to improve the productivity. a) Standard Machinery b) An efficient human resource c) Quality raw materials d) All of these	
	14)	is a first step in routing procedure a) Product study b) Time study c) Study of production cost d) All of these	
Q.2	a)	e short notes: Noise pollution Importance of productivity.	14
Q.3	a)	wer the following in brief. Explain the Objectives Production Planning and Control. Explain the determinants of Maximum Stock Level.	14
Q.4	Wha	t is production planning and control? Explain the techniques of production ning and control.	14
		OR t is first in first out (FIFO) method? Explain the advantages and limitations of method pricing the issue of materials.	
Q.5		wer any one of the following. ne productivity. Explain the ways of improving the productivity. OR	14
		t is inventory management? Explain the significance of inventory agement.	

		S	LR-BN-	73
Sea No.	t		Set	P
	В.	om. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/No	ov-2019	
-		e: Thursday, 24-10-2019 0 PM To 05:30 PM	Max. Marks	: 70
सूचना		प्तर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.		
Я.1	खार्ल 1)	त दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. विमेदाराच्या —— विम्याची रक्कम घेण्यासाठी विमेदाराने नेमलेल्या व्यक्तीस विमेद वारस असे म्हणतात. अ) मृत्यूनंतर ब) विमापत्र हरविल्यानंतर क) विमाहप्ता भरल्यानंतर ड) वरील सर्व	ाराचा	14
	2)	विमा हप्ता असणाऱ्या विमा पॉलिसीसाठी पंधरा दिवस हप्ता भरण्यासाठी सव दिवस म्हणून दिले जातात अ) वार्षिक ब) मासिक क) सहामाही ड) द्विवार्षिक	लतीचे	
	3)	विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाचे (IRDA) ——— हैद्राबाद येथे आहे. अ) विभागीय कार्यालय ब) प्रादेशिक कार्यालय क) मुख्य कार्यालय ड) उप —विभागीय कार्यालय		
	4)	भारत सरकारने विमा व्यवसाय ——— मध्ये खाजगी क्षेत्रासाठी खुला केला. अ) 1956 ब) 1999 क) 1965 ड) 2000		
	5)	—— महामंडळाची स्थापना 1956 साली करण्यात आली. अ) भारतीय आयुर्विमा ब) सर्वसाधारण विमा क) अग्नी विमा ड) सागरी विमा		
	6)	विमा नियमत व विकास प्राधिकरणाचे (IRDA) संचालक मंगळामध्ये एकूण —— स् संचालक असतात. अ) पंधरा ब) दहा क) पाच ड) वीस	ादस्य	
	7)	जन्म नोंदणी प्रमाणपत्र हे —— पुरावा म्हणुन आयुर्विमा महामंडळ स्विकारते. अ) विमाहप्ता पावती ब) विमापत्र रक्कम क) वयाचा ड) पात्रता		
	8)	——— विमापत्र घेतल्यानंतर विमेदाराला हयात असेपर्यंत विमा हप्ते भरावे लागतात अ) मुदती ब) संयुक्त क) समुह ड) आजीवन	т.	

आयुर्विमा सागरी विमा

ब)

ड)

9)

1999 साली --- कायदा संमत करण्यात आला.

अ) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण

क) अग्नी विमा

	10)	नुकर	नान भरपाई तत्वाला —— हा अपवाद	असतो		
		,	अग्नी विमा	ब)	आयुर्विमा	
		क)	अपघात विमा	ਫ)	सागरी विमा	
	11)		प्रतिनिधीचा परवाना विमा कंपनीकडून	मिळव	ण्यासाठी प्रतिनिधीला —— पूर्ण करावे	
		लागर अ)	त. 10 तासाचे प्रशिक्षण	ब)	30 तासाचे प्रशिक्षण	
		,	100 तासाचे प्रशिक्षण	ਭ)		
	12)	विमार	कंपनीला विमेदाराकडून जी रक्कम मिळ	उते त्य	स —— म्हणतात.	
		,	आगाऊ रक्कम	ब)	कर्ज	
		क)	सोड किंमत	ड)	विमाहप्ता	
	13)		ग्य विमा, दुकानाचा विमा, विद्यार्थी विमा 			
		अ) क)	प्रकार कार्यपद्धती	ब) ड)	पद्धती तंत्रे	
	14)	,	वेंमापत्र घेण्यासाठी —— फॉर्म आवश्य	,		
	14)	_	वनायत्र वण्यासाठा —— यगम जापरय तात्पुरते विमापत्र	पर जर ब)	ारा. प्रस्ताव अर्ज	
		•	वारस नोंद	<i>ਤ</i>)	नुतनीकरण	
प्र.2		लिहा.				14
			विमा			
	,		प्रतिनिधीचे कार्ये			
Я.3	खાल 1)		ो प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. प्रतिनिधीसाठीची आचार संहिता स्पष्ट	करा		14
	,		ीतील विम्याचे प्रकार स्पष्ट करा.			
Я.4	खाली	ालपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	विमा	व्यवस	ायाच्या खाजगीकरणाचे फायदे तोटे स्प		रा.	
	आयरि	र्वेम्यार्त	। ११ ोल महत्त्वाच्या अटी स्पष्ट करा.	^{जं} वा		
प्र.5	•		ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
-	_		ोचा परवाना घेण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट			
	आराह	र्वेझार्न	किंव ोल विविध कागदपत्रकाची माहिती स्पष्	-		
	ગાતુા	7.41(1	TO THEM MATERIAL MICHIGAN	> 4/\I		

Seat No.	et	P
----------	----	---

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	D. 0	ADVANCED INSUR	-		
•		e: Thursday, 24-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate ful	l marl	KS.	
Q.1	Fill i (Assured nominee is person named amount may be paid when the life at a) expires	by the ssure b)	e policy holder to whom the policy ed Loss policy	14
	2)	c) Paid premiumFor premium of policy fiftee premium.a) yearlyc) six monthly	d) n day b) d)	All of these s of grace are allowed to pay monthly two yearly	
	3)	The of IRDA is situated at H a) Divisional office c) Head office	,	abad.	
	4)	The Government of India opened in a) 1956 c) 1965	b) d)	ace for private sector in the year 1999 2000	
	5)	,	,	stablished in the year 1956. General insurance Marine Insurance	
	6)	In the body of IRDA there are a) Fifteen c) Five	me b) d)	embers as directors. Ten Twenty	
	7)	Birth certificate is accepted as a procorporation. a) premium receipt c) age	bof of b) d)	by life insurance policy amount qualification	
	8)	In life policy the insurance pof insured. a) term c) group	b) d)	um is payable throughout the life joint whole	
	9)	In the year 1999 Act was part a) Insurance Regulatory and Development Development b) Life Insurance. c) Fire Insurance. d) Marine Insurance.			
	10)	a) Fire c) Accident	the pr b) d)	inciples of indemnity. Life Marine	

	11) For getting licence from insurance company, an agent must complete					
		a) 10 hours training b) 30 hours training c) 100 hours training d) 90 hours training				
	12)	The amount receives by Insurance Company from his insurer is called .				
		a) Advance b) Loan c) Surrender Value d) Premium				
	13)	Health Insurance, Shop Insurance, Student Insurance etc are the	of			
		a) types b) methods c) procedure d) techniques				
	14)	For taking life insurance policy form is essential. a) Covernote b) Proposal c) Nomination d) Renewal				
Q.2		e short notes. Group Insurance Functions of Insurance Agent		14		
Q.3	Write a) b)	e short answers. Explain code of conduct for insurance agent. Explain the types of Endowment policy.		14		
Q.4	Expl	ain the merits and demerits of privatization of Insurance business. OR		14		
	Expl	ain the main conditions of Life Insurance.		14		
Q.5	Expl	ain the license procedure of Insurance agent. OR		14		
	Expl	ain the different documents of Life Insurance.		14		
	•					

Seat No.	Set	Р
-------------	-----	---

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov 2019 Advanced Statistics (Paper - I)

		Advanced Statisti	CS	(Paper – I)	
-		: Thursday, 24-10-2019) PM To 05:30 PM		Max. Mark	s: 70
nstr	uction	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full (3) Use of soundless calculator is a			
Q.1	Choo 1)	The value of Net Reproductive Rate a) population remains constant c) increase in population	(NRI b)	R) < 1 will result into	14
	2)	The value of Gross Reproductive Raa) increase in populationc) population remains constant	b)	reduction in population	
	3)	The degrees of freedom for statistic tobservations is a) n-1 c) 2(n-1)	b)	paired t- test based on n pairs of 2n-1 None of these	
	4)	For testing population proportions wha) Z-test c) t- test	b)	of the following test to be used χ^2 test F-test	
	5)	Rejecting H _o when it is false is a) Type I error c) Not committing error	b)	Type II error none of these	
	6)	Student's t-test is applicable when a) a sample is drawn from normal p b) population variance is unknown c) the sample size is not large d) all of these		 lation	
	7)	For testing goodness of fit testa) normal c) t	b)		
	8)	Any hypothesis which is complementa) Simple hypothesisc) Alternative hypothesis	b)	to the null hypothesis is Composite hypothesis none of these	
	9)	Whether a test is one sided or two sidea) Alternative hypothesisc) Null hypothesis	b)	depends on Composite hypothesis Simple hypothesis	
	10)	If the null hypothesis of test statistic Z two sided alternative at α = 0.05, rejection a) Z > 1.96 c) Z < 1.96	ct H b)		

	11)	The birth rate obtained for a segment of a population is known as a) specific fertility rate b) crude birth rate c) total fertility rate d) none of these				
	12)	Testing H_0 : $\mu = \mu_0$ against H_1 : $\mu \neq \mu_0$ is a a) right tailed test b) two tailed test c) left tailed test d) one of these				
	13)	 The T.F.R is a) The number of children a women will likely bear in her lifetime. b) The births to women divided by the female population. c) The numbers of birth divided by the total population. d) None of these 				
	14)	The rate of natural increase in human population is calculated by a) CBR - CDR = 0				
Q.2	Ans a) b)	swer the following questions. Define crude birth rate and specific fertility rate. Define a null hypothesis and an alternative hypothesis with an example.				
Q.3	Attea)	mpt the following questions. A group of 50 men and 60 women was asked to indicate their preference between two brands of perfume. The results are as under Brand A Brand B Men 20 30 Women 10 50 Using a 5 % L.O.S. test the hypothesis that the preference for a particular brand of perfume is not related to sex. Define an F variate and state its p.d.f.	14			
Q.4	Atte a)	mpt any one of the following question. Explain the terms G.F.R. and T.F.R. OR	14			
	b)	Define the terms i) type I error, ii) type II error, iii) power of the test and iv) L.O.S.				
Q.5	Atte a)	mpt any one of the following question. Explain the procedure to test of goodness of fit. OR	14			
b) An executive has two secretaries, A and B and is interested whether is any difference in their typing abilities. Secretary A typed a 10 page and made an average of 2.6 errors per page with s.d. 0.6. Secretary A typed a 20 page and made an average of 2.3 errors per page with Is there any difference between their performance? use 5% L.O.S.						

						SLK-DIV-	13
Seat No.	t					Set	P
	В.0	<u>-</u>	r - VI) (New) (C DVANCED BAN		S) Examination Od G (Paper – II)	ct/Nov-2019	
Time	: 03:	te: Friday, 25-10-2 00 PM To 05:30 Pl	M			Max. Marks	: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आः उजवीकडील अंक पुर्ण					
	•	ाल दिलेले योग्य पर्याय बँक ऑफ इंग्लंडची स अ) 1964 क) 1694	निवडून गाळलेल्या ज				14
;	2)	,	कास बँकेची स्थापना	,	 - मध्ये करण्यात आली. 1955 यापैकी नाही		
	3)	ATM म्हणजे ——— अ) ऑलटाईम मनी क) ॲटोमेटेड ट्रेसिंग	ा मशीन	ब) ड)	एनी टाईम मनी ॲटोमेटेड टेलर मशीन		
	4)	—— हे भारतातील अ) ICICI क) IFCI	एकमेव खाजगी विका	स बँव ब) ड)	्र होय. IDBI LIC		
	5)	अमेरिकेमध्ये ——— म अ) 1934 क) 1940	नध्ये संघ ठेवी विमा म	हामंडव ब) ड)	ठाची स्थापना झाली. 1930 1945		
	6)	ही बँक भारत अ) SIDBI क) ICICI	ातील लघु उद्योगास व	कर्जपुर ब) ड)	वठा करते. IDBI IFCI		
,	7)	बँक इंग्लंडमध् अ) बँक ऑफ इंग्लंड क) इंग्लंड बँक	ये बँकांची बँक म्हणून ड	कार्य ब) ड)	करते. बॅक ऑफ फाईव्ह यापैकी नाही		
,	8)	इंग्लंड मध्ये र अ) 1928 क) 1948	प्ताली चलन कायदा र	iमत इ ब) ड)	ाला. १९३८ यापैकी नाही		
!	9)	ही ई बँकिंगर्ट अ) देखभाल खर्च क) स्रक्षा खर्च	गी मोठी अडचण आहे.	ब) ਤ)	प्रांरभिक खर्च यापैकी नाही		

ड) यापैकी नाही

ड) यापैकी नाही

10) ---- यांच्या अध्यक्षतेखाली बँकिंगची रचना बदलण्याकरिता भारत सरकारने समिती स्थापन

ब) एच्. मेहता

क) सुरक्षा खर्च

क) व्ही. टॉसिंग

अ) एस्. एच्. खान

केली.

	11)		-– हे शाखा बँक पध्दती [:] अमेरिका	चे माहेर घर आहे. ब)	इंग्लंड	
		क)	फ्रान्स	., ड)	जपान	
	12)	अ)	कांना इलेक्ट्रॉनिक प्रणाली इंटरनेट बँकिग इलेक्ट्रॉनिक बँकिंग	ाद्वारे सेवा देणाऱ्या प्र ब) ड)		
	13)	अ)	शोअर बँकिंगलाच —— युरो डॉलर मार्केट डॉलर मार्केट	ब)	युरो पौंड मार्केट युरो मार्केट	
	14)	अ)	-– हे जगातील पहिले र लंडन कोलकत्ता	ৰ)	मुंबई चेन्नई	
प्र.2	अ)	मर्चंट	रनांची थोडक्यात उत्तरे वि : बँकिंगची कार्ये लिहा. करेन्सी बाजारपेठ म्हणजे	_		14
Я.3	•	संघ	ठेवी विमा महामंडळ . सी. आय. सी. आय			14
Я.4	भारत	ातील		डळाची आर्थिक विक किंवा	ासातील भूमिका स्पष्ट करा.	14
Я.5	खाली राज्य	लिपैर्क वित्ती	न व्यापारी बँकांची सद्यस्थि ो कोणत्याही एका प्रश्ना च्य य महामंडळाचे व्यवस्थापः इंग्लंडची स्वरुप व कार्ये	वे उत्तर लिहा. न व कार्ये स्पष्ट कर किंवा		14
	अपर ४	जापर	इंग्लंडवा स्परंप प काव	रत्रक्ट पारा.		

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	D.CC	<i>)</i> 111.	(Seille.	ADVANCED	, ,	•	(Paper – II)	74-2013	
•			iday, 25-′ /I To 05:3	10-2019			• •	Max. Marks: 7	70
Instru	uction			stions are composto to the right indi	•	nark	S.		
Q.1	Fill ir 1)		he 1964	by choosing co years Bank of I			atives given below. established. 1980 1930	1	14
	2)	IDE a) c)	BI establis 1935 1964	shed in the year		b) d)	1955 none of these		
	3)	a)	M means All time Automa		chine	b) d)	Any time money Automated teller machi	ne	
	4)	,	is the ICICI IFCI	only private dev	/elopmen	b)	nk in India. IDBI LIC		
	5)	est	he ablished. 1934 1940	year America fo	ederal de	posi b) d)	t insurance corporation i 1930 1945	S	
	6)	a) c)	_	provides loans t	o small s	cale b) d)	industries in India. IDBI IFCI		
	7)	a) c)		works as banke England I Bank	r's bank i		gland. Bank of five none of these		
	8)	The a) c)	e Currenc 1928 1948	cy Act of bank of	England	was b) d)	passed in the year 1938 none of these	·	
	9)	The a) c)		constraint in E-b ance cost cost	oanking is	b) d)	Start-up cost none of these		
	10)		comversal ba S. H. Kh V. Thos	nking. nan	ed by the	gov b) d)	t. to change the structur H. Mehta none of these	e of	
	11)	a) c)	is the USA France	home land of b	ranch bar	nking b) d)	•		

	12)	is the platform of electronic delivery of banking services. a) Internet Banking b) Smart Banking c) Electronic Banking d) none of these			
	13)	Off-shore banking is also called a) Euro Dollar Market b) Euro Pound Market c) Dollar Market d) Euro Market			
	14)	is the first clearing house in the world. a) London b) Mumbai c) Kolkata d) Chennai			
Q.2	Writ a) b)	ite Short Answers. State the functions of Merchant Banking. What is Euro Currency Market?	14		
Q.3	Writ a) b)	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·			
Q.4	Expl	empt any one of the following questions. blain the role of Industrial Development Corporation of India in economic velopment.	14		
	Expl	OR Plain the present position & functions of commercial banking in USA.			
Q.5	Attempt any one of the following questions. Explain the management and functions of SFCS. OR				
	Expl	plain the nature and functions of Bank of England.			

Seat	Sat	D
No.	Set	

	B.C	om.	(Semester - VI) (New) (CB ADVANCED ACCOUN	-	Examination Oct/Nov-2019 CY (Paper – II)	
			day, 25-10-2019 To 05:30 PM		Max. Mark	s: 70
nstr	uctio		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full	marks	3.	
Q.1	Fill i 1)	Ca	blanks by choosing the correct pital Asset means property of an sessee, whether or not connected Movable Transfer	y kind	, movable or held by an	14
	2)	Inc a) c)	ome from Poultry and Dairy Farn Salary Agricultural	ning is b) d)	s an Income. Profession None of above	
	3)	Wh a) c)	nich of the following taxes have b Central - Sales Tax VATT	een s b) d)	ubsumed in GST? Central - Excise duty All of the above	
	4)	The a) c)	e limit for deduction U/s 80 D for 10,000 25,000	senio b) d)	r citizen paid by cheque is Rs 20,000 30,000	
	5)	Ce a) c)	iling for deduction U/s 80 C is Rs 1,20,000 1,00,000	b) d)	 1,50,000 1,35,000	
	6)	Ne [·] a) c)	t Income of every Individual is Ex 3,00,000 2,50,000	empt b) d)	upto Rs 5,00,000 4,00,000	
	7)	Me a) c)	dical allowance paid to employed Exempt from tax 25% Exempt	e is b) d)	Taxable All of the above	
	8)	Val	lue of car provided by the employ	er to	his employee for office use only is	
		a) c)	6000 9000	b) d)	5000 NIL	
	9)	Lor a) c)	ng form of PAN is Permanent Account Number Procedure Account Name	b) d)	Provision Account Number None of above	
	10)		rty as a branch office of his property is chargeable to tax as			
		a) c)	Income from house property Income from profession	b) d)	Income from business None of above	
	11)	Un a) c)	der income from Business, Intere allowed expenditure a and b both	est on b) d)	capital is disallowed expenditure partly allowed	

- Out of payment of _____ tax is to be allowed for deduction from 12) business income. Wealth a) b) Income Sales d) All of above c) 13) In case of self – occupied – property interest on loan borrowed is Exempt upto Rs. a) 1,50,000 100% b) c) 50% d) 2,00,000 Cost of permanent sign board is ____ __ expenditure. 14) Revenue b) Miscellaneous Capital d) All of above c)
- Q.2 Write short notes. (Any Two)

14

07

07

14

- a) Assessee
- b) Benefits of GST
- c) House Rent Allowance
- Q.3 a) An Assessee owns a house property which he purchased in 2010. ½ (Half) the portion is used by the assessee himself for his residence and remaining ½ (Half) is let out at Rs. 200 p. month. The annual municipal tax for the building amounts to Rs. 1000. The house is Mortgaged for a Loan he had taken for the purchase of a house and the interest on mortgage amounts to Rs. 800 per annum. Ground rent at Rs. 40 per annum is paid on the property. Fire Insurance premium paid for the year is Rs. 200. Compute his income from house property.

b) Mr. Mehta has two houses, the particulars of which are as follows:

	Nature / Particulars	House No. 1	House No. 2
1)	Nature	Self occupied	Let –out for
		for Residence	Residence
2)	Municipal valuation	25,000	60,000
3)	Fair Rent	30,000	65,000
4)	Actual Rent Receivable		72,000
5)	Expenses on the house:-		
	a) Municipal taxes paid	10%	10%
	b) Fire Insurance	5,000	
	c) Land Revenue	1,000	1,500
	d) Interest on Loan for	36,000	45,000
	Construction		
	e) Ground Rent	5,000	7,000
	f) Vacancy Allow out		2 months

Compute his income - from - house - property for the Assessment Year - 2018-19

Q.4 A) From the following Profit & Loss of Mrs. Manju; compute her Income from Business for the A.Y. 18-19

Profit and Loss A/c

Dr Cr **Particulars** Rs. **Particulars** Rs. By Gross Profit To Salary to staff 30,000 1,00,000 To Salary to By Agricultural Income 6,000 2,560 Proprietor To General Expenses By L.I.C Policy amount 5,000 10.000 Received To Interest on Capital 4,000 To Interest on 1,000 By Commission and 2,000 husbands loan Brokerage

Page **2** of **5**

To Drawings	20,000	By Int. on Debentures (Gross)	3,000
To Income Tax	3,800	By Int. on Deposits with X Co Ltd. (Gross)	1,450
To Bad debts	2,000	By Int. on Bank Deposits	6,500
To Provision for Bad debts	3,000	By Int. on Post office S. B. Account	1,000
To Fire Insurance	500	By Miscellaneous Receipts	490
To L.I.C. Premium	400		
To Legal Expenses	2,700		
To Furniture	2,500		
Purchased			
To Donations	1,600		
To Charity	300		
To Wealth Tax	1,400		
To Sales Tax	8,000		
To Repairs	800		
To Depreciation Fund	7,000		
To Net - Profit	27,000		
	1,27,000		1,27,000

Adjustments -

- 1) General exps included Rs. 1,000 being compensation paid to an employee on termination of his service in the interest of the business.
- 2) Legal-expenses included Rs. 1500 paid to a tax consultant in the course of Income Tax Proceedings.
- 3) The loan by Mrs. Manju is paid out of her earnings from salary.
- 4) Insurance premium paid is on her own life policy.
- 5) Donations were paid to Zilla saksharta samiti duly constituted.
- 6) Income of Rs. 6000 earned in gold smuggling during the previous year has not been recorded in the books.
- 7) Depreciation allowable as per rules amounted to Rs. 6000.

OF

B) Shri. Satish is a practicing C.A. He keeps his books on cash basis and his Receipt and Payment Account for the year ended on 31-03-2018 is as under -

idei -		T	
Receipt	Rs.	Payment	Rs.
To Cash Balance	3,500	By Salary to staff	36,500
(opening)	,		,
To Professional Fees	87,000	By Telephone charges	5,470
To Received for Audit	20,000	By Interest on Bank	1,528
for Income Tax work		Loan	
To Salary from college	32,200	By Scooter purchased	16,500
To Meeting allowance	900	By Professional Tax	250
To Interest on Bank -	1,800	By Income Tax Paid	3,260
Deposit			
		By L.I.C. Premium	3,220
		By Bank charges	212
		By Membership fees	550
		By Office expenses	2,850

	By House-hold Expenses	22,500
	By Newspaper and Periodicals	1,050
	By Scooter Repairs and Maintenance	2,850
	By Car Repairs and Maintenance	15,000
	By Typing charges	1,460
	By Postage and Telephone	515
	By Office Rent	6,000
	By Office electrical and water charges	1,930
	By Travelling and Conveyance	13,840
	By Books Purchased	1,200
	By National Saving Certificate VII Issue Purchased	4,000
	By Closing Cash Balance	4,715
1,45,400		1,45,400

Adjustments:-

- 1/3 of the motor car expenses relate to personal use, Depreciation on car is 1) Rs. 9000 for the year.
- 2) Scooter is used fully for business purpose. Depreciation @33.33%.
- Depreciation allowable on Books, Furniture, Type writer etc. is Rs. 2200. 3)
- Life Insurance premium paid above is on the policy of Rs. 50,000. 4) Compute taxable income for the A.Y. 2018-19
- Q.5 Shri. Anil receives the following salary and perguisites from his employer A) during the year 2017-2018 as under:-

 - Basic pay Rs. 12000 per month 1)
 - 2) Dearness allowance at 30% of salary
 - 3) Bonus at two months' salary
 - Entertainment allowance at Rs. 500 per month 4)
 - 5) Transport allowance at Rs. 800 per month
 - Employers contribution to R.P.F. 14% of salary 6)
 - Interest on R.P.F balance at 10% Rs. 28500 7)
 - Re-imbursement of expenditure incurred by Anil on medical. Treatment 8) of his wife in a nurshing home Rs. 20,000
 - 9) Small car is provided by employer for office and personal use and all running expenses and drivers salary are paid by the employer
 - Rent free furnished house in Mumbai for which the employer pays rent at Rs. 4000 per month and recovers Rs. 1000 per month from Anil
 - 11) Cost of furniture provided by the employer Rs. 60,000
 - 12) Free services of watchman and a domestic servant. Their salary Rs. 1500 and Rs. 1200 per month is paid by the employer.
 - 13) Free supply of gas, electricity and water for which employer pays Rs. 12,000 per annum
 - 14) Free education to 2 children of Anil in employers aided school [Fee charged from other students is Rs. 700 per month and annual charge of Rs. 3000]

Compute Taxable income from salary for the A.Y.2018-2019

- **Q.5 B)** Shri. Sudhakar of Kolhapur furnishes the following particulars of his income for the year ended 31st march 2018.
 - 1) Income from salary Rs. 4000 per month.
 - 2) Conveyance allowance at Rs. 500 per month. 50% of which is spent for office duties.
 - 3) He is provided with an unfurnished house by the employer @ Rs. 1250 per month for which the employee is paying Rs. 300 per month. A gardner is also provided by the employer at a salary of Rs. 100 per month.
 - 4) He is member of a RPF and contributes @ 13% with an equal amount from the employer. The interest credited to this fund @13% p.a. is Rs. 2600.
 - 5) He is the owner of a house, which is let out at Rs. 600 per month. The municipal valuation is Rs. 6,000. The municipal tax is Rs. 600. He paid fire insurance premium Rs. 500 and interest on loan taken to construct the house is Rs. 900.
 - 6) His Investments are:
 - i) 10% Debentures of a company Rs. 4,000.
 - ii) 6% Tax-free government securities of Rs. 5000
 - 7) He received interest from banks Rs. 2,000 and from deposits in public limited companies Rs. 3,000.
 - 8) He is insured for Rs. 25,000 and paid annual premium of Rs. 6,000 and Rs. 5000 in the Public provident fund. The insurance is taken on 2/3/2016.
 - 9) He donated Rs. 1,000 to Prime -Ministers Relief Fund. Compute his total Income for the A.Y. 2018-19 and also calculate Tax liability.

Seat	Sat	D
No.	Set	F

	B.C	om.	•		S) Examination Oct/Nov-201 UNTING (Paper – II)	9
			lay, 25-10-2019 To 05:30 PM		Max. M	larks: 70
Instr	uctio	2)	All questions are com Figures to the right in Use of calculator is a	dicate full ma	arks.	
Q.1	Fill i 1)			and margina	alternatives given below: al cost allowed is called Fixed cost Profit	14
	2)	cos a) c)		termined cos b) d)	ts and relate to each elements of Standard Historical	
	3)	Add a) c)	ditional cost of produc Standard Marginal	_	tion unit is called cost. Market Production	
	4)	a) c)	is the most important Balance sheet Cost unit	ortant tools o b) d)	f cost planning. Budget Cost sheet	
	5)	a) c)	budget shows the Fixed Cash	•	sources and utilization of cash. Variable Capital	
	6)	Vaı a) c)	riable cost is also calle Period Opportunity	b)	st. Product None of these	
	7)		es – Marginal cost = F Net profit Sank cost			
	8)	Brea)	eak even point = <u>Fixed Cost</u> Profit <u>Fixed Cost</u> Sales	 b)	Fixed Cost P/V Ratio Sales Fixed cost	
	9)				of Material and actual cost of	
	10)	Ide a) c)	al time variance is alw Favourable Positive	aysb) d)	variances. Adverse No. variances	

	11)		Budget is consolidat	ed summ	nary of various functional budgets.	
		a)	Cash	b)	Capital	
		c)	Master	d)	Sales.	
	12)		is a document which	contains	s all aspects of budgeting and their	
	,	adı	ministration.		1 3 3	
		a)	Bin card	b)	Material card	
		c)	Budget Manual	d)	Cost sheet	
	13)	Wł	nen sales Rs. 4,00,000 an	d p/v Ra	tio is 40%. Then the variable cost Rs	S.
		a)	2,00,000	b)	2,40,000	
		c)	1,60,000	d)	4,00,000	
	14)	At	Break Even Point margina	al contrib	ution is equal to	
	,	a)	Profit	b)	Fixed cost	
		c)	Variable cost	ď)	Sales	
Q.2	Writ	e shc	ort notes. (Any Two)	ŕ		14
Q.2	a)		t Volume Ratio			
	b)		antages of standard costin	ıa		
	c)		es of Budgets	3		
Q.3	a)	Calc	ulate Material Cost, Price	and Otv	variances	07
۷.0	u,		dard data – Material 200	,		0.
			al data – Material 2200 k	_	. •	
	b)		ulate -	9	3 1 3	07
	•	i)	P/V Ratio			
		ii)	Break Even Point			
		iii)	Margin of safety			
			s Rs 2,00,000			
			ginal cost – Rs. 1,20,000			
		Fixe	d cost – Rs. 40,000			
Q.4	The	stand	lard data for the one unit o	of the pro	oduct XYZ.	14
			- 10 kg. at Rs. 4.00 per kg			
			8 Hours at Rs. 1.50 per ho			
			al data for 100 units of XYZ	•	t.	
			- 900 kg. at Rs. 4.50 per k	_		
			1000 hours at Rs. 1.20 pe	⊧r kg.		
		ulate	. erial cost, Rate and Qty Va	arianco		
	i) ii)		our cost, Rate and Efficier		nces	
	,	Lab	our cook, reale and Emoler	OR		
	Pren	are fl	lexible Budgets for 8000 u	_	10.000 units.	14
	-		available for 6000 units of			
			Particulars	-	or 6000 units	
					Rs.	
	A)		able Exp :-			
		,	Material	-	60,000	
	Ε,	,	Labour	-	36,000	
	B)		ni - Fixed Exp :-		04.000	
			Factory Exp. (40% Fixed)	-	24,000	
	C)		Office Exp. (50% Fixed)	-	18,000	
	C)		ed Exp :- Salary		12 000	
		•	Salary Power	-	12,000 10,000	
		11/	1 0 11 0 1		10,000	

Q.5 The competing companies RRR Comp. Ltd and MRR Comp. Ltd produce and sell the same type of product in the same market. The data for the year ended 31st Dec. 2017

Particulars	RRR Cor	mpany Ltd.	MRR Coi	mpany Ltd.
	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
Sales		3,00,000		3,00,000
Less:-				
Variable cost -	2,00,000		2,25,000	
Fixed cost -	50,000	(-) 2,50,000	25,000	(-) 2,50,000
Profit		50,000		50,000

You are calculate:

- A) i) P/V Ratio
 - ii) BEP
 - iii) Margin of safety of each business
- B) Explain giving reasons which business will earn greater profit in the condition of
 - i) Heavy demand for the product.
 - ii) Low demand for the product.

OR

Q.5 Calculate Material Cost Variance, Material Rate Variance and Material Qty Variance of X, Y and Z material.

	. •				
	Standa	ard Data	Actual Data		
Material	Qty	Rate per	Qty	Rate per kg	
	(Kg)	(Rs) kg	(Kg)	(Rs)	
Material X	200	5	180	6	
Material Y	300	6	250	8	
Material Z	400	4	300	5	

				SLIX-DIX	1- <i>1</i> O
Sea No.	t			Set	P
	В.0	Com. (Semester - VI) (New) (0 INDUSTRIAL MANA		S) Examination Oct/Nov-2019 MENT (Paper – II)	
•		nte: Friday, 25-10-2019 00 PM To 05:30 PM		Max. Mark	(s: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.			
Я.1	योग्य 1)	पर्याय निवडा. —— पध्दतीनुसार कामगारांनी केलेल्या क अ) काल वेतन दर क) उत्तेजनात्मक वेतन	ब)	आधारे त्यांना वेतन दिले जाते. कार्य वेतन दर वरील सर्व	14
	2)	व्यूहरचनात्मक मानव संसाधन नियं अ) कृती मूल्यांकन क) पदोन्नती धोरण	ब)	ग्रापराचे शास्त्र म्हणून ओळखले जाते. प्रतिभा (Talent) व्यवस्थापन यापैकी नाही	
	3)	रोजगार विनिमय केंद्र कायदा ——— पार् अ) 5 सप्टेंबर 1985 क) 15 जुलै 1986	ब)	लात आला. 1 मे 1960 1 एप्रिल 1956	
	4)	हे भेदात्मक वेतन योजनेचे जनक अ) एफ्. डब्ल्यु. टेलर क) जेम्स लुंडी	ब)	पिटर ड्रकर सी. के. प्रल्हाद	
	5)	कामगारांना वेतनाशिवाय देण्यात येणारे आ अ) अनुषंगिक हित लाभ क) कार्यक्षमता न्याय	र्थिक व ब) ड)	। आर्थिकेत्तर लाभ म्हणजे ——— होय. अतिरिक्त वेतन यापैकी नाही	

भारतामध्ये किमान वेतन कायदयाचा प्रारंभ ---- पासून करण्यात आला.

---- या घटकाचा परिणाम कामगार मजूरी आणि वेतन रचनेवर होतो.

---- वेतन पध्दती कार्यक्षम कामगारांना लाभदायक आहे.

ब) 15 मार्च 1948

ड) 1 एप्रिल 1995

कामगार कल्याण

ड) औद्योगिक आरोग्य

ब) कार्य वेतन ड) वरील सर्व

वैद्यकिय, शैक्षणिक, गृह आणि पाळणागृह इ. समावेश भारतात ——— पध्दतीमध्ये करण्यात

ब)

अ) 1 एप्रिल 1950

क) 15 जून 1956

अ) काल वेतन

क) दैनंदिन वेतन

अ) मजूरी व वेतन

ड) वरील सर्व

क) औद्योगिक सुरक्षितता

अ) कामगार उत्पादकता ब) सरकारी धोरण

क) कामगार गरजा व आर्थिक सूरक्षितता

7)

8)

9)

	10)	प्रश्नावर्ल	ो, प्रत्यक्ष निरीक्षण, मुलाखत या ——	— में	जिमाप करण्याच्या पध्दती होत.	
		अ) उ	त्पादकता	ब)	कामगार मनोधैर्य	
		क) क	ार्यक्षमता	ਫ)	औद्योगिक संबंध	
	11)	 दिले जा		П 50%	४ इतके वेतन बोनस म्हणून कामगारांना	
		अ) हा	ल्से योजना	ब)	रोवन योजना	
		क) टेर	लर यांची योजना	ਫ)	प्रोत्साहन योजना	
	12)	कारखान्य बंधनकार		हामगा	र असतील तर पाळणागृह सुविधा पुरविणे	
		अ) 20)	ब)	30	
		क) 40)	ਫ)	60	
	13)		ा कायदा 1948 नुसार कारखान्यामध् तर उपहारगृह सुविधेची तरतूद आहे		—— पेक्षा जास्त कामगार काम करीत	
		अ) 45	50	ब)	350	
		क) 25	50	ਫ)	550	
	14)	निम्न मन	नोधैर्याचा परिणाम ——— होतो.			
		अ) ত	त्पादकता	ब)	कामगार गैरहजेरी	
		क) क	ामगार उलाढाल	ਫ)	वरील सर्व	
Я.2	टिपा	लिहा				14
	अ)	अनुषंगिव	p ਵਿ तला भ			
	ৰ)	प्रतिभा (Talent) व्यवस्थापन			
प्र.3	खाली	ाल प्रश्नांच	त्री उत्तरे लिहा <u>.</u>			14
	अ)	औद्योगिव	क संबंधाचे महत्त्व स्पष्ट करा.			
	ৰ)	कामगार	मनोधैर्य मोजण्याच्या पध्दती स्पष्ट व	करा.		
Я.4	कोणव	त्याही एक	ग प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	अ)		मनोधेर्य या संज्ञेची व्याख्या द्या. का	मगार	मनोधैर्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.	
	ৰ)	कामगार	वेतनाच्या विविध पध्दती सविस्तरपर्	गे स्पष्	ट करा.	
प्र.5	कोणव	त्याही एक	ग प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	अ) ब)	कामगार	कल्याण म्हणजे काय? भारतातील व मजूरी व वेतन प्रशासनावर प्रभाव ट		र कल्याणाच्या पध्दती स्पष्ट करा. रे घटक (Influencing Factors) स्पष्ट	
		करा.				

Seat No.	Set	Р
	·	

	B.C	om. (Semester - VI) (New) (CBC INDUSTRIAL MANAGE	-		
•		e: Friday, 25-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill i	n the blanks by choosing correct alt Undermethod labour remunerat done by a worker. a) time rate c) Incentives	ion i		14
	2)	is the science of using strategica) Performance appraisalc) Promotion Policy	b)	man resource planning. Talent Management None of these	
	3)	The Employment Exchange Act came a) 5 th Sept. 1985 c) 15 th July 1986	b)	o force from 1 st May 1960 1 st April 1956	
	4)	is known as father of Differential a) F. W. Taylor c) James Lundy		age Plan. Peter Drucker C. K. Pralhad	
	5)	Financial and non-financial forms adv the workers are known as a) Fringe benefits c) Justice for efficiency	anta b) d)	ages other than wages given to Extra wage None of these	
	6)	Minimum wages Act Commenced in I a) 1 st April 1950 c) 15 th June 1956	b)	from 15 th March 1948 1 st April 1995	
	7)	method of wage payment is be a) Time rate c) Daily wage	nefic b) d)	cial for efficient worker. Piece rate All of these	
	8)	Medical, educational, housing and crepractices in India. a) Wage and Salary c) Industrial safety	b) d)	facilities are the included in Labour welfare Industrial heath	
	9)	factor affects wage and salary a) Employee's Productivity b) Govt. Policy c) Employee's need and economic solution All of these			
	10)	Questionnaire, direct observation, Into a) Productivity c) Efficiency	ervie b) d)	ew are methods of measuring Employee Morale Industrial relations	

	11)	Underplan 50% of time saved workers.	wag	es is paid as a bonus to the	
		a) Halsey Planc) Taylor's Plan	b) d)	Rowan Plan Motivation Plan	
	12)	It is compulsory to provide creches fa thanin the factory.	·		
		a) 20 c) 40	b) d)	30 60	
	13)	According factory Act 1948, canteen f workers working more thanin to a) 450 c) 250			
	14)	Low morale affects a) Productivity c) Labour Turn Over	b) d)	Labour absentee All of these	
Q.2	a)	e short notes. Fringe benefits. Talent Management.			14
Q.3	 Answer the following in brief. a) Explain the importance of industrial relations. b) Explain the method used in measuring employee's morale. 				14
Q.4	Answer any one of the following. Define employee's morale. Explain the importance employees morale. OR			14	
	Dom	OR	orta	. ,	
Q.5	Expla Ansv	OR ain in detail various methods of wages wer any one of the following. t do you mean by employee welfare? E	payı	ment.	14
Q.5	Explain Answer What India	OR ain in detail various methods of wages wer any one of the following. It do you mean by employee welfare?	payı Expla	ment. ain labour welfare practices in	14

			SLR-BN-	79
Sea No.			Set	Р
	В.(Com. (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination Oct/ ADVANCED INSURANCE (Paper – II)	Nov-2019	
•		ate: Friday, 25-10-2019 :00 PM To 05:30 PM	Max. Marks	: 70
सूचन	,	सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.		
Я.1	खार्ल 1)	तेल दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा. जेटीसन (माल समुद्रात फेकणे) मुळे होणारी हानी ——— द्वारे भरुन मिळते. अ) आयुर्विमा ब) अग्नी विमा क) सागरी विमा ड) अपघात विमा		14
	2)	सागरी विमा कायदा ——— वर्षी संमत करण्यात आला. अ) 1956		
	3)	मुदत आणि प्रवास या दोन्ही घटकांचा समावेश ——— या विमापत्रात असतो. अ) मुदती विमा ब) प्रवासी विमा क) मिश्र विमा ड) आयुर्विमा		
	4)	हा सर्वात जुना विमा प्रकार आहे. अ) अग्नी विमा ब) अपघात विमा क) आयुर्विमा ड) सागरी विमा		
	5)	घरफोडीचा विमा हा ——— विम्याचा महत्त्वाचा प्रकार समजला जातो. अ) सागरी ब) मुदती क) अपघात ड) अग्नी		
	6)	एकाच शहरात विविध ठिकाणी असलेल्या मालमत्तेला विमा संरक्षण देण्यासाठी त आलेल्या विमा पत्रास ——— म्हणतात. अ) निश्चित मुल्य विमा ब) घोषित विमा क) सामान्य विमा ड) तरते विमा पत्र	ायार करण्यात	
	7)	——— हा नुकसान भरपाईचा करार असतो. अ) सागरी विमा ब) अग्नी विमा क) सागरी व अग्नी विमा ड) आयुर्विमा		
	8)	विम्यातील मुदती विमा हा मालाच्या विम्यासाठी जास्त उपयोगी आहे. अ) सागरी ब) मोटार क) आजारपणाचा ड) तृतीयपक्ष		
	9)	शारिरिक धोके व नैतिक धोके हे ——— विम्याचे मुख्य प्रकार आहेत. अ) अपघात ब) पशु क) पीक ड) प्रवासी साहित्य		
	10)	भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाचे कार्यालय ——— मध्ये आहे.		

ब) दिल्ली ड) पुणे

अ) मुंबई क) चेन्नई

	11)	भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची स्था	पना -	-—— साली करण्यात आली.	
		अ) 1950	ब)	1961	
		क) 1973	ਭ)	1927	
	12)	्र तृतीयपक्ष जबाबदारीचा विमा, प्रवासातील पैश	्र गाचा f	वेमा झोपडीचा विमा डत्यादी हे सर्व	
	12)	साधारण विम्याचे ——— आहेत.	.11 -11 1	न ॥, २॥ ।ठाना ।न ॥ २०नाचा ७ रान	
		अ) पध्दती	ब)	प्रकार	
		क) वैशिष्टये	<i>ੱ</i> ਫ)	उद्देश	
	13)	——— विमा ही अपघात विम्याची नविन श	ाखा ३	गहे.	
	,	अ) सागरी	ब)	प्रामाणिकपणाचा	
		क) तृतीयपक्ष	<i>ਭ</i>)	घरफोडीचा	
	14)	माल त्याग ही हानी समजली जाते.			
	,	अ) संपूर्ण	ब)	आंशिक / सरासरी	
		क) अमर्यादीत	ड)		
प्र.2	टिपा	लिहा.		·	14
		प्रामाणिकपणाचे हमी विमा			
	ৰ)	सागरी विम्याचे महत्व			
Я.3	थोडव	न्यात उत्तरे लिहा.			14
	अ)	सागरी विम्याची तत्वे स्पष्ट करा.			
	ৰ)	तृतीयपक्ष विमा अंतर्गत मिळणारे विमा संरक्षा	ग स्पष	ट करा.	
Я.4	कोण	त्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	सर्वस	गाधारण विमा महामंडळाची संघटन रचना व व		पष्ट करा.	
			वा		
Я.4		री विम्याची कलमे स्पष्ट करा.			
ਸ.5		ोल विमा प्रकाराचे स्वरुप व दिले जाणारे संरर	भुण र	पष्ट करा.	14
	अ) न्य)	घरफोडीचा विमा वैयक्तिक अपघात व आजारपणाचा विमा			
	ब) क)	वयाक्तक अपधात व आजारपणाचा विमा मार्गस्थ रकमेची चोरी विमा			
	47)	भागरत रक्याचा बारा विभा	किंवा		
ਸ.5	सागर्	री विमापत्र घेण्याची कार्य पध्दती स्पष्ट करा.	• • • •		

C 1	I r	
Seat	Set	P
No.	Oet	

	D.CC	ADVANCED INSURA	•	
•		e: Friday, 25-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks: 70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.
Q.1	Fill in 1)	n the blanks by choosing correct alt Loss due to Jettison is compensated a) Life Insurance c) Marine Insurance	und	_
	2)	Marine Insurance Act was passed in a) 1956 c) 1999	,	year.
	3)	policy covers both time factor an a) Time Policy c) Mixed Policy		oyage factor. Voyage Policy Life Policy
	4)	is the oldest type of Insurance. a) Fire Insurance c) Life Insurance	b) d)	Accident Insurance Marine Insurance
	5)	Burglary Insurance is important type (a) Marine c) Accident	of b) d)	Insurance. Time Fire
	6)	policy is designed to give cover at different location in the same town a) Valued c) Ordinary		surance to the properties situated Declaration Floating
	7)	is contract of indemnity. a) Marine Insurance c) Marine and Fire Insurance	b) d)	Fire Insurance Life Insurance
	8)	Ininsurance time policy is more a) Marine c) Sickness	e us b) d)	ed for null insurance. Motor Third party
	9)	Physical hazards and moral hazards a) Accidentc) Crop		main type ofinsurance. Cattle Baggage
	10)	The Head Office of General Insuranc in a) Mumbai c) Chennai	e Co b) d)	orporation of India is situated Delhi Pune
	11)	The General Insurance Corporation of year a) 1950 c) 1973	,	

	12)	areof General Insurance.	ı trar	isit insurance, Hut insurance etc.	
		a) Methodc) Characteristic	b) d)	Types Objects	
	13)	insurance is the new branch of tall a) Marine c) Third party	the a b) d)		
	14)	Jettison is treated asloss. a) Full c) Unlimited	b) d)	Partial/Average Complete	
Q.2	a)	e Short Notes. Fidelity Guarantee Insurance Importance of Marine Insurance			14
Q.3	a)	e short answers. Explain the principles of marine insura Explain the covers given in third party			14
Q.4	Expla	mpt any one of the following question the organizational structure and fundation of India. OR			14
	Expla	ain the clauses of Marine Insurance.			
Q.5	Expla a) b)	mpt any one of the following question ain the nature and covers given under Burglary Insurance Personal accident and sickness insurance Cash in transit insurance OR			14
	Expla	ain the procedure of taking Marine Ins	uran	ce policy.	

			SLK-BI	1-8
Seat No.			Set	Р
	B.Cor	n. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct PRINCIPLES OF MARKETING	/Nov-2019	
•		hursday, 07-11-2019 M To 05:00 PM	Max. Marks	s: 40
सूचना :		प्रश्न अनिवार्य आहेत. ोकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.		
प्र.1 अ) खार्ल 1)	तिल दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. विपणनाची आधुनिक संकल्पना ———— केंद्रीत आहे. अ) वस्तू ब) नफा क) उपभोक्ता ड) विक्री		80
	2)	———— समाजाला राहणीमानाचा दर्जा प्रदान करते. अ) विपणन ब) खरेदी क) प्रक्रिया ड) यापैकी नाही		
	3)	वस्तूंची खरेदी ग्राहकांकडून वारंवार आणि कमीत कमी परिश्र अ) चैनीच्या ब) वैशिष्टपूर्ण क) सौद्याच्या ड) सोईच्या	मात केली जाते.	
	4)	स्थानिक विक्रेता आणि स्थानिक खरेदीदार असलेल्या बाजारपेठेस ——- म्हणून ओळखले जाते. अ) स्थानिक ब) प्रादेशिक क) राज्य स्तरिय ड) संघटित	-– बाजारपेट	
	5)	बोधनामाची नोंदणी करून घेणे ——— आहे. अ) ऐच्छिक ब) अनिवार्य क) आवश्यक ड) बंधनकारक		
	6)	वस्तू विक्रीच्या इतिहासातील विभिन्न अवस्था दर्शवणारी क्रिया म्हणजे - अ) किंमत चक्र ब) व्यापारी चक्र क) वस्तू जीवन चक्र ड) मागणी चक्र	होय.	
	7)	प्रत्येक व्यक्ती आपल्या उत्पन्नाचा मोठा हिस्सा ——— वस्तूंच्या खरेदी अ) वैशिष्टयपूर्ण ब) सौद्याच्या क) जीवनाश्यक ड) सोईच्या	वर खर्च करते.	
	8)	सर्व प्रकारच्या प्रतीभूतींच्या बाजारपेठेस ——— बाजारपेठ असे म्हणतात अ) नाणे बाजार ब) भांडवल बाजार क) हजर बाजारपेठ ड) राष्ट्रीय	f.	

प्र.1 ब) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. 1) उपभोग्य वस्तू 2) व्यापारी चिन्ह

		SLR-BN-8
प्र.2	खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.	06
	1) औद्योगिक वस्तुंचे प्रकार स्पष्ट करा.	
	 प्रदानांच्या वेळेनुसार बाजारपेठांचे प्रकार स्पष्ट करा. 	
	 बाजारपेठ विभाजनाची वैशिष्टये स्पष्ट करा. 	
Я.3	वस्तू आवेष्टनाची व्याख्या द्या. आवेष्टनाची कार्ये स्पष्ट करा.	10
Я.4	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	12
	विपणनाची व्याख्या द्या. विपणनाचे महत्व स्पष्ट करा.	
	किं वा	
	वस्तच्या किंमतीवर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.	

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

	J.,		(PRIN	CIPLES OF	•		041101 2010	
•				sday, 07-11-201 o 05:00 PM	9			Max. Marks:	40
Instr	uctio	ns:		All questions are Figures to the rig		nark	S.		
Q.1	A)		Th a)	the blanks by do be modern conce Product Consumer		is _ b)	ternatives giver oriented. Profit Selling	ı below.	08
		2)	,	delivers the Marketing Processing	standard of livir	ng to b) d)			
		3)	co a)	e goods which be nsumer are know Luxury Shopping		ods. b)	rith minimum effo Speciality Convenience	rts by the	
		4)	a)	market is local b Local State level	uyers and selle	rs is b) d)	known as Regional Organized	market.	
		5)	a)	egistration of bra Optional Essential	nd name is	 b) d)	Compulsory Mandatory		
		6)	a)	is an attempe product. Price cycle Product life cyc	, and the second	distir b) d)	nct stages in the s Trade cycle Demand cycle	sales history of	
		7)	go a)	ery person sper ods Speciality Necessity			his income on bu Shopping Convenience	lying of	
		8)	a)	arket for all type: Money Spot	s of securities is	kno b) d)	wn as ma Capital National	rket.	
Q.1	B)	1) 2)	C	n the following onsumer goods rade mark	concepts.				04
Q.2	Writ a) b) c)	Ex	plaiı plaiı	t answer.(Any Ton the types of income the types of many the features of	dustrial goods. arket on the bas				06

		SLR-BN-8
Q.3	Define product packaging. Explain the functions of packaging.	10
Q.4	Answer the following question. (Any One) Define marketing. Explain the importance of marketing. OR	12
	Explain the various factors affecting the price of product.	

No.	Seat No.	Set	P
-----	-------------	-----	---

	B.C	om.	(Semester - VI) (New) (CE ADVANCED STATI	-		ov-2019
-			lay, 25-10-2019 To 05:30 PM		, ,	Max. Marks: 70
Instr	uctions	,	All questions are compulsory. Figures to the right indicate ful	l marks		
Q.1	Fill in 1)	Two	other. Both (a) and (b)	ns that quals to	the the sum of gains to the	ne other.
	2)	Gaı a) c)		b)	sum of all players	
	3)	a) b)	ame is said to be fair if Both upper and lower values of the Upper value is more than lower None of the above	game	are not equal.	0.
	4)	of _	e size of the payoff matrix of a g game inversion dominance	b)	an be reduced by using rotation reduction game transpose	principle
	5)	-	pe of decision making environr certainty risk	b)	uncertainty all of the above	
	6)	Dec a) b) c) d)	cision theory is concerned with methods of arriving at selecting optimal decision in s analysis of information that is all the above	equent		ision
	7)		ich of the following criteria is no ertainty maximin minimax		for decision making un maximax minimize the expecte	
	8)	Exp a) b) c)	repeated a large number of tir	etary ounces. e of the	tcome of a decision if decision, if you know w	what would

d) the amount you would lose by not picking the best alternative

	9)	c) minir		l project I project Iuction d	duration cost	1		onflicts			
	10)	Network r a) planr c) contr	ning	ave adv	antages	b)	of proje schedul all the a	ing			
	11)	The slack a) EF-E c) LS-E	S	ctivity in	network	•	ll to LF-LS EF-LS	·			
	12)	b) comp c) it is a syste	ral optior olex real applicable	ns of me life prob	asure of lems ca	f perform n be stud	nance ca died	n be exa	amined		
	13)	Which of a) BAS c) GAS	IC	ving is n	ot the sp	b)	irpose of GPSS SIMSCF		ion lang	uage?	
	14)	As simula must be v a) unrea c) appre	viewed as	S	-		therefore exact simplifie		of simula	tion	
Q.2	Ans a) b)	wer the following Briefly explain Two compessives at the strategies at the Use domination.	ain the Metitors A are given	lonte Ca and B ar in the fo	arlo simu e compe ollowing	eting for payoff m	the same natrix.			different	14
Q.3	a)	wer the following Show how the Operive the Give a deci	to solve 2 expression	2×2 two	person ixed stra	itegies.	J	without a	any sado	lle point.	14
. .	b)			Ü			ııa.				
Q.4	a)	wer the follower t	hedule h	as the fo	ollowing	•	s and tim	ne (in ho	urs) of		14 <u>-</u>
		Activity	1-2	2-3	2-4	1-4	4-5	5-6	3-6	2-6	
		Time (in Hours)	5	8	6	4	4	5	3	1	
	b)	Briefly explanation ma					-	opted in	context	of	
Q.5	Ans a)	wer the follower the graphically	rule of o		ce in ga	me theo		the follo	owing ga	ıme	14
					$\begin{bmatrix} 4 \\ 9 \end{bmatrix}$	5 15 6 3					
	b)	Write a sho	ort note o	n simula							

					•	OLK-DIN-	01
Seat	t					Set	Р
	В.				a) Examination Oct/NRY FRAMEWORK	Nov-2019	
		te: Saturday, 19-1 00 PM To 05:30 P				Max. Marks	s: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिवार्य आ उजवीकडील अंक पुर्ण					
	खाली 1)	ाल दिलेले योग्य पर्याय ग्राहक संरक्षण कायद			ारा.		14
		अ) 1956 क) 1872		ब) ड)	1986 1936		
	2)	तक्रारीचे कारण घडल अ) 2 वर्षे क) 30 दिवस	यापासून ——— मध्य	ये ग्राहक ब) ड)	ं तक्रार दाखल करावी लागते. 2 महिने 1 महिना		
	3)	जिल्हा ग्राहक मंचाचे अ) उच्च न्यायालय क) जिल्हा न्यायाधी	चे न्यायाधीश	ाठी पात्र ब) ड)	असतात. जिल्हाधिकारी यापैकी नाही		
	4)	राज्य आरोगाकडे —— अ) एक आठवडा क) एक महिना	– मध्ये अपिल करावे	वे लागते ब) ड)	े. तीस दिवस पंधरा दिवस		
	5)	महितीपत्रक प्रव अ) कोणतीही कंपनी क) सार्वजनिक कंप	Ì	ब) ड)	खाजगी कंपनी यापैकी नाही		
	6)	सार्वजनिक कंपनीसार्ट अ) 1 क) 7	ो ——— संचालक	आवश्यव ब) ड)	५ असतात. 2 3		

ब) 10 ड) 3

ब)

ड)

न्यायालयाच्या आदेशानुसार होणाचा कंपनीच्या अवसायनास ——— म्हणतात.

50%

75%

ब) सक्तिचे अवसायन

ड) यापैकी नाही

ब) खाजगी कंपनी

ड) सर्व प्रकारच्या कंपन्या

सार्वजनिक कंपनीसाठी ---- सदस्य आवश्यक असतात

सरकारी कंपनीसाठी सरकारचे किमान ---- भांडवल असते.

घटनापत्रक असणे —— साठी आवश्यक आहे.

7)

8)

9)

अ) 2

क) 7

अ) 51%

क) 60%

क) विसर्जन

अ) ऐच्छिक अवसायन

अ) सार्वजनिक कंपनी क) सरकारी कंपनी

	11)	सेबीच	वी स्थापना —— साली झाली.			
		अ)	1992	ब)	1993	
		क)	2000	ਫ)	2005	
	12)	सेबीच	वे मुख्य कार्यालय —— येथे आहे.			
	-	अ)	द दिल्ली	ब)	मुंबई	
		क)	कोलकाता	ਫ)	चेन्नई	
	13)	सेबीच	च्या मंडळाची स्थापना —— ने केली	आहे.		
	,	अ)	राज्य शासन	ब)	केंद्र शासन	
		क)	राज्यपाल	<i>ਭ</i>)	यापैकी नाही	
	14)	माहित	ती आणि तंत्रज्ञानाचा कायदा —— ः	साली सं	मत झाला.	
	,	अ)	1986	ब)	2005	
		क)	2003	<i>ਭ</i>)	2000	
प्र.2	टिपा	लिहा.				14
·	1)		चेत व्यापारी पद्धती			
	2)	घटन	गपत्रक			
Я.3	टिपा	निहा.				14
	1)		गीची नियमावली			
	2)	साय	बर गुन्हेगारी			
Я.4	खार्ल	ालपैर्क	ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिह	Л .		14
			ाजे कोण? त्याचे अधिकार स्पष्ट करा			
				किंवा		
	कपर्न	ो म्हण	ाजे काय? कंपनीचे प्रकार स्पष्ट करा			
प्र.5			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिह			14
	कपर्न	चि अव	वसायन म्हणजे काय? त्याचे प्रकार र ि	स्पष्ट कर ठंवा	П.	
	सेबीर	्रे अधि	। वाकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.	PPI		
	VIAI	- 9119	17/1 \ \(\text{O} \) 11/1 \ \(\text{A} \) 17\(\text{A} \) 17\(

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019 BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

		BUSINESS REGULATO	ŔÝ	FRAMEWORK	
-		e: Saturday, 19-10-2019 O PM To 05:30 PM		Max. Marks	;: 70
Instru	uction	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full	mark	S.	
Q.1		the blanks by choosing correct al			14
	1)	Consumer Protection Act was passed		•	
		a) 1956 c) 1872	b) d)	1986 1930	
	2)	A Consumer Complaint must be filed	,		
		action.			
		a) 2 year	,	2 month	
		c) 30 days	d)	1 month	
	3)	President of District Consumer Forur			
		a) Judge of High Court	,	Collector	
		c) District Judge	•	None of the above	
	4)	Appeal to State Commission can be			
		a) One week	,	Thirty Days	
		c) One month	d)	Fifteen Days	
	5)	can issue prospectus.			
		a) Any Company	,	Private Company	
		c) Public Company	d)	None of these	
	6)	Public Company requires minimum _			
		a) <u>1</u>	b)	2	
		c) 7	d)	3	
	7)	Public Company requires minimum _		_ members.	
		a) 2	b)	10	
		c) 7	d)	3	
	8)	In Government Company minimum _ by Government.		of paid up share capital is held	
		a) 51%	b)	50%	
		c) 60%	ď)	75%	
	9)	Winding up of company by order of c	ourt	is called as	
	-,	a) Voluntary winding up		Compulsory winding up	
		c) Dissolution	ď)	None of these	
	10)	Having Memorandum of Association	is ne	ecessary for .	
	,	a) Public Company		Private Company	
		c) Government Company	,	All type of companies	
	11)	SEBI was established in the year	•	•	
	,	a) 1992	 b)	1993	
		c) 2000	d)	2005	

	12)	,	Mumbai Chennai
	13)	,	Central Government None of these
	14)	, ,	passed in year 2005 2000
Q.2	a)	e Notes On. Unfair Trade Practices Memorandum of Association	14
Q.3	a)	Articles of Association Cyber Crime	14
Q.4	Who	mpt any one of the following questions. is Consumer? Explain his rights. OR t is Company? Explain type of Company.	14
Q.5	Atter What	mpt any one of the following questions. t is winding up of Company? Explain its type OR	14 e.
	⊏xpia	ain powers and functions of SEBI.	

					SLR-E	3 IV -	82
Sea No.					S	et	P
	В.			-) Examination Oct/Nov-201 CS PAPER - III	9	
•		ate: Saturday, 09-1 :00 PM To 05:30 P			Max. M	arks	: 70
सूचन		सर्व प्रश्न अनिवार्य अ उजवीकडील अंक पुण					
Я.1	জ্বার্ল 1)	ोल दिलेले योग्य पर्यार ब्रिटनवुड परिषदेमध्ये अ) सार्क क) आंतरराष्ट्रीय न	(1944) ची	स्थापना इ ब)			14
	2)	जागतिक व्यापार संघ अ) 1970 क) 1995	टनेची स्थापना —	— साली ब) ड)	झाली. 1986 यपैकी नाही		
	3)	'आंतरराष्ट्रीय पुनर्रचन अ) राज्य क) प्रादेशिक	। व विकास बॅक	—— बॅक ब) ड)	म्हणून ओळखली जाते. जागतिक यापैकी नाही		
	4)	भारतीय नियोजन मंड अ) पं. नेहरू क) डॉ. अहलुवाली		स हे ब) ड)	ते. सय्यद हमीद म. गांधी		
	5)	भारताला विदेशी भांड अ) विदेशी मदत क) विदेशी गुंतवणू		ात मिळते. ब) ड)	बाहय व्यापारी कर्जे वरील पैकी सर्व		
	6)	या वर्षी भारत अ) 1975 क) 1995	सरकारने आपले प	परकीय गुंत ब) ड)	वणूकीबाबत उदारीकरणाचे धोरण स्विकार 1991 2000		
	7)	हे भारतीय निव अ) उत्पादन वाढ ब) पूर्ण रोजगार प्र क) उत्पन्न व संपत ड) वरील सर्व			ये आहेत.		
	8)	व्यवहारतोलातील सम	स्या व विनिमयदर	ातील स्थैय	र्ासाठी —— ची स्थापना करण्यात आली.		

ब) आंतरराष्ट्रीय विकास बॅक

यापैकी नाही

ब) 2008 ते 2013

ड) 2010 ते 2015

अ) जागतिक बॅक

अ) 2007 ते 2012

क) 2009 ते 2014

9)

क) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी

11व्या पंचवार्षीक योजनेचा कालावधी --- होता.

	10)	_	1–उल–हक् यांच्या मते मानवी विकास			
		अ) क)	3 5	ब) ड)	6	
	11)	अ)	संघटनेच्या स्थापनेची मूळ संकल्पना - इंदिरा गांधी झिया–उल–रहेमान	 ब) ड)	राजीव गांधी	
	12)	होय.			परिकयाचे भांडवल म्हणजे —— भांडवल	
		अ) क)	देशांतर्गत राज्यातील	ब) ड)	खंडांतर्गत विदेशी	
	13)		हा देश सार्कचा सदस्य नाही. भूतान भारत	ब) ਫ)	श्रीलंका चीन	
	14)	अ)	या राष्ट्राने जगात सर्वात प्रथम नियो भारत रशिया	जनाचा ब) ड)	स्विकार केला. अमेरिका चीन	
Я.2	टिपा 1) 2)	भारत	ाय नियोजनाची उदिष्टये ो भांडवलाचे दोष			14
Я.3	टिपा 1) 2)	जागि	तेक बॅकेची उदिष्टये वी उदिष्टे			14
Я.4		राष्ट्रीय		^{जं} वा		14
	ब		क विकासातील मानवी संसाधनाची भूर्वि	मेका र	यष्ट करा.	
Я.5			ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. योजनाचे मूल्यमापन करा. वि	वा		14
	विदेर्श	ो भांड	वलाची गरज स्पष्ट करा.	· 71		

Seat No.	et	P
----------	----	---

B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

			BUSINESS ECONOM	IIĆS	S PAPER - III	
•			turday, 09-11-2019 To 05:30 PM		Max. Marks	: 70
Instr	uctior		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill in	a) c)	blanks by choosing the correct was established at Bretton work SAARC			14
	2)	Wor a) c)	ld Trade Organization was establ 1970 1995	ishe b) d)	d in the year 1986 None of these	
	3)	Inte a) c)	rnational bank for reconstruction a bank. State Regional	and b) d)	development is also know as World None of these	
	4)	a) c)	was the first chairman of planr Pandit Nehru Dr. Ahaluwalia	b) d)	commission in India. Sayyad Hamid Mahatma Gandhi	
	5)	India a) c)	a has been receiving foreign capi Foreign aid Foreign investment		the form of External commercial borrowing All of the above	
	6)	Gov	rernment of India Iberalised its pol	icy t	owards foreign investment in the	
		a) c)	 1975 1995	b) d)	1991 2000	
	7)	a) b) c) d)	are the long term objectives of To increase production To achieve full employment To reduce inequalities of income All of the above			
	8)	a)	was established for solving the Exchange rate stablilization. IBRD IMF	b) d)	IDA None of these	
	9)	c) a) c)	period of the 11 th five year plan 2007 to 2012 2009 to 2014	,	2008 to 2013 2010 to 2015	
	10)		abob – UI – Haq classified the hur damental factors. 3 5		4	

	11)	The a) c)	original concept of SA/ Indira Gandhi Zia-UI – Reheman	_	ion is of Rajiv Gandhi Dr. Manmohan Singh	
	12)	By g a) c)	eographical extended Indigenous Inter state	line foreign ca _l b) d)	pital means capital. Inter- continental Foreign	
	13)	a) c)	country is not a men Bhutan India	nber of SAAR(b) d)	C. Shrilanka China	
	14)	a) c)	Nation in the world a India Russia	accepted planr b) d)	ning in firstly. America China	
Q.2	Write short Answer.a) Explain the objectives of Indian planning.b) Problems of foreign capital					14
Q.3	a)	Obje	ort Note. ctives of world bank ctives of SAARC			14
Q.4			ne following question ne objectives and perfor	• •	•	14
	Expla	ain the	e role of human resour	ces in Econom	nic Development.	
Q.5			ne following question e evaluation of Indian F	` • •		14
	Expla	ain the	e need of foreign capita	al.		

					SLR-B	N-	83
Seat No.					S	et	P
	B.Com	-	r - VI) (Old) (CO O-OPERATIVE		a) Examination Oct/Nov-201 VELOPMENT	9	
		londay, 11-11 M To 05:30 Pl			Max. M	arks	: 70
सूचना		गश्न अनिवार्य आहे कडील अंक पूर्ण					
	1) ਝ਼ੱਾਲਾਂ अ)		निवडून गाळलेल्या ज सहकारी संस्थांसाठी प्र				14
2	2) —— अ) क)	- येथे दुग्ध सहक जर्मनी भारत	ारी संस्था यशस्वी झाल	न्या. ब) ड)	इस्त्रायल डेन्मार्क		
3	अ)	त सर्वात प्रथम स भारत इंग्लंड	हकारी पतपुरवठा चळव	ाळ स् ब) ड)	पुरू करणारा देश —— हा होय. जर्मनी फ्रान्स		
2	4) राष्ट्री अ) क)	य कृषी व ग्रामीण 1960 1982	ा विकास बँक (नाबार्ड)	ची र ब) ड)	स्थापना —— यावर्षी करण्यात आली. 1947 1975		
Ę	5) महार अ) क)	ष्ट्र राज्य सहकार 1950 1960	री संस्था कायदा ——	मध्ये ब) ड)	ा संमत झाला. 1904 1991		
6	3) राष्ट्री अ) क)	य सहकार विकार 1890 1971	स महामंडळाची स्थापन	ा ब) ड)	— साली करण्यात आली. 1963 1912		
7			र्य करण्याची कुवत निम	र्गण ह	राची तत्वे, पद्धती, उद्दिष्टे यांची माहिती होते. सहकारी संस्था		

दी. रॉश्डेल इक्वीटेबल पायोनिअर्स सोसायटी --- या देशाशी संबंधित आहे. 8) अ) भारत इस्त्रायल क) जर्मनी इंग्लंड ਫ) भारताने जागतिकीकरणाचे धोरण --- या वर्षी स्विकारले. 9) अ) 1947 ৰ) 1904 क) 1991 ਫ) 2001 वैकुंठलाल मेहता सहकार व्यवस्थापन संस्था --- याठिकाणी आहे. अ) पुणे ब) मुंबई चेन्नई क) कोल्हापूर ਫ)

ड) यापैकी नाही

क) सहकार शिक्षण

	11)	शुल्झ अ)	व रायफेझन —— या देशांशी संबंधी जर्मनी	त आहे ब)	त. इंग्लंड		
		,	डेन्मार्क	_{ৰ)} ভ)	भारत		
	12)	अ)	हा देश सहकारी कृषी चळवळीसाठी : भारत इंग्लंड	प्रसिद्ध ब) ड)	आहे. इस्त्रायल जर्मनी		
	13)	जार्गा अ) क)	तेक सहकार चळवळीचा प्रारंभ —— २ 1904 1991	गावर्षी ब) ड)	इंग्लंडमध्ये झाला. 1848 1844		
	14)		र्डचे मुख्यालय —— या शहरात आहे. दिल्ली पुणे	ब) ड)	हैद्राबाद मुंबई		
प्र.2			यल मधील सहकारी शेती ोय राष्ट्रीय सहकारी संघ			14	
Я.3							
Я.4	नाबार	र्डची क		<u>.</u> वा		14	
			हकारी संस्था कायदा, 1960 मधील प्रमु	ुख तर	तूदी स्पष्ट करा.		
Я.5			। कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. क्षण म्हणजे काय? सहकार शिक्षण व प्र वि	गशिक्षण ंवा	गाचे महत्व सांगून समस्या स्पष्ट करा.	14	
	जार्गा	तेकीक	रणाचा भारतीय सहकार चळवळीवरील	परिणा	म स्पष्ट करा.		

B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019 CO-OPERATIVE DEVELOPMENT

		`	CO-OPERATIV	E DE	EVELOPMENT	
•			onday, 11-11-2019 I To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
Instr	uction) All questions are compu 2) Figures to the right indic	•	II marks.	
Q.1	Fill ir 1)		gland is famous for		alternatives given below. perative societies. Consumer Agricultural	14
	2)	Dai a) c)	ry Co-operative Societies Germany India	have b) d)	succeeded in Israil Denmark	
	3)	A fi	first century to start Co-operative Credit Movement in the world is			
		a) c)	 India England	b)	Germany France	
	4)		ablished in year	and F b) d)	Rural Development (NABARD) was 1947 1975	
	5)	Ma a) c)	•	ve soo b) d)	ciety act was passed in the year 1904 1991	•
	6)	the	tional Co-operative Develo year 1890 1971	b) d)	nt Corporation was established in 1963 1912	
	7)	pra abil a)	ctice of Co-operation amo lity to work together.	ng pe b)	•	
	8)		ıntry. India	eers s b) d)	ociety is related with the Israil England	
	9)	Glo a) c)	balization Policy was acce 1947 1991	epted b) d)	in the year in India. 1904 2001	
	10)		kunthlal Mehta National In ated at Pune Kolhapur	b) d)	e of Co-operative Management is Mumbai Chennai	

	11)	Schulz	ze and Raiffeisen related	d with	the	country.	
		a) Ge	ermany	b)	England		
		c) De	enmark	d)	India		
	12)		country is famous for A	gricul	tural co-op	erative movement.	
	,		dia	b)	Israil .		
		c) Er	ngland	ď)	Germany		
	13)	World	co-operative movement	start	ed in	_ year in England.	
		a) 19	004	b)	1848	-	
		b) 19	991	d)	1844		
	14)	Heada	uarter of NABARD is in		citv.		
	,		elhi		Hyderabad	d	
		,	ıne	ď)	Mumbai		
Q.2	a)	_	notes. tural Co-operative in Isra al Co-operative Union of		l.		14
Q.3			answers.				14
			in brief credit Co-opera				
	b)	Explain	features of Dairy Co-op	perativ	ves Societie	es in Denmark.	
Q.4			y one of the following of the functions of NABARD in	•			14
	State	the ma	ain provisions of Mahara	shtra	co-operativ	ve societies Act, 1960.	
Q.5	Wha	t do you	y one of the following of the mean by Co-operative olems faced in Co-opera	Educ	ations? Exp		14
	•	ain in de ement.	etail the impact of Globa	lizatio	on on Indiar	n Co-operative	

					SLR-BN-	-84
Seat No.					Set	Р
	B.Com.	•	, , , ,		N) Examination Oct/Nov-2019	
		dnesday, 23 To 05:30 PM			Max. Marks	s: 70
सूचना :		न अनिवार्य आहे डील अंक पुर्ण				
) ः		निवडून गाळलेल्या ो प्रमाणात कमी क ज			14
2	, अ) प	ॉम्बस्फोट आणि गरंपारिक गनवनिर्मित	दंगली हे अ	ापत्तींची ब) ड)	उदाहरणे आहेत. नैसर्गिक वरीलपैकी नाही	
3	कार्ये अ अ) र			अंदाजपः ब) ड)	क निश्चित करणे ही —— करावयाची समारंभ चालू असताना वरीलपैकी नाही	
4	प्रमाणप अ) ३	त्र देण्यासाठी झ आंतरराष्ट्रीय नाप	गलेली आहे.	ৰ)	सेवांचे प्रमाणीकरण करून गुणवत्ता जागतिक व्यापारसंघटना आंतरराष्ट्रीय मानक संघटना	
5	अ) f	ोष कार्यक्रम ही फेलीप क्रासबी ओशिटीयो थाँग	संकल्पना —— य	ांनी सर्व ब) ड)	प्रथम मांडली. सेरिनो सांजो वरीलपैकी नाही	
6	, असे म्ह अ) प्र		विशिष्ट स्वरूपाचे र	नंदेश पो ब) ड)	हचविण्यासाठी आखलेल्या कार्यक्रमास ——— आपत्ती ताण	
7	तंत्रे आ अ) f		न्नहान विचार आणि	लहान ब) ड)		
8	, अ) খ	न प्रक्रियेतील अ गुन्यदोष पद्धती अपव्यय कपात प		ब)	एक पद्धतशीर पद्धती म्हणजे —— होय. फाईव्ह–एस् पद्धती कायझेन पद्धती	
9	अ) म्	ष्ट्रीय मानक सं गुंबई वेन्नई	घटनेचे भारतातील	मुख्य क ब) ड)	ार्यालय —— येथे आहे. दिल्ली कोलकाता	

	10)	सिक्स सिग्मा ही संकल्प			
		अ) सांख्यिकीय	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	वर्तणुकीय	
		क) शारिरीक	ভ)	मानसिक	
	11)	'कायझेन' ही संज्ञा सर्वप्रथम –			
		अ) 1991 - T) 1951	ब) \	1986	
		क) 1951	ड) 、、	1985	
	12)	ग्राहकांसाठी —— वस्तु उत्पाव		_	
		अ) दर्जेदार क) शून्यदोष	•	मूल्यवर्धित वरीलपैकी नाही	
		,	,		
	13)	—— हो सुधार कायपद्धती अ टाळण्याचा अथवा उच्चाटनाच्य		मध्ये घडणाऱ्या संभाव्य चुका अथवा दोष	
		अ) पोका–योका पद्धती		ात. सिक्स सिग्मा पद्धती	
		क) शून्यदोष पद्धती	ड)	फाईव्ह एस् पद्धती	
	14)	कामातील चुका, वाढती गैरहजे	ारी आणि वरिष्टांच्या	आदेशाचा अनादर ही —— ताणाची	
	,	लक्षणे आहेत.			
		अ) शारिरीक	ৰ)		
		क) वर्तणुकीय	ভ)	वरीलपैकी नाही	
ਸ.2		लिहा.			14
	1) 2)	समारंभ व्यवस्थापनाची कार्यपद् बाह्यस्त्रोत व्यवसाय प्रक्रियेचे व			
- -	•		envi		4.4
Я.3	1241 1)	लिहा. सिक्स सिग्माची महत्व			14
	•	ताणाचे प्रकार			
प्र.4	•	लपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा		14
71.7	अ)	आपत्ती व्यवस्थापन म्हणजे का		ग्र प्रकार स्पष्ट करा.	
	,		. किंवा		
	ৰ)			,णवत्ता मानकांचे विविध घटक स्पष्ट करा.	
प्र.5		लिपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे			14
	काय	झेन' म्हणजे काय? कायझेन पढ्	दुर्तीचे फायदे व तीट किंवा	: (मयादा) विशद करा.	
	'फाई	ऱ्ह एस्' पद्धतीसाठी आवश्यक घ		द्वतीचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.	
	`		c/		

	_	
Seat	Sat	D
No.	Set	

B Com (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

	D.C	OIII.	MODERN MANA	• •	PRACTICES	
•			dnesday, 23-10-2019 To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
Instru	uction		All questions are compulso Figures to the right indicat	•	S.	
Q.1	Fill ii		blanks by choosing corre ome extent stress can be re Overtime Behaviour of Boss		th the help of Meditation	14
	2)		, Bomb blast and Riots are Traditional Man – made	the examp b) d)		
	3)	activ a)	rities.	sons and b b) d)	udget of the events are the During event None of the above	
	4)	and	services and award certification. International Monitory Fun	ates about nd (IMF) (WTO) nisation (I	LO)	
	5)	The a) c)	concept of zero defect prog Philip Crosby Ositio Thong	gramme is b) d)	=	
	6)	to ta a)	are the occurrences desi rget audiences. Events Quality	b)	ommunicate particular message Disaster Stress	
	7)		l techniques of Six Sigma		aking small actions are the micro 5 - S system Kai-Zen	
	8)	man a) c)	is a systematic method for ufacturing process. Zero defect process Waste Reduction system	b)	Five - S program	
	9)		head office of International a is at Mumbai Chennai	Organisition b) d)	on for Standardization (ISO) in Delhi Kolkatta	

	10)	a) Statistical b) Beh	avioural chological
	11)	The concept of Kai-Zen is firstly used in the year a) 1991 b) 1986 c) 1951 d) 1988	3
	12)	product to customers. a) Qualitative b) Valu	to produce the se Added e of the above
	13)	is an improvement procedure which aim defects or errors from happening. a) Poka –Yoka system b) Six - Sigma system c) Zero - Defects system d) Five - S system	s at avoiding or eliminating
	14)	the symptoms of stress. a) Physical b) Psyc	obey of orders of senior are chological e of the above
Q.2		ite short notes. Type of Event Management. Benefits of Business Process Outsourcing.	14
Q.3	a)	ite short answers. Importance of 'Six Sigma' Types of Stress	14
Q.4	Atte a)	empt any one of the following question. What is Disaster Management? Explain the type OR	es of disasters.
	b)	What is ISO quality standard? Explain the elem	ents of ISO.
Q.5	Atte a)	empt any one of the following (Long Answer/F What is 'Kaizen'? Explain its advantages and di OR	
	b)	Explain the pre - requisites for 5 - S (five - S) ar disadvantage.	d state its advantages &

Seat No.		Set	Р	Ī
B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019				

Day & Date: Thursday, 24-10-2019 Max. Marks: 70 Time: 03:00 PM To 05:30 PM सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 14 Я.1 —— या बँकिंग नियमन सुधारणा कायद्यान्वये सहकारी बँका व्यवसायात अस्तित्वात आल्या. ब) 1970 अ) 1960 क) 1965 यापैकी नाही भारतातील बँकिंग व्यवसाय सुधारण्यासाठी केंद्र सरकारने 1991 मध्ये —— समिती स्थापन 2) केली. अ) रंगराजन ब) केळकर क) नरसिहम् यापैकी नाही नजर गहाण स्विधा म्हणजेच --- होय. 3) अ) अधिकर्ष सवलत मुक्तकर्ज सुविधा ब) क) रोख कर्ज ਫ) कर्ज भारतात —— बँकिंग पद्धत आहे. 4) अ) एकावयवी ब) शाखा क) मित्र ड) यापैकी नाही बँकर हा --- कर्जदार असतो. 5) सर्वसाधारण ब) कायदेशीर क) विशेष ਫ) सन्माननीय धनादेशाचे प्रदान करणे हे बँकेची --- जबाबदारी आहे. 6) कायदेशीर अ) करारात्मक ब) बँकिंग क) सर्वसाधारण ड) —— गहाण न्यायालयात न जाता मालमत्ता विकू शकते. 7) विक्री-अट अ) सामान्य ब) क) इंग्लिश यापैकी नाही ਫ) बँकिंग व्यवहारात --- हे पतसाधने वापरली जातात. 8) अ) धनादेश ब) हुडी वरील सर्व क) ड्राफ्ट ਫ) —— धनादेश बँक ग्राहकाच्या खात्यावर जमा होते. 9) अ) उत्तरदिनांकित रेखांकित ब) यापैकी नाही क) वाहक ਫ) बँकेने केलेल्या गुतंवणूकीत --- मध्ये अधिक रोखता असेल. अ) सोने ৰ) जमीन

शेअर्स

ਫ)

रोख कर्ज

क)

	11) स्वातंत्र्यापूर्वी भारतात —— मध्ये बँकिंग कायदा भारतीय बँकांना लागू होता.						
		अ)	1913	ब)	1940		
		क)	1933	ਫ)	यापैकी नाही		
	12)	तसर्व) ो बँकेस —— पद्धतीने कार्य के	ल्याच चंग्रथण	ਸ਼ਿਕਰੇ		
	12)	٠,	एजंट - एजंट	खारा राखान ब)	धारक		
		,	यथामूल्यधारक	ਖ) ਫ)	यथाविधी धारक		
				,			
	13)	भारत	ात पहिला बँकिंग कायदा	मध्ये संमतः	ञ्चाला.		
		अ)	1948	ब)	1949		
		क)	1960	ਫ)	1970		
	14)	मालम	नत्तेचे रोख पैशात रूपांतर करण्य	ग्राची क्षमता म	हणजेच —— होय.		
		अ)	रोखता	ब)	लाभता		
		क)	कर्ज	ਫ)	तारण		
प्र.2	थोडव	त्यात र	उत्तरे लिहा.			16	
71.2	1)		ा ही संकल्पना सांगा.				
	2)		रेखाकिंत धनादेशाचे गुणवैशिष्ट	ये सांगा			
т.	,	_	· 3			40	
Я.3	टिपा 4)		ना व लाभता			12	
	1)						
	2)	तारण					
Я.4			ो कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर			14	
	गहाण	ा ही र	मंकल्पना वैशिष्टयासह स्पष्ट कर	_			
	<u> </u>			किंवा			
			या विविध पद्धती स्पष्ट करा.	_			
प्र.5			्कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर			14	
	वसूर्ल	ो बँके	चे कर्तव्य व जबाबदाऱ्या स्पष्ट व				
	<u> ځ</u> م.			किंवा			
	बॅकिंग नियमन कायदा 1949 मधील महत्वाच्या तरतूदी स्पष्ट करा.						

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

	B.Co	om. (Semester - VI) (OId) (CGPA Advanced Banking	
•		: Thursday, 24-10-2019) PM To 05:30 PM	Max. Marks: 70
Instru	ıction	s: 1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full m	marks.
Q.1		,	
	2)	,	
	3)	,	as facility. b) Open-Loan d) Loan
	4)	·	em. b) Branch d) None of these
	5)	·	b) Legal d) Privileged
	6)	·	igation of commercial bank. b) Statutary d) Banking
	7)	,	rty without going to the court. b) Conditional d) None of these
	8)	, .	trument in banking operations. b) Bills of exchange d) All of these
	9)	,	ccount of the bank customer. b) Crossed d) None of these
	10)		ng more liquidity to the bank. b) Land d) Shares
	11)		the Indian banking before b) 1940 d) None of these

	12)	A collecting banker is given protection	n oni	y when he acts in the capacity of	
		a) Agent c) Holder of value	b) d)	Holder Holder in due course	
	13)	The first banking regulation act was a) 1948 c) 1960	passe b) d)	ed in 1949 1970	
	14)	The ability of asset to convert into ca a) Liquidity c) Loan	sh is b) d)	called Profitability Pledge	
Q.2	a)	e short answers. State the concept of mortgage. State the merits of double crossed ch	eque		14
Q.3	a)	e short notes. Liquidity and profitability Pledge			14
Q.4		ver the following question (Any one ain the term mortgage with its charact	•	CS.	14
	Expla	ain various types of loan.			
Q.5		ver the following question (Any one ain the duties and responsibilities of a	•	cting banker.	14
	Expla	ain the major provisions of banking re	italur	on act of 1949	

B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

	D.C	OIII	ADVANCED ACCOL	-	ICY (Paper - I)	
_			nursday, 24-10-2019 // To 05:30 PM		Max. Mark	ks: 70
Instr	uctior		 All questions are compulsory Figures to the right indicate f 		S.	
Q.1			e blanks by choosing the cor		ernatives given below.	14
	1)	a)	rnover ratio helps management Managing resources Evaluating performance	t in b) d)	Managing debt None of these	
	2)	Hir a) c)	e purchase price = Total Cash Depreciation Interest	Price + b) d)	Total Installments None of these	
	3)	,	nership in the goods does not installment is paid.	,		
		a) c)	First Middle	b) d)	Second Last	
	4)	Aba a) c)	sorption means one liquidation No Two	and b) d)	_	
	5)		t assets means total of tangible Fixed Assets Liabilities	e assets b) d)	less total of Goodwill Current Liabilities	
	6)	bal a)	nen the goods are repossessed ance in the Asset A/c is transfe Hire Vendor Hire Purchaser			
	7)		rrent assets do not include Payment in advance Bills Receivable	b) d)	Stock Furniture	
	8)		cumulated losses in the vendor A/c. Equity Shareholders	compa b)	ny should be transferred to Realization	
		c)	New Company	ď)	None of these	
	9)	Inv a) c)	estment account is a Personal Nominal	accoun b) d)	t. Real None of these	
	10)	ass	sets will be		es are Rs. 50,000. Then current	
		a) c)	Rs. 1,00,000 Rs. 1,50,000	b) d)	Rs. 1,25,000 Rs. 1,75,000	

	12)	the price of investment is cum interest, it interest.) Include	
	13)	Vork Cost =+ Factory Overhead.) Factory Cost b) Prime Cost) Total Cost d) Cost of production	
	14)	he net profit of Rs. 60,000 and sales of Rs. 5,00,000, the net profit ratio is	
		b) 10% d) 14%	
Q.2	Write a) b)	Short notes. dvantages of cost accounting. ifference between Hire Purchase and Sale.	1
Q.3	Ansv A)	r the following questions. n 1 st January, 2016 Mr. Suresh has Purchased the Truck on hire curchase system from Tata Ltd. Co. The particulars are as follows. Cash Price is Rs. 8,00,000. Amount to be paid on signing the contract Rs. 2,00,000. Balance to be paid in three yearly installments of Rs. 2,00,000 each at the end of the year, along with 5% interest. Mr. Suresh has charged depreciation on machine at 10% under written down method. alculate the amount of interest payable and also prepare Machine A/C. rom the following information, calculate: Gross Profit Ratio. Net Profit Ratio. Debtors turnover Ratio. Average Inventory. alance as on 01/04/2017:- Stock Rs. 20,000 alance as on 31/03/2018:- Cash Rs. 10,000, Sales Rs. 7,30,000, ebtors Rs. 25,000, Stock Rs. 24,000, Bills Receivable Rs. 15,000, Gross rofit Rs. 1,09,500, Sundry Creditors Rs. 30,000 and Net Profit Rs. 36,500.	1
Q.4	95,00 Sept a) (b) (c) (d) (neld on 1 st January, 2018 Rs. 1,00,000 6% Maharashtra Govt. Bonds at Interest on these securities is payable on 31 st March and 30 th aber. 1 st March he Purchased further Rs. 40,000 Bonds at 95 cum-interest. 1 st July Rs.50,000 of Bonds was sold at 102 cum-interest. 1 st October Rs. 40,000 of Bonds was sold at par ex-interest. 1 st December Rs. 20,000 of bonds was purchase at 97 ex-interest. e price of Bonds was 98 on 31 st December, 2018.	1
	Write 2018	p 6% Maharashtra Govt. Bonds Account closing it on 31 st December,	
		OR	

The following was the Balance Sheet as on 31st March, 2018.

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital:-		Freehold Property	23,75,000
15000 7% Cumulative	15,00,000	Plant and Machinery	8,00,000
Preference Shares of Rs.			
100 each			
2,75,000 Equity Shares of	27,50,000	Goodwill	3,00,000
Rs. 10 each	, ,		, ,
Share Premium A/c	3,00,000	Stock	3,50,000
Sundry Creditors	4,00,000	Debtors	2,25,000
-		Preliminary Expenses	2,50,000
		Profit and Loss A/c	6,50,000
Total	49,50,000	Total	49,50,000

Dividend on preference share was in arrears as from 1st April, 2015. The following scheme of reconstruction was approved and duly sanctioned.

- a) Preference Shares to be reduce to Rs. 80 per share.
- b) Equity Shares to be reduced to Rs. 5 per share.
- c) Write off all intangible assets and share premium account.
- d) One Equity Share of Rs. 5 each to be issued for Rs. 10 of gross preference dividend and arrears.
- e) Freehold Property to be written down to Rs. 18,50,000. Give necessary journal entries and prepare revised Balance Sheet.

Q.5 Following is the Balance Sheet of Amol Ltd. as at 31st March, 2018.

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity Share capital:		Goodwill	35,000
(2000 shares of Rs. 100 each)	2,00,000	Land and Building	85,000
General reserve	20,000	Plant and Machinery	1,60,000
6% Debenture	1,00,000	Stock	55,000
Bank Overdraft	40,000	Cash	34,000
Sundry Creditors	80,000	Debtors	65,000
		Discount on Debentures	6,000
Total	4,40,000	Total	4,40,000

Nitin Ltd. absorbed Amol Ltd on the following term:

- a) Nitin Ltd. to take over all assets except cash, the assets to be valued at their book values less 5%.
- b) Nitin Ltd. to take over only sundry creditors subject to 5% discount.
- c) The purchase consideration was to be discharged in 18,000 Equity Shares of Rs. 10 each and balance in cash.
- d) The expenses of liquidation amounted to Rs. 4,000, which is paid by Amol Ltd.

Prepare Realisation A/c, Shareholders A/c, and Cash/Bank A/c in the books of Amol Ltd. Pass opening entries in the books of Nitin Ltd. Also show the working of purchase consideration.

OR

14

Q.5 The following was the Balance Sheet of Arun Ltd. as on 31st March, 2018. Balance Sheet

14

Liabilities	Rs.	Assets	Rs
2000 Equity Shares of Rs. 100 each	2,00,000	Goodwill	30,000
Reserves	50,000	Building	1,20,000
P& L Appropriation A/c	12,750	Plant and Machinery	29,000
Bank Overdraft	11,250	Stock	66,000
Sundry Creditors	36,000	Debtors	85,000
Provision for Taxation	20,000		
Total	3,30,000	Total	3,30,000

Other information:

Sales for the year	Rs. 8,40,000
Stock on 01/04/2017	Rs. 60,000
Raw Material Purchased	Rs. 6,36,000
Cost of Goods Sold	Rs. 6,30,000
Gross Profit	Rs. 2,10,000
Operating Expenses	Rs. 1,42,800
Net Profit	Rs. 67,200

You are required to calculate the following ratios.

- a) Current Ratio
- b) Quick Ratio
- c) Gross Profit Ratio
- d) Net Profit Ratio
- e) Stock Turn-over Ratio
- f) Return on Shareholders Fund Ratio
- g) Earning Per Share

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

	B.C	Advanced Cost Acco	-		
_		e: Thursday, 24-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks: 70)
Instr	uctior	1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full3) Use of calculator is allowed.	marl	KS.	
Q.1	Fill in 1)	n the blanks by choosing correct a High Labour increases the co profit ability. a) Turnover c) Efficiency		production and decreases the Production	,
	2)	Usually workers are paid on (a) Casual c) Permanent	-	basis. Full time Part time	
	3)	According to factory Act a worker is works for more than nine hours in a a) Overtime wages c) Outstanding wages	day (b)		
	4)	Overheads incurred is Rs. 60,000 at There is under absorption of Rsa) 1,16,000 c) 6,400		verheads observed Rs. 56,400. 3,600 60,000	
	5)	is an extra time of work overa) Idle timeb) Abnormal time	and a b) d)	above the normal working hours. Overtime Ideal time	
	6)	Aggregate of cost is called as a) Direct c) Production	s ove b) d)		
	7)	Cost of running a machine for one h a) Factory overheads c) Machine hour rate		Absorption of overheads	
	8)	High rate of labour turnover can bea) Better working conditionc) Better wage rate		olled by Introducing welfare facilities All of the above	
	9)	statement is a statement which cost accounts with financial account a) Cost c) Balance sheet		conciles the profit or loss as per Financial Reconciliation	
	10)	is the portion of the total cost in the output. a) Standard cost c) Fixed cost	whice b) d)	th varies according to the change Semi variable cost Variable cost	

	11)	,	cord		•	
	12)	,	b)	90%	of normal piece	
	13)	Halsey suggested payment of bonus e a) $66\frac{2}{3}\%$	b)	80% al to 33.33% 12%	_ of the time saved.	
	14)	Under which method volume of work is wages? a) Time rate	,		an	
Q.2	Writ a) b) c)	te short notes. (Any Two) Classification of overheads Incentive wage plans Need of Reconciliation statement				14
Q.3	a)	Form the following information calculate Cost of machine Rs. 4,00,000 Standing charges per year Rs. 1200 Power expenses Rs. 5 per hour Repairs and maintenance per year Rs. Working life of machine 20 years Machine running during the year 2000 I	360	00	ur Rate	07
	b)	From the following information calculate Rowan Plan. Standard time allowed - 60 hours Actual time taken - 40 hours Hourly Rate of wages - Rs. 12	e th	e earnings	of workers under	07
Q.4	a)	From the following information calculate Mr. Krushana under Halsey plan.	e ea	arnings of I	Иг. Ram, Mr. Laxman,	14
		Particulars Mr. Ram M	1r. L	_axman	Mr. Krishna	
		Time allowed (Hrs.) 200 Time taken (Hrs.) 160 Rate per hour (Rs.) 8	•	160 120 12	120 80 16	
	b)	Shrimant company Ltd having four department and D service department. 2017 are as follows. Rent - Rs. 5,000 Repairs to plant - Rs. 3000 Depreciation of plant - Rs. 4500 Fire Insurance – Rs. 500	artr		•	14

The following information is available in respect of the four department

Particulars	Dept. A	Dept. B	Dept. C	Dept. D
Area (Sq. ft.)	1,500	1,100	900	500
Value of plant (Rs.)	24,000	18,000	12,000	6,000
Value of stock (Rs.)	15,000	9,000	6,000	

Apportion the above expenses to various departments by preparing overhead absorption charts.

Q.5 a) From the following information prepare Reconciliation statement.

14

Profit as per cost accounts Rs. 60,000 Profit as per financial accounts Rs. 51,000

Other information:

Particular	Cost Accounts Rs.	Financial Accounts Rs.
1) Opening stock of Material	25,000	30,000
2) Closing stock of Material	12,000	10,000
3) Factory overheads	8,000	7,000
4) Selling overheads	10,000	13,000
	OR	

b) From the following particulars.

14

Calculate the labour cost per day of 8 hours.

- 1) Basic pay Rs. 2000 per month.
- 2) Leave pay 10% of Basic pay.
- 3) Employer contribution to provident found 8% of Basic pay and leave pay.
- 4) Pro-rate amenities Rs. 200 per head per month.
- 5) Number of working days in a month 25 days of 8 hours each.

SI R-RN-88

					•	CIV-DIA-	00
Sea No.	t					Set	P
	В.) Examination Oct/N IENT (PAPER - I)	ov-2019	
•		te: Thursday 00 PM To 05	v, 24-10-2019 5:30 PM			Max. Marks	: 70
सूचना		सर्व प्रश्न अनिव उजवीकडील अ	वार्य आहेत. ांक पुर्ण गुण दर्शी	वितात.			
Я.1	खार्ल 1)		•••	गाळलेल्या जागा भ य संघटनेच्या —— ब)	ारा. - चे मोजमाप करण्यात येते. उत्पादकता		14
		क) रोखता		ਫ)	वर्तनपध्दती		
	2)	अबक या तंत्रा अ) मालसाट क) उत्पादक	ज	नेयंत्रणासाठी केला ब) ड)	जातो. उलाढाल यापैकी नाही		
	3)	गुदामामध्ये अर अ) उत्पादन क) खरेदी नि	नियंत्रण	कारच्या मालाचे नि ब) ड)	यंत्रण करणे म्हणजे —— होय. मालसाठा नियंत्रण विक्री नियंत्रण		
	4)	केंद्रसरकाने रा अ) 1849 क) 1989	ष्ट्रीय उत्पादकता	मंडळाची स्थापना ब) ड)	—— मध्ये केली. 1958 2005		
	5)	ज्या पातळीला म्हणतात. अ) धोका पा क) पुर्नादेश	ातळी	ब)	गादेश दिले जातात त्या पातळीर महत्तम पातळी न्यूनतम पातळी	त —— असे	
	6)	मानव —— डे अ) 100 ते क) 60 ते 7	150		कतो. 200 ते 250 250 ते 300		
	7)	एखादे कार्य पू अ) नियोजन क) कार्यवेळ	Г	नागणारा वेळ निशि ब) ड)	वत करणे म्हणजे —— होय. संघटन नियंत्रण		
	8)	वाढत्या औद्योरि अ) हवा क) ध्वनी	गेकरणाचे परिणाम	न —— प्रदुषणावर ब) ड)	होतात. पाणी वरील सर्व		
	9)	हा उत्प अ) नियोजन क) पूर्वानुमान	Г	क्रेयेतील पहिला टा ब) ड)	पा होय. संघटन समन्वय		

	10)	उत्पादन प्रक्रिया अखंडपणे चालत रहावी यासाठी ——— साठा विशिष्ट पातळीला ठेवणे आवश्यक असते.	
		अ) कच्चा माल ब) अंतिम उत्पादन	
		क) प्रक्रियायुक्त वस्तू ड) यापैकी नाही	
	11)	—— हा दिवस 'जागतिक पर्यावरण दिन' म्हणून साजरा केला जातो.	
		अ) 5 जून	
		क) 15 मार्च ड) 1 एप्रिल	
	12)	—— मध्ये नियोजन मार्गनिर्धारण, कार्यवेळापत्रक, कार्यप्रारंभ आदेश देणे या कार्यांचा समावेश होतो.	
		अ) मालसाठा नियंत्रण	
		क) उत्पादन नियोजन व नियंत्रण ड) वरील सर्व	
	13)	एकूण उत्पादन	
	•		
		अ) श्रमिक उत्पादकता ब) राष्ट्रीय उत्पादकता	
		क) यंत्राची उत्पादकता ड) यापैकी नाही	
	14)	3	
		अ) दर्जेदार कच्चामाल	
		क) कार्यक्षम मनुष्यबळ ड) वरील सर्व	
Я.2	_	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	14
	1) 2)	उत्पादन नियोजन व नियंत्रणाची उद्दिष्टे अबक विश्लेषण तंत्र	
Я.3	,		14
я.э		उत्पादकता वाढविण्याचे मार्ग स्पष्ट करा.	14
	,	उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणाचे महत्व स्पष्ट करा.	
Я.4	खार्ल	ोलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	14
		गिक प्रदूषण म्हणजे काय? औद्योगिक प्रदूषणाचे परिणाम स्पष्ट करा.	
	माल	किंवा माठा नियंत्रणाची विविध तंत्रे स्पष्ट करा.	
π			14
Я.5		ोलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. दन नियोजन व नियंत्रण म्हणजे काय? उत्पादन नियोजन व नियंत्रणातील विभिन्न तंत्रे / साधने	14
		ं करा.	
		किंवा	
	उत्पा	दकता म्हणजे काय? व्यावसायिक जगतात उत्पादकतेचे महत्व स्पष्ट करा.	

Seat No.	Set	Р
-------------	-----	---

B Com (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

	D.C	INDUSTRIAL MANAGE	-		
_		e: Thursday, 24-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks:	70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	mark	KS.	
Q.1		n the blanks by choosing correct al		_	14
	1)	Output Input is useful for measuring orga	aniza	tional	
		a) size c) Liquidity		Productivity Behavior	
	2)	Always Better Control (ABC) techniq a) Inventory c) Productivity		used to control Turnover None of these	
	3)	Control over various materials lying (a) Production Control c) Purchase Control		Inventory Control	
	4)	National Productivity Council establis a) 1849 c) 1989		by central Government in 1958 2005	
	5)	The level at which new Purchase Ordis known as a) Danger level c) Re-order level	der is b) d)	C	
	6)	Human being can bear sound up to _a) 100-150 c) 60-70		_ decibel. 200-250 250-300	
	7)	Determination required time for compa) Planning c) Scheduling		on some work is known as Organising Control	
	8)	Increasing industrialisation affected t a) Air c) Noise		pollution. Water All of these	
	9)	is the first step in Production Fa) Planningb) Forecasting	Planr b) d)	Organising	
	10)	For continuous Production Process, Particular level. a) Raw Materials c) Processed Product	Stoc b) d)	k of is maintained at Finished goods None of these	
	11)	Day is celebrated as world en a) 5 th June c) 15 th March	viror b) d)	iment day. 10 th July 1 st April	

	12)	comprises the planning, routing, scheduling and dispatching functions.	
		 a) Inventory Control b) Purchase Control c) Production Planning and Control d) All of these 	
	13)	Total Production Total Machine Hours a) Labour Productivity b) National Productivity c) Machine Productivity d) None of these	
	14)	is an important element in improving productivity. a) quality materials b) Standard machinery c) An efficient human resource d) All of these	
Q.2	a)	e short notes. Objective of Production Planning and Control ABC analysis technique	14
Q.3	Ansv a) b)	wer the following questions in brief. Explain the ways for improving the Productivity. Explain the Significance of Production Planning and Control.	14
Q.4	Wha	wer any one of the following questions. It is Industrial Pollution? Explain the effects of Industrial Pollution. OR	14
	Expl	ain the various techniques of inventory control.	
Q.5	Wha	wer any one of the following. It is Production Planning and Control? Explain the various techniques in duction Planning and Control. OR	14
	Wha	it is Productivity? Explain importance of Productivity in business world.	

		SLR-BN-89	9
Sea No.	ıt	Set F	>
	В.	Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019 ADVANCED INSURANCE (Paper – I)	
•		te: Thursday, 24-10-2019 Max. Marks: 7 00 PM To 05:30 PM	0
सूचन		सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.	
Я.1	खार्ल 1)	ति दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. आयुर्विमा उतरविण्यासाठी पहिल्यांदा —— फॉर्म आवश्यक आहे. अ) तात्पुरते विभापत्र ब) नुतनीकरण फॉम क) वारदनोंद फॉम ड) प्रस्ताव अर्ज	4
	2)	पहिला हप्ता भरल्यानंतर विमेदाराला मिळणारी पावती ——— या नावाने ओळखली जाते. अ) प्रस्ताव अर्ज ब) विमापत्र क) तात्पुरते विमापत्र ड) नुतनीकरण फॉम	
	3)	जेव्हा विमेदार विमापत्र बंद करण्याचा निर्णय घेतो तेव्हा त्यास विमाकंपनीकडून —— दिली जाते. अ) कर्ज ब) सोड किंमत / समर्पण मुल्य क) विमाहप्ता ड) विमा रक्कम	
	4)	म्हणजे इस्पितळात (Hospital) होणारा खर्च परत मिळवून देणारा विमा होय. अ) आरोग्य विमा ब) समुह विमा क) हयातीचा विमा ड) आयुर्विमा	
	5)	विमा प्रतिनिधी ही व्यक्ती —— मोबदल्यात विमा व्यवसाय करण्याचे मान्य करते. अ) दलाली ब) नफा क) सूट ड) पगार	
	6)	आयुर्विमा हा हानिभरण तत्त्वाला —— आहे. अ) गरजेचा ब) अपवाद क) आवश्यक ड) महत्त्वाचा	
	7)	आयुर्विमा पत्र घेतल्यानंतर विमेदाराला हयात असेपर्यंत विमा हप्ते भरावे लागतात. अ) संयुक्त ब) समुह क) आजीवन ड) मुदती	
	8)	जन्म नोंदणी प्रमाणपत्र हे —— पुरावा म्हणून आयुर्विमा महामंडळ स्विकारते अ) विमा रक्कम ब) विता हप्ता पावती क) पात्रता ड) वयाचा	
	9)	विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाची स्थापना —— रोजी झाली. अ) १९ एप्रिल २००० ब) १९ जानेवारी १९५६ क) १ एप्रिल १९९१ ड) १ जानेवारी १९७२	
	10)	विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाच्या संचालक मंडळामध्ये एकूण ——— सदस्य असतात अ) पाच ब) दहा	

वीस

ਭ)

क) पंधरा

	11)		ं नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा हारिक प्रशिक्षण पूर्ण केले पाहिजे.	1999	नुसार आयुर्विमा प्रतिनिधीने ——	
		अ)	कमीत कमी 50 तासाचे	,	कमीत कमी 150 तासाचे	
		,	कमीत कमी 100 तासाचे	,	कमीत कमी 75 तासाचे	
	12)		नियमन व विकास प्राधिकरणाचे मुख्य			
		अ)	दिल्ली	ৰ)	कोलकत्ता	
		क)	मुबंई	ਫ)	हैद्राबाद	
	13)		ही विम्याची अशी योजना आहे की याने विम्याचे संरक्षण पुरविले जाते.	जिच्य	ाद्वारे अनेक व्यक्तींना एकाच विमा कराराच्या	
		अ)	अपघात विमा	ৰ)	आयुर्विमा	
		क)	विद्यार्थी विमा	ਫ)	समुह विमा	
	14)		क विमा हप्ता असणाऱ्या विमा पॉलिसी स म्हणून दिले जातात.	साठी	—— दिवस हप्ता भरण्यासाठी सवलतीचे	
		अ)	30	ৰ)	40	
		क)	15	ਫ)	60	
ਸ.2	दोन	टिपा '				14
	1)		त्रतीचे दिवस			
	2)	समूह	इ विमा			
Я.3			श्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.			14
	1)		प्रतिनिधीची पात्रता स्पष्ट करा.			
	2)	अपघ	गत विम्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.			
प्र.4			ी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. मा व प्रवासी विमा यामध्ये दिले जाणारे		ग सांगा	14
	विमा	प्रतिनि	ाव नेधीची कार्ये व आचार संहिता स्पष्ट क	ठंवा रा		
प्र.5			त्री कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
л.о			न व विकास प्राधिकरणाची उद्दिष्टये व किंवा		स्पष्ट करा.	1-7
	आयुर्ा	र्वेमापः	ाक्या त्र घेण्याची कार्य पद्धती स्पष्ट करा.			

Seat No.	et	P
----------	----	---

B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

	D .0	ADVANCED INSUR	-		
•		: Thursday, 24-10-2019) PM To 05:30 PM		Max. Mark	s: 70
Instr	uction	is: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate ful	l marl	KS.	
Q.1	Fill ir 1)	the blanks by choosing the correct For taking life insurance policya) Cover note c) Nomination form			14
	2)	After payment of firm premium insura) Proposal form c) Cover note	red re b) d)	lieves receipts is called as Insurance policy Renewal form	
	3)	is paid by the insurance cor to discontinue the policy. a) Loan c) Premium	mpan _y b) d)	y when the policy holder decides Surrender value Insured amount	
	4)	means reimbursement of hoa) Health insuranceb) Whole life policy	ospita b) d)	l expenses. Group insurance Life insurance	
	5)	Insurance agent is ready to carry are a) Commission c) Discount	b) d)	rance business in consideration of Profit Salary	
	6)	Life Insurance is the to the a) Need c) Compulsory	prind b) d)	ciple of indemnity. Exception Importance	
	7)	In life insurance policy the insurance policy		nce premium is payable Group Term	
	8)	Birth certificate is accepted as proof corporation. a) Policy amount c) Qualification	of b) d)	by Life Insurance Premium receipt Age	
	9)	Insurance Regulatory and Developr a) 19 th April 2000 c) 1 st April 1991	ment / b) d)		
	10)	In the body of Insurance Regulatory there are members as direct a) Five c) Fifteen		Development Authority (IRDA) Ten Twenty	

	11)	According to IRDA Act 1999 Life Instraining	urand	ce agent should complete the	
		a) At least 50 hoursc) At least 100 hours	b) d)	At least 150 hours At least 75 hours	
	12)	The head office of insurance Regula situated at	itory a		
		a) Delhic) Mumbai	b) d)	Kolkatta Hyderabad	
	13)	is a plan of insurance which persons under one contract.	•	<u> </u>	
		a) Accident Insurancec) Student Insurance	b) d)	Life Insurance Group Insurance	
	14)	For monthly premium policy a) 30 c) 15	_ day b) d)	rs of grace are allowed. 40 60	
Q.2	a)	e short notes. Days of Grace Group Insurance			14
Q.3	a)	e short answers. Explain the qualification of Insurance Explain the nature of Accident Insura	_	nt.	14
Q.4	State	the covers given under Health Insura OR		and Travel Insurance.	14
	Expla	ain the functions and code of conduct	-	e insurance agent.	
Q.5	Expla	ain the objectives and functions of IRI			14
	Expla	OR ain the procedure for taking life insura		policy.	

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019 Kannada (Paper - I) MODERN PROSE & POETRY - I

			MODE	ERN PROSE	E & P	OETR	Y – I		
			nursday, 07-11-201 M To 05:00 PM	9				Max. M	arks: 40
Instr	uctio		1) All questions are 2) Figures to the riç		l mark	(S.			
ಪ್ರ.1	ಸರಿಯ		ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿ						8
)	1)		ತ್ತ ತದ ಮೊದಲ ಜನಪ್ರಿಯ ಧೣ						
			ಕೊಳಲು	5	2)	ಸಖಿಗೀತ			
		3)	ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ		4)	ನಮನ			
	2)	ಕನ.ರ	ತದ ವರಕವಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ	ಕರಾದವರು –					
	-/	•	ಸಿದ್ದರಾಮ	9	2)	ಬೇಂದ್ರೆ			
		3)	ಕಾರಂತ		4)	ಏಕನ <u>ಾ</u> ಥ			
	2)	,			,	•			
	3)		್ಯೀತ್ಸವ ಇದು ಒಂದು ಾತಾಸ	ಸಂಕಲನ.	2)	₹ <i>2</i> =			
		-	ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾ		2)	ಕವಿತಾ *ಾಕ್			
			ಕಥಾ		4)	ಭಾಷಣ			
	4)		ತ ನಾಡಗೀತೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ	ವಾದ ಹಾಡು –					
			ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ		,	ಕುರಿಗಳು	ಸಾರ್		
		3)	ಮನಸೆ		4)	ಹಣತೆ			
	5)	ಪ್ರಪ	ಂಚವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿದ ಕಾದಂ	ುಬರಿಕಾರ –					
		1)	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·		2)	ಕಟ್ಟೀಮನಿ			
		3)	ದೇವುಡು		4)	ಬೆಳೆಗಲಿ			
	6)	ಇದ	ು ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂ	ාಬරි –					
	,		್ರ ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ		2)	ಶಿವಾಜಿ			
		3)	ಸಿಂಧೂರ ಲಕ್ಷ್ಮಣ		4)	ತಿಮ್ಮ			
	7)	ಗೊ	್ಲಾ ಜಪಾಲಯ್ಯನವರ ಹೆಂಡತಿ ಕ	ಕೆಸರು –		•			
	')	1)	ಶಂಕರಿ		2)	ಗೌರಿ			
		3)	ಸರಸ್ವತಿ		4)	ನಿಂಗಮ್ಡ			
	8)		•		,	٤			
	•	•	ನೆಚ್ಚಿನ ಕಾದಂಬರಿ –						
ಪ್ರ.2			ಲ್ಕಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ						8
	1)		ಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ೦						
	•		ಕರು ಅಡವಿಗೆ ಏಕೆ ಹೋದ						
			ಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಹಿ - ೧೨ ಇತ್ತೆ ವಾಸ್ತಾನ್ಯ	ಂಡಿದರು?					
			-ಟಕ ಏಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ? -ಬರಕ ಸತ್ತಿಕ ಸಚಿಸಚಿತ್ರಿಗೆ						
	5)	ಕನಿರ್ಣ	-ಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳಗಳು ಯ	ාංගුනු ?					
ಪ್ರ.3	ಎರಡು		ವರ್ಭ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ :						8
	1)		ಕಾಯ್ವ ಕುರುಬ ಕಟುಕನಾದ						
	2)		ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂ	ದು ಭೇದ ತಾಯಿ?					
	3)	ಇಂದ	b ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡೊಣ!						

ಪ್ರ.4	ಒಂದಕ	ಕ್ಕ ಉತ್ತರಿಸಿರ :	2
	1)	ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿರಿ.	
	2)	ನಿತ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿನ ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.	
ಪ್.5	ಕನ.ಡ	ನಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗ ಸಂಪತನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ ಮಾತುಗಳಲಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.	8

Seat No.	Set	Р
-------------	-----	---

B.Com. (Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

		ADVANĆĖD ŚTATIS	STÍC	S (Paper - I)	
•		: Thursday, 24-10-2019 DPM To 05:30 PM		Max	k. Marks: 70
Instru	uction	s: 1) All questions are compulsory.2) Figures to the right indicate full3) Use of soundless calculator is			
Q.1	Fill ir	n the blanks by choosing the corre Binomial distribution tends to Poisso		_	14
	,	a) $n \rightarrow \infty$ c) $np = \lambda$	b) d)	p→0 All the above	
	2)	If X is a Poisson variate with P[X=2] Poisson variate is a) 1	b)	2	а
		c) 3	d)	5	
	3)	If X~P(λ), then itsa) Mean > variancec) Mean = 2 variance	b) d)	Mean = variance Mean < variance	
	4)	The death rate obtained for a segme a) specific death rate c) standardized rate	ent of b) d)	a population is known as _ crude death rate none of these	·
	5)	Gross reproduction rate (GRR) is us a) mortality c) migration	ed to b) d)	measure the fertility sex ratio	
	6)	The value of Net Reproductive Rate a) population remains constantc) increase in population		R) > 1 means reduction in population none of these	
	7)	In a binomial distribution, probability a) a variable c) a zero	b)	success in each trial is a constant cannot say anything	
	8)	If X ~ N(a, b) then P(X < a) = a) 1 c) 0.5	b) d)	0 0.2	
	9)	If X ~ N (16, 25) then standard normal $\frac{X-16}{25}$ c) $\frac{X-16}{5}$	b)	riate Z will be $\frac{\frac{X-4}{25}}{\frac{X-4}{5}}$	
		c) $\frac{X-16}{5}$	d)	5	
	10)	If X ~ N(0,1), then Var(X) = a) 0 c) 2	 b) d)	1 4	
	11)	A normal curve is a a) symmetric curve c) leptokurtic curve	b)	asymmetric curve	

	12)	If X is a binomial variate with parame	eters	n and p, then $P(X = 0)$ is			
		a) p^n	b)	q^n			
		c) p	ď)	q			
	13)	The number of parameters for norma	al dis	tribution is			
		a) 1	b)	2			
		c) 3	d)	4			
	14)	Poisson variate is a					
	,	a) discrete variate	b)	continuous variate			
		c) both a) and b)	d)	None of these			
Q.2	a)	Define a binomial distribution and star	te its	mean and variance.	07		
	b)	State the conditions under which Pois	sson	distribution is applicable.	07		
Q.3	a)	Define crude birth rate and specific fe	rtility	rate.	07		
	b)	Define a standard normal variate and	•		07		
Q.4	Atte	mpt any one of the following questi	ons.		14		
		State various properties of normal dis	tribu	tion.			
		-)R				
		In a summer season a truck driver ex in 1000 km. Applying Poisson distribu			14		
		be	,	, , , , , , , , , , , , , , , , , , , ,			
		i) no puncture and					
		ii) two punctures in a journey of 300	00 km	n.(Given e ⁻³ = 0.0498)			
Q.5	Atte	mpt any one of the following questi	ons.		14		
		Explain the terms C.D.R., S.D.R. and S.T.D.R.					
)R				
		For a binomial distribution, $n = 8$ and	10 P	(X = 4) = P(X = 2) then find the	14		
		value of $P(X = 0)$.					

				SLR-BN-	91
Seat No.				Set	Р
	•	r - VI) (OId) (CGPA VANCED BANKIN	-	t/Nov-2019	
•	Date: Friday, 25-10-2 03:00 PM To 05:30 P			Max. Marks	: 70
सूचना :	1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आ 2) उजवीकडील अंक पूर्ण				
प्र.1 ख 1)	•	निवडून गाळलेल्या जागा १ महिली विकास बँक स्थापन ब) ड)			14
2)	,	बँक पध्दतीचे माहेरघर आहे ब) ड)			
3)) ई—बँकींग ही प्रामुख्या अ) इंटरनेट क) स्मार्ट फोन	ने ——— वर आधारलेली इ ब) ड)	आहे. मोबाईल यापैकी नाही		
4)) ——— बँक पध्दतीमध् अ) एकावयवी क) मिश्र	ध्ये कर्ज वितरणास विलंब ह ब) ड)	ोतो. शाखा यापैकी नाही		
5)) इंग्लंडमध्ये ——— स अ) 1928 क) 1948	ाली चलन कायदा संमत झ ब) ड)	ाला. 1938 यापैकी नाही		
6)) बँक ग्राहकांना कल्याप अ) दुय्यम क) मूलभूत	गकारी सेवा पुरविणे हे बँके ब) ड)	प्राथमिक		
7)) ——— मध्ये बँक ऑ ^ग अ) 1950 क) 1955	क इंग्लंडचे राष्ट्रीयकरण क ब) ड)	रण्यात आले. 1946 1960		
8)) IDBI ची स्थापना — अ) 1965 क) 1970	मध्ये झाली आहे. ब) ड)	1964 1980		
9)) अमेरिकेत पहिला बँकी अ) 1940 क) 1945	ांग कायदा ——— मध्ये सं ब) ड)	मत करण्यात आला. 1933 1930		

ৰ) IDBI

ਭੰ) LIC

10) ---- ही भारतातील एकमेव खाजगी विकास बँक आहे.

अ) ICICI क) IFCI

	11)	भारतातील औद्योगिक क्षेत्राचा विकास करणे अ) IDBI क) ICICI	हे ब) ड)	IFCI	
	12)	भारतीय आयात निर्यात बँकेची स्थापना —— अ) 1980 क) 1982	— ਸਾ ਕ) ਫ)	ध्ये झाली. 1985 1990	
	13)	इ— बॅकींग व्यवसायात ——— हा महत्त्वाच अ) देखभाल खर्च क) सुरक्षा खर्च	ा अड१ ब) ड)	_	
	14)	समाशोधन गृह हे जगातील पहिले व अ) लंडन क) कोलकत्ता	ब)	धन गृह आहे. मुंबई चेन्नई	
प्र.2	अ)	त्यात उत्तरे लिहा. आय. डी. बी. आय. ची कार्ये सांगा. बँक ऑफ इंग्लंडची व्यवस्थापन पध्दती सांग	Т.		14
Я.3	अ)	लिहा. संघ ठेवी विमा महामंडळ बहु—राष्ट्रीय बँकींग पद्धती			14
Я.4	कोणव अ) ब)	त्या ही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. बँक ऑफ इंग्लंडची कार्ये स्पष्ट करा. अमेरिकेतील व्यापारी बँकांची भूमिका स्पष्ट व	करा.		14
Я.5		त्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. ई— बँकींगचे फायदे तोटे स्पष्ट करा. भारतीय अर्थव्यवस्थेत औद्योगिक वित महामंत्र	डळाची		14

Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com.(Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019

	D. C	ADVANCED BANK	•	
-		e: Friday, 25-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Marks: 70
Instr	uctior	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full	l mark	KS.
Q.1	Fill ii	n the blanks by choosing correct ais the first development bank a) IFSC c) LIC		
	2)	is the home of unit banking systa) England c) India	stem. b) d)	America None of these
	3)	E-banking is basicallybased. a) Internet c) Smart Phone	b) d)	Mobile None of these
	4)	Bank system is cause for delaya) Unit c) Mixed	/ to sa b) d)	anction loans. Branch None of these
	5)	The currency act of Bank of England a) 1928 c) 1948		passed in 1938 None of these
	6)	To provide welfare services to the b commercial banks. a) secondary c) basic	ank c b) d)	ustomers isfunctions of primary none of these
	7)	Bank of England was nationalised in a) 1950 c) 1955	b) d)	 1946 1960
	8)	IDBI is established in the year a) 1965 c) 1970	 b) d)	1964 1980
	9)	The banking Act in America was para) 1940 c) 1945		in 1933 1930
	10)	is only private bank in India. a) ICICI c) IFCI	b) d)	IDBI LIC
	11)	The objective ofbank is to de a) IDBI c) ICICI	velop b) d)	industrial sector in India. IFCI All the above

	12)	In theyear the export-import bank of India is established. a) 1980 b) 1985 c) 1982 d) 1990			
	13)	is a major constraints of E-banking. a) Maintenance cost b) Start up cost c) Security cost d) None of these			
	14)	clearing house is first clearing house in the world. a) Landon b) Mumbai c) Kolkata d) Chennai			
Q.2	Write a) b)	e short answer. State the functions of IDBI. State the management of Bank of England.	14		
Q.3	Write a) b)				
Q.4	 Write answer. (Any One) a) Explain the functions of Bank of England. b) Explain the role of commercial banking in USA. 				
Q.5	Write a) b)	e answer. (Any One) Explain the advantages & disadvantages of E-banking. Explain the role of Industrial Finance corporation of India in Indian economy.	14		

Seat	Sat	D
No.	Set	

	B.Co	om.	(Semester - VI) (Old) (CGPA Advanced Cost Account	-		
•			ay, 25-10-2019 To 05:30 PM		Max. Marks: 7	70
Instru	uctions		All questions are compulsory. Figures to the right indicate full ma	arks		
Q.1	Fill in 1)	pay	blanks by choosing the correct means a person by whom any able under the provisions of the In Person Both	/ tax	or any other sum of money is	14
	2)	a)	der income from business, interest Allowaned expenditure Partly allowed expenditure	b)	Disallowed expenditure	
	3)	ren a)	ary payable by Government of Indi dered outside India Is not taxable in India Is partially taxable		an Indian citizen for a service Is taxable in India None of the above	
	4)	cov a)	duction for Donations to certain fun ered U/s 80P 80U	b) d)	charitable institutions etc is 80D 80G	
	5)	day a)	order to be resident in India the ma rs. 60 182	ximı b) d)	um stay in India should be 90 115	
	6)	City a) c)	compensatory allowance is Fully taxable 50% taxable	 b) d)	Non-taxable None of the above	
	7)	is _ a)	e deduction allowable from the ann Standard deduction Interest on housing loan	b)	value of self-occupied house Unrealised Rent All of the above	
	8)	furr a)	ile valuing furnished accommodation of uniture is added in valuation of unfur 5% 30%	nish b)		
	9)	day	sessment year means the period of of April every year and ending on 31 st March 30 th November	b)		
	10)		capital asset includes Car in case of car dealer Jewellery	b) d)	Rural Agricultural Land None of the above	

	11)	The Annual value of self – occupied house is a) Fair Rental value b) Standard Rent c) Municipal value d) Nil			
	12)	Any income from illegal business is a) Taxable b) Not taxable c) Partly taxable d) None of the above			
	13)	In case of Government employee the maximum deduction for entertainment allowance is Rs a) Rs. 9,000/- b) Rs. 7000/- c) Rs. 5,000/- d) None of the above			
	14)	Free education allowance given to employee is exempt upto Rs per child for 2 children p.m. a) Rs. 100/- b) Rs. 200/- c) Rs. 300/- d) Rs. 150/-			
Q.2	Writ a) b) c)	te short notes. (Any Two) Assessee [U/s 2(7)] Income from other sources House Rent Allowance	14		
Q.3	a) b)	Shri. Ratan is the owner of two houses. He has furnished the following particulars for the financial year. First House:- Its municipal valuation is Rs. 20,000. It is used by Shri. Ratan for his own residence. He paid Rs. 200 for Fire Insurance Premium and Rs. 1000 for Municipal Tax. He also paid interest on loan of Rs. 2000. Second House:- Its Municipal Valuation is Rs. 24,000 and Standard Rent is Rs. 30,000 (Rent Control Act applicable). It has been let out at Rs. 3,000 p.m. He made following payments:- Municipal Taxes Rs. 6000 Repairs Rs. 1000 Land Revenues Rs. 200 This house remained vacant for 2 months. Rs. 9,000 of preceeding years could not be recovered from the defaulting tenant. Compute his taxable income from house property for A.Y. Mr. Shriraj of Ratnagiri draws salary of Rs. 24,000 p.m. He receives House Rent Allowance Rs. 3000 p.m. He pays house rent Rs. 4500 p.m. State the			
Q.4	a)	amount of House Rent Allowance to be included in his salary income. Following is the Profit and Loss Account of Mr. Varun. Profit and Loss A/c	14		

Profit and Loss A/c								
Particulars	Rs.	Particulars	Rs.					
To Salary to staff	20,000	By Gross Profit	2,20,000					
To Interest on Capital	12,000	By Rent from house property	35,000					
To Shop Rent	18,000	By Dividend from Co-op	16,000					
To Postage	2,000	society						
To Sales Tax	4,000	By Interest on post office	2,000					
To Municipal Taxes	3,000	S.B.A/c						
To Repairs	2,000	By Agricultural Income	8,000					
To Household Expenses	20,000							
To Depreciation								
To Collection charges	6,000							
To Donations	100							
	2,000							

To Life Insurance	4,000	
Premium		
To Fire Insurance	900	
To Income Tax	8,000	
To Net Profit	1,79,000	
	2,81,000	2,81,000

Adjustments -

- 1) Depreciation allowable as per rules Rs. 8,000.
- 2) Municipal taxes paid and repairs are related to house property let out.
- 3) Collection charges are in respect of dividend.
- 4) Donations are made to the National Sports Fund duly set up. Compute his Total Income from business.

OR

Q.4 b) Shri Hemant is a registered medical practitioner. He keeps his books on cash basis. Compute his taxable income profession for the previous year.

Cash Book

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.				
To Balanced b/d	2000	By Cost of Medicines	10000				
To Loan from Bank	3000	By Surgical Instruments	2000				
To Sale of Medicines	15250	By Motor Car Expenses	900				
To Consultation Fees	10000	By Purchase of car	6000				
To Visiting Fees	4000	By Salaries	1000				
To Rent from property	4800	By Rent of Dispensary	1200				
		By General Expenses	300				
		By Life Insurance Premium	3000				
		By Interest on Bank Loan	180				
		By Insurance of property	200				
		By Personal Expenses	1500				
		By Balance c/d	12770				
	39050		39050				

- i) One third of motor car expenses are in respect of his personal use.
- ii) Depreciation allowable on motor car is Rs. 300 and on surgical instruments @ 40%.
- iii) He had taken life policy for Rs. 24,000 on his own life.
- **Q.5 a)** Mr. Arvind, a doctor in a Hospital, receives the following salary and perquisites.
- 14

- 1) Basic pay Rs. 12000 p.m.
- 2) Dearness allowance 20% Rs. 28,800
- 3) Bonus Rs. 12,300 p.a.
- 4) Non-practicing allowance Rs. 40,000
- 5) Entertainment allowance Rs. 6,000
- 6) Transport allowance @ Rs. 800 p.m. Rs. 9600
- 7) Employers contribution to R.P.F. Rs. 17280
- 8) Interest on R.P.F @ 9% Rs. 7500
- 9) Medical allowance @ Rs. 700 p.m. Rs. 8400
- 10) Rent free furnished house in Delhi which the employer pays rent @ Rs. 3500 p.m.
- 11) Cost of furniture provided to Arvind Rs. 30,000
- 12) Reimbursement of expenditure incurred by Arvind in an approved nursing home for treatment of his wife Rs. 13,500
- Professional Tax Rs. 2500
 Determine the salary Income of Arvind for the Assessment year.

- Q.5 b) Shri Udaya furnishes the following information for the financial year ending.14 Compute his total income.
 - A) i) Basic Pay and D.A. Rs. 12000
 - ii) Other Allowances
 - a) Education Allowance for 2 children Rs. 4200
 b) House Rent Allowance Rs. 12000
 c) Servant Allowance Rs. 1500
 d) Gas, Electricity Allowance Rs. 1500
 e) Conveyance allowance for Private purpose Rs. 6000
 - B) He resides in his own house, the annual letting value of which is Rs.18,000. The municipal tax is Rs. 3000
 - C) Interest Income -
 - 1) Public Provident Fund Rs. 1000
 - 2) NSC (VIII) Issue (Accrued) Rs. 750
 - 3) On fixed deposit in a bank Rs. 11000
 - D) He invested the following amounts -
 - 1) P.P.F. Rs.3000
 - 2) Insurance premium Rs. 4000
 - 3) NSC (VIII) Issue Rs. 5000

Seat	
No.	

Set P

	В.		•) Examination Oct/Nov-2019 NTANCY (Paper - II)	
•		•	v, 25-10-2019 o 05:30 PM		Max. Ma	rks: 70
Inst	ructio	2) F	Il questions are compuls igures to the right indica se of calculator is allowe	te full mar	ks.	
Q.1	Fill i 1)	Additional			ternatives given below. n unit is called cost. Marginal Market	14
	2)	a) (c) (Capital	cipated so b) d)	urces and utilizational of cash. Sales Production	
	3)	a) L	_ variance is always adv .abour cost .abour rate	verse. b) d)	Labour efficiency Idle time	
	4)	a) (is a summ b) d)	ary of all functional budgets? Fixed Master	
	5)	When a) 2 c) 3	20%	79% so th b) d)	at P/V Ratio and will be 21% 31%	
	6)	a) 1	ference between the se Net profit Marginal contribution	b)	and variable cost is Fixed cost Marginal cost	
	7)	a) 1	sales – Break Even Poi Total cost Margin of safety	nt sales = b) d)	Selling price Variable cost	
	8)	a) F	Ratio = M. Contribution Purchase Profit	on × 100 b) d)	Sales Loss	
	9)	a) S	of the following is the co Standard costing Job costing	ost control b) d)	technique? Contract costing None of these	
	10)	a) F	+ closing stock = openin Purchase Closing stock	g stock + j b) d)	Production Average stock	
	11)	a) N	al price variances + Mate Material cost variances Material vield variances	b)	Material mix variances	

	12)	he deviations of actual cost from standard cost is known as a) Variances b) Standard cost c) Marginal cost d) Integration	
	13)	is a document which contains all aspects of budgeting and their	
		administration. a) Budget sheet b) Bin card c) Budget manual d) Cost sheet	
	14)	Selling price per unit is Rs. 80 and variable cost Rs. 50 per unit the P/V ratio vill be	
		a) 30% b) 35% c) 37.5% d) 40%	
Q.2	Write a) b) c)	Short notes. (any Two) Break Even Point Material cost variances Types of Budgets	14
Q.3	a) b)	Material - 10 kg at 14.5 per unit Actual data for 100 units 300 kg at 13.7 per kg Calculate - Material Cost Variances. Material Rate Variances. Material Usages Variances.	07
Q.4	Ye 20 You a i) ii) iii) iv)	Sales (Rs.) Profit (Rs.) 6 1,50,000 20,000 7 1,70,000 25,000 e to calculate – //V Ratio xed Cost . E. P. ales required to earn profit Rs. 4,000 IS - 2016 year	14
Q.4	Mate Mate Actua Mate Mate	al A - 500 kg at Rs. 20 per unit al B - 300 kg at Rs. 15 per unit data for 1000 units of Y product - al A - 4500 kg at Rs. 22 per unit al B - 3300 kg at Rs. 14 per unit e require to calculate Material Cost, Rate and Usage Variance of Material	14

14

Q.5 Two companies LR Ltd and MR Ltd to produce and sell the same types of product in the same market. The data available for the year – 2017 as under -

Particulars	LR L	td (Rs.)	MR Ltd (Rs.)		
Faiticulais	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	
Sales		3,00,000		3,00,000	
Less -					
Variable cost	2,00,000		2,25,000		
Fixed cost	50,000	(-) 2,50,000	25,000	(-) 2,50,000	
Net Profit		50,000		50,000	

You are required to calculate:

- i) P/V Ratio
- ii) B. E. P.
- iii) Margin of safety of two business
- iv) Explain which business is likely to earn greater profit in the condition of
 - a) Heavy demand for the product
 - b) Low demand for the product

OR

Q.5 Draw up a flexible Budget for 70% and 90% capacity and determine overhead rates at each levels of activity.

Particulars 80% capacity (Rs.)

A) Variable overhead

i) Direct labour - 12,000 ii) Stores - 4,000

B) Semi - variable overhead

i) Power (30% fixed) - 20,000 ii) Repairs (60% fixed) - 2,000

C) Fixed overheads

i) Salaries - 11,000 ii) Insurances - 3,000 iii) Depreciation - 10,000 Total 62,000

Estimated Direct labours hours for 80% capacity is - 1,24,000 hours

			SLK-DIN-	94
Seat No.			Set	Р
	B.Com. (Semester - VI) (Old) (0 INDUSTRIAL MANA			
•	Date: Friday, 25-10-2019 03:00 PM To 05:30 PM		Max. Marks	s: 70
सूचना :	 सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात. 			
प्र.1 ख 1)	बालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या) कामगारांना दिली जाणारी मजुरी त्यांनी वे पध्दतीला —— पध्दती म्हणतात. अ) काल वेतन		कामावर अवलंबून असते, तेव्हा त्या वेतन	14
	क) उत्तेजनात्मक वेतन	ভ)		
2)) ——— सुविधांचा कामगार कल्याण घटक अ) उपहारगृह क) शैक्षणिक	ात सम ब) ड)	वैद्यकीय	
3)) ——— यांना 'भेदात्मक वेतन योजनेचे' ज अ) हाल्से क) एफ्. डब्ल्यु. टेलर	ानक म्ह ब) ड)	प्णून संबोधले जाते. रॉवन यापैकी नाही	
4)) मालक हा ——— संबंधातील अत्यंत महत्त् अ) वैयक्तिक क) सामाजिक	चाचा व ब) ड)	मूलभूत घटक आहे. औद्योगिक कौटुंबिक	
5)) अनुषंगिक हितलाभ ——— स्वरुपात दिले अ) रोखीच्या क) नपयाच्या	जातात ब) ड)	त. वेतनाच्या सवलतीच्या	
6)			यक्ति समजते त्यास ——— असे म्हणतात. मनोधैर्य	
7)		ब)	कामगार गैरहजेरीचे वाढते प्रमाण वरीलपैकी सर्व	
8)) —— नुसार कारखान्यातील कामगारांची सुविधा सुरु केली पाहिजे. अ) कारखाना कायदा 1948 क) प्राप्तिकर कायदा 1961	ब)	कंपनी कायदा 2013	
9)) उद्योगातील स्त्री कामगारांची संख्या —— केली पाहिजे. अ) 20 क) 40	— पेक्षा ब) ड)	अधिक असेल तर पाळणागृहाची व्यवस्था 30 60	

	10)		दनाच्या विविध घटकांपैकी ——— हा ड आहे.	घटक	सर्वात महत्वाचा परंतु हाताळण्यास अत्यंत	
			श्रमीक	ब)	भूमी	
		क)	यंत्रसामग्री	ड)	प ै सा	
	11)	खाली	ोलपैकी घटकाचा कर्मचारी मन	गेधैर्याव	र परिणाम होतो.	
		,	सेवा शाश्वती	ब)	कार्य वातावरण	
		क)	सकारात्मक नेतृत्व	ਫ)	यापैकी नाही	
	12)	सहभ	ागीत्व ही कामगारांच्या व्यवस्थापनात -		घेण्याची पध्दत आहे.	
		अ)	सहभाग	ब)	प्रशिक्षण	
		क)	सहकार्य	ਫ)	यापैकी नाही	
	13)		_	वटते प्र	माण, कामगार गैरहजेरीचे घटते प्रमाण हे	
			5 ——— दर्शवितात. अकार्यक्षमता	ब)	उच्च मनोधैर्य	
		,	निम्म मनोधैर्य	^५) ड)		
	44)	,		,		
	14)		ाऱ्याची उत्पादकता, सरकारी धोरणे, व गंचा —— वर परिणाम होतो.) ન લા-૯	ाव्या गरेजा, आविक सुरान्ततता या	
		अ)	मजूरी व वेतन	ब)	बोनस	
		क)	बक्षीस	ਫ)	यापैकी नाही	
Я.2	टिपा	-				14
	•	٠.	व वेतन प्रशासनाचा हेतू			
	•		किंवा समय वेतन पध्दती			
Я.3			नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.			14
	•		गिक संबंधाचे महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट गरी मनोधैर्यावर परिणाम करणारे घटक			
				યાહવ	त्यात स्पष्ट करा.	
Я.4	_		। कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		1 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	14
	कमय	।४। क	ल्याणाची व्याख्या सांगा व कर्मचारी क ि	ल्याणाः हंवा	वा आवश्यकता / गरेज स्पष्ट करा.	
	कामग	गरांचा			गारांचा व्यवस्थापनात सहभाग घेण्याच्या	
	पध्दर्त	ो स्पष्	ट करा.			
प्र.5			ा कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	कर्मच	ारी मन	नोधैर्य म्हणजे काय? कर्मचारी मनोधैर्य		गाच्या पध्दती सविस्तर स्पष्ट करा.	
	मत्नरी	त ते	ा तनरचना व प्रशासनावर परिणाम करण	ंवा जे घटा	क साहि क्या	
	गर्भा	4 4(מיזגאיזו א אלוולוויוואל אולייוח קיליין	11 40	4/ (1~ 4/\l.	

	B.C	om.	(Semester - VI) (OIG) (CGP) INDUSTRIAL MANAGE	-		
•			day, 25-10-2019 1 To 05:30 PM		Max. Marks	: 70
Instru	uction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)		e blanks by choosing correct alt ges paid to workers on the basis o system of Wage Payment.			14
		,	Time Rate Incentive	b) d)	Piece Rate Maximum Wage	
	2)	a) c)	facility is not included in emplo Feeding Educational	yme b) d)	ent welfare. Medical Rightful Salary	
	3)	,	is called Father of "Differential Halsey F. W. Taylor	Wag b) d)	ge Plan". Rowan None of these	
	4)		ner is very important and basic fac Personal Relations Social Relations		Industrial Relations	
	5)		nge benefits are given in the Cash Profit		ms. Salary Amenities	
	6)	tota	is the extent to which an individual perceives that all job situation. Welfare Training		needs are satisfied & the extent sfaction as stemming from his Morale Incentive	
	7)	a) c)	is the effect of low moral. Decrease in Productivity Increase in labour turnover	b)	Increase in labour absentee All the above	
	8)	tha	cording to if the numbers of n 250, canteen facility should be s Factory Act 1948 Income Tax Act 1961	tarte b)	•	
	9)	<u>a)</u>	en the number of women employe it is compulsory to provide faci 20 40		•	
	10)	ver	t of different elements of production y difficult to handle. Labour Machinery	b) d)	element is most important but Land Money	

	11)	a)	of the following factor affects to Job security Positive leadership	b)	mployees moral. Working condition All the above			
	12)	a)	Partnership is the method of work Participation Co-operation		in management. Training None of these			
	13)	abso a)	ease in productivity, decrease in la entee are the factors indicates In efficiency Low Moral		ur turnover, decrease in labour High Moral All the above			
	14)	Eco a)	oloyees Productivity, Government nomic safety affects on of t Wage & salary Reward		employee.			
Q.2	a)	Obje	ort notes. ects of wage and salary administra e Rate System	tion		14		
Q.3	a)	ite short answers. Explain in short, Importance of Industrial Relations. Explain in short, factors affecting Employees Moral.						
Q.4	Give	Attempt any one of the following questions. Give definition of Employees Welfare and explain need of Employees Welfare. OR						
			nean by Workers Participation in M Iployees Participation in Managem					
Q.5	Attempt any one of the following questions. What is mean by Employees Moral? Explain in detail methods of measuring Employees Moral.							
	Expla	ain fa	OR actors influencing / affecting wage	and	salary structure and administration.			

						SLR-BN-	95
Seat No.						Set	P
	B.Con	-) Examination Oct/ ICE (Paper – II)	Nov-2019	
•		riday, 25-10-2 M To 05:30 Pl	019		ior (i apei – ii)	Max. Marks	: 70
सूचना :		प्रश्न अनिवार्य आ ोकडील अंक पूर्ण					
प्र.1 र 1) जेटी अ)		योग्य पर्यायाची निवड त फेकणे) मुळे होणारी	हानी	——— द्वारे भरुन मिळते. अग्नी विमा अपघात विमा		14
2	e) साग अ) क)	री विमा कायदा - 1956 1999	वर्षी संमत कर	ण्यात ब) ड)	आला. 1938 1963		
3	, अ)	। आणि प्रवास या मुदती विमा मिश्र विमा	दोन्ही घटकांचा समाव	ब)	—— या विमापत्रात असतो. प्रवासी विमा आयुर्विमा		
4	-	— हा सर्वात जुन अग्नी विमा आयुर्विमा	ता विमा प्रकार आहे.	ब) ड)	अपघात विमा सागरी विमा		
5	s) ਬरफ अ) क)	जेडीचा विमा हा - सागरी अपघात	-—— विम्याचा महत्त्व	ाचा प्र ब) ड)	कार समजला जातो. मुदती अग्नी		
6	, आले अ)		म्हणतात.	ৰ)	ला विमा संरक्षण देण्यासाठी त घोषित विमा तरते विमा पत्र	तयार करण्यात	
7	अ)	-– हा नुकसान २ सागरी विमा सागरी व अग्नी	नरपाईचा करार असतो. विमा	ब)	अग्नी विमा आयुर्विमा		
8	s) अ) क)	सागरी	रती विमा हा मालाच्या	ब)	साठी जास्त उपयोगी आहे. मोटार तृतीयपक्ष		
9) शारि अ) क)	रिक धोके व नैति अपघात पीक	क धोके हे ——— वि	म्याचे ब) ड)	मुख्य प्रकार आहेत. पशु प्रवासी साहित्य		

10) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाचे कार्यालय ——— मध्ये आहे.

ब) दिल्ली ड) पुणे

अ) मुंबई क) चेन्नई

	11 <i>)</i>	मारताय सवसाधारण विमा महामडळाचा स्थ	।पना -	साला करण्यात आला.	
		अ) 1950	ब)	1961	
		क) 1973	ਫ)	1927	
	12)	तृतीयपक्ष जबाबदारीचा विमा, प्रवासातील पैः साधारण विम्याचे ——— आहेत.	शाचा '	विमा, झोपडीचा विमा इत्यादी हे सर्व	
		अ) पध्दती	ब)	प्रकार	
		क) वैशिष्टये	ਭ)	उद्देश	
	13)	——— विमा ही अपघात विम्याची नविन श	ाखा ३	माहे.	
	,	अ) सागरी	ৰ)	 प्रामाणिकपणाचा	
		क) तृतीयपक्ष	ਤ)		
			,		
	14)	माल त्याग ही हानी समजली जाते.	_		
		अ) संपूर्ण	ब)		
		क) अमर्यादीत	ड)	संपूर्ण	
ਸ.2		लिहा.			14
	,	प्रामाणिकपणाचे हमी विमा			
	ৰ)	सागरी विम्याचे महत्व			
Я.3		म्यात उत्तरे लिहा.			14
	•	सागरी विम्याची तत्वे स्पष्ट करा.			
	ৰ)	तृतीयपक्ष विमा अंतर्गत मिळणारे विमा संरक्ष	ण स्प	घ्ट करा.	
Я.4	कोण	त्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			14
	सर्वस	गधारण विमा महामंडळाची संघटन रचना व [्] व		पष्ट करा.	
			^{जं} वा		
Я.4		री विम्याची कलमे स्पष्ट करा.			
ਸ.5		ोल विमा प्रकाराचे स्वरुप व दिले जाणारे संर	क्षण र	पष्ट करा.	14
	अ) अ)	घरफोडीचा विमा			
	ब) क)	वैयक्तिक अपघात व आजारपणाचा विमा			
	क)	मार्गस्थ रकमेची चोरी विमा	किंवा		
Я.5	सागर्	री विमापत्र घेण्याची कार्य पध्दती स्पष्ट करा.	14/41		

Seat	Set	D
No.	Set	

	B.C	om.	(Semester - VI) (OId) (CGP) . ADVANCED INSURA	-		
•			day, 25-10-2019 1 To 05:30 PM		Max. Marks:	70
Instru	uction) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full r	nark	S.	
Q.1	Fill ir 1)	Los	e blanks by choosing correct alto be due to Jettison is compensated Life Insurance Marine Insurance	unde		14
	2)		rine Insurance Act was passed in 1956 1999	b) d)	_year. 1938 1963	
	3)	a) c)	_policy covers both time factor ar Time Policy Mixed Policy		yage factor. Voyage Policy Life Policy	
	4)	,	is the oldest type of Insurance. Fire Insurance Life Insurance	b) d)	Accident Insurance Marine Insurance	
	5)	a)	glary Insurance is important type of Marine Accident	of b) d)	Insurance. Time Fire	
	6)		_policy is designed to give cover lifterent location in the same town Valued Ordinary		surance to the properties situated Declaration Floating	
	7)	a) c)	is contract of indemnity. Marine Insurance Marine and Fire Insurance	b) d)	Fire Insurance Life Insurance	
	8)	a)	insurance time policy is more Marine Sickness	e use b) d)	ed for null insurance. Motor Third party	
	9)	a)	sical hazards and moral hazards Accident Crop	are r b) d)	main type ofinsurance. Cattle Baggage	
	10)	in _ a)	e Head Office of General Insuranc Mumbai Chennai	e Co b) d)	rporation of India is situated Delhi Pune	
	11)	The	e General Insurance Corporation of the Corporation	,		

	areof General Insurance.					
		a) Method c) Characteristic	b) d)	Types Objects		
	13)	insurance is the new branch of the a) Marine c) Third party	ne a b) d)			
	14)	Jettison is treated asloss. a) Full c) Unlimited	b) d)	Partial/Average Complete		
Q.2	Write Short Notes.a) Fidelity Guarantee Insuranceb) Importance of Marine Insurance					
Q.3	Write short answers.a) Explain the principles of marine insurance.b) Explain the covers given in third party insurance.					
Q.4	Attempt any one of the following questions. Explain the organizational structure and functions of General Insurance Corporation of India. OR					
	Expla	ain the clauses of Marine Insurance.				
Q.5	Attempt any one of the following questions. Explain the nature and covers given under. a) Burglary Insurance b) Personal accident and sickness insurance c) Cash in transit insurance OR					
	Explain the procedure of taking Marine Insurance policy.					

	_	
Seat	Set	D
No.	Set	

B.Com.(Semester - VI) (Old) (CGPA) Examination Oct/Nov-2019 ADVANCED STATISTICS (Paper - II)

		ADVANCED STATIS	STIC	S(Paper - II)				
•		e: Friday, 25-10-2019 0 PM To 05:30 PM		Max. Mark	s: 70			
Instr	uction	ns: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate ful	l mark	ss.				
Q.1	Fill i	In an A.P., maximization problem can be changed to minimization by a) subtracting all the elements from the largest element of the matrix b) multiplying the matrix element by -1 c) Both a and b d) None of these						
	2)	A graphical method can be used toa) any number of variablesc) two or three variables	solve b) d)	only two variables				
	3)	L.P.P. stands for a) Linear Planning Programme c) Little Practice Project	b) d)	Linear programming Problem None of these				
	4)	In general, an L.P.P may havea) a definite and unique optimal so b) multiple optimal solutions c) an unbounded solution d) all of these		1				
	5)	 The objective function, in an L.P.P. a) profit to be maximized b) cost to be minimized c) optimum quantities to be producted d) all of these 	·	oe				
	6)	In an A.P. if number of columns is g then a) dummy column is to be added c) any column is to be deleted	b) d)	dummy row is to be added any row is to be deleted				
	7)	The method used to solve an A.P. is a) MODI method c) Hungarian method	s calle b) d)	ed reduced matrix method none of these				
	8)	In a transportation problem, maximichanged to minimization bya) multiplying the profit matrix by -b) subtracting all the elements from c) Both a) and b) d) None of these	 1					

- 9) In a transportation problem the preferred method of obtaining either an optimal or very close to the optimal solution is _____.
 a) North West corner rule b) Least Cost method
 c) Vogel's Approximation method d) MODI method
 10) Processing n jobs through three machines A, B and C in the order ABC is possible only when _____.
 a) min{A_i} ≥ max{B_i}
 b) max{A_i} ≤ min{B_i}
- 11) The time required to transport jobs from one machine to another is _____.

 a) any unit of time b) negligible time

d)

- c) unpredictable d) none of these

 12) In a sequencing problem processing times of jobs are _____.
- a) dependent of order of performing of the operationsb) independent of order of performing of the operations
 - c) sometimes dependentd) None of these

c) $min\{C_i\} \ge max\{B_i\}$

- 13) A feasible solution to a transportation problem is a set of non negative allocations that satisfies _____.
 - a) only row total restrictions
 - b) only column total restrictions
 - c) both row and column total restrictions
 - d) None of these
- 14) To find an I.B.F.S. to the transportation problem one can use ______
 - a) North West Corner Method
- b) Row Minima Method

both a) and c)

- c) Least Cost Method
- d) All of these

Q.2 a) Define -

07

- i) Unbalanced T.P.
- ii) Feasible solution to the T.P.
- A machine operator has to perform two operations: turning, threading on a number of different jobs. The time required to perform these operations (in minutes) for each job is known. Determine the order in which the jobs should be processed in order to minimize the total time required to turn out all the jobs.

loh	Time for turning	Time for threading	
Job	(minutes)	(minutes)	
1	3	8	
2	12	10	
3	5	9	
4	2	6	
5	9	3	
6	11	1	

Q.3 a) Solve the following L.P.P. by graphical method.

07

Maximum : $Z = 6x_1 + 11x_2$ Subject to $2x_1 + 11x_2 \le 104$ $x_1 + 2x_2 \le 76$

 $x_1 \ge 0, x_2 \ge 0$ **b)** Define an assignment problem.

07

Q.4 Attempt any one of the following

a) Solve the following assignment problem to minimize the total cost.

			Ш	IV	V
1	11	17	8	16	20
2	9	7	12	6	15
3	13	16	15	12	16
4	21	24	17	28	26
5	14	10	12	11	13

OR

b) Define Linear Programming Problem. Solve the following L.P.P. by graphical method.

14

14

Minimize $Z = 20x_1 + 40x_2$ Subject to the constraints

$$36x_1 + 6x_2 \ge 108$$
$$3x_1 + 12x_2 \ge 36$$
$$20x_1 + 10x_2 \ge 100$$

$$x_1, x_2 \ge 0$$

Q.5 Attempt any one of the following.

14

a) Give the detailed procedure of finding an optimal sequence of jobs for processing n jobs through M machines.

OR

b) Define the T.P. and solve the following T.P.

14

Stores

	1	2	3	4	Production Capacity
Α	2	4	6	11	50
В	10	8	7	5	70
С	13	3	9	12	30
D	4	6	8	3	50
Demand	25	35	105	20	

Factories